

Parlamentul
Republicii Moldova

CSN 06 nr. 198

07.06.2023

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

Raport asupra proiectului de lege privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (nr.420 din 17.11.2022), lectura II.

În temeiul atribuțiilor funcționale stabilite de Regulamentul Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, a examinat în cadrul ședinței sale din data de 07 iunie a.c., amendamentele, propunerile și obiecțiile parvenite asupra proiectului de lege privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

Decizia argumentată a Comisiei asupra acestora se conține în sinteza amendamentelor care împreună cu proiectul redactat sunt părți integrante la prezentul raport.

Astfel, în vederea asigurării unui proces legislativ transparent și obiectiv, Comisia a realizat următoarele acțiuni premergătoare:

A fost solicitată opinia Comisiei de la Veneția pe marginea prezentului proiect de lege, precum și asupra proiectului de lege conex ce vizează activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă. Raportul de expertiză în cauză, precum și avizele instituțiilor interesate, sunt plasate pe site-ul oficial al Parlamentului.

De asemenea, până la momentul actual, Comisia a organizat circa 20 de dezbateri publice, și ședințe a grupului de lucru interinstituțional, dedicate examinării obiecțiilor și propunerilor ce se conțin în expertiza Comisiei de la Veneția, precum și în avizele instituțiilor interesate, la care au participat, fără restricții toți doritorii din partea societății civile, experților internaționali, mediului de afaceri, justiției, organelor de drept, oficiului ombudsmanului, etc.,

Drept rezultat al acestor activități prodigioase, Comisia consideră că redacția actuală definitivată a prezentului proiect de lege corespunde scopului care a stat la baza elaborării acestuia de către autori, și anume:

Au fost revăzute conceptual atribuțiile Serviciului, fiind excluse competențele improprii unui serviciu de inteligență european contemporan.

Au fost stabilite expres obligațiile și împuternicirile SIS, totodată fiind excluse ambiguitățile și drepturile excesive prevăzute inițial în proiect pentru această instituție.

A fost exclusă prevederea ce se referă la instituirea avertismentului oficial și excluse prevederile extrem de intruzive în activitatea exponenților mediului de afaceri.

Au fost ajustate atribuțiile directorului SIS, fiind excluse atribuții improprii și cele care ar putea crea premise de abuz.

A fost revăzut rolul Colegiului Serviciului, fiind suplinite atribuțiile de decizie, care anterior erau în competența directorului SIS cum ar fi: aprobarea regulamentului de activitate al Serviciului; regulamentului de activitate al Biroului de Curieri Speciali; raportului anual de activitate al Serviciului; regulamentelor de activitate ale subunităților Serviciului, al Colegiului Serviciului; precum și priorităților anuale de activitate.

S-a decis a fi redenumit și transformat Institutul Național de Informații și Securitate în Centru Național de Informații și Securitate, aceasta fiind o subunitate din cadrul aparatului central al Serviciului care realizează instruirea specializată în domeniul securității statului în scopul formării profesionale inițiale și continue, și al recalificării angajaților Serviciului.

A fost perfecționat statutul juridic al persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul, stabilite drepturile și obligațiile acestora, precum și s-au determinat garanțiile sociale și juridice ale categoriei respective de persoane.

S-a stabilit expres că finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Serviciului se realizează doar din bugetul de stat, iar donațiile și granturile pot fi acordate SIS exclusiv prin intermediul Guvernului, în măsura în care acestea nu aduc atingere independenței Serviciului.

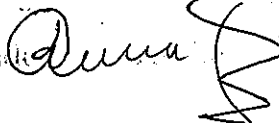
De asemenea, cu referire la mecanismul de control parlamentar asupra Serviciului de Informații și Securitate, Comisia a ajuns la concluzia că actuala modalitate stabilită în Regulamentul Parlamentului, prin care acesta se realizează de către o Subcomisie creată

în cadrul Comisiei securitate națională, este inefficientă și urmează a fi perfecționată conceptual.

Astfel, una dintre propunerile de lucru în acest sens, ar fi ca Subcomisia respectivă să fie formată din deputații a trei comisii parlamentare permanente și anume: comisia securitate națională, Comisia juridică și comisia drepturile omului, precum și de câțiva reprezentanți ai societății civile, asigurând astfel o independență și o eficiență mai mare în procesul de control parlamentar asupra SIS.

În rezultatul dezbaterilor, cu votul majorității membrilor săi, Comisia se pronunță pentru adoptarea proiectului de lege în cauză de către plenul Parlamentului, în lectura a doua.

Lilian CARP
Președintele Comisiei

Ex: Vitalie Lungu
consultant principal
022 820 519

L E G E

**privind Serviciul de Informații și Securitate
al Republicii Moldova**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova

(1) Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (în continuare – *Serviciu*) este o autoritate administrativă autonomă, căreia îi revine competența de asigurare a securității Republicii Moldova.

(2) Scopul activității Serviciului constituie asigurarea securității interne și externe a statului, apărarea ordinii constituționale, contribuirea la apărarea sistemului economic național și la asigurarea capacității de apărare a statului, combaterea terorismului și a altor amenințări la adresa securității statului, cu utilizarea mijloacelor preventive și speciale de natură nonmilitară.

(3) Serviciul planifică, organizează și desfășoară activități pentru culegerea, verificarea, evaluarea, stocarea, păstrarea și valorificarea informațiilor necesare apărării ordinii constituționale, garantării și protecției drepturilor și libertăților fundamentale, precum și pentru identificarea, prevenirea și contracararea vulnerabilităților, a factorilor de risc și a amenințărilor care pun sau ar putea pune în pericol securitatea Republicii Moldova.

(4) Activitatea Serviciului este coordonată de către Președintele Republicii Moldova, conform Legii securității statului nr. 618/1995, și este supusă controlului parlamentar.

(5) Serviciul este o autoritate publică, are denumire oficială și convențională – *SIS*, dispune de alte atribute.

Articolul 2. Principiile de activitate ale Serviciului

Serviciul își desfășoară activitatea conform următoarelor principii:

- a) legalitate;
- b) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale;
- c) independență și imparțialitate;
- d) nonpartidism și neutralitate politică;
- e) oportunitate, continuitate și consecvență;
- f) îmbinarea metodelor și mijloacelor de activitate publică și secretă;
- g) proporționalitate.

Capitolul II

ATRIBUȚIILE, DIRECȚIILE DE ACTIVITATE, OBLIGAȚIILE ȘI ÎMPUTERNICIRILE SERVICIULUI

Articolul 3. Atribuțiile Serviciului

În scopul asigurării securității statului, al identificării, reducerii sau contracarării vulnerabilităților, factorilor de risc și amenințărilor la adresa securității Republicii Moldova, Serviciul:

1) culege, verifică, evaluează, analizează, stochează, păstrează, valorifică:

a) informații de importanță pentru securitatea Republicii Moldova, pentru menținerea și dezvoltarea potențialului științific, economic, de apărare, al resurselor umane, pentru promovarea politicii interne și externe;

b) informații pentru depistarea, prevenirea și contracararea activităților informative și subversive ale serviciilor speciale străine, ale unor entități sau structuri anticonstituționale, precum și ale unor grupuri sau persoane distincte, acțiunile cărora sunt orientate spre subminarea securității statului;

2) elaborează și realizează, în limitele competenței, un sistem de măsuri orientate spre identificarea, prevenirea și contracararea:

a) pericolelor indicate la art. 4 alin. (2) din Legea securității statului nr. 618/1995;

b) infiltrării în cadrul Serviciului a exponenților serviciilor speciale străine, ai entităților anticonstituționale, ai grupurilor sau organizațiilor criminale, ai organizațiilor extremiste, ai persoanelor juridice sau fizice, în scopuri ilicite;

c) intenției angajaților Serviciului de a stabili sau stabilirii, în scopuri ilicite, a contactelor cu exponenții serviciilor speciale străine, ai entităților anticonstituționale, ai grupurilor sau organizațiilor criminale, ai organizațiilor extremiste, ai persoanelor juridice sau fizice;

3) realizează activități de prevenire, constatare și contracarare a infracțiunilor, în condițiile Codului de procedură penală;

4) constată contravențiile ce țin de competența Serviciului, în conformitate cu prevederile Codului contravențional;

5) desfășoară activități în conformitate cu prevederile Legii nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului;

6) realizează asigurarea tehnică a interceptării comunicărilor efectuate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, cu utilizarea mijloacelor de program și/sau a mijloacelor tehnice speciale, instalate sau conectate, în caz de necesitate, la echipamentul furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice;

7) efectuează asigurarea contrainformativă a autorităților administrației publice centrale și a celor administrative autonome, precum și a instituțiilor din subordinea acestora;

8) elaborează și asigură realizarea politicii de stat în domeniul creării, administrării, funcționării și securității sistemelor speciale de comunicații electronice;

9) elaborează și realizează politica de stat și exercită controlul în domeniul protecției criptografice și tehnice a informației atribuite la secret de stat;

10) desfășoară activități în conformitate cu prevederile Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat;

11) desfășoară activități în conformitate cu prevederile Legii nr. 271/2008 privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice;

12) desfășoară activități în conformitate cu prevederile Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

13) desfășoară activități în conformitate cu prevederile Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere;

14) participă la asigurarea securității misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova, precum și a personalului acestora;

15) desfășoară activități de protecție a personalului Serviciului și al entităților subordonate, atât în țară, cât și în străinătate;

16) asigură securitatea internă a Serviciului și paza obiectivelor acestuia;

17) colaborează, în limitele competenței, cu Serviciul de Protecție și Pază de Stat în vederea asigurării securității persoanelor care beneficiază de protecție și pază de stat și a obiectivelor aflate în pază, precum și în vederea prevenirii comiterii atentatelor la viața, sănătatea și inviolabilitatea persoanelor care beneficiază de protecție și pază de stat, a reprezentanților altor state sau ai organizațiilor internaționale, a căror protecție trebuie să fie asigurată pe durata șederii în Republica Moldova;

18) contribuie, în comun cu alte autorități publice, la realizarea politicii statului în domeniul migrației și azilului, intrării/ieșirii și șederii străinilor și apatrizilor, acordării statutului de refugiat, la soluționarea problemelor legate de dobândirea, prin naturalizare, recunoaștere, redobândire sau acordare, a cetățeniei sau la retragerea cetățeniei Republicii Moldova;

19) realizează măsuri în vederea stabilirii locului de aflare a persoanelor anunțate în căutare națională, interstatală și internațională pentru comiterea infracțiunilor cu caracter terorist, infracțiunilor contra păcii și securității omenirii, infracțiunilor de război, infracțiunilor contra autorităților publice și a securității statului, altor infracțiuni care subminează securitatea Republicii Moldova;

20) asigură curieratul diplomatic și cel special;

21) asigură securitatea procesului electoral în conformitate cu responsabilitățile stabilite în Codul electoral.

Articolul 4. Activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă

Pentru îndeplinirea atribuțiilor în domeniul asigurării securității statului, Serviciul desfășoară activitate contrainformativă și activitate informativă externă în conformitate cu prevederile Legii privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.

Articolul 5. Comunicarea informațiilor

(1) Informațiile din domeniul asigurării securității statului, obținute în rezultatul activității Serviciului, sunt comunicate următorilor destinatari:

a) Președintelui Republicii Moldova, Președintelui Parlamentului și Prim-ministrului – informațiile analitice privind problemele strategice ale statului, precum și datele importante pentru luarea deciziilor, conform competențelor stabilite de lege;

b) președinților comisiilor parlamentare, conform domeniului de competență – informațiile analitice privind problemele strategice ale statului, care pot fi remediate prin ajustarea legislației, sau informații comunicate în contextul controlului parlamentar;

c) miniștrilor și altor conducători ai autorităților administrative centrale, inclusiv autonome – în cazul în care informațiile respective vizează probleme ce țin de domeniile de activitate coordonate sau de care sunt responsabile autoritățile respective;

d) Primarului general al municipiului Chișinău, primarilor municipiilor, președinților de raioane și Guvernatorului (Bașcanului) unității teritoriale autonome Găgăuzia – în cazul în care informațiile vizează probleme ce țin de competența autorităților respective;

e) Procuraturii, organelor de urmărire penală – în cazul în care informațiile vizează pregătirea sau comiterea unei infracțiuni.

(2) Informațiile prevăzute la alin. (1) din prezentul articol, atribuite la secret de stat, sunt protejate în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat.

(3) Destinatarii informațiilor informează Serviciul despre relevanța informațiilor comunicate.

Articolul 6. Obligațiile Serviciului

În exercitarea atribuțiilor, Serviciul este obligat:

a) să activeze în conformitate cu legislația națională și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și să respecte drepturile și libertățile fundamentale;

b) să depisteze, să prevină și să contracareze activitatea informativă și subversivă a serviciilor și organizațiilor speciale străine, a entităților sau structurilor anticonstituționale, precum și a unor grupuri sau persoane distincte, acțiunile cărora sunt orientate spre subminarea securității statului;

c) să întreprindă măsuri de prevenire a faptelor care subminează securitatea statului;

d) să întreprindă măsuri pentru asigurarea securității Serviciului și entităților subordonate;

e) să asigure instituțiile publice, în modul stabilit de Guvern, cu sisteme de comunicații electronice guvernamentale;

f) să elaboreze standarde și mijloace de protecție criptografică;

g) să depisteze și să contracareze emiterile radio ale mijloacelor radioelectronice emițătoare a căror activitate subminează securitatea statului;

h) să mențină un grad înalt al pregătirii de mobilizare a Serviciului, să stabilească necesitățile de efectiv și să țină evidența rezervelor efectivului;

i) să coordoneze, la declararea stării de asediu sau de război, în limitele competenței, cu Statul Major General al Forțelor Armate măsurile de menținere a regimului stării de asediu sau de război și să participe la asigurarea operațiilor (acțiunilor) de apărare a Republicii Moldova;

j) să asigure curieratul diplomatic și să exercite controlul asupra circuitului informațiilor atribuite la secret de stat și al informațiilor de serviciu între Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova;

k) să asigure predarea operativă, conform legii, a corespondenței parlamentare, prezidențiale, guvernamentale, a trimiterilor ce constituie secret de stat;

l) să efectueze instruirea personalului instituțiilor serviciului diplomatic și a membrilor familiilor acestora, care urmează să plece în misiune diplomatică peste hotarele Republicii Moldova.

Articolul 7. Împuternicirile Serviciului

(1) Pentru realizarea atribuțiilor, Serviciul este în drept:

1) să participe la elaborarea programelor și strategiilor privind asigurarea securității statului;

2) să antreneze, în condițiile prevăzute de legislație, în mod public sau secret, persoane, cu acordul acestora, în vederea oferirii suportului la asigurarea securității statului;

3) să utilizeze bunuri, cu excepția celor ce aparțin misiunilor diplomatice, oficiilor consulare și persoanelor care beneficiază de imunități diplomatice sau consulare, după cum urmează:

a) în bază de contract sau a înțelegerii verbale, în limitele necesare pentru realizarea atribuțiilor ce-i revin, să utilizeze încăperile de serviciu, alte bunuri ale persoanelor juridice, ale unităților militare, precum și încăperile și alte bunuri ale persoanelor fizice. În conformitate cu prevederile contractului respectiv sau la cererea proprietarilor ori posesorilor bunurilor vizate, Serviciul compensează, în modul stabilit de legislația civilă, cheltuielile sau prejudiciul cauzat;

b) în caz de extremă necesitate, în interes de serviciu, să utilizeze mijloacele de comunicație, mijloacele de transport ale persoanei juridice, indiferent de tipul de proprietate, precum și ale persoanei fizice. La cererea proprietarilor sau posesorilor mijloacelor respective, Serviciul compensează, în modul stabilit de legislația civilă, cheltuielile sau prejudiciul cauzat;

c) în situații excepționale, precum și în cazul aplicațiilor, planificate la nivel național sau de către Serviciu, să utilizeze, în bază de contract sau a înțelegerii verbale, rețelele și serviciile de comunicații electronice ale furnizorilor, indiferent de tipul de proprietate. La cererea furnizorilor respectivi, Serviciul compensează, în modul stabilit de legislația civilă, cheltuielile sau prejudiciile cauzate;

4) să efectueze reținerea persoanelor care au întreprins acțiuni ce țin de tentativa de pătrundere și de pătrunderea pe teritoriul obiectivelor cu regim special și al altor obiective ale Serviciului și predarea persoanelor respective, în modul stabilit, autorităților competente;

5) să prezinte autorităților publice, persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate, sesizări în formă scrisă privind înlăturarea cauzelor și condițiilor care contribuie la apariția/realizarea pericolului la adresa securității statului și să solicite prezentarea informațiilor privind executarea prescripțiilor. Sesizările respective sunt motivate prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept care justifică necesitatea înlăturării cauzelor și condițiilor specificate;

6) să solicite și să primească, în mod gratuit, de la autoritățile publice, alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, informațiile necesare pentru exercitarea atribuțiilor Serviciului. Prezentarea informațiilor cu accesibilitate

limitată se realizează în conformitate cu legislația ce reglementează informațiile respective;

7) să citeze persoanele fizice, persoanele cu funcții de răspundere și reprezentanții persoanelor juridice pentru a oferi explicații în privința chestiunilor ce țin de asigurarea securității statului;

8) în scopul asigurării securității statului, să țină evidențe operative, să creeze baze de date, cu volumul și în modul determinate de necesitățile de realizare a atribuțiilor stabilite de lege;

9) să exercite controlul asupra respectării regimului secret la utilizarea mijloacelor de protecție criptografică și la operarea cu corespondența cifrată în cadrul autorităților publice și altor persoane juridice, al misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova;

10) să creeze, în modul stabilit de lege, persoane juridice, publice sau codificate, necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor Serviciului și pentru asigurarea activității acestuia;

11) să ofere, în limita posibilităților, prin personalul și mijloacele disponibile, inclusiv tehnice și/sau de program, suport organelor de urmărire penală și altor autorități competente la combaterea criminalității. Posibilitatea acordării suportului respectiv este coordonată, prealabil, cu conducerea Serviciului;

12) să antreneze, cu acordul Ministerului Afacerilor Interne, personalul și mijloacele instituționale la acțiuni de asigurare a securității statului;

13) să efectueze constatări tehnico-științifice și de altă natură, precum și cercetări care țin de competența Serviciului;

14) să detașeze, la întreprinderi, instituții și organizații de stat și în cele private, cu acordul conducătorilor acestora, ofițeri de informații și securitate pentru a ocupa funcții în cadrul acestora, ofițerii respectivi continuând să îndeplinească serviciul special;

15) să stabilească relații cu serviciile speciale străine, organizațiile internaționale, să participe în cadrul reuniunilor/structurilor regionale, să încheie acorduri de cooperare cu alte servicii speciale, în domeniile de competență ale Serviciului, care nu au statut de tratat internațional;

16) să dispună de reprezentanți oficiali ai Serviciului în străinătate, inclusiv în cadrul instituțiilor serviciului diplomatic al Republicii Moldova;

17) să confecționeze, să utilizeze, în scop conspirativ, acte care codifică identitatea persoanelor, apartenența departamentală a subdiviziunilor, organizațiilor, încăperilor și mijloacelor de transport ale Serviciului, precum și identitatea persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul;

18) să desfășoare cercetări pe probleme ce țin de asigurarea securității statului și să desfășoare activitate editorială;

19) să proiecteze, să producă mijloace tehnice și/sau de program speciale, necesare realizării atribuțiilor Serviciului;

20) să creeze grupuri de lucru, formate din ofițeri de informații și securitate și specialiști invitați de la alte persoane juridice, pentru desfășurarea cercetărilor pe probleme ce țin de asigurarea securității statului;

21) să asigure formarea profesională inițială și continuă, recalificarea personalului Serviciului, inclusiv în străinătate, să pregătească, în bază de compensare sau în mod gratuit, personal pentru serviciile speciale străine, pentru alte autorități publice, precum și pentru alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate;

22) să negocieze și să încheie, conform prevederilor legislației, în scopul realizării atribuțiilor Serviciului, contracte și acorduri de colaborare cu autoritățile publice, persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate.

(2) Se interzice utilizarea împuternicirilor Serviciului pentru realizarea unor acțiuni care nu sunt prevăzute de legislație.

Articolul 8. Dreptul la aplicarea forței fizice, a armei de foc, a munițiilor și a mijloacelor speciale

Ofițerul de informații și securitate este în drept să aplice forța fizică, arma de foc, muniții și mijloace speciale în condițiile Legii nr. 218/2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc și în condițiile Legii nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

Articolul 9. Cooperarea Serviciului cu instituții din țară și din străinătate

(1) Autoritățile publice, alte persoane juridice de drept public sunt obligate să acorde Serviciului, în limita posibilităților, asistență în vederea realizării atribuțiilor, inclusiv să ofere funcții pentru detașarea ofițerilor de informații și securitate în vederea îndeplinirii atribuțiilor în scopul asigurării securității statului. Persoanele juridice de drept privat pot oferi asistența solicitată de către Serviciu.

(2) Prestatorii de servicii poștale și furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, indiferent de tipul de proprietate, inclusiv de servicii departamentale/instituționale, sunt obligați, în conformitate cu legislația, să creeze condițiile necesare pentru conexiunea mijloacelor tehnice destinate desfășurării de către Serviciu a activităților stabilite în competența acestuia.

(3) Pentru desfășurarea activității contrainformative și activității informative externe, precum și pentru realizarea atribuției Serviciului de asigurare tehnică a măsurilor speciale de investigații, prestatorii de servicii poștale și furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, indiferent de tipul de proprietate, sunt obligați:

a) în bază de contract, să pună la dispoziție spații și să asigure condiții tehnice, necesare pentru realizarea de către Serviciu a măsurilor contrainformative, a măsurilor informative externe sau a măsurilor speciale de investigații, asigurate tehnic de către Serviciu, și să prezinte, în acest scop, datele tehnice necesare;

b) să întreprindă acțiuni pentru asigurarea confidențialității conținutului, formelor, tacticii, metodelor și mijloacelor de desfășurare a măsurilor contrainformative sau informative externe;

c) să asigure respectarea condițiilor autorizării generale, regulilor de interconectare a rețelelor și regulilor de acces la rețelele și/sau serviciile de comunicații electronice, precum și a cerințelor, stabilite de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației în comun cu Serviciul, față de rețelele de comunicații electronice și de infrastructura asociată pentru desfășurarea măsurilor contrainformative sau informative externe;

d) să asigure accesul liber și operativ al subunității specializate a Serviciului la rețelele proprii de comunicații electronice, prin interfețe dedicate sau alte modalități stabilite între părți, pentru conectarea mijloacelor tehnice speciale destinate realizării măsurilor contrainformative, măsurilor informative externe sau măsurilor speciale de investigații, asigurate tehnic de către Serviciu, și să asigure condițiile tehnice și datele necesare în acest scop, în conformitate cu delimitarea responsabilităților tehnice operaționale între furnizorul respectiv și Serviciu, prevăzute de standardele internaționale sau convenite de către părți;

e) să asigure, permanent și continuu, condițiile tehnice necesare pentru conectarea și funcționarea mijloacelor tehnice speciale destinate realizării măsurilor contrainformative sau informative externe în regim de timp real și în volum deplin, în special în ceea ce privește:

- corespunderea specificației echipamentului furnizorului cu formatul acceptat de mijloacele tehnice speciale, conform standardelor internaționale aplicabile sau convenite de către părți;

- disponibilitatea furnizorului de a conecta mijloacele tehnice speciale via conexiunile fixe sau prin comutator;

f) să ofere suport tehnic Serviciului în vederea realizării atribuțiilor ce îi revin în domeniu și să coopereze cu acesta pentru punerea în aplicare a criteriilor de securizare și auditare a sistemului național de interceptare a comunicărilor;

g) să pună la dispoziția Serviciului serverele de management al interceptării și consolele de administrare și operare pe care le dețin, în vederea asigurării funcției de interceptare legală a comunicărilor;

h) să asigure protecția mijloacelor tehnice speciale, instalate în încăperile furnizorilor, împotriva sustragerii de informații sau accesului neautorizat, în condițiile stabilite pentru protecția echipamentelor furnizorilor. Din partea Serviciului, accesul la încăperile respective este permis exclusiv ofițerilor de informații și securitate responsabili, desemnați în acest scop de către directorul Serviciului;

i) să asigure accesul continuu și nemijlocit al Serviciului la identificatorii tehnici (identificatorul internațional al abonatului mobil (IMSI), numărul de telefon, numărul de serie al cartelei SIM, adresa statică de internet protocol (IP), adresa fizică de prestare a serviciului fix) și la datele de identificare ale abonaților (nume, prenume, IDNP, adresă), dacă acestea sunt cunoscute, prin metodele stabilite de comun acord, în scopul realizării măsurilor contrainformative, măsurilor informative externe. Serviciul asigură înregistrarea detaliată a accesărilor, iar înregistrările sunt protejate împotriva modificării, distrugerii, falsificării, accesului neautorizat și emiterii neautorizate;

j) să informeze, prealabil, Serviciul despre orice modificare în rețea care ar putea afecta continuitatea desfășurării măsurilor contrainformative sau informative externe în rețelele de comunicații electronice;

k) să informeze Serviciul, cu cel puțin 6 luni înainte, despre orice modernizare sau extindere planificată a rețelelor de comunicații electronice care ar putea afecta continuitatea desfășurării măsurilor contrainformative sau informative externe, a măsurilor speciale de investigații, asigurate tehnic de către Serviciu, în rețelele de comunicații electronice, asigurând condițiile tehnice și datele necesare pentru conectarea mijloacelor tehnice speciale destinate realizării măsurilor respective, în conformitate cu delimitarea responsabilităților tehnice operaționale ale furnizorului și Serviciului, prevăzute de standardele internaționale aplicabile sau convenite între părți.

Articolul 10. Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale în activitatea Serviciului

(1) În activitatea sa, Serviciul asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale. Nu se admite limitarea drepturilor și libertăților fundamentale, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație.

(2) Persoanele ale căror drepturi și libertăți fundamentale au fost încălcate de către angajații Serviciului sunt în drept să reclame acțiunile acestora, conform legislației.

Articolul 11. Dreptul la informație privind activitatea Serviciului

Societatea este informată despre activitatea Serviciului prin intermediul paginii web oficiale a Serviciului, reprezentanților mass-media și altor forme prevăzute de legislație.

Articolul 12. Protecția informațiilor referitoare la activitatea Serviciului

(1) Persoanele angajate în Serviciu, precum și cele care au acces la informațiile referitoare la activitatea Serviciului sunt supuse procedurii de acces la informațiile atribuite la secret de stat, dacă altă modalitate nu este prevăzută de legislație.

(2) Documentele și materialele ce conțin informații referitoare la efectivul Serviciului, la persoanele ce colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul, precum și informațiile despre organizarea, formele, tactica, metodele și mijloacele de desfășurare a activităților contrainformative și activităților informative externe constituie secret de stat și se păstrează în arhiva Serviciului. Documentele și materialele desecretizate din arhiva Serviciului care prezintă valoare istorică și științifică sunt remise spre păstrare la Arhiva Națională a Republicii Moldova, în modul stabilit de legislație.

Capitolul III
ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII, CONDUCEREA
ȘI PERSONALUL SERVICIULUI

Articolul 13. Organizarea activității Serviciului

(1) Serviciul este autoritate administrativă autonomă constituită din aparatul central și subunitățile teritoriale.

(2) Subunitățile teritoriale sunt subordonate direct conducerii Serviciului. Amplasarea și organizarea subunităților teritoriale pot să nu corespundă cu organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

(3) Structura Serviciului este aprobată de către Colegiul Serviciului, la propunerea directorului Serviciului.

(4) Efectivul Serviciului este stabilit și aprobat de Parlament, la propunerea directorului Serviciului. Efectivul Serviciului, în perioada stării de asediu sau de război, este aprobat de Președintele Republicii Moldova, la propunerea directorului Serviciului, și este atribuit la secret de stat.

Articolul 14. Directorul Serviciului

(1) Serviciul este condus de un director, numit în funcție de Parlament, cu votul majorității deputaților aleși, la propunerea Președintelui Republicii Moldova.

(2) Candidatul propus la funcția de director al Serviciului este audiat prealabil de către comisia parlamentară pentru securitatea națională, apărare și ordinea publică, care prezintă, în acest sens, un raport în ședința plenară a Parlamentului.

(3) Funcția de director al Serviciului este incompatibilă cu orice altă activitate remunerată, inclusiv cu activitatea de întreprinzător, cu excepția activității de creație, didactice și științifice.

(4) Directorul Serviciului se numește în funcție pentru un mandat de 7 ani și nu poate deține două mandate consecutive.

(5) La data numirii în funcție, directorul Serviciului depune în fața Parlamentului, în prezența Președintelui Republicii Moldova, următorul jurământ: „Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea propășirii Republicii Moldova, să respect Constituția și legile țării, să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a Moldovei”.

(6) Directorul Serviciului este independent în exercitarea mandatului și inamovibil pe durata acestuia.

(7) Directorul Serviciului este în drept să participe la ședințele Guvernului.

Articolul 15. Condițiile de numire în funcție, încetare și suspendare a mandatului directorului Serviciului

(1) Candidatul la funcția de director al Serviciului poate fi persoana care întrunește cumulativ următoarele condiții:

- a) deține cetățenia Republicii Moldova și nu deține cetățenia altui stat, cu excepția cetățeniei unui stat membru al Uniunii Europene;
- b) are domiciliul permanent pe teritoriul Republicii Moldova;
- c) nu este supus unei măsuri de ocrotire judiciară;
- d) are studii superioare, calificare profesională și experiență de muncă de cel puțin 10 ani în domeniul dreptului, al apărării naționale, al securității statului, al ordinii publice sau al serviciului diplomatic;
- e) se bucură de o reputație ireproșabilă;
- f) nu a atins vârsta de pensionare pentru limită de vârstă în sistemul public de asigurări sociale;
- g) nu este și nu a fost în ultimii 3 ani membru de partid politic;

h) nu are antecedente penale, inclusiv stinse sau anulate de instanța de judecată, cu excepția antecedentelor penale pentru săvârșirea infracțiunilor din imprudență;

i) posedă limba română.

(2) Mandatul directorului Serviciului încetează în cazul:

a) expirării termenului pentru care a fost numit;

b) demisiei din proprie inițiativă;

c) pierderii cetățeniei Republicii Moldova sau obținerii cetățeniei altui stat care nu este stat membru al Uniunii Europene;

d) declarării dispariției fără veste, în conformitate cu legea;

e) pronunțării unei sentințe definitive de condamnare sau privarea, prin hotărâre judecătorească definitivă, de dreptul de a ocupa o funcție publică sau o funcție de demnitate publică;

f) alegerii într-o funcție electivă;

g) decesului;

h) revocării.

(3) Revocarea din funcție a directorului Serviciului are loc în cazul:

a) aflării acestuia în situație de incompatibilitate, stabilită prin act de constatare rămas definitiv;

b) imposibilității exercitării pentru o perioadă de mai mult de 4 luni consecutive a atribuțiilor ce îi revin, în legătură cu starea sănătății, constatată prin examen medical;

c) constatării necorespunderii cu condițiile de numire în funcție, cu excepția celei prevăzute la alin. (1) lit. f) din prezentul articol;

d) stabilirii, prin act de constatare rămas definitiv, a faptului că directorul Serviciului a emis/adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat sau a participat la luarea unei decizii, fără soluționarea conflictului de interese real, în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;

e) nedeunerii de către directorul Serviciului a declarației de avere și interese personale sau al refuzului de a o depune, în condițiile art. 27 alin. (11) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;

f) dispunerii de către instanță, prin hotărâre judecătorească irevocabilă, a confiscării averii nejustificate a acestuia.

(4) Activitatea directorului Serviciului se suspendă:

a) din momentul punerii sub învinuire și până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;

b) în cazul înregistrării în calitate de candidat pentru ocuparea unei funcții electiv.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (2)–(4), se constată în cadrul ședinței plenare a Parlamentului, în baza raportului comisiei parlamentare pentru securitate națională, apărare și ordinea publică, prin adoptarea unei hotărâri a Parlamentului prin care se ia act de apariția situației ce determină încetarea, revocarea sau suspendarea mandatului. Încetarea, revocarea și suspendarea mandatului directorului Serviciului se adoptă de către Parlament cu votul majorității deputaților aleși.

Articolul 16. Atribuțiile directorului Serviciului

Directorul Serviciului:

- a) organizează și conduce activitatea Serviciului, fiind responsabil de exercitarea atribuțiilor și îndeplinirea obligațiilor Serviciului;
- b) reprezintă Serviciul pe plan național și internațional;
- c) prezintă Președintelui Republicii Moldova propuneri referitoare la candidații pentru funcția de director adjunct al Serviciului și propune eliberarea directorilor adjuncți;
- d) distribuie și delegă împuternicirile și aprobă obligațiile funcționale ale directorilor adjuncți ai Serviciului, de asemenea, controlează executarea acestora;
- e) în temeiul și în scopul executării legii, emite ordine și dă dispoziții executorii în cadrul Serviciului, aprobă instrucțiuni, regulamente și alte acte normative, inclusiv în comun cu alte autorități publice;
- f) în conformitate cu structura și în limita efectivului stabilit, aprobă statul de personal al aparatului central și cel al subunităților teritoriale;
- g) participă la elaborarea și promovarea documentelor de politici în domeniul securității statului și prezintă, în modul stabilit, spre examinare Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului propuneri privind perfecționarea legislației în domeniul securității statului;
- h) stabilește sarcinile și direcțiile prioritare de activitate ale subunităților aparatului central și ale subunităților teritoriale, exercită controlul asupra activității acestora;
- i) autorizează, în conformitate cu Legea privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă, desfășurarea măsurilor informative externe;
- j) gestionează finanțe publice și administrează patrimoniul public al Serviciului, în conformitate cu principiile bunei guvernări;
- k) exercită atribuțiile prevăzute în Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

Articolul 17. Directorii adjuncți ai Serviciului

(1) În exercitarea atribuțiilor, directorul Serviciului este asistat de către doi directori adjuncți.

(2) Directorii adjuncți sunt ofițeri de carieră din cadrul Serviciului, dispun de vechime de serviciu în funcția de ofițer de informații și securitate de cel puțin 10 ani și sunt numiți și eliberați în/din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea directorului Serviciului.

(3) Prevederile art. 15 alin. (1)–(4) se aplică corespunzător și față de directorii adjuncți.

(4) Directorii adjuncți exercită atribuțiile distribuite sau delegate de către director, în conformitate cu obligațiile funcționale aprobate.

(5) Pe perioada absenței temporare a directorului Serviciului, directorul adjunct care îl înlocuiește poate emite ordine și alte acte doar în limita competențelor delegate de directorul Serviciului.

Articolul 18. Colegiul Serviciului

(1) Pentru dezbaterile problemelor referitoare la activitatea și politicile promovate de Serviciu, pe lângă directorul Serviciului funcționează, în calitate de organ consultativ, Colegiul Serviciului. În cazurile stabilite de lege, Colegiul Serviciului are competență decizională.

(2) Colegiul Serviciului aprobă: structura și regulamentul de activitate al Serviciului; structura și regulamentul de activitate al Biroului de Curieri Speciali; raportul anual de activitate al Serviciului; regulamentele de activitate ale subunităților Serviciului, al Colegiului Serviciului; prioritățile anuale de activitate.

(3) Colegiul Serviciului este format din 9 membri. În componența Colegiului Serviciului intră directorul Serviciului (președinte), directorii adjuncți, șefii subunităților de contraspionaj, de informații externe și de analiză integrată și alte persoane cu funcții de conducere din cadrul Serviciului. Componența nominală a Colegiului Serviciului se aprobă de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea directorului Serviciului.

(4) Colegiul Serviciului se convoacă de către directorul Serviciului ori de câte ori este necesar, dar nu mai rar de o dată în trimestru.

(5) Deciziile formulate în urma dezbaterilor din cadrul ședinței Colegiului Serviciului se aprobă cu majoritatea simplă a voturilor membrilor prezenți la ședință.

Articolul 19. Autoritățile și instituțiile publice din subordinea Serviciului

(1) Biroul de Curieri Speciali este o autoritate administrativă centrală, care se află în subordinea Serviciului și prin intermediul căreia Serviciul exercită atribuțiile privind curieratul diplomatic și curieratul special.

(2) În scopul realizării atribuțiilor stabilite de lege, Serviciul poate avea în subordine și alte autorități sau instituții publice.

Articolul 20. Centrul Național de Informații și Securitate

(1) Centrul Național de Informații și Securitate „Bogdan Înțemeietorul Moldovei” (în continuare – *Centru*) este o subunitate din cadrul aparatului central al Serviciului, care realizează instruirea specializată în domeniul securității statului în scopul formării profesionale inițiale și continue, al recalificării angajaților Serviciului și care efectuează cercetări în domeniul indicat.

(2) Centrul poate realiza, în bază de acord/contract, formarea inițială și continuă a persoanelor din cadrul altor autorități cu competențe în domeniul securității naționale, precum și formarea profesională a persoanelor din cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, responsabile de protecția informațiilor atribuite la secret de stat și de protecția antiteroristă.

(3) Centrul nu face parte din sistemul național de educație, nu este supus prevederilor legislației cu privire la autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea instituțiilor de învățământ și celor privind sfera științei și inovării.

(4) Centrul activează în temeiul prezentei legi și al regulamentului de activitate aprobat de către Colegiul Serviciului.

Articolul 21. Personalul Serviciului

(1) Personalul Serviciului este format din ofițeri de informații și securitate și din salariați (în continuare – *angajați*), care activează în bază de contract. În funcție de atribuțiile ce le revin, ofițerii de informații și securitate fac parte din personalul scriptic sau din cel criptic.

(2) Statutul juridic, modul de îndeplinire a serviciului special prin contract, regimul disciplinar, interdicțiile și răspunderea ofițerului de informații și securitate sunt reglementate prin Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

(3) Angajarea, activitatea de muncă, condițiile de odihnă, salarizarea și normarea muncii salariaților sunt reglementate de legislația muncii și de alte acte normative, ținându-se cont de particularitățile prevăzute de prezenta lege.

(4) În calitate de salariat poate fi angajată persoana care întrunește condițiile generale de angajare, dispune de pregătirea profesională, calificarea și starea de sănătate necesare ocupării funcției respective și corespunde criteriilor de securitate.

(5) Angajații Serviciului nu pot fi membri de partid politic și nu pot face parte din alte organizații social-politice. Salariații pot întemeia și se pot afilia la sindicate.

(6) La angajare în serviciu și ulterior în fiecare an, ofițerii de informații și securitate sunt obligați să depună declarație de avere și interese personale în condițiile prevăzute de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

(7) Angajații Serviciului sunt supuși înregistrării dactiloscopice de stat obligatorii, în conformitate cu legislația.

(8) Angajații Serviciului sunt obligați să păstreze secretul de stat, alte informații cu accesibilitate limitată, inclusiv după eliberarea din Serviciu, indiferent de motiv. Divulgarea informațiilor respective, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Articolul 22. Protecția socială și juridică a angajaților Serviciului

(1) Protecția socială și juridică a angajaților Serviciului și a membrilor familiilor lor este asigurată de stat.

(2) Protecția socială și juridică a ofițerilor de informații și securitate și a membrilor familiilor lor este reglementată de Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

(3) Protecția socială și juridică a salariaților este reglementată de Codul muncii și de alte acte normative relevante.

(4) Informațiile referitoare la angajații Serviciului care îndeplinesc sau au îndeplinit misiuni speciale privind asigurarea securității statului în cadrul autorităților publice sau al persoanelor juridice din Republica Moldova, în cadrul serviciilor speciale, autorităților sau organizațiilor străine, în cadrul grupurilor sau organizațiilor criminale constituie secret de stat și pot fi făcute publice numai în cazurile prevăzute de legislație și numai cu acordul angajatului respectiv.

(5) Perioada îndeplinirii de către angajații Serviciului a misiunilor speciale privind asigurarea securității statului, precum și perioada executării obligațiilor de serviciu în alte condiții ce periclitizează viața și sănătatea lor se includ în vechimea în muncă generală, în vechimea în muncă specială și în stagiul de cotizare.

Capitolul IV **PERSOANELE CARE COLABOREAZĂ** **CONFIDENȚIAL CU SERVICIUL**

Articolul 23. Persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul

(1) Persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul sunt persoane fizice care, prin acord scris sau prin înțelegere verbală, și-au dat consimțământul să ofere confidențial informații Serviciului, să participe confidențial la pregătirea și efectuarea activității informative/contrainformative, precum și să contribuie, în alt mod neinterzis de lege, la realizarea atribuțiilor Serviciului.

(2) Acordul scris/înțelegerea verbală se încheie/se stabilește între ofițerul de informații și securitate, în numele Serviciului, și persoana fizică.

(3) Colaborarea cu Serviciul poate fi cu titlu gratuit sau remunerată.

(4) Activitatea persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul se coordonează de către conducătorul subunității specializate și este supusă controlului intern.

Articolul 24. Drepturile și obligațiile persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul

(1) Persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul au dreptul:

a) să încheie cu Serviciul, în cazurile prevăzute de actele interne ale Serviciului, acorduri scrise de colaborare confidențială;

b) să primească de la ofițerii de informații și securitate explicații ce țin de atribuțiile, drepturile și obligațiile lor;

c) să utilizeze, în scopuri conspirative, acte de identitate și alte acte necesare, codificate;

d) să fie remunerate;

e) să fie despăgubite pentru daunele aduse sănătății sau bunurilor lor în legătură cu colaborarea cu Serviciul.

(2) Persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul sunt obligate:

a) să respecte clauzele acordului scris sau înțelegerea verbală de colaborare confidențială cu Serviciul;

b) să îndeplinească misiunile speciale încredințate de către Serviciu, orientate spre realizarea obligațiilor asumate;

c) să nu admită prezentarea premeditată a informațiilor incomplete, neobiective, false sau calomnioase;

d) să nu divulge informațiile atribuite la secret de stat, precum și alte date de care au luat cunoștință în legătură cu colaborarea confidențială sau care rezultă din procesul de colaborare confidențială cu Serviciul;

e) să respecte drepturile și libertățile fundamentale, să respecte limitările și restricțiile prevăzute de actele normative și să informeze Serviciul despre orice activitate, indicație sau sarcină care contravine cadrului legal.

(3) Serviciul asigură respectarea clauzelor acordului scris sau a înțelegerii verbale de colaborare confidențială. Informațiile privind persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul constituie secret de stat și nu pot fi divulgate public, decât cu acordul scris al persoanelor respective și numai în cazurile prevăzute de legislație.

(4) Formele de colaborare confidențială cu Serviciul sunt reglementate prin actele interne ale Serviciului.

Articolul 25. Garanțiile sociale și juridice ale persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul

(1) Persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul beneficiază de garanții sociale și juridice.

(2) În cazul inițierii unui proces în privința persoanei care colaborează sau a colaborat confidențial cu Serviciul, în legătură cu colaborarea, Serviciul îi acordă/asigură, în mod gratuit, asistență juridică în conformitate cu actele interne ale Serviciului, cu excepția cazului în care acțiunea a fost inițiată la cererea persoanei respective.

(3) Dacă viața, securitatea personală sau integritatea proprietății persoanelor care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul ori ale membrilor familiilor acestora sunt puse în pericol, Serviciul acordă/asigură, în mod gratuit, asistență juridică, oferă alt sprijin și protecție în scopul înlăturării pericolului.

(4) Viața și sănătatea persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul trimise peste hotarele Republicii Moldova sunt asigurate, în mod obligatoriu, în conformitate cu actele interne ale Serviciului.

(5) În cazul decesului persoanei care a colaborat confidențial cu Serviciul sau al unui membru al familiei lui, survenit în legătură cu misiunile speciale realizate în procesul colaborării confidențiale cu Serviciul, statul își asumă cheltuielile pentru pregătirea și transportarea corpului neînsuflețit la locul înhumării, menționat în testament sau indicat de rudele apropiate (în cazul lipsei acestora – de către conducerea Serviciului), precum și cheltuielile ce țin de înmormântare.

(6) Statul este obligat, în orice circumstanțe, să contribuie la eliberarea persoanelor care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul și a membrilor familiilor lor reținuți, arestați sau condamnați peste hotarele Republicii Moldova în legătură cu îndeplinirea misiunilor speciale încredințate de către Serviciu.

(7) Persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul pot fi înaintate pentru decorare cu distincții de stat ale Republicii Moldova, în modul stabilit de lege.

(8) În cazul decesului persoanei care și-a dat consimțământul prin acord scris de a colabora confidențial cu Serviciul, survenit în legătură directă cu colaborarea respectivă, membrilor familiei persoanei decedate și persoanelor întreținute de el li se plătește, în cote egale, din mijloacele bugetului de stat, o indemnizație unică în mărime de 120 de salarii medii lunare pe economie, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul survenirii decesului.

(9) În cazul în care persoana care și-a dat consimțământul prin acord scris de a colabora confidențial cu Serviciul a suferit mutilări (răniri, traume, contuzii) în legătură directă cu colaborarea respectivă, fapt care a dus la încadrarea acesteia în grad de dizabilitate severă, accentuată sau medie și care o lipsește de posibilitatea de a colabora în continuare cu Serviciul, persoanei respective i se plătește din mijloacele bugetului de stat, corespunzător gradului de dizabilitate acordat, o indemnizație unică în mărime de 60, 50 sau 40 de salarii medii lunare pe

economie, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul survenirii dizabilității.

Capitolul V

ASIGURAREA INFORMAȚIONALĂ, FINANȚAREA ȘI ASIGURAREA TEHNICO-MATERIALĂ A SERVICIULUI

Articolul 26. Asigurarea informațională a Serviciului

(1) Pentru realizarea atribuțiilor, Serviciul poate să creeze și să exploateze sisteme informaționale, rețele de comunicații electronice, resurse informaționale și baze de date pe platforme tehnologice proprii, precum și mijloace de protecție a informațiilor, inclusiv de protecție criptografică și tehnică.

(2) În exercitarea atribuțiilor, Serviciul poate accesa, în modul stabilit de legislație și gratuit, rețelele de comunicații electronice, informațiile din sistemele informaționale, bazele de date și registrele create de către stat.

(3) Serviciul solicită și obține și de la persoanele fizice sau juridice de drept public sau privat date și informații necesare realizării atribuțiilor prevăzute de lege.

Articolul 27. Mijloacele de înarmare și echipare a Serviciului

(1) Serviciul elaborează, creează, achiziționează și utilizează mijloace de înarmare și echipare, inclusiv mijloace tehnice speciale și de altă natură, procură armament și folosește armamentul aflat în dotarea Serviciului, precum și alt armament și muniții destinate realizării atribuțiilor, conform nomenclatorului aprobat de Guvern.

(2) Achiziționarea, vânzarea, transmiterea, scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova și introducerea pe teritoriul țării a mijloacelor de înarmare și echipare, inclusiv a celor tehnice speciale și de altă natură, precum și a altor mijloace, a armamentului și munițiilor pentru acestea, pentru utilizarea în activitatea Serviciului, se efectuează în modul stabilit de legislație.

Articolul 28. Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Serviciului

(1) Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Serviciului se efectuează din bugetul de stat, în condițiile prevăzute de legislație. Serviciul poate beneficia de donații și granturi, prin intermediul Guvernului, în măsura în care acestea nu aduc atingere independenței Serviciului.

(2) Bunurile Serviciului create sau care vor fi create, achiziționate sau care vor fi achiziționate din contul mijloacelor bugetului de stat, precum și al altor mijloace, sunt proprietate publică a statului.

(3) Serviciul poate deține un fond locativ de serviciu, utilizat în condițiile stabilite de legislație.

Capitolul VI

CONTROLUL ASUPRA ACTIVITĂȚII SERVICIULUI

Articolul 29. Controlul asupra activității Serviciului

(1) Controlul asupra activității Serviciului este exercitat de către Parlament, Procuratura Generală și instanțele judecătorești, în limita competenței acestora.

(2) Anual, până la data de 1 iunie, și la cererea Parlamentului sau a Președintelui Republicii Moldova, Serviciul prezintă, în modul stabilit, rapoarte privind activitatea sa.

(3) Raportul anual de activitate al Serviciului este făcut public pe pagina web oficială a Serviciului și cea a Parlamentului, din raport excluzându-se informațiile atribuite la secret de stat.

(4) Auditul public extern al situațiilor financiare ale Serviciului este efectuat de către Curtea de Conturi.

Articolul 30. Controlul parlamentar

(1) Controlul parlamentar asupra activității Serviciului se efectuează, conform regulamentului aprobat prin hotărârea Parlamentului, de către subcomisia parlamentară pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității Serviciului.

(2) Membrii subcomisiei indicate la alin. (1) din prezentul articol pot avea acces la informațiile atribuite la secret de stat în condițiile Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, cu excepția dosarelor speciale și a informațiilor privind operațiunile în derulare, privind identitatea persoanelor care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul, privind persoanele care activează sub acoperire, făcând parte din personalul criptic sau având misiuni speciale care necesită nedivulgarea identității.

(3) Deputații în Parlament poartă răspundere, în condițiile legii, pentru divulgarea informației atribuite la secret de stat, inclusiv a informației recepționate de la Serviciu în temeiul interpelărilor deputaților.

Articolul 31. Controlul judecătoresc

Controlul judecătoresc asupra activității Serviciului se efectuează în contextul autorizării măsurilor contrainformative și al examinării legalității actelor și acțiunilor Serviciului.

Articolul 32. Controlul exercitat de procuror

(1) Controlul exercitat de procuror se efectuează de procurorii din cadrul Procuraturii Generale, împuterniciți în acest sens de către Procurorul General.

(2) Informațiile privind organizarea, formele, tactica, metodele și mijloacele de desfășurare a activităților Serviciului nu fac obiectul controlului exercitat de procuror, cu excepția cazurilor în care încălcarea normelor privind realizarea activităților indicate constituie infracțiune.

Articolul 33. Controlul intern

(1) Controlul intern asupra activității angajaților Serviciului se realizează de către directorul Serviciului, directorul adjunct al Serviciului împuternicit în acest sens, subunitățile de control și conducătorii subunităților specializate.

(2) Persoanele care nu sunt implicate nemijlocit în lucrul cu persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul, inclusiv directorul și directorii adjuncți ai Serviciului, nu sunt în drept de a solicita informații despre identitatea reală a persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul, dacă aceasta nu este dictată de o necesitate de serviciu stringentă.

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 34

(1) De la data intrării în vigoare a prezentei legi, directorul și directorul adjunct ai Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova continuă să își exercite atribuțiile până la încetarea mandatului, conform prevederilor prezentei legi.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 753/1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova se abrogă.

(3) Până la data de 1 ianuarie 2024, furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice vor asigura implementarea obligației prevăzute la art. 9 alin. (3) lit. i).

Articolul 35

(1) Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

- a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu aceasta;
- b) va elabora actele normative necesare pentru implementarea prezentei legi;
- c) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(2) Serviciul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale interne în concordanță cu aceasta.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ЗАКОН

о Службе информации и безопасности Республики Молдова

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Служба информации и безопасности Республики Молдова

(1) Служба информации и безопасности Республики Молдова (далее – *Служба*) является автономным административным органом, на который возложена ответственность за обеспечение безопасности Республики Молдова.

(2) Целью деятельности Службы является обеспечение внутренней и внешней безопасности государства, защита конституционного строя, вклад в защиту национальной экономической системы и в обеспечение обороноспособности, борьба с терроризмом и иными угрозами для государственной безопасности с использованием превентивных и специальных средств невоенного характера.

(3) Служба планирует, организует и осуществляет деятельность по сбору, проверке, оценке, накоплению, сохранению и использованию информации, необходимой для защиты конституционного строя, обеспечения и защиты основных прав и свобод, а также по выявлению, предупреждению и противодействию уязвимостям, факторам риска и угрозам, которые подрывают или могут подрывать безопасность Республики Молдова.

(4) Деятельность Службы координируется Президентом Республики Молдова в соответствии с Законом о государственной безопасности № 618/1995 и подлежит парламентскому контролю.

(5) Служба является органом публичной власти, имеет официальное и общепринятое наименование – *СИБ*, а также располагает другими атрибутами.

Статья 2. Принципы деятельности Службы

Деятельность Службы осуществляется на основе следующих принципов:

- a) законность;
- b) соблюдение основных прав и свобод;
- c) независимость и беспристрастность;
- d) внепартийность и политический нейтралитет;
- e) целесообразность, преемственность и последовательность;
- f) сочетание гласных и негласных методов и средств деятельности;
- g) соразмерность.

Глава II ФУНКЦИИ, НАПРАВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ, ОБЯЗАННОСТИ И ПОЛНОМОЧИЯ СЛУЖБЫ

Статья 3. Функции Службы

В целях обеспечения государственной безопасности, выявления, снижения или пресечения уязвимостей, факторов риска и угроз для безопасности Республики Молдова Служба:

1) осуществляет сбор, проверку, оценку, анализ, накопление, хранение и использование:

a) информации, имеющей значение для безопасности Республики Молдова, для сохранения и развития ее научного, экономического, оборонного потенциала и человеческих ресурсов, для проведения внутренней и внешней политики;

b) информации, необходимой для выявления, предупреждения и пресечения разведывательно-подрывной деятельности специальных служб других государств, антиконституционных субъектов или структур, а также отдельных групп или лиц, действия которых направлены на подрыв государственной безопасности;

2) разрабатывает и реализует в пределах своей компетенции систему мер, направленных на выявление, предупреждение и пресечение:

a) угроз, указанных в части (2) статьи 4 Закона о государственной безопасности № 618/1995;

b) внедрения в состав Службы в противоправных целях представителей специальных служб других государств, антиконституционных субъектов, преступных групп или организаций, экстремистских организаций, юридических или физических лиц;

c) намерений работников Службы установить в противоправных целях или установления ими в этих целях связей с представителями специальных служб других государств, антиконституционных субъектов, организованных

преступных групп или организаций, экстремистских организаций, юридических или физических лиц;

3) осуществляет мероприятия по предупреждению, констатированию и пресечению преступлений в соответствии с Уголовно-процессуальным кодексом;

4) констатирует правонарушения, отнесенные к компетенции Службы, в соответствии с положениями Кодекса о правонарушениях;

5) проводит мероприятия, предусмотренные положениями Закона о предупреждении и борьбе с терроризмом № 120/2017;

6) осуществляет техническое обеспечение прослушивания переговоров, которые проводятся по сетям электронных коммуникаций, с использованием специального программного обеспечения и/или специальных технических средств, устанавливаемых или подключаемых по мере необходимости к оборудованию поставщиков сетей и/или услуг электронных коммуникаций;

7) осуществляет контрразведывательное обеспечение органов центрального публичного управления и самостоятельных административных органов, а также подведомственных им учреждений;

8) разрабатывает и обеспечивает реализацию государственной политики в области создания, администрирования, эксплуатации и безопасности специальных систем электронных коммуникаций;

9) разрабатывает и реализует государственную политику и осуществляет контроль в области криптографической и технической защиты информации, составляющей государственную тайну;

10) проводит мероприятия, предусмотренные положениями Закона о государственной тайне № 245/2008;

11) проводит мероприятия, предусмотренные положениями Закона о проверке лиц, занимающих государственные должности, и кандидатов на государственные должности № 271/2008;

12) проводит мероприятия, предусмотренные положениями Закона об оценке институциональной неподкупности № 325/2013;

13) проводит мероприятия, предусмотренные положениями Закона об электронной идентификации и доверительных услугах № 124/2022;

14) участвует в обеспечении безопасности дипломатических представительств и консульских учреждений Республики Молдова, а также их персонала;

15) проводит мероприятия по защите персонала Службы и подведомственных ей субъектов как в стране, так и за рубежом;

16) обеспечивает внутреннюю безопасность Службы и охрану ее объектов;

17) сотрудничает в пределах своей компетенции со Службой государственной охраны в целях обеспечения безопасности лиц, имеющих право на государственную охрану, и охраняемых объектов, а также в целях предотвращения посягательств на жизнь, здоровье и неприкосновенность лиц, имеющих

право на государственную охрану, или представителей других государств либо международных организаций, которым должна обеспечиваться охрана на время их пребывания в Республике Молдова;

18) содействует совместно с другими органами публичной власти реализации государственной политики в области миграции и предоставления убежища, въезда/выезда и пребывания иностранных граждан и лиц без гражданства, предоставления статуса беженца, решению вопросов, связанных с приобретением путем натурализации, признания, восстановления в гражданстве или предоставления гражданства либо с отзывом гражданства Республики Молдова;

19) реализует меры по установлению местонахождения лиц, объявленных в национальный, межгосударственный и международный розыск за совершение преступлений террористического характера, преступлений против мира и безопасности человечества, военных преступлений, преступлений против органов публичной власти и государственной безопасности, других преступлений, подрывающих безопасность Республики Молдова;

20) обеспечивает дипломатическую и фельдъегерскую связь;

21) обеспечивает безопасность избирательного процесса в соответствии с обязанностями, установленными Избирательным кодексом.

Статья 4. Контрразведывательная и внешняя разведывательная деятельность

Для выполнения функций в области обеспечения государственной безопасности Служба проводит контрразведывательную и внешнюю разведывательную деятельность в соответствии с положениями Закона о контрразведывательной и внешней разведывательной деятельности.

Статья 5. Сообщение информации

(1) Полученная в результате деятельности Службы информация, относящаяся к области обеспечения государственной безопасности, должна сообщаться следующим получателям:

а) Президенту Республики Молдова, Председателю Парламента и Премьер-министру – аналитическая информация по государственным стратегическим вопросам, а также данные, имеющие значение для принятия решений в соответствии с установленной законом компетенцией;

б) председателям парламентских комиссий согласно областям компетенции – аналитическая информация по государственным стратегическим вопросам, которые могут быть решены путем корректировки законодательства, или информация, сообщаемая в контексте парламентского контроля;

с) министрам и другим руководителям центральных административных органов, включая автономные, – в случае, когда соответствующая информация

касается вопросов, относящихся к областям деятельности, которые координируют или за которые несут ответственность соответствующие органы;

d) генеральному примару муниципия Кишинэу, примарам муниципиев, председателям районов и Главе (Башкану) Автономного территориального образования Гагаузия – в случае, когда соответствующая информация касается вопросов, относящихся к компетенции соответствующих органов;

e) Прокуратуре, органам уголовного преследования – в случае, когда соответствующая информация касается подготовки или совершения какого-либо преступления.

(2) Предусмотренная частью (1) настоящей статьи информация, отнесенная к государственной тайне, подлежит защите в соответствии с Законом о государственной тайне № 245/2008.

(3) Получатели информации информируют Службу об актуальности сообщаемой информации.

Статья 6. Обязанности Службы

При выполнении своих функций Служба обязана:

a) действовать в соответствии с национальным законодательством и международными договорами, стороной которых является Республика Молдова, и соблюдать основные права и свободы;

b) выявлять, предупреждать и пресекать разведывательно-подрывную деятельность специальных служб и специальных организаций других государств, антиконституционных субъектов или структур, а также отдельных групп либо лиц, действия которых направлены на подрыв государственной безопасности;

c) принимать меры по предотвращению деяний, подрывающих государственную безопасность;

d) принимать меры для обеспечения безопасности Службы и подведомственных ей субъектов;

e) обеспечивать государственные учреждения в установленном Правительством порядке системами правительственной электронной коммуникации;

f) разрабатывать стандарты и средства криптографической защиты;

g) выявлять и противодействовать радиопередачам передающих радиоэлектронных средств, работа которых подрывает государственную безопасность;

h) поддерживать высокую степень мобилизационной готовности Службы, устанавливая потребности в личном составе и вести учет резерва личного состава;

i) при объявлении осадного или военного положения в пределах своих полномочий согласовывать с Генеральным штабом Вооруженных сил меры по поддержанию режима осадного или военного положения и участвовать в обеспечении оборонительных операций (действий) Республики Молдова;

j) обеспечивать дипломатическую связь и осуществлять контроль за обменом информацией, составляющей государственную тайну, и служебной информацией между Министерством иностранных дел и европейской интеграции и дипломатическими представительствами и консульскими учреждениями Республики Молдова;

k) обеспечивать в соответствии с законодательством оперативную доставку парламентской, президентской, правительственной корреспонденции, отправок, составляющих государственную тайну;

l) осуществлять обучение персонала учреждений дипломатической службы и членов их семей, направляющихся с дипломатической миссией за пределы Республики Молдова.

Статья 7. Полномочия Службы

(1) Для исполнения своих функций Служба вправе:

1) участвовать в разработке программ и стратегий обеспечения государственной безопасности;

2) привлекать в установленном законодательством порядке на гласной или негласной основе лиц с их согласия к содействию в обеспечении государственной безопасности;

3) использовать имущество, кроме принадлежащего дипломатическим представительствам, консульским учреждениям и лицам, пользующимся дипломатическим или консульским иммунитетом, следующим образом:

a) в пределах, необходимых для выполнения своих функций, использовать на основании договора или устного соглашения служебные помещения, другое имущество юридических лиц, воинских формирований, а также помещения и другое имущество физических лиц. Согласно положениям соответствующего договора или по требованию собственников либо владельцев соответствующего имущества Служба возмещает понесенные расходы или причиненный ущерб в установленном гражданским законодательством порядке;

b) в случаях острой необходимости в служебных целях использовать средства коммуникации, транспортные средства юридических лиц независимо от вида собственности, а также физических лиц. По требованию собственников или владельцев соответствующих средств Служба возмещает понесенные расходы либо причиненный ущерб в установленном гражданским законодательством порядке;

c) в чрезвычайных ситуациях, а также в случае проведения запланированных на национальном уровне или в рамках Службы учений использовать на основании договора или устного соглашения сети и услуги электронных

коммуникаций поставщиков независимо от вида собственности. По требованию соответствующих поставщиков Служба возмещает понесенные расходы либо причиненный ущерб в установленном гражданским законодательством порядке;

4) осуществлять задержание лиц, совершивших действия, связанные с попыткой проникновения и проникновением на территорию режимных объектов и иных объектов Службы, и передачу таких лиц в установленном порядке компетентным органам;

5) направлять органам публичной власти, юридическим лицам независимо от вида собственности письменные обращения по поводу устранения причин и условий, способствующих возникновению/реализации угрозы для государственной безопасности, и требовать представления информации об исполнении предписаний. Такие обращения должны быть мотивированы фактическими и юридическими обстоятельствами, обосновывающими необходимость устранения указанных причин и условий;

6) запрашивать и получать на безвозмездной основе от органов публичной власти, других юридических лиц независимо от вида собственности информацию, необходимую для выполнения функций Службы. Представление информации с ограниченным доступом осуществляется в соответствии с законодательством, регулирующим такую информацию;

7) вызывать физических лиц, должностных лиц и представителей юридических лиц в Службу для представления разъяснений по вопросам, относящимся к обеспечению государственной безопасности;

8) в целях обеспечения государственной безопасности вести оперативный учет, создавать базы данных в объеме и порядке, определяемых потребностями выполнения предусмотренных законом функций;

9) осуществлять контроль за соблюдением режима секретности при использовании средств криптографической защиты и обращении с зашифрованной корреспонденцией в составе органов публичной власти, других юридических лиц, дипломатических представительств и консульских учреждений Республики Молдова;

10) создавать в предусмотренном законодательством порядке публичные или зашифрованные юридические лица, которые необходимы Службе для выполнения своих функций и обеспечения деятельности;

11) в пределах своих возможностей оказывать помощь органам уголовного преследования и другим компетентным органам в борьбе с преступностью имеющимися силами и средствами, в том числе техническими и/или программными. Возможность оказания такой помощи предварительно согласовывается с руководством Службы;

12) привлекать с согласия Министерства внутренних дел силы и средства учреждения к мероприятиям по обеспечению государственной безопасности;

13) проводить научно-технические и другие экспертизы и исследования, относящиеся к компетенции Службы;

14) прикомандировывать офицеров информации и безопасности для замещения должностей с оставлением их на специальной службе к государственным предприятиям, учреждениям и организациям, а также, с согласия их руководителей, – к частным предприятиям, учреждениям и организациям;

15) устанавливать отношения со специальными службами других государств, международными организациями, участвовать в региональных совещаниях/структурах, заключать в областях компетенции Службы с другими специальными службами соглашения о сотрудничестве, не имеющие статуса международного договора;

16) иметь официальных представителей Службы в других государствах, в том числе в системе учреждений дипломатической службы Республики Молдова;

17) изготавливать и использовать в целях конспирации документы, зашифровывающие личность, ведомственную принадлежность подразделений, организаций, помещений и транспортных средств Службы, а также личность лиц, сотрудничающих со Службой на негласной основе;

18) проводить научные изыскания по проблемам государственной безопасности и осуществлять издательскую деятельность;

19) проектировать, изготавливать специальные технические и/или программные средства, необходимые Службе для выполнения своих функций;

20) создавать рабочие группы, состоящие из офицеров информации и безопасности и специалистов, приглашенных из состава других юридических лиц, для проведения исследований по вопросам, связанным с обеспечением государственной безопасности;

21) обеспечивать начальную и непрерывную профессиональную подготовку и переподготовку персонала Службы, в том числе за рубежом, подготавливать на возмездной или безвозмездной основе персонал для специальных служб других государств, других органов публичной власти, а также для других юридических лиц независимо от вида собственности;

22) в целях осуществления функций Службы вести переговоры и заключать в установленном законодательством порядке договоры и соглашения о сотрудничестве с органами публичной власти, физическими и юридическими лицами независимо от вида собственности.

(2) Запрещается использование Службой предоставленных ей полномочий для осуществления не предусмотренных законодательством действий.

Статья 8. Право на применение физической силы, огнестрельного оружия, боеприпасов и специальных средств

Офицер информации и безопасности имеет право на применение физической силы, огнестрельного оружия, боеприпасов и специальных средств в соответствии с Законом о порядке применения физической силы, специальных

средств и огнестрельного оружия № 218/2012 и Законом о статусе офицера информации и безопасности № 170/2007.

Статья 9. Взаимодействие Службы с национальными учреждениями и учреждениями других государств

(1) Органы публичной власти, другие юридические лица публичного права обязаны оказывать Службе в пределах своих возможностей помощь для осуществления возложенных на нее функций, включая предоставление должностей для откомандирования офицеров информации и безопасности в связи с решением ими задач обеспечения национальной безопасности. Юридические лица частного права могут по запросу оказывать помощь Службе.

(2) Поставщики почтовых услуг и поставщики сетей и/или услуг электронных коммуникаций независимо от вида собственности, включая ведомственные/институциональные услуги, обязаны в соответствии с законодательством создавать условия, необходимые для подключения технических средств, предназначенных для осуществления Службой отнесенных к ее компетенции видов деятельности.

(3) Для осуществления контрразведывательной и внешней разведывательной деятельности, а также для выполнения Службой функции технического обеспечения специальных розыскных мероприятий поставщики почтовых услуг и поставщики сетей и/или услуг электронных коммуникаций независимо от вида собственности обязаны:

а) на договорной основе предоставлять в распоряжение помещения и обеспечивать технические условия, необходимые для проведения Службой контрразведывательных, внешних разведывательных или специальных розыскных мероприятий, техническое обеспечение которых осуществляется Службой, и представлять для этой цели необходимые технические данные;

б) предпринимать действия по обеспечению конфиденциальности содержания, форм, тактики, методов и средств проведения контрразведывательных или внешних разведывательных мероприятий;

с) обеспечивать соблюдение общих условий для предоставления разрешения, правил взаимоподключения сетей и правил доступа к сетям и/или услугам электронных коммуникаций, а также требований, установленных совместно со Службой Национальным агентством по регулированию в области электронных коммуникаций и информационных технологий, касающихся сетей электронных коммуникаций и сопутствующей инфраструктуры, для проведения контрразведывательных и внешних разведывательных мероприятий;

д) обеспечивать свободный и оперативный доступ специализированному подразделению Службы к собственным сетям электронных коммуникаций через выделенные интерфейсы или посредством других согласованных между

сторонами способов для подключения специальных технических средств, предназначенных для осуществления контрразведывательных, внешних разведывательных или специальных розыскных мероприятий, техническое обеспечение которых осуществляется Службой, с предоставлением необходимых для этой цели технических условий и данных в соответствии с разграничением оперативно-технических обязанностей между соответствующим поставщиком и Службой, как это предусмотрено международными стандартами или согласовано сторонами;

е) постоянно на непрерывной основе обеспечивать технические условия, необходимые для подключения и полномасштабного функционирования в режиме реального времени специальных технических средств, предназначенных для проведения контрразведывательных или внешних разведывательных мероприятий, в частности, в том, что касается:

– соответствия спецификации на оборудование поставщика формату, поддерживаемому специальными техническими средствами, на основе применимых международных стандартов или по договоренности сторон;

– наличия возможности у поставщика подключить специальные технические средства через стационарные или коммутационные соединения;

ф) оказывать Службе техническую поддержку для осуществления возложенных на нее в этой области функций, сотрудничая с ней для внедрения критериев обеспечения безопасности и проведения аудита национальной системы прослушивания переговоров;

г) предоставить в распоряжение Службы принадлежащие им серверы для управления прослушиванием и пульта управления и эксплуатации для обеспечения функции легитимного прослушивания переговоров;

h) обеспечивать защиту специальных технических средств, установленных в помещениях поставщиков, от хищения информации или несанкционированного доступа на условиях, установленных для защиты оборудования поставщиков. Исключительным правом доступа в эти помещения со стороны Службы обладают уполномоченные офицеры информации и безопасности, назначенные с этой целью директором Службы;

і) обеспечивать постоянный и беспрепятственный доступ Службы к техническим идентификаторам (международный идентификатор абонента мобильной связи (IMSI), номер телефона, серийный номер SIM-карты, статический адрес интернет-протокола (IP), физический адрес предоставления фиксированной услуги) и идентификационным данным абонента (имя, фамилия, IDNP, адрес), если они известны, посредством методов, установленных по обоюдному согласию, с целью осуществления контрразведывательных и внешних разведывательных мероприятий. Служба обеспечивает подробное протоколирование доступа с защитой протоколов от изменения, уничтожения, фальсификации, несанкционированного доступа и несанкционированной передачи;

j) предварительно уведомлять Службу о любом изменении в сети, которое может препятствовать непрерывному осуществлению в сетях электронных коммуникаций контрразведывательных или внешних разведывательных мероприятий;

к) уведомлять Службу не менее чем за 6 месяцев о любой запланированной модернизации или расширении сетей электронных коммуникаций, которые могут препятствовать непрерывному осуществлению в сетях электронных коммуникаций контрразведывательных или внешних разведывательных мероприятий, специальных розыскных мероприятий, техническое обеспечение которых осуществляется Службой, с предоставлением технических условий и данных, необходимых для подключения специальных технических средств, предназначенных для осуществления этих мероприятий, в соответствии с разграничением оперативно-технических обязанностей между поставщиком и Службой, как это предусмотрено международными стандартами или согласовано сторонами.

Статья 10. Соблюдение в деятельности Службы основных прав и свобод

(1) При осуществлении своей деятельности Служба обеспечивает соблюдение основных прав и свобод. Не допускается ограничение основных прав и свобод, за исключением случаев, предусмотренных законодательством.

(2) Лица, основные права и свободы которых были нарушены работниками Службы, вправе обжаловать их действия в соответствии с законодательством.

Статья 11. Право на информирование о деятельности Службы

Общественность получает информацию о деятельности Службы через официальную веб-страницу Службы, представителей средств массовой информации и в иных формах, предусмотренных законодательством.

Статья 12. Защита информации о деятельности Службы

(1) Лица, зачисленные в Службу, а также имеющие доступ к информации, относящейся к деятельности Службы, проходят процедуру оформления допуска к информации, составляющей государственную тайну, если иной порядок не предусмотрен законодательством.

(2) Документы и материалы, содержащие информацию о личном составе Службы, о лицах, негласно сотрудничающих или сотрудничавших со Службой, а также информацию об организации, формах, тактике, методах и средствах проведения Службой контрразведывательной и внешней

разведывательной деятельности, составляют государственную тайну и хранятся в архиве Службы. Рассекреченные документы и материалы из архива Службы, представляющие научно-исторический интерес, передаются на хранение в Национальный архив Республики Молдова в порядке, установленном законодательством.

Глава III

ОРГАНИЗАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ, РУКОВОДСТВО И ПЕРСОНАЛ СЛУЖБЫ

Статья 13. Организация деятельности Службы

(1) Служба является автономным административным органом, состоящим из центрального аппарата и территориальных подразделений.

(2) Территориальные подразделения находятся в прямом подчинении руководства Службы. Размещение и организация территориальных подразделений может не соответствовать административно-территориальному устройству Республики Молдова.

(3) Структура Службы утверждается Коллегией Службы по предложению директора Службы.

(4) Численный состав Службы устанавливается и утверждается Парламентом по предложению директора Службы. В период осадного или военного положения численный состав Службы утверждается Президентом Республики Молдова по предложению директора Службы и относится к информации, составляющей государственную тайну.

Статья 14. Директор Службы

(1) Службу возглавляет директор, назначаемый на должность Парламентом большинством голосов избранных депутатов по предложению Президента Республики Молдова.

(2) Кандидат, предложенный на должность директора Службы, предварительно заслушивается парламентской комиссией по национальной безопасности, обороне и общественному порядку, которая представляет соответствующий доклад на пленарном заседании Парламента.

(3) Должность директора Службы несовместима с любой другой оплачиваемой деятельностью, включая предпринимательскую, за исключением творческой, преподавательской и научной.

(4) Директор Службы назначается на должность на семилетний срок. Одно лицо не может занимать должность директора более двух сроков подряд.

(5) В день назначения на должность директор Службы приносит перед Парламентом в присутствии Президента Республики Молдова следующую присягу:

«Клянусь отдавать все свои силы и умение во имя процветания Республики Молдова, соблюдать Конституцию и законы страны, защищать демократию, основные права и свободы, суверенитет, независимость, единство и территориальную целостность Молдовы».

(6) Директор Службы независим в осуществлении своих полномочий и несменяем в течение срока полномочий.

(7) Директор Службы вправе участвовать в заседаниях Правительства.

Статья 15. Условия назначения на должность, прекращения и приостановления полномочий директора Службы

(1) Кандидатом на должность директора Службы может быть лицо, соответствующее в совокупности следующим условиям:

а) имеет гражданство Республики Молдова и не имеет гражданства другого государства, за исключением гражданства государства-члена Европейского Союза;

б) постоянно проживает на территории Республики Молдова;

с) не является лицом, защищенным мерой судебной охраны;

д) имеет высшее образование, профессиональную квалификацию и опыт работы не менее 10 лет в области права, национальной обороны, государственной безопасности, общественного порядка или дипломатической службы;

е) имеет безупречную репутацию;

ф) не достигло возраста выхода на пенсию по возрасту, установленного в государственной системе социального страхования;

г) не состоит в настоящее время и не состояло в последние три года в какой-либо политической партии;

h) не имеет судимостей, в том числе погашенных или аннулированных судебной инстанцией, за исключением судимостей за преступления, совершенные по неосторожности;

і) владеет румынским языком.

(2) Полномочия директора Службы прекращаются в случае:

а) истечения срока полномочий, на который он был назначен;

- b) увольнения по собственному желанию;
- c) утраты гражданства Республики Молдова или приобретения гражданства другого государства, не являющегося государством—членом Европейского Союза;
- d) признания безвестно отсутствующим в соответствии с законом;
- e) вынесения в отношении него окончательного обвинительного приговора или лишения его окончательным судебным решением права занимать государственные либо ответственные государственные должности;
- f) избрания на выборную должность;
- g) смерти;
- h) отзыва.

(3) Директор Службы отзывается с должности в случае:

- a) нахождения в ситуации несовместимости, установленного окончательным констатирующим актом;
- b) невозможности исполнения обязанностей по состоянию здоровья в течение более четырех месяцев подряд, установленной в результате медицинского освидетельствования;
- c) констатации несоответствия требованиям к назначению на должность, за исключением предусмотренного пунктом f) части (1) настоящей статьи;
- d) установления окончательным констатирующим актом издания/принятия директором Службы административного акта, заключения им непосредственно или через третье лицо сделки, принятия или участия в принятии решения без разрешения фактического конфликта интересов в соответствии с положениями законодательства об урегулировании конфликта интересов;
- e) неподдачи директором Службы декларации об имуществе и личных интересах в соответствии с частью (11) статьи 27 Закона о Национальном органе по неподкупности № 132/2016 или отказа от ее подачи;
- f) принятия судебной инстанцией вступившего в законную силу судебного решения о конфискации принадлежащего ему необоснованного имущества.

(4) Деятельность директора приостанавливается:

- a) с момента предъявления обвинения и до обретения судебным решением окончательного характера;
- b) в случае регистрации в качестве кандидата на выборную должность.

(5) Основания, предусмотренные частями (2)–(4), констатируются на пленарном заседании Парламента на основании доклада парламентской комиссии по национальной безопасности, обороне и общественному порядку путем принятия постановления Парламента, свидетельствующего о возникновении ситуации, которая является основанием для прекращения, отзыва или приостановления полномочий. Решение о прекращении, отзыве или приостановлении

полномочий директора Службы принимается Парламентом большинством голосов избранных депутатов.

Статья 16. Функции директора Службы

Директор Службы:

- а) организует и руководит работой Службы, несет ответственность за исполнение функций и обязанностей Службы;
- б) представляет интересы Службы на национальном и международном уровнях;
- с) выдвигает Президенту Республики Молдова предложения по кандидатурам на должность заместителя директора Службы и вносит предложения об отстранении заместителей директора от должности;
- д) распределяет и делегирует полномочия, утверждает функциональные обязанности заместителей директора Службы и контролирует их выполнение;
- е) на основании закона и в целях его исполнения издает, в том числе совместно с другими органами публичной власти, приказы и распоряжения, подлежащие исполнению в рамках Службы, утверждает инструкции, положения и другие нормативные акты;
- ф) утверждает штатное расписание центрального аппарата и территориальных подразделений в соответствии с утвержденными структурой и предельной численностью;
- г) участвует в разработке и продвижении программных документов в области государственной безопасности и в установленном порядке представляет Парламенту, Президенту Республики Молдова и Правительству предложения по совершенствованию законодательства в области государственной безопасности;
- h) определяет задачи и приоритетные направления деятельности подразделений центрального аппарата и территориальных подразделений, осуществляет контроль за их деятельностью;
- і) в порядке, установленном Законом о контрразведывательной и внешней разведывательной деятельности, дает разрешение на проведение внешних разведывательных мероприятий;
- ј) управляет публичными финансами и администрирует публичное имущество Службы в соответствии с принципами надлежащего управления;
- к) выполняет функции, предусмотренные Законом о статусе офицера информации и безопасности № 170/2007.

Статья 17. Заместители директора Службы

(1) При исполнении функций директору Службы помогают два заместителя директора.

(2) Заместителями директора являются кадровые офицеры Службы с выслугой лет в должности офицера информации и безопасности не менее десяти лет, которые назначаются на должность и освобождаются от нее Президентом Республики Молдова по предложению директора Службы.

(3) Положения частей (1)–(4) статьи 15 применяются соответствующим образом и к заместителям директора.

(4) Заместители директора исполняют порученные или делегированные директором функции в соответствии с утвержденными функциональными обязанностями.

(5) В период временного отсутствия директора Службы заместитель, который его замещает, может издавать приказы и другие акты только в пределах компетенции, предоставленной ему директором Службы.

Статья 18. Коллегия Службы

(1) Для обсуждения вопросов, связанных с деятельностью Службы и проводимой ею политикой, при директоре Службы действует в качестве консультативного органа Коллегия Службы. В установленных законом случаях Коллегия Службы обладает компетенцией по принятию решений.

(2) Коллегия Службы утверждает: структуру и положение о деятельности Службы, структуру и положение о деятельности Фельдъегерского бюро, годовой отчет о деятельности Службы, положения о деятельности подразделений Службы и Коллегии Службы, приоритетные направления деятельности на год.

(3) Коллегия Службы состоит из 9 членов. В состав Коллегии Службы входят директор Службы (председатель), заместители директора, руководители подразделений контрразведки, внешней разведки и интегрированного анализа, а также другие лица, занимающие в составе Службы руководящие должности. Персональный состав Коллегии Службы утверждается Президентом Республики Молдова по предложению директора Службы.

(4) Коллегия Службы созывается директором Службы по мере необходимости, но не реже одного раза в квартал.

(5) Решения, вынесенные после обсуждения на заседании Коллегии Службы, утверждаются простым большинством голосов членов, присутствующих на заседании.

Статья 19. Органы публичной власти и публичные учреждения, подчиненные Службе

(1) Фельдъегерское бюро – центральный административный орган, находящийся в подчинении Службы, при посредстве которого Служба выполняет функции дипломатической и фельдъегерской связи.

(2) Для целей осуществления предусмотренных законом функций в подчинении Службы могут находиться и другие органы публичной власти или публичные учреждения.

Статья 20. Национальный центр информации и безопасности

(1) Национальный центр информации и безопасности имени Богдана Основателя Молдовы (далее – *Центр*) – подразделение центрального аппарата Службы, которое осуществляет специализированное обучение в области государственной безопасности для целей начальной и непрерывной профессиональной подготовки и переподготовки работников Службы и проводит исследования в данной области.

(2) На основе соглашения/договора Центр может осуществлять начальную и непрерывную подготовку лиц из других органов с компетенциями в области национальной безопасности, а также профессиональную подготовку лиц из органов публичной власти и других юридических лиц, ответственных за защиту информации, отнесенной к государственной тайне, и антитеррористическую защиту.

(3) Центр не является частью национальной системы образования, на него не распространяются положения законодательства, относящиеся к временному разрешению деятельности и аккредитации образовательных учреждений, а также к сфере науки и инноваций.

(4) Центр действует на основании настоящего закона и утвержденного Коллегией Службы положения.

Статья 21. Персонал Службы

(1) Персонал Службы составляют офицеры информации и безопасности и работники (далее – *работники*). В зависимости от функций, возложенных на офицеров информации и безопасности, они относятся к гласному или негласному составу.

(2) Правовой статус, порядок несения специальной службы по контракту, дисциплинарный режим, ограничения и ответственность офицера информации и безопасности регулируются Законом о статусе офицера информации и безопасности № 170/2007.

(3) Зачисление, трудовая деятельность, условия отдыха, оплата и нормирование труда работников регулируются трудовым законодательством и другими нормативными актами с учетом особенностей, предусмотренных настоящим законом.

(4) В качестве работника может быть зачислено лицо, отвечающее общим требованиям к зачислению, имеющее профессиональную подготовку, квалификацию и состояние здоровья, необходимые для занятия данной должности, и соответствующее критериям безопасности.

(5) Работники Службы не могут состоять в партиях и других общественно-политических организациях. Работники, работающие на контрактной основе, могут создавать профсоюзы и вступать в профсоюзы.

(6) При зачислении на службу и впоследствии ежегодно офицеры информации и безопасности обязаны подавать декларацию об имуществе и личных интересах в соответствии с Законом о декларировании имущества и личных интересов № 133/2016.

(7) Работники Службы подлежат обязательной государственной дактилоскопической регистрации в соответствии с законодательством.

(8) Работники Службы обязаны хранить государственную тайну, другую информацию ограниченного доступа, в том числе после увольнения из состава Службы независимо от причины увольнения. Разглашение соответствующей информации, за исключением случаев, предусмотренных законодательством, запрещено и влечет ответственность по закону.

Статья 22. Социально-правовая защита работников Службы

(1) Государство обеспечивает социально-правовую защиту работников Службы и членов их семей.

(2) Социально-правовая защита офицеров информации и безопасности и членов их семей регулируется Законом о статусе офицера информации и безопасности № 170/2007.

(3) Социально-правовая защита работников регулируется Трудовым кодексом и другими соответствующими нормативными актами.

(4) Информация о работниках Службы, выполняющих или выполнявших специальные задания по обеспечению национальной безопасности в органах публичной власти либо юридических лицах Республики Молдова,

специальных службах, органах либо организациях других государств, в составе преступных групп или организаций, составляет государственную тайну и может быть предана огласке только в предусмотренных законодательством случаях и только с согласия данного работника.

(5) Период выполнения работниками Службы специальных заданий по обеспечению государственной безопасности, а также период исполнения служебных обязанностей в иных условиях, связанных с угрозой для их жизни и здоровья, включается в общий трудовой стаж, специальный трудовой стаж и страховой стаж.

Глава IV

ЛИЦА, НЕГЛАСНО СОТРУДНИЧАЮЩИЕ СО СЛУЖБОЙ

Статья 23. Лица, негласно сотрудничающие со Службой

(1) Лица, негласно сотрудничающие со Службой, – физические лица, давшие письменное или устное согласие негласно предоставлять информацию Службе, негласно участвовать в подготовке и проведении разведывательной /контрразведывательной деятельности, а также иными не запрещенными законом способами содействовать Службе в выполнении ее функций.

(2) Письменное согласие/устная договоренность заключается/устанавливается между офицером информации и безопасности, действующим от лица Службы, и физическим лицом.

(3) Сотрудничество со Службой может быть как бесплатным, так и оплачиваемым.

(4) Деятельность лиц, негласно сотрудничающих со Службой, координируется руководителем специализированного подразделения и подлежит внутреннему контролю.

Статья 24. Права и обязанности лиц, негласно сотрудничающих со Службой

(1) Лица, негласно сотрудничающие со Службой, имеют право:

а) в случаях, предусмотренных внутренними актами Службы, заключать со Службой письменные соглашения о негласном сотрудничестве;

б) получать от офицеров информации и безопасности разъяснения относительно своих функций, прав и обязанностей;

в) использовать в целях конспирации зашифрованные удостоверяющие личность и другие необходимые документы;

- d) получать вознаграждение;
- e) получать компенсацию за ущерб, причиненный их здоровью либо имуществу в связи с их сотрудничеством со Службой.

(2) Лица, негласно сотрудничающие со Службой, обязаны:

- a) соблюдать условия заключенного со Службой письменного соглашения или установленной с нею устной договоренности о негласном сотрудничестве;
- b) выполнять по поручению Службы специальные задания, направленные на осуществление принятых обязательств;
- c) не допускать умышленного предоставления неполной, необъективной, ложной или клеветнической информации;
- d) не разглашать информацию, составляющую государственную тайну, а также другие данные, ставшие им известными в связи с их негласным сотрудничеством со Службой либо в процессе такого сотрудничества;
- e) соблюдать основные права и свободы, соблюдать предусмотренные нормативными актами запреты и ограничения и информировать Службу о любом виде деятельности, инструкции или задании, противоречащих правовой базе.

(3) Служба обеспечивает соблюдение условий письменного соглашения или устной договоренности о негласном сотрудничестве. Информация о лицах, негласно сотрудничающих или сотрудничавших со Службой, составляет государственную тайну и может предаваться огласке только с письменного согласия соответствующих лиц и только в случаях, предусмотренных законодательством.

(4) Формы негласного сотрудничества со Службой регулируются ее внутренними актами.

Статья 25. Социально-правовые гарантии для лиц, негласно сотрудничающих со Службой

(1) Лица, негласно сотрудничающие или сотрудничавшие со Службой, пользуются социально-правовыми гарантиями.

(2) В случае начала процесса, связанного с сотрудничеством, в отношении лица, негласно сотрудничающего или сотрудничавшего со Службой, Служба предоставляет/обеспечивает ему бесплатную юридическую помощь в соответствии с внутренними актами Службы, за исключением случаев, когда процесс начат по заявлению этого лица.

(3) Если жизнь, личная безопасность или сохранность имущества лиц, негласно сотрудничающих или сотрудничавших со Службой, или членов их семей находятся под угрозой, Служба предоставляет/обеспечивает бесплатную юридическую помощь, а также оказывает другие виды помощи и защиты для устранения угрозы.

(4) Жизнь и здоровье лиц, негласно сотрудничающих со Службой, направленных за пределы Республики Молдова, подлежат обязательному страхованию в соответствии с внутренними актами Службы.

(5) В случае смерти лица, негласно сотрудничавшего со Службой, или члена его семьи, наступившей в связи с выполнением специальных заданий в процессе негласного сотрудничества со Службой, государство несет расходы по подготовке тела к погребению и его транспортировке к месту погребения, означенному в завещании или указанному близкими родственниками (а в случае их отсутствия – руководством Службы), а также расходы на погребение.

(6) Государство обязано в любых обстоятельствах содействовать освобождению лиц, негласно сотрудничающих или сотрудничавших со Службой, и членов их семей, задержанных, арестованных или осужденных за пределами Республики Молдова в связи с выполнением специальных заданий по поручению Службы.

(7) Лица, негласно сотрудничающие или сотрудничавшие со Службой, могут быть представлены к награждению государственными наградами Республики Молдова в установленном законом порядке.

(8) В случае смерти лица, письменным соглашением закрепившего свое согласие на негласное сотрудничество со Службой, которая наступила в прямой связи с таким сотрудничеством, членам семьи умершего и лицам, находившимся на его иждивении, выплачивается равными долями из средств государственного бюджета единовременное пособие в размере 120 среднемесячных заработных плат по экономике, установленных постановлением Правительства, действующим на момент смерти лица.

(9) В случае получения лицом, письменным соглашением закрепившим свое согласие на негласное сотрудничество со Службой, в прямой связи с таким сотрудничеством увечья (ранения, травмы, контузии), вследствие которого у него наступило тяжелое, выраженное или среднее ограничение возможностей и которое лишило его возможности дальнейшего сотрудничества со Службой, такому лицу из средств государственного бюджета выплачивается согласно полученной степени ограничения возможностей единовременное пособие в размере 60, 50 или 40 среднемесячных заработных плат по экономике,

установленных постановлением Правительства, действующим на момент наступления ограничения возможностей.

Глава V **ИНФОРМАЦИОННОЕ, ФИНАНСОВОЕ** **И МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ** **ОБЕСПЕЧЕНИЕ СЛУЖБЫ**

Статья 26. Информационное обеспечение Службы

(1) Для осуществления своих функций Служба может создавать и эксплуатировать на собственных технологических платформах информационные системы, сети электронных коммуникаций, информационные ресурсы и базы данных, а также средства защиты информации, включающие криптографическую и техническую защиту.

(2) При исполнении своих функций Служба вправе в установленном законодательством порядке осуществлять безвозмездный доступ к сетям электронных коммуникаций, сведениям из информационных систем, базам данных и регистрам, создаваемым государством.

(3) Служба запрашивает и получает у физических или юридических лиц публичного либо частного права данные и информацию, необходимые для осуществления предусмотренных законом функций.

Статья 27. Средства вооружения и оснащения Службы

(1) Служба разрабатывает, создает, приобретает и использует средства вооружения и оснащения, включая специальные технические и иные средства, приобретает оружие и использует оружие, имеющееся на вооружении Службы, а также другое оружие и боеприпасы, предназначенные для осуществления ее функций, в соответствии с утвержденной Правительством номенклатурой.

(2) Приобретение, продажа, передача, вывоз за пределы Республики Молдова и ввоз на территорию страны средств вооружения и оснащения, включая специальные технические и иные средства, а также других средств, оружия и боеприпасов к нему для использования в деятельности Службы осуществляются в порядке, предусмотренном законодательством.

Статья 28. Финансирование и материально-техническое обеспечение Службы

(1) Финансирование и материально-техническое обеспечение Службы осуществляется из государственного бюджета в установленном законодательством порядке. Служба может получать пожертвования и гранты при посредстве Правительства в той мере, в какой это не ущемляет независимость Службы.

(2) Имущество Службы, созданное или создаваемое, приобретенное или приобретаемое за счет средств государственного бюджета и иных средств, является публичной собственностью государства.

(3) Служба может иметь служебный жилой фонд, используемый в установленном законодательством порядке.

Глава VI

КОНТРОЛЬ ЗА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ СЛУЖБЫ

Статья 29. Контроль за деятельностью Службы

(1) Контроль за деятельностью Службы осуществляется Парламентом, Генеральной прокуратурой и судебными инстанциями в пределах их компетенции.

(2) Ежегодно до 1 июня и по требованию Парламента или Президента Республики Молдова Служба в установленном порядке представляет отчеты о своей деятельности.

(3) Годовой отчет о деятельности Службы публикуется на официальной веб-странице Службы и официальной веб-странице Парламента с исключением из отчета информации, отнесенной к государственной тайне.

(4) Внешний публичный аудит финансовых отчетов Службы осуществляется Счетной палатой.

Статья 30. Парламентский контроль

(1) Парламентский контроль за деятельностью Службы осуществляется подкомиссией по осуществлению парламентского контроля за деятельностью Службы в соответствии с положением, утвержденным постановлением Парламента.

(2) Члены подкомиссии, указанной в части (1) настоящей статьи, могут иметь доступ к информации, отнесенной к государственной тайне в соответствии с Законом о государственной тайне № 245/2008, за исключением

специальных дел и информации о проводимых операциях, об идентичности лиц, негласно сотрудничающих или сотрудничавших со Службой, о лицах, работающих под прикрытием, являясь частью негласного персонала или выполняя специальные задания, в силу чего их личность не подлежит раскрытию.

(3) Депутаты Парламента несут предусмотренную законом ответственность за разглашение информации, отнесенной к государственной тайне, включая информацию, полученную от Службы на основании депутатских запросов.

Статья 31. Судебный контроль

Судебный контроль за деятельностью Службы осуществляется в контексте выдачи разрешения на проведения контрразведывательных мероприятий и рассмотрения законности актов и деяний Службы.

Статья 32. Прокурорский контроль

(1) Прокурорский контроль осуществляется прокурорами Генеральной прокуратуры, специально уполномоченными Генеральным прокурором.

(2) Информация об организации, формах, тактике, методах и средствах осуществления деятельности Службы не являются предметом прокурорского контроля, за исключением случаев, когда нарушение правил осуществления перечисленных видов деятельности является преступлением.

Статья 33. Внутренний контроль

(1) Внутренний контроль за деятельностью работников Службы осуществляется директором Службы, специально уполномоченным заместителем директора Службы, контрольными подразделениями и руководителями специализированных подразделений.

(2) Лица, не причастные непосредственно к работе с лицами, негласно сотрудничающими со Службой, в том числе директор и заместители директора Службы, не имеют права запрашивать информацию о реальной идентичности этих лиц, если это не продиктовано острой служебной необходимостью.

Глава VII ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 34

(1) Со дня вступления в силу настоящего закона директор и заместитель директора Службы информации и безопасности Республики Молдова продолжают исполнять свои обязанности до истечения срока полномочий в соответствии с положениями настоящего закона.

(2) Со дня вступления в силу настоящего закона признать утратившим силу Закон о Службе информации и безопасности Республики Молдова № 753/1999.

(3) Поставщикам сетей и/или услуг электронных коммуникаций к 1 января 2024 года обеспечить выполнение обязательства, предусмотренного в пункте i) части (2) статьи 9.

Статья 35

(1) Правительству в шестимесячный срок со дня вступления в силу настоящего закона:

а) представить Парламенту предложения по приведению действующего законодательства в соответствие с настоящим законом;

б) разработать нормативные акты, необходимые для исполнения настоящего закона;

с) привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом.

(2) Службе в шестимесячный срок со дня вступления в силу настоящего закона привести свои внутренние акты в соответствие с ним.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

SINTEZA
amendamentelor, obiecțiilor și propunerilor
la proiectul de Lege privind Serviciul de Informații și Securitate
(nr.420 din 17.11.2022), lectura II.

Autorul amendamentului, obiecției sau propunerii	Conținutul amendamentului, obiecției sau propunerii	Decizia Comisiei
<p>Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) (Nr. 01/2-30-1592 din 13 decembrie 2022)</p>	<p>La art. 27, alin. (2) din proiectul de lege, <i>„În interesul asigurării securității naționale, Serviciul, în modul stabilit de legislație, are drept de acces, gratuit, la sistemele informaționale, rețelele de comunicații electronice, la resursele informaționale și bazele de date ale organelor de ocrotire a normelor de drept, autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate”, SPCSB consideră că urmează a fi exclus dreptul de acces al Serviciului de Informații și Securitate la bazele de date deținute, deoarece conform cadrului legal în vigoare este inadmisibil accesul la baza de date a Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, întrucât această propunere contravine inclusiv dispozițiilor exhaustive reglementate de Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor, după cum urmează:</i></p> <p>– art. 16, alin. (5) <i>„Accesul direct al persoanelor terțe la resursele informaționale deținute de Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor este interzis. Numai angajații Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor au acces la informația din bazele de date deținute de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și au dreptul să proceseze această informație în urma autorizării prealabile obținute de la conducerea Serviciului.”</i></p> <p>– art. 17, alin. (3) <i>„Schimbul informațional dintre Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și organele de drept se efectuează prin intermediul unui ofițer de legătură, în condițiile respectării prezentei legi. Procedura de obținere și prelucrare a informațiilor este reglementată printr-un ordin interdepartamental comun.”</i></p> <p>– art. 17, alin. (8) <i>„Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor răspunde cererilor de informații dacă acestea sunt suficient motivate de suspiciuni privind infracțiuni de spălare a banilor, infracțiuni asociate acesteia și cele de finanțare a terorismului. În cazul în care există motive de fapt pentru a presupune că furnizarea unor astfel de informații ar avea un impact negativ asupra investigațiilor financiare sau analizelor în curs de desfășurare ori, în circumstanțe excepționale, în cazul în care divulgarea informațiilor ar fi în mod clar disproporțională față de interesele legitime ale unei persoane fizice sau juridice ori ar fi irelevantă în ceea ce privește scopurile pentru care a fost solicitată, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor nu dă curs cererii de informații.”</i></p> <p>– art. 19, alin. (1), lit. v) <i>„oferă, la solicitarea organului de urmărire penală, informațiile</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma vizată stabilește 2 condiții cumulative ale dreptului SIS și anume: <i>în interesul asigurării securității naționale</i> precum și <i>în modul stabilit de legislație</i>: Astfel, reglementările speciale din legislație au aplicabilitate în cazul dat nefiind oportun de a exclude un drept firesc al Serviciului în vederea realizării atribuțiilor funcționale. Sintagma <i>„în modul stabilit de legislație”</i> permite ca mecanismul propriu zis de acces la informațiile din bazele de date ale SPCSB să fie realizate conform Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor.</p> <p>Totodată, norma respectivă se regăsește inclusiv și într-o redacție similară în Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. Astfel, conform art. 42 lit. d) <i>În raport cu atribuțiile și competențele Serviciului, ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției este în drept să dispună de acces la registre, bănci de date, sisteme informaționale și la alte informații documentate, direct sau printr-o interfață corespunzătoare, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate.</i></p> <p>Astfel, SIS consideră că este posibil accesul în modul și limitele stabilite de legislație <u>la informația</u> relevantă necesară exercitării atribuțiilor sale din cadrul bazelor de date informaționale aflate în gestiunea SPCSB. În</p>

deținute cu privire la activitățile și tranzacțiile suspecte, în condițiile prezentei legi”.

Totodată menționăm că, acordarea accesului Serviciului de Informații și Securitate la baza de date a SPCSB, contravine standardelor internaționale în domeniu, și anume: Metodologia Grupului de Acțiune Financiară (FATF/GAFI) de evaluare a conformității tehnice cu recomandările FATF și eficacitatea sistemelor CSB/CFT din februarie 2013 (*actualizat în 2018*), prevede următoarele:

Recomandarea 29:

– 29.6 Unitatea de Informații Financiare trebuie să protejeze informația prin: lit. (c) „*asigurarea accesului limitat la locațiile și informațiile sale, inclusiv la sistemele informatice*”.

– 29.7 Unitatea de Informații Financiare trebuie să fie independentă din punct de vedere operațional și autonomă prin: lit. (d) „*să fie capabilă să obțină și să instaleze resursele necesare pentru îndeplinirea funcțiilor sale, pe bază individuală sau de rutină, fără nici o influență sau interferență politică, guvernamentală sau industrială nejustificată, care ar putea compromite independența sa operațională*”.

– **pct. 32 din Principiile Schimbului de Informație al Grupului Egmont**, reglementează „*Schimbul de informații trebuie utilizat doar în scopul pentru care au fost solicitate sau furnizate. Orice diseminare a informațiilor către alte autorități sau părți terțe sau orice utilizare a acestor informații în scopuri administrative, de investigații, de urmărire penală sau de drept, în afara celor aprobate inițial, ar trebui să facă obiectul unei autorizări prealabile de către Unitatea de Inteligență Financiară*”.

Ținem să menționăm că, SPCSB este membru cu drepturi depline în cadrul Grupului Egmont și beneficiază de acces la Egmont Secure Web (ESW). ESW reprezintă o platformă securizată de comunicare, care permite comunicarea criptată cu alte servicii cu competențe similare din alte țări (jurisdicții) membre ale Grupului Egmont. În acest sens, SPCSB are obligația de respectare cu strictețe a principiilor schimbului de informații obținute prin intermediul platformei securizate ESW. În caz de schimbări în structura organizațională, mandatul și modul de operare a membrilor Grupului Egmont, aceștia sunt obligați să informeze Secretariatul Grupului Egmont despre aceste schimbări, ceea ce poate conduce inclusiv la suspendarea calității de membru al acestui grup.

Mai mult decât atât, Directiva Uniunii Europene nr. 1153/2019 din 20.06.2019 de stabilire a normelor de facilitare a utilizării informațiilor financiare și de alt tip în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a anumitor tipuri de infracțiuni, stabilește expres: „*Unitățile financiare au obligația de a coopera cu 3 autoritățile sale competente pentru prevenirea, depistarea, investigarea sau urmărirea penală a infracțiunilor și de a fi în măsură să răspundă în timp util solicitărilor motivate de informații financiare sau de analize financiare venite din partea autorităților respective*”.

Întru realizarea atribuțiilor de către Serviciul de Informații și Securitate, SPCSB exprimă disponibilitatea continuării procesului de cooperare și efectuării schimbului de informații

acest sens, accesul poate fi realizat eventual cu stabilirea limitelor de rigoare care sunt prevăzute de legislația specială. Totodată, schimbul de informații între instituții se realizează nemijlocit în baza acordurilor bilaterale, care pot detalia procedura și limitele concrete, ținând cont de normel legislative speciale, de acces la informațiile din bazele de date.

De asemenea, pentru a evita interpretări neunivoce a fost completată norma de la art. 7 alin. (1) pct. 6), fiind stabilit că *prezentarea* (de către autorități către SIS) *informațiilor cu accesibilitate limitată se va realiza în conformitate cu legislația specială ce reglementează astfel de informații*

<p>A.O „Amnesty International Moldova” (Nr. 05/23 din 09.03.2023)</p>	<p>la nivel interinstituțional, cu susținerea eforturilor depuse în consolidarea și intensificarea acțiunilor comune pentru îndeplinirea misiunilor conform domeniilor de competență conferite de cadrul legal.</p> <p>Totodată, este necesar a menționa că schimbul informațional între autorități/ instituții de aplicare a legii urmează a fi organizat, prin intermediul ofiterilor de legătură, sub formă de cerere/solicitare scrisă și/sau prin alte modalități, care se referă la posibilitatea transmiterii solicitării în formă electronică, inclusiv prin intermediul platformei dezvoltate pe pagina oficială web a SPCSB. Subsecvent, art. 17, alin. (3) Legea nr. 308/2017, reglementează expres „<i>schimbul informațional dintre Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și organele de drept se efectuează prin intermediul unui ofiter de legătură, în condițiile respectării prezentei legi. Procedura de obținere și prelucrare a informațiilor este reglementată printr-un ordin interdepartamental comun</i>”.</p> <p>În contextul celor expuse și întru aducerea în concordanță a proiectului de lege <i>supra</i> menționat cu cadrul legal în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, SPCSB solicită expunerea alin. (2) din art. 27, în următoarea redacție:</p> <p><i>„În interesul asigurării securității naționale, Serviciul, în modul stabilit de legislație, are drept de acces, gratuit, la sistemele informaționale, rețelele de comunicații electronice, la resursele informaționale și bazele de date ale organelor de ocrotire a normelor de drept, autorităților publice, cu excepția Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate”.</i></p>	<p>Se acceptă. Norma a fost exclusă.</p>
	<p>1. La art. 4: Termenul de <i>”drepturi și libertăți constituționale”</i> de la art. 4 alin. (2) lit. h) trebuie înlocuit cu termenul de <i>”drepturi și libertăți fundamentale ale omului”</i> pentru a asigura o protecție mai largă a drepturilor omului, oferită nu doar de Constituția Republicii Moldova, dar și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. De asemenea, această modificare este condiționată de necesitatea coroborării prevederilor acestui articol cu prevederile art. 2 al prezentului proiect de lege, care spune că <i>”Cadrul juridic al activității Serviciului îl constituie ... tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte”</i>.</p> <p>Întru evitarea interpretărilor eronate și abuzive, prevederile de la art. 4 alin. (2) lit. r) și x) trebuie clarificate deoarece termenele de <i>”interes național”</i> și <i>”partide și mișcări de orientare extremistă”</i> nu sunt definite în legislația Republicii Moldova. Legislația trebuie să conțină definiții clare a acestor termeni pentru ca populația să înțeleagă cu ușurință consecințele aplicării acestei legislații și care circumstanțe cad sub incidența acesteia.</p> <p>Într-un mod similar, întru evitarea interpretărilor abuzive, prevederile art. 4 alin. (3) lit. n) și prevederile alin. (22) trebuie modificate și definite în mod clar și exhaustiv, deoarece în redacția actuală ele conferă o gamă extinsă de atribuții pe care SIS este în drept să le întreprindă.</p>	<p>Se acceptă. Totodată, articolul a suferit modificări, iar prevederile invocate vor fi inserate în art. 4 alin.(2) din Legea securității statului nr. 618/1995</p>

<p>2. La art. 5: Prevederea de la art. 5 alin. (1) lit. d) ”<i>alte activități stabilite de legislație</i>”, poate fi interpretată într-un mod extensiv, și de aceea, trebuie formulată într-o manieră mai precisă ca să se evite potențialele abuzuri din partea ofițerilor de informații. Mai cu seamă, trebuie să se stabilească o listă exhaustivă ale direcțiilor de activitate SIS. În acest sens, jurisprudența CtEDO stabilește că ”legislația națională trebuie să fie suficient de clară ca să dea cetățenilor o indicație adecvată asupra circumstanțelor în care, și a condițiilor ce se impun prin care, autoritățile publice sunt abilitate de a recurge la măsură” de supraveghere.</p>	<p>Se acceptă. Articolul a fost revizuit. A se vedea proiectul redactat.</p>
<p>3. La art. 8: Prevederea de la art. 8 alin. (1) pct. 4) poate duce la abuzuri din partea ofițerilor de informații deoarece poate fi foarte dificil de a dovedi ”<i>înțelegerea verbală</i>” dintre ofițeri și persoane care a stat la baza înfăptuirii unor măsuri. În același timp, acest punct nu conține o definiție clară a ”<i>cazurilor de extremă necesitate</i>” sau a ”<i>situațiilor excepționale</i>” care ar permite ofițerilor să recurgă la măsurile specificate în această normă. Datorită ingerinței grave în dreptul la viață privată a persoanelor pe care Serviciul o poate înfăptui prin exercitarea atribuțiilor, prevederile art. 8 alin. (1) pct. 4), 6) și 7) trebuie modificate prin adăugarea obligatorie a cerinței de mandat judecătoresc pentru efectuarea măsurilor vizate. Se poate susține că prevederile privind autorizarea prin mandat judecătoresc a unor astfel de măsuri sunt prevăzute în Proiectul de Lege privind activitatea contrainformativă și informativă externă și, prin urmare, ar exista suficiente garanții care protejează drepturile persoanelor. Totuși, trebuie de avut în vedere că Proiectul Legii privind activitatea contrainformativă și informativă externă reglementează doar două direcții de activitate ale Serviciului. În consecință, Serviciul are dreptul să întreprindă măsurile prevăzute la articolul 8 în raport cu celelalte două activități prevăzute în acest proiect de lege. Astfel, pentru a asigura drepturile persoanelor este necesar de a introduce cerința de mandat judecătoresc pentru toate direcțiile de activitate ale Serviciului.</p>	<p>Se acceptă parțial. În cazul apariției unor conflicte ca urmare a existenței ”înțelegerii verbale”, sarcina probării acestei înțelegeri îi revine celui care o invocă, deci Serviciului. Respectiv drepturile persoanei nu sunt afectate. Totodată, definiția ”extremei necesități” nu este necesară întrucât este reglementată în legislație (Codul penal, Codul Contravențional). Sintagma ”situații excepționale” are un sens clar și urmează a fi interpretată în sensul general (ex. situații excepționale care paralizează domeniile sau obiectivele enumerate în norma respectivă). De menționat că sintagma respectivă este și în redacția actuală a Legii nr.753/1999. Propunerea în partea ce ține de introducerea cerinței ”mandatului judecătoresc” este inoportună, deoarece art. 8 vizează doar drepturile Serviciului care pot fi realizate întru executarea atribuțiilor legale ale SIS. Iar atribuțiile nemijlocit prevăd când este nevoie de autorizarea măsurilor contrainformative sau cele informative externe. Cu alte cuvinte, nici un drept nu poate fi exercitat în lipsa unei atribuții legale (autorizate corespunzător în cazurile de rigoare). Totodată, prevederile subpct. 6) și 7) au fost completate cu norme care obligă întemeierea legală a exercitării drepturilor respective. În partea ce ține de detașarea ofițerilor de informații, considerăm că nu există loc pentru a considera că pot fi admise careva abuzuri din</p>

	<p>4. La art. 11 alin. (4): <i>„(4) Autoritățile publice, precum și alte persoane juridice indiferent de tipul de proprietate, sânt obligate să acorde Serviciului, în limita posibilităților, asistență operațională, informațională, tehnică și de altă natură în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce îi revin, inclusiv să ofere, funcții pentru detașarea ofițerilor de informații în vederea îndeplinirii unor atribuții în interesul securității naționale.”</i> Considerăm că, din cauza ingerinței grave pe care Serviciul o poate avea în drepturile persoanelor care sunt obligate să-i acorde asistență, astfel de acțiuni ar trebui autorizate prin mandat judecătoresc.</p> <p>La art. 27 alin. (2): <i>„(2) În interesul asigurării securității naționale, Serviciul, în modul stabilit de legislație, are drept de acces, gratuit, la sistemele informaționale, rețelele de comunicații electronice, la resursele informaționale și bazele de date ale organelor de ocrotire a normelor de drept, autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate.”</i> Considerăm că, din cauza ingerinței grave pe care Serviciul ar putea-o avea în drepturile persoanelor care sunt obligate să acorde acces la sistemele lor informatice și bazele de date, o astfel de măsură ar trebui să fie autorizată prin mandat judecătoresc.</p>	<p>partea ofițerilor de informații. Or, detașarea este realizată doar cu acordul instituției nemijlocit vizate. Și în cazul detașării interesul este comun, atât pentru SIS cât și pentru conducerea instituției. Totodată, detașarea se realizează doar în scopul asigurării securității statului.</p> <p>Se acceptă parțial. Norma prevede expres entitățile vor acorda suportul „în limitele posibilităților”, totodată, fiind indubitabil faptul că autoritățile publice și entitățile private sunt obligate să contribuie la realizarea dezideratului de asigurare a securității naționale. Totodată, norma a fost simplificată în redacția actualizată a art.9 alin. (1).</p> <p>Se acceptă parțial. Norma nu prevede o ingerință în viața privată a persoanelor, ci unul din mecanismele de realizare în modul stabilit de legislație a atribuțiilor și funcțiilor de bază. Concomitent, norma a fost completată cu prevederi că este aplicabilă doar în cazul îndeplinirii atribuțiilor date în competența sa, iar accesul se va realiza doar la sistemele informaționale create și gestionate de către stat. (Cadastru, Registrul de stat al incidentelor de securitate cibernetică, Registrul de stat al armelor, Sistemul informațional integrat automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni,etc.) Redacția nouă a fost expusă cu următorul cuprins: „Pentru îndeplinirea atribuțiilor date în competența sa, Serviciul, în modul stabilit de legislație, are drept de acces, gratuit, la rețelele de comunicații electronice, la informațiile din sistemele informaționale, bazele de date și registrele create de către stat.”</p>
--	---	---

<p>A.O. „Moldius”</p>	<p>1. Formularea pe alocuri ambiguă (ex. Art.20), nu este specificată limita temporală (ex. Art.11,(5)), necesară uniformizarea termenilor utilizați, alineatelor și/sau punctelor, erori de redactare. Necesară uniformizarea terminologiei utilizate.</p> <p>Formulara a fi revizuită per ansamblu, în masura în care este posibilă formula de succes pentru a fi mai prietenoasă publicului, unde posibil formulare mai clare (nu doar specificarea exactă a nr normei la care se face trimitere, dar și limba mai accesibil) și suficient de argumentat raportul între ingerința în viața privată și atribuțiile SIS, „necesitatea și importanța acestor măsuri pentru viața și siguranța fiecărui cetățean” etc.</p> <p>2. Art.4, pct.2) lit. a), propunem a fi expus în următoarea redacție: „schimbarea prin violență a orânduirii constituționale, acțiunile subversive sau orice alte acțiuni care au ca scop înlăturarea prin forță, substituirea sau afectarea negativă a activității instituțiilor statului, subminarea sau lichidarea prin orice formă a suveranității, independenței și/sau integrității teritoriale a Republicii Moldova”.</p> <p>3. Art.4, pct.2) lit. l) după textul „culegerea, obținerea, deținerea”, propunem completarea cu: „și/sau transmiterea, către terți, a informațiilor ce constituie secret de stat, de către subiecți alții decât cei abilitați în corespundere cu prevederile Legii nr.245/2008 cu privire la secretul de stat”. Totodată, propunem a fi exclus textul „sau transmiterea unor astfel de informații către structuri neconstituționale, precum și culegerea, obținerea, deținerea oricăror alte informații realizate la indicația reprezentanților structurilor neconstituționale”, astfel, în mod automat, se va exclude sau considera ilegală culegerea, obținerea, deținerea și/sau transmiterea către oricine, inclusiv structuri neconstituționale.</p> <p>4. Art.7, pct.e) propunem a fi expus în următoarea redacție: „,e) să depisteze și, la necesitate, să faciliteze stoparea/bruierea, în timp util, emiterile radio ale mijloacelor radioelectronice emițătoare (pe teritoriul constituțional al Republicii Moldova sau reprezentanțelor sale diplomatice), a căror activitate periclitează/ poate periclita securitatea națională”. Propunerea respectivă constă în faptul că, activitatea SIS nu se poate limita doar la depistarea acestor emiteri, dar va include și facilitarea prevenirii escaladării/agravării ori, cel puțin, monitorizarea celor întreprinse de alte entități/instituții/organe.</p> <p>5. Art.8 alin. (1), pct.7) propunem a fi expus în următoarea redacție „să solicite și să primească, pe gratis, în termene proximale, de la autoritățile publice, alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, informații necesare pentru exercitarea atribuțiilor ce revin Serviciului. Prezentarea informațiilor solicitate de Serviciu nu poate fi refuzată sau tăgănată pe motiv că acestea constituie informații cu accesibilitate limitată, sau din oricare alte motive.</p> <p>6. La art.10 și art. 13 alin.(1) necesită a fi specificat nr. normelor la prevederile căreia faceți trimitere.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Nu este clar raționamentul propunerii, or nu schimbă conceptul normei și nu o îmbunătățește. Totodată, articolul a suferit modificări, iar prevederile invocate vor fi inserate în art. 4 alin.(2) din Legea securității statului nr. 618/1995.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Norma a fost exclusă în contextul modificărilor recente la Codul penal. (A se vedea art. 337-338³ Totodată, art. 3 a fost revizuit, iar prevederile invocate vor fi inserate în art. 4 alin.(2) din Legea securității statului nr. 618/1995.</p>
<p>Se acceptă.</p> <p>Norma a fost expusă în următoarea redacție: „să depisteze și să contracareze emiterile radio ale mijloacelor radioelectronice emițătoare a căror activitate periclitează securitatea statului”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma a fost expusă în următoarea redacție: „să depisteze și să contracareze emiterile radio ale mijloacelor radioelectronice emițătoare a căror activitate periclitează securitatea statului”.</p>
<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma a fost completată cu următoarea prevedere : <i>prezentarea informațiilor cu accesibilitate limitată se va realiza în conformitate cu legislația specială ce reglementează astfel de informații.</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma a fost completată cu următoarea prevedere : <i>prezentarea informațiilor cu accesibilitate limitată se va realiza în conformitate cu legislația specială ce reglementează astfel de informații.</i></p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>Se acceptă.</p>

<p>Nu se acceptă. Stabilirea cerinței domiciliului de minim 5-10 ani, este discriminatorie și restrânge nejustificat cercul potențial de candidați potrivit funcției de director. Având în vedere importanța și specificul activităților realizate de ofiterii de informații, aceștia urmează să dețină doar cetățenia Republicii Moldova. Totodată, având în vedere obiectului de țară – integrarea în UE, se consideră posibilă, deținerea și cetățeniei unui stat membru UE, nefiind vorba despre discriminarea în raport cu situațiile juridice în care persoana deține cetățenii ale altor state.</p>	<p>7. La art.17, (1): lit. a) după textul „și este domiciliat pe teritoriul Republicii Moldova” propunem sa fie completat cu următorul text „,cel puțin pe parcursul ultimilor 5/10 ani”.</p> <p>Totodată propunem să fie exclusă sau revizuită prevederea „cu excepția statelor membre ale Uniunii Europene”. În lipsa unei justificări suficiente (de exemplu, în legătură cu obținerea statutului de stat candidat), prevederea poate fi considerată discriminatorie în raport cu cei care dețin cetățenia Marii Britanii, de exemplu.</p>
<p>Nu se acceptă. Propunerea nu va asigura caracterul previzibilității normei legale. („și/sau un domeniu conex”).</p>	<p>lit. c) propunem a fi expusă în următoarea redacție „are studii superioare, calificare profesională și/sau experiență de lucru, de cel puțin 10 ani, în domeniul juridic, apărare națională, securitatea-statului, ordine publică, serviciul diplomatic și/sau un domeniu conex”.</p>
<p>Se acceptă. Prevederea a fost exclusă.</p>	<p>lit. i), prevederea „este aptă din punct de vedere medical pentru exercitarea atribuțiilor” reprezintă o formulare ambiguă, atât timp cât nu este clar care sunt limitele, astfel sugerăm revizuirea, ori prevederea poate fi eventual considerată și discriminatorie;</p>
<p>Se acceptă. Sintagma „cu strictețe” a fost exclusă întrucât prezența acesteia nu schimbă sensul normei per ansamblu.</p>	<p>8. La art.23 alin. (8), formularea „cu strictețe” din conținutul normei propuse poate lăsa loc de interpretări și poate fi apreciată diferit, de la caz la caz. Propunem substituirea cu trimitere la prevederile unei anumite norme, ex. Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat, sau altele.</p>
<p>Nu se acceptă. Termenul de nedivulgare de nedivulgare a informațiilor atribuite la secret de stat se stabilește reieșind din caracterul informațiilor (parafa de secretizare). Termenul de secretizare fin dtabilit în Legea nr. 245/2008 privind secretul de stat. Totodată, sunt relevante prevederile art. 24 alin. (3) din proiect. Corespunzător, obligația de nedivulgare ține atât din partea reprezentanților Serviciului cât și a persoanelor care nemijlocit au colaborat cu Serviciul.</p>	<p>9. La art.25 alin. (2) lit. d) nu este stabilită limita vreo limită temporală pentru care, persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul, sunt obligate să nu divulge informațiile atribuite la secret de stat, precum și alte date de care au luat cunoștință în legătură cu colaborarea sau care rezultă din procesul de colaborare cu Serviciul.</p>

<p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova (Nr. UA/45/2023 din 17.01.2023)</p>	<p>1. Cu titlu de remarcă generală, proiectul legii utilizează noțiuni vagi și care nu contribuie la certitudinea juridică și previzibilitatea normelor juridice. Actele normative trebuie să fie formulate de o asemenea manieră, încât orice persoană, apelând, în caz de necesitate, la consultația unui profesionist, să fie în măsură să înțeleagă sensul exact al normelor juridice și consecințele încălcării acestora. În caz contrar, se poate afirma că legea nu satisface cerința de calitate, din care motiv riscă să fie declarată neconstituțională.</p> <p>2. În acest context, art. 4 pct. 2), care prevede că, „<i>în scopul asigurării securității naționale, depistării, reducerii sau evitării riscurilor și amenințărilor la adresa securității Republicii Moldova, Serviciul: [...] 2) elaborează și realizează, în limitele competenței, un sistem de măsuri orientate spre identificarea, prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor ce prezintă un pericol deosebit pentru securitatea națională, după cum urmează: q) corupția care afectează securitatea națională, după cum urmează: [...] ; r) influențarea, susținerea și/sau adoptarea deciziilor în scopuri contrare interesului național;</i>” – nu reprezintă altceva decât înțepinici formulare cu sens echivoc care permit realizarea anumitor „măsuri” nespecificate care pot fi utilizate în mod discreționar chiar și în privința persoanelor cu înaltă funcție de demnitate publică, politicienilor, fără o justificare suficientă. În același timp, realizarea „măsurilor” de identificare, prevenire și contracararea riscurilor și amenințărilor privind crima organizată (lit. p)), corupției (lit. q)), gestionarea ilegală a resurselor economice (lit. s)), vin să substituie activitatea organelor de urmărire penală, care, în mod normal, ar trebui să investigheze și să contracareze fapte de corupție și alte fapte ilegale din domeniile de risc enunțate.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Art. 3 a fost revizuit, iar prevederile invocate vor fi inserate în art. 4 alin.(2) din Legea securității statului nr. 618/1995.</p>
<p>3. La art. 4, propunem modificarea pct. 3) și expunerea acestuia cu următorul conținut: „3) realizează activități de prevenire, identificare și constatare a infracțiunilor în condițiile Codului de procedură penală”. Menționăm că competențele de participare la urmărirea penală urmează a fi prevăzute la art. 273 lit. d) din Codul de procedură penală, similar ca și în cazul altor autorități, or, art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală expres stabilește că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în acest cod.</p>	<p>3. La art. 4, propunem modificarea pct. 3) și expunerea acestuia cu următorul conținut: „3) realizează activități de prevenire, identificare și constatare a infracțiunilor în condițiile Codului de procedură penală”. Menționăm că competențele de participare la urmărirea penală urmează a fi prevăzute la art. 273 lit. d) din Codul de procedură penală, similar ca și în cazul altor autorități, or, art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală expres stabilește că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în acest cod.</p>	<p>Se acceptă. Norma a fost revăzută.</p>
<p>4. Propunem excluderea articolului 8 pct. 5) litera a), care prevede dreptul Serviciului de a efectua „<i>reținerea făptuitorului care a comis infracțiunile menționate la art. 4 pct. 3), ridicarea corporurilor delictive, solicitarea informațiilor și documentelor necesare pentru constatarea infracțiunii, citarea persoanelor și obținerea de la ele a declarațiilor, evaluarea pagubei, efectuarea altor acțiuni care nu suferă amânare, cu întocmirea proceselor-verbale în care se vor consemna acțiunile efectuate și circumstanțele constatate. Persoanele reținute, procesele-verbale privind acțiunile procesuale efectuate, împreună cu mijloacele materiale de probă, se predau, în termenul stabilit, în conformitate cu legislația de procedură penală, procurorului;</i>”. Norma juridică în cauză</p>	<p>4. Propunem excluderea articolului 8 pct. 5) litera a), care prevede dreptul Serviciului de a efectua „<i>reținerea făptuitorului care a comis infracțiunile menționate la art. 4 pct. 3), ridicarea corporurilor delictive, solicitarea informațiilor și documentelor necesare pentru constatarea infracțiunii, citarea persoanelor și obținerea de la ele a declarațiilor, evaluarea pagubei, efectuarea altor acțiuni care nu suferă amânare, cu întocmirea proceselor-verbale în care se vor consemna acțiunile efectuate și circumstanțele constatate. Persoanele reținute, procesele-verbale privind acțiunile procesuale efectuate, împreună cu mijloacele materiale de probă, se predau, în termenul stabilit, în conformitate cu legislația de procedură penală, procurorului;</i>”. Norma juridică în cauză</p>	<p>Se acceptă. Norma respectivă a fost exclusă.</p>

<p>premise măsurii procesuale de constrângere ale căror reglementare poate avea loc doar în condițiile Codului de procedură penală, atât timp cât se referă la obiectul de aplicare – infracțiunea. SIS nu are statut de organ de urmărire penală, iar împuternicirile enunțate mai sus depășesc condițiile imperative impuse de CPP pentru exercitarea măsurilor procesuale de constrângere enunțate.</p>	<p>5. La articolul 8 alin. (1) pct. 7) se prevede posibilitatea SIS să solicite și să primească gratuit de la autoritățile publice, alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, informații necesare pentru exercitarea atribuțiilor ce revin Serviciului. Totodată, este prevăzut că prezentarea informațiilor solicitate de Serviciu „<i>nu poate fi refuzată pe motiv că acestea constituie informații cu accesibilitate limitată.</i>” Considerăm că această prevedere nu asigură garanțiile constituționale privind drepturile omului și exercitarea profesiei de avocat. Funcționarea statului de drept nu poate fi concepută fără asigurarea secretului profesional în relația dintre avocat – client. Menționăm că, conform articolului 55 al Legii cu privire la avocatură 1260/2002:</p> <p>„<i>Articolul 55. Secretul profesional</i></p> <p><i>(1) Avocatul nu este în drept să divulge informațiile confidențiale ce i-au fost comunicate în timpul acordării asistenței juridice, precum și să transmită, fără acordul clientului, unor terți documentele legate de exercitarea delegației.</i></p> <p><i>(2) Obligația de a păstra secretul profesional nu este limitată în timp.</i>”</p> <p>Considerăm necesar de prevăzut expres în proiectul de lege că această prevedere nu se aplică în raport cu secretul profesional în exercitarea profesiei de avocat.</p> <p>Ultimul enunț al articolului 8 alin. (1) pct. 7), care prevede că prezentarea informațiilor solicitate de Serviciu nu poate fi refuzată pe motiv că acestea constituie informații cu accesibilitate limitată, încalcă dreptul la opoziție și protecția proprietății intelectuale, secretului comercial etc. Din motiv că drepturile SIS prevăzute de acest proiect de lege urmează a fi coroborate cu regimul juridic al altor informațiilor protejate/restricționate în conformitate cu alte legi, cum ar fi regimul legal aplicabil secretului adopției, secretului medical, viziunile politice, confesiunile religioase, alte informații al vieții private etc., propunem excluderea enunțului dat.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul „<i>nu poate fi refuzată pe motiv că acestea constituie informații cu accesibilitate limitată</i>” a fost expus în următoarea redacție prezentarea informațiilor cu accesibilitate limitată se va realiza în conformitate cu legislația specială ce reglementează astfel de informații.</p>
<p>6. Articolul 8 punct 8), care prevede dreptul SIS de a solicita persoanelor fizice, persoanelor cu funcții de răspundere și reprezentanților persoanelor juridice să se prezinte la „<i>sediiile oficiale</i>” ale Serviciului pentru a da explicații în privința chestiunilor ce țin de asigurarea securității naționale, pe domeniile ce țin de competența Serviciului, urmează a fi exclus, or, Codul administrativ oferă posibilitate citării de către autoritățile publice atunci când este necesară audierea persoanei vizate. A se menționa că în redacția propusă, norma dată este disproporționată deoarece nu cuprinde nici un fel de garanții procedurale cu privire la solicitarea de a se prezenta la sediul SIS sau oficiile Serviciului, cum ar fi: modul în care va fi realizată citarea, cu cât timp înainte, care vor fi semnele distincte care vor demonstra că citarea este una oficială, posibilitatea de a fi însoțit de un avocat etc.. În cazul în care obiecția nu se acceptă, propunem de completat</p>	<p>6. Articolul 8 punct 8), care prevede dreptul SIS de a solicita persoanelor fizice, persoanelor cu funcții de răspundere și reprezentanților persoanelor juridice să se prezinte la „<i>sediiile oficiale</i>” ale Serviciului pentru a da explicații în privința chestiunilor ce țin de asigurarea securității naționale, pe domeniile ce țin de competența Serviciului, urmează a fi exclus, or, Codul administrativ oferă posibilitate citării de către autoritățile publice atunci când este necesară audierea persoanei vizate. A se menționa că în redacția propusă, norma dată este disproporționată deoarece nu cuprinde nici un fel de garanții procedurale cu privire la solicitarea de a se prezenta la sediul SIS sau oficiile Serviciului, cum ar fi: modul în care va fi realizată citarea, cu cât timp înainte, care vor fi semnele distincte care vor demonstra că citarea este una oficială, posibilitatea de a fi însoțit de un avocat etc.. În cazul în care obiecția nu se acceptă, propunem de completat</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma nu poate fi exclusă, întrucât specificul activității SIS este de a acumula informații inclusiv în mod deschis de la persoane fizice și juridice, motiv din care citarea persoanelor la sediile oficiale nu reprezintă o încălcare drepturilor constituționale.</p> <p>Totodată, norma dată a fost expusă în următoarea redacție: <i>să citeze, persoanele fizice, persoanele cu funcții de răspundere și reprezentanții</i></p>

<p>cu cuvintele „conform cerințelor legate cu privire la procedura de citație și conținutul acesteia”.</p> <p>De asemenea, cuvintele „<i>sediile oficiale</i>” reprezintă o tautologie juridică, or, sediul prin definiție are un statut oficial și poate fi doar unul singur. Persoana juridică nu poate avea mai multe sedii, ci sucursale și reprezentanțe, iar autoritățile publice pot avea servicii desconcentrate în teritoriu, oficii și birouri teritoriale.</p>	<p>persoanelor juridice pentru a da explicații în privința chestiunilor ce țin de asigurarea securității statului.</p>
<p>7. <i>Articolul 9 „Avertismentul oficial”</i> reprezintă o prevedere excesivă care <i>încalcă principiul nevinovăției și atentează la onoare și demnitatea persoanei</i>, și care poate fi folosit ca <i>instrument de intimidare</i>. Nu este clar în ce măsură emiterea unei astfel de prescripții necesită o motivare prealabilă suficient de întemeiată pentru a putea considera în mod rezonabil că persoana avertizată pregătește comiterea unei infracțiuni, iar motivele care stau la baza acestei bănuiri rezonabile să fie transmise Procurorului General pentru a fi puse, eventual, la baza unei proceduri de urmărire penală. Textul de la art. 9 din Proiect, se limitează doar la faptul că avertismentul oficial indică că persoana <i>poate comite încălcări care ar putea fi dăunătoare intereselor și/sau securității naționale</i>, ceea ce ar putea cuprinde un spectru foarte larg de posibile „încălări”, mai mult sau mai puțin grave în dependență de modul în care este înțeles conceptul larg al „<i>intereselor și/sau securității naționale</i>”.</p>	<p>Se acceptă. Articolul 9 <i>Avertismentul oficial</i> a fost exclus.</p>
<p>8. <i>Articolul 11 punct (5)</i>, care prevede că <i>organele de drept și de urmărire penală sunt obligate, în limitele legii, să comunice Serviciului orice date și informații, rezultate din activitatea lor de serviciu, ce țin de asigurarea securității naționale</i>. – reprezintă o prevedere excesivă care atentează la independența organului de urmărire penală și la secretul urmăririi penale.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>9. La alin. (2) art. 12 „<i>Respectarea drepturilor și libertăților omului în activitatea Serviciului</i>”, nu stabilește o procedură clară de reparare a prejudiciului cauzat și tragerea la răspundere a celor vinovați, conform legislației, de încălcarea drepturilor și libertăților persoanelor de către angajații Serviciului/ofițerii de informații. În acest sens, Legea nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, nu este ajustată și corelată cu proiectele de legi menționate supra.</p> <p>De asemenea, art. 12 nu reglementează condițiile în care persoanele care se consideră drepturile și libertățile legitime ale acestora au fost afectate prin activitatea Serviciului, pot să solicite încetarea acestor încălcări, termenii pentru care se păstrează informația despre ingerința în drepturile persoanelor, condițiile în care astfel de informații pot fi solicitate și furnizate, similar garanțiilor existente în cazul activității operative de investigații desfășurate în cadrul procesului penal și înafara acestuia.</p>	<p>Se acceptă parțial. Articolul 10 (conform redacției actualizate) stabilește la alin. (2) că Persoanele ale căror drepturi și libertăți au fost încălcate de către angajații Serviciului sînt în drept să reclame acțiunile acestora, conform legislației. Totodată, art. 35 prevede că: Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi: a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege; b) va elabora actele normative necesare pentru executarea prezentei legi; c) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</p>

<p>10. La art. 27 alin. (2), cuvintele „are drept de acces, gratuit, la” propunem să se substituie cu cuvintele „solicită și obține informațiile necesare stocate în”. Completările au scopul de a raționaliza norma vizată prin acordarea Serviciului dreptului de a solicita și obține informații necesare, însă nu și de a oferi dreptul de a se interconecta la bazele de date cu dreptul de a intercepta și filtra conținutul și traficul de date, similar acțiunilor speciale de investigație privind interceptarea comunicațiilor electronice. A se menționa că în formula propusă de proiect, norma dată este abuzivă și arbitrară, creând premise nelimitate pentru accesarea și consumul de date de către Serviciu, inclusiv în cazurile în care nu se justifică ingerința în viața privată a persoanelor fizice sau a activităților economice ale deținătorilor de astfel de resurse. Normele propuse au sarcina de a specifica clar dreptul de a cere și a obține nu și dreptul de a se interconecta la orice bază de date.</p>	<p>Se acceptă parțial. Norma vizată stabilește 2 condiții cumulative ale dreptului Serviciului și anume: <i>în interesul asigurării securității naționale precum și în modul stabilit de legislație</i> Totodată, norma respectivă se regăsește inclusiv și într-o redacție similară în Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. Astfel, conform art. 42 lit. d) <i>în raport cu atribuțiile și competențele Serviciului, ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției este în drept să dispună de acces la registre, bănci de date, sisteme informaționale și la alte informații documentate, direct sau printr-o interfață corespuzătoare, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate.</i> Norma nu prevede o ingerință în viața privată a persoanelor, ci unul din mecanismele de realizare în modul stabilit de legislație a atribuțiilor și funcțiilor de bază. Concomitent, norma a fost completată cu prevederă să este aplicabilă doar în cazul <i>îndeplinirii atribuțiilor date în competența sa</i>, iar accesul se va realiza doar la sistemele informaționale create și gestionate de către stat. (Cadastru, Registrul de stat al incidentelor de securitate cibernetică, Registrul de stat al armelor, Sistemul informațional integrat automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, etc.)</p>
<p>11. La art. 32 alin. (2) propunem a se exclude. Prevederile în cauză nejustificat exclud de sub controlul procuraturii a activității Serviciului din perspectiva abuzului sau excesului de putere sau nedeplinirea atribuțiilor de serviciu sau din perspectiva altor componente de infracțiune. Aceste prevederi lasă loc de abuzuri și evitare a răspunderii de către factorii de decizie. Mai mult, necesitatea includerii acestor derogări nu este argumentată în nota informativă.</p>	<p>Se acceptă parțial. În contextul avizului Comisiei de la Veneția, norma a fost completată cu sintagma <i>cu excepția cazurilor când încălcarea normelor de realizare a activităților enumerate constituie o infracțiune</i>, fapt ce oferă Procuraturii posibilitatea de a investiga orice eventual abuz din partea Serviciului. Totodată, norma din art. 32 alin. (2) este și în redacția actuală a a Legii nr.753/1999 și pe parcursul a peste 20 de ani nu a ridicat probleme</p>

<p>de interacțiuni între SIS și Prtcuratură.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Textul „nu poate fi refuzată pe motiv că acestea constituie informații cu accesibilitate limitată” a fost expus în următoarea redacție prezentată în informațiilor cu accesibilitate limitată se va realiza în conformitate cu legislația specială ce reglementează astfel de informații.</p>	<p>1. La art. 8 alin. (1) subpt. 7) din proiectul de lege, observăm că procesul de obținere a informațiilor necesare pentru exercitarea atribuțiilor ce revin Serviciului de Informații și Securitate (Serviciul), de la autoritățile publice, întreprinderi, institutii și organizații, au fost completat cu o interdicție conform căreia „prezentarea informațiilor solicitate de Serviciu nu poate fi refuzată pe motiv că acestea constituie informații cu accesibilitate limitată”. În acest context, menționăm că în virtutea mandatului complex conferit de legiuitor, Banca Națională a Moldovei colectează și deține categorii extinse de informații, de natură confidențială, cu accesibilitate limitată, a caror divulgare poate prejudicia atât interesele private, cât și interese publice. Operațiunile de colectare și analiză a informațiilor respective, de o granularitate și complexitate deosebită, sunt îndreptate spre asigurarea obiectivului de interes public de menținere a siguranței și solidității sectorului bancar, potrivit standardelor internaționale aplicabile supravegherii bancare (Basel Core Principles for Effective Banking Supervision, 2012 - în continuare Principiile Basel). Corespunzător, deținerea informațiilor detaliate, precise și actualizate reprezintă o condiție indispensabilă pentru o supraveghere bancară eficientă. Menținerea încrederii furnizorilor de informații în faptul că acestea vor fi utilizate exclusiv în scopuri de supraveghere și nu vor fi accesibile terților constituie premisa esențială pentru consolidarea raporturilor de încredere reciprocă dintre autoritatea de supraveghere și subiecții supravegheați și pentru asigurarea eficienței mecanismelor de supraveghere bancară, fapt reținut și în jurisprudența Curții Europene de Justiție. În acest context, atenționăm că, potrivit art. 6 din proiect, Serviciul comunică informația obținută în rezultatul activității sale unei liste extinse de beneficiari, iar aceștia din urmă, la rândul lor, urmează să valorifice aceste informații și să întreprindă anumite acțiuni în baza acestora în conformitate cu alin. (3) din același articol. Semnalăm, în acest context, că prevederile din proiectul de lege care ar abilita Serviciul să primească informațiile cu accesibilitate limitată ale Bancii Naționale a Moldovei și, mai mult, să furnizeze mai departe asemenea informații, contravin principiilor internaționale care consacră un regim special și limitat pentru divulgarea informațiilor obținute în procesul de supraveghere bancară. Astfel, Principiile Basel prevăd condițiile în care autoritățile de supraveghere pot furniza informații de supraveghere circumscrise, în special, cazurilor de furnizare de informații către autoritățile care dețin competențe similare și condiționate de utilizarea acestor informații doar în scopuri de supraveghere (a se vedea, spre exemplu, Principiul 3). În Uniunea Europeană, Directiva 2013/36 cu privire la accesul la activitate a instituțiilor de credit și supravegherea prudențială³ stabilește condiții precise și limitative în care informațiile de supraveghere pot fi divulgate (a se vedea art. 53-62, transpuse în articolele 126-135 din Legea nr. 202/2017). Mai mult, corespunderea legislației și practicilor naționale ale statelor-non membre UE acestor</p>
<p>Banca Națională a Moldovei (Nr. 31-002/74/3464 din 05.12.2022)</p>	

	<p>condiții este supusă evaluării de către Autoritatea Bancară Europeană (ABE) și prezintă o condiție obligatorie pentru încheierea acordurilor de cooperare și schimb de informații de către supraveghetorii bancari din UE cu supraveghetorii bancari din state non-membre. În această ordine de idei, consemnăm că legislația națională aplicabilă schimbului de informații de supraveghere au fost supuse evaluării pozitive de către ABE în anul 2018, iar în baza acestei evaluări Banca Națională a Moldovei a încheiat acorduri de cooperare cu unele autorități de supraveghere din UE și este în proces de negociere a acordurilor corespunzătoare cu autorități din alte state- membre.</p> <p>Având în vedere considerente similare, și decizia Bancii Centrale Europene din 04.03.2004 privind accesul public la documentele Bancii Centrale Europene⁴ restricționează expres accesul la documentele sau informațiile, a căror divulgare poate prejudicia interesul public în ceea ce privește stabilitatea sistemului financiar, scopul inspecțiilor de supraveghere.</p> <p>În continuare, ținem să menționăm că la fel de circumstanțiate este și procedura de prezentare a informațiilor de către Banca Națională a Moldovei organelor de drept. Astfel, în cazul solicitării informației cu regim de secret profesional al Bancii Naționale a Moldovei de către organele Centrului Național Anticorupție, Procuraturii Anticorupție și Procuraturii Generale sau alte organe de drept, este necesară, conform legii, specificarea cauzei penale în legătură cu care se solicită informația respectivă, prezentarea ordonanței motivate a organului de urmărire penală și a mandatului (autorizației) judecătoresc de instrucție. La fel, în domeniul asigurării securității naționale, Banca Națională a Moldovei furnizează informații Consiliului Suprem de Securitate, conform unui regim special de furnizare a informațiilor prevazute de Legea securității statului nr. 618/1995, și anume, în baza unui acord încheiat între Banca Națională a Moldovei.</p> <p>În considerarea celor expuse, solicităm revizuirea prevederilor din proiect ținând cont de principiile aplicate la nivel internațional cu privire la procedura de furnizare a informațiilor cu access limitat de către o bancă centrală/autoritate de supraveghere, de prevederile cadrului național legal care transpune aceste principii (art. 36 al Legii nr. 548/1995, art. 97 al Legii nr. 202/2017, art.103 din Legea 114/2012), precum și având în vedere Acordul de cooperare din 31.01.2019 încheiat între Banca Națională a Moldovei și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.</p>
<p>Se acceptă. Norma vizată nu stabilește interferența de competențe între SIS și BNM, or mecanismele de lucru al autorităților și categoriile de fapete vizate sunt diferite. Or SIS nu reglementează și nu supraveghează sectorul bancar. Concomitent, această prevedere oferă temei legal de cooperare</p>	<p>2. Cu referire la art. 4 subpct. 2) lit. f) și anume atribuția de elaborare de către Serviciu a unor măsuri orientate spre identificarea, prevenirea și contracararea riscurilor ce prezintă pericol pentru acțiunile și premisele care pot genera situații excepționale, inclusiv pe piața financiar-bancară, menționam necesitatea delimitării cu precizie a categoriilor de măsuri care pot fi întreprinse de către Serviciu în acest domeniu, pentru a nu admite interferențe în mandatul exclusiv deținut de Banca Națională a Moldovei privind reglementarea și supravegherea bancară.</p>

<p>interinstituțională și prevenire în comun a unor situații excepționale pe piața financiar-bancară.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Art 3 Subpct 3) a fost redactat și expus în următoarea redacție: „3) realizează activități de prevenire, constatare și contracarare a infracțiunilor în condițiile Codului de procedură penală”.</p>	<p>3. Având în vedere includerea în proiectul de lege a competenței Serviciului de prevenire, identificare și constatare a infracțiunilor ce atentează la securitatea și interesele economice naționale, inclusiv pe piața financiar-bancară (art. 4 subpct. 3) lit. i)), menționăm că, art. 273 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, care prevede că: „Serviciul este organ de constatare pentru infracțiunile ale caror prevenire și contracarare îi sânt atribuite prin lege”, pare să permită aceasta soluție, totuși, menționăm că o astfel de reglementare urmează să respecte și prevederile art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală care stipulează: „Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod”. În acest context, propunem examinarea oportunității completării art. 273 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală cu enumerarea expresă a infracțiunilor care atentează la securitatea sectorului financiar-bancar și care vor fi de competența Serviciului de identificare și constatare (a se vedea, cu titlu de exemplu art. 273 alin. (1) lit. d') din Codul de procedură penală, și anume, indicarea expresă a infracțiunilor care cad sub competența de constatare a Serviciului Fiscal de Stat).</p> <p>4. Cu referire la art. 4 subpct 4) în partea ce ține de coordonarea activității tuturor autorităților publice în domeniul securității informaționale, semnalăm că aceasta prevedere este susceptibilă de interpretări multiple, astfel propunem revizuirea acesteia în partea ce ține de aplicabilitatea acesteia față de autoritățile publice independente. În acest context, menționăm că, o astfel de coordonare trebuie să respecte mandatul și autonomia autorităților publice vizate.</p> <p>5. La art. 9 din proiect, menționăm că, deși din nota informativă deducem intenția autorului de a reglementa mai detaliat institutul de „avertisment oficial”, totuși, semnalăm un șir de incertitudini cu referire la natura juridică a acestui act și posibilele consecințe legale în urma aplicării unui astfel de avertisment oficial. Considerăm necesară precizarea acestor aspecte în norma de la art. 9 din proiect.</p> <p>6. La art.11 alin. (3) care prevede cooperare cu alte autorități, nu este clar în ce măsură posibilitatea Serviciului de a utiliza disponibilitățile altor organe/autorități, instituții publice ale Republicii Moldova în condițiile prevăzute de legislație. Întru previzibilitatea legii propunem înserarea unor precizări în acest sens. La fel, în conformitate cu prevederile de la alin. (4), observăm că autoritățile publice, sunt obligate să acorde Serviciului asistența operațională, informațională, tehnică de altă natură în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce le revin. În acest context, propunem precizarea în normă a termenilor de asistență operațională, asistența informațională, ținând cont de îngrijorările formulate în prezentul aviz privind condițiile de furnizare a informațiilor cu accesibilitate limitată, precum și de necesitatea respectării statutului autonom al autorităților publice vizate de această normă. Suplimentar, propunem excluderea textului „și de altă natură”,</p>
<p>Se acceptă.</p>	
<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 9 a fost exclus.</p>	
<p>Se acceptă.</p> <p>A fost exclusă norma „Serviciul poate utiliza mijloacele instituționale ale organelor/autorități și instituții publice ale Republicii Moldova în condițiile prevăzute de legislație”.</p>	

	<p>fie precizarea intenției autorul cu referire la acesta.</p> <p>7. Cu referire la art. 27 (art. 26 actualizat), care prevede asigurarea informațională a Serviciului, atenționăm cu privire la necesitatea prevederii explicite a categoriilor de sisteme informaționale, rețele de comunicații electronice, resurse informaționale și baze de date a autorităților publice care sunt referite în această normă. La fel, urmează a fi precizat termenul de "disponibilitate". În aceeași ordine de idei, atenționăm că, un eventual acces al Serviciului la informațiile cu acces limitat, conținute în sistemele și bazele de date referite în această prevedere va ține cont de exigențele enunțate în pct. 1 din aviz.</p> <p>Banca Națională a Moldovei mizează pe concursul Dvs. întru soluționarea aspectelor enunțate supra, la definirea proiectului de lege, manifestând disponibilitatea pentru furnizarea oricăror precizări și explicații pe marginea prezentului aviz.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma nu prevede o ingerință în viața privată a persoanelor, ci unul din mecanismele de realizare în modul stabilit de legislație a atribuțiilor și funcțiilor de bază. Concomitent, norma a fost completată cu prevederea că este aplicabilă doar în cazul <i>indeplinirii atribuțiilor date în competența sa</i>, iar accesul se va realiza doar la sistemele informaționale <i>create și gestionate de către stat</i>. (Cadastru, Registrul de stat al incidentelor de securitate cibernetică, Registrul de stat al armelor, Sistemul informațional integrat automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, etc.)</p> <p>Se acceptă.</p>
<p> Direcția generală juridică a Parlamentului Republicii Moldova (DGJ-07 nr.755 din 30.12.2022)</p>	<p>1. Ca observație de ordin general, semnalăm că proiectul nu respectă exigențele de redactare și de tehnică legislativă prevăzute de art.55 din Legea nr.100/2017. Astfel, în proiectul de lege supus avizării constatăm norme de trimitere care conțin același sens dar cu înțeles diferit cum ar fi: „în conformitate cu legislația în vigoare”, „în conformitate cu legislația”, „în condițiile legii”, „stabilite de legislația în vigoare”, „în condițiile prevăzute de legislație”, „în modul stabilit de legislație”, „în cazurile stabilite de lege”, „conform prevederilor legislației”, „conform legislației”, „în modul stabilit de legislație”, „nu sunt prevăzute de legislație”, „dacă altă modalitate nu este prevăzută de legislație”. Prin urmare, întru evitarea unor tălmăciri diferite și interpretările neuniforme, propunem reformularea acestora în sensul dat. Amintim că, la elaborarea unui act normativ, legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă încât acesta să corespundă exigențelor clarității pentru a exclude orice echivoc. (A se vedea art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017). Astfel, adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune prin prisma articolului 23 alin. (2) din Constituție. De asemenea, în Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „<i>Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficiență de precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]</i>”. Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.</p>	

<p>Nu se acceptă. Proiectul stabilește exhaustiv domeniul de activitate și limita de competențe ale Serviciului Respective, ce nu este reglementat este interzis.</p>	<p>2. Totodată, semnalăm că în proiectul de lege nu se regăsesc norme ce ar prevedea restricțiile/interdicțiile în cadrul activității Serviciului.</p>
<p>Se acceptă parțial. alin. (2) a fost modificat corespunzător. alin. (4) a fost completat corespunzător.</p>	<p>3. La Art.1 din proiect: - la alin.(1), în scop de rigoare redacțională, urmează ca cuvintele „apărării Constituției” să se substituie cu cuvintele „apărării ordinii constituționale”; - la alin.(4), în scop de claritate, sugerăm ca după cuvintele „persoană juridică” să se includă cuvintele „de drept public”, astfel fiind în conformitate cu art.174 din Codul civil (Persoanele juridice de drept public).</p>
<p>Se acceptă. Art. 2 a fost exclus.</p>	<p>4. La Art.2, potrivit prevederilor art.6 din Legea nr.100/2017, legislația Republicii Moldova este constituită din următoarele acte normative: a) Constituția Republicii Moldova; b) legile și hotărârile Parlamentului; c) decretale Președintelui Republicii Moldova; d) hotărârile și ordonanțele Guvernului; e) actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate; f) actele normative ale autorităților publice autonome; g) actele normative ale autorităților teritoriale autonome cu statut juridic special; h) actele normative ale autorităților administrației publice locale. Astfel, în scop de rigoare normativă și fiind în conformitate cu reglementările existente, urmează ca cuvintele „acte legislative” să se substituie cu cuvintele „acte normative”. De asemenea, în contextul celor menționate mai sus, urmează excluderea textului „decretele Președintelui Republicii Moldova, ordonanțele și hotărârile Guvernului, actele normative ale Serviciului, emise în limitele competenței sale”.</p>
<p>Se acceptă. Spectrul de atribuții ale Serviciului au fost revizuite, ca urmare a dezbaterilor publice.</p>	<p>5. La Art.4, atenționăm că potrivit art.51 alin.(5) din Legea nr.100/2017, articolul poate fi divizat în alineate, constituite, de regulă, dintr-o singură propoziție sau frază, prin care se reglementează o dispoziție specifică ansamblului normelor articolului. Totodată, atenționăm că articolul este foarte voluminos și redă un spectru larg de norme ce nu se încadrează normativ în articolul menționat. Astfel, sugerăm autorului să divizeze articolul în vederea respectării clarității obiectului de reglementare. Totodată este de menționat că, articolul urmează a fi revăzut prin prisma Codului penal, din Partea specială ce se referă la diverse categorii de infracțiuni. Prin urmare, menționăm că unele prevederi din articol cum ar fi cele stipulate la literalele g), h), i) și a. sunt expresii generale care au o conotație penală. Însă, cele cum ar fi literalele a) -f) din prezentul articol, sunt reglementate de normele Codului penal. Considerăm necesar revizuirea acestora întru evitarea unor confuzii și oferirea posibilității admiterii unor abuzuri în procesul de interpretare și de aplicare legii. Prin urmare, menționăm că la elaborarea unui act normativ, legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă încât acesta să corespundă exigențelor clarității pentru a exclude orice echivoc. (A se vedea art.54 alin.(1) lit. a) din Legea nr.100/2017). De asemenea, atenționăm că prevederile art.4, pct.2 lit. g) și lit. x) din proiect, prevăd termenii ca: „organizații neconstituționale” și „entități neconstituționale”. Cu titlu</p>

<p>informativ, atenționăm că în Parlament se examinează proiectul de lege nr.456 din 08.12.2022 pentru modificarea Codului penal al RM, potrivit căruia Codul penal se va completa cu un articol nou (art.134²³) care va defini „entitatea anticonstituțională”. În acest sens, sugerăm autorului să revadă termenii enunțați mai sus prin prisma celor invocate. (Obiecția este valabilă și pentru art.7 lit. c) din proiect).</p> <p>-la pct.7), în scop de precizie normativă cu referire la cuvintele „a altor formațiuni militare, create în condițiile legii” și cuvintele „și altor autorități publice”, sugerăm autorului de a specifica expres care sunt autoritățile publice și formațiunile militare în care se va efectua asigurarea contrainformativă de către SIS.</p> <p>-la pct.12), cu referire la cuvintele „în condițiile legii”, urmează a face trimitere exactă la Legea nr.271/2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.</p> <p>-la pct.21), sugerăm a se indica expres actul normativ care prevede curieratul diplomatic și cel special (Legea Biroului de Curiere Speciali nr.402/2004).</p> <p>-la pct.22), cu referire la exercitarea altor atribuții/activități stabilite de legislația în vigoare, sau să execute alte obligații stabilite prin lege, este de precizat că acestea sunt norme în alb, care atribuie caracter discreționar, coruptibil normei ce permite factorului de decizie de a dispune după bunul său plac asupra atribuțiilor care-i revin. Astfel, întru evitarea unor tălmăciri diferite și interpretări neuniforme, propunem a preciza care alte atribuții vor fi exercitate de către Serviciu. (A se vedea art.54 alin.(1) lit. a) din Legea nr.100/2017). (Obiecție valabilă și pentru art.5 alin.(1) lit. d), art.7 lit.m) din proiect).</p>	<p>Se acceptă. Totodată facem următoarea precizare: Legea privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă este la etapa de proiect, fiind promovată concomitent cu prezentul proiect.</p>
<p>6. La Art.5, alin.(2), în scop de rigoare redacțională, sugerăm a se indica numărul și anul adoptării legii.</p>	<p>Se acceptă. Totodată, Legea cu privire la Guvern utilizează doar sintagma Prim – ministru, fără completarea „al Republicii Moldova”, respectiv se va utiliza același concept. Celelalte propuneri au fost inserate în proiect.</p>
<p>7. La Art.6 din proiect: (art. 5 în redacția actualizată) - la alin.(1) lit. a), după cuvintele „Președintelui Parlamentului” și „Prim-ministru”, urmează a se introduce cuvintele „al Republicii Moldova”; - la alin.(2) lit.d), în scop de rigoare normativă, cuvintele „Guvernatorului Găgăuziei” să se substituie cu cuvintele „Guvernatorului (Bașcan) al Unității teritoriale autonome Găgăuzia”, astfel fiind în conformitate cu prevederile Legii nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică; - la alin.(2), urmează a se indica numărul legii „nr.245/2008”.</p>	<p>Se acceptă parțial. Sintagma a fost exclusă Nomeclatorul este aprobat de Guvern, respectiv nu există necesitate de indica denumirea suplimentar și în lege.</p>
<p>8. La Art.7 din proiect: (art. 6 în redacția actualizată) - la lit.a), potrivit prevederilor Legii nr.100/2017, cuvintele „legislative și ”urmează a fi excluse; - la lit.d), în scop de claritate potrivit art.54 alin.(1) lit. a) din Legea nr.100/2017, urmează a se prevedea expres în textul legii denumirea nomenclatorului.</p>	

<p>Nu se acceptă. Sintagma „modul prevăzut de legislație” se referă afiț la reglementările din legea în cauză (art. 25) cît și alte legi speciale (proiectul legii AIC, art. 6).</p> <p>Nu se acceptă. Termenul legislația civilă presupune Codul Civil/Codul de procedură civilă. Nu considerăm că se crează careva neclarități în redacția actuală.</p> <p>Nu se acceptă. Scopul sintagmei „nu sunt prevăzute de legislație este de a reglementa clar raportul între exercitarea drepturilor funcționale și realizarea atribuțiilor legale.</p> <p>Se acceptă. Articolul 9 (Avertismentul oficial) a fost exclus.</p>	<p>9. La Art.8 în proiect: (Art. 7 în redacția actualizată) - la pct.3), în scop de precizie normativă, urmează să se prevadă expres în condițiile cărei legi, Serviciul va avea dreptul să antreneze în mod deschis sau secret persoane, în vederea acordării suportului la asigurarea securității naționale;</p> <p>- la pct.4) lit.b), lit.c) și lit.d), cu referire la textul „în modul stabilit de legislația civilă”, urmează a prevedea actul normativ în temeiul căruia se vor compensa cheltuielile sau prejudiciu cauzat de către SIS.</p> <p>- la alin.(2), cu referire la cuvintele „nu sunt prevăzute de legislație”, relevăm că acestea comportă un caracter neclar, prin urmare propunem excluderea acestora ca fiind de prisos.</p>
<p>Se acceptă. Articolul 9 (Avertismentul oficial) a fost exclus.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă</p>	<p>10. La Art.9 alin.(6), cu referire la avertismentului oficial, nu este clar care sunt consecințele aplicării acestuia? Avertismentul oficial este o constrângere statală? Ce efecte va avea, pornirea unei cauze contravenționale, penale în instanța de judecată?</p> <p>11. La Art.10, fiind cont de uzanțele tehnicii legislative urmează a se face trimitere la numărul și anul adoptării actelor normative. Astfel, după textul „Legii privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc” se va introduce numărul adoptării legii „nr.218/2012” și „Legii privind statutul ofițerului de informații și securitate” se va introduce numărul „nr.170/2007”. (A se vedea art.55 alin.(5) din Legea nr.100/2017).</p> <p>12. La Art.13 alin.(1), în scop de rigoare redacțională urmează ca cuvintele „paginii oficiale” să se substituie cu cuvintele „paginii web oficiale”. De asemenea, urmează a se face trimitere la numărul și anul adoptării actelor normative prevăzute în articol. Astfel, redacția acestor acte normative va fi expusă în felul următor: „Legea presei nr.243/1994 și Legea nr.982/2000 privind accesul la informație”.</p>
<p>Nu se acceptă. Norma respectivă a fost formulată în contextul Hotărîrii Curții Constituționale nr.3 din 31.01.2017 (a se vedea Adresa formulată de Curte către Parlament).</p>	<p>13. La Art.17: (art. 15 , redacția actualizată) - la alin.(1) lit. a) și alin.(2) lit.c), cu referire la condiția înaintată candidatului la funcția de director al SIS de a nu deține cetățenia unui alt stat, cu excepția statelor membre ale Uniunii Europene, este de menționat că prin prevederea respectivă, la funcția de Director al SIS, pot candida și cetățeni ai altor state având cetățenia Republicii Moldova, ceea ce poate afecta interesul asigurării securității statului. În acest context, atragem atenția asupra faptului că art.4 alin.(2) lit. e) al Legii securității statului nr. 618/1995 reglementează că „Pericol deosebit pentru securitatea statului prezintă spionajul, transmiterea informațiilor ce constituie secret de stat altor state, precum și obținerea ori deținerea ilegală a informațiilor ce constituie secret de stat în vederea transmiterii lor unor state străine sau structuri anticonstituționale”. La fel, potrivit art.7 alin.(1) lit.b) și art.36 alin.(1) lit. j) din Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, prevăd că ofițerului de informații ii este interzisă deținerea cetățeniei altui stat. În acest</p>

<p>context, nu este clară exceptarea deținerii cetățeniei statelor membre ale Uniunii Europene prevăzute în proiectul de lege.</p>	<p>context, nu este clară exceptarea deținerii cetățeniei statelor membre ale Uniunii Europene prevăzute în proiectul de lege.</p> <p>-la alin.(5), sugerăm autorului ca după cuvintele „ce determină încetarea” și „încetarea” să se introducă cuvântul „revocarea”, astfel fiind în conformitate cu trimiterea „prevăzute la alin.(2)-(4)” ce se referă la încetarea, revocarea și suspendarea din funcție a directorului.</p> <p>14. La Art.18, cu referire la denumirea articolului, urmează ca după cuvântul „directorului ” să se introducă cuvântul „Serviciului”. (Obiecție valabilă și pentru art.19 din proiect).</p> <p>- la lit.g), sugerăm ca cuvintele „privind perfecționarea legislației” să se substituie cu cuvintele „privind modificarea legislației”.</p> <p>-la lit.j), urmează a se indica numărul legii.</p> <p>- la lit.m), cu referire la cuvântul „permutarea”, atenționăm că potrivit Codului muncii acest termen fost abrogat. (A se vedea Legea nr.52/2016 pentru modificarea și completarea Codului muncii al RM).</p> <p>15. La Art.22 alin.(4), în spor de precizie normativă, urmează a se indica denumirea regulamentului.</p> <p>Redacția actualizată art.20</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Totodată menționăm că articolul a fost revizuit, în contextul dezbaterilor publice iar unele atribuții au fost excluse.</p>
<p>16. La Art.23 alin.(6), atenționăm că art.5 din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, prevede declarația de avere și interese personale. Prin urmare, cuvintele „declarație cu privire la veniturii și proprietate și declarație de interese personale”, se vor substitui cu cuvintele „declarația de avere și interese personale”. De asemenea, urmează a se indica numărul legii „nr.133/2016”.</p> <p>17. La art.26 alin. (5), nu este clar în ce sens vor fi asigurate persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul SIS?</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Nu există necesitate ca denumirea actelor normative departamentale să fie prevăzută de lege.</p> <p>Se acceptă.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Nu există necesitate ca denumirea actelor normative departamentale să fie prevăzută de lege.</p> <p>Se acceptă.</p>
<p>18. La Art.27 alin.(2), cu privire la prevederea ce se referă la dreptul de acces gratuit la sistemele informaționale, rețele de comunicații electronice, la resursele informaționale și la bazele de date ale organelor de ocrotire a normelor de drept, autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate, întru evitarea unor abuzuri, considerăm necesar ca aceasta să fie revăzută prin prisma art.7 (Respectarea viții private și de familie) și art.8 (Protecția datelor cu caracter personal) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și Codului de procedură penală (ca măsurile menționate să se efectueze cu autorizarea procurorului sau judecătorului de instrucție). Este de menționat că, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat că ingerința în drepturile fundamentale consacrate la art. 7 și art. 8 din Carta, cauzată de dispozițiile Directivei 2006/24/CE, este de o mare amploare și trebuie considerată ca fiind</p>	<p>Se are în vedere asigurarea obligatorie de asistență medicală, asigurarea vieții. Totodată, persoanele vor beneficia și de indemnizațiile stabilite de art. 6 din Legea privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma vizată stabilește 2 condiții cumulative ale dreptului Serviciului și anume: <i>în interesul asigurării securității naționale precum și în modul stabilit de legislație</i></p> <p>Totodată, norma respectivă se regăsește inclusiv și într-o redacție similară în Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. Astfel, conform art. 42 lit. d) <i>în raport cu atribuțiile și competențele Serviciului, ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției este în</i></p>	<p>Se are în vedere asigurarea obligatorie de asistență medicală, asigurarea vieții. Totodată, persoanele vor beneficia și de indemnizațiile stabilite de art. 6 din Legea privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma vizată stabilește 2 condiții cumulative ale dreptului Serviciului și anume: <i>în interesul asigurării securității naționale precum și în modul stabilit de legislație</i></p> <p>Totodată, norma respectivă se regăsește inclusiv și într-o redacție similară în Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. Astfel, conform art. 42 lit. d) <i>în raport cu atribuțiile și competențele Serviciului, ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției este în</i></p>

<p>drept să dispună de acces la registre, bănci de date, sisteme informaționale și la alte informații documentate, direct sau printr-o interfață corespunzătoare, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate.</p> <p>Totodată, norma în sine nu prevede o ingerință în viața privată a persoanelor, ci unul din mecanismele de realizare în modul stabilit de legislație a atribuțiilor și funcțiilor de bază. Cu alte cuvinte, pînă la realizarea acestui drept, va fi autorizat corespunzător măsura stabilită de lege.</p> <p>Or, spre exemplu, culegerea de informații din bazele de date despre persoane, nu poate fi realizată în lipsa autorizării și în lipsa unui temei legal.</p> <p>Concomitent, norma a fost completată cu prevederea că este aplicabilă doar în cazul îndeplinirii atribuțiilor date în competența sa, iar accesul se va realiza doar la sistemele informaționale create și gestionate de către stat.</p> <p>(Cadastru, Registrul de stat al incidentelor de securitate cibernetică, Registrul de stat al armelor, Sistemul informațional integrat automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvîrșit infracțiuni,etc.)</p>	<p>deosebit de gravă, iar împrejurarea că păstrarea datelor și utilizarea lor ulterioară sunt efectuate fără ca abonatul sau utilizatorul înregistrat să fie informat cu privire la aceasta este susceptibilă să genereze în mintea persoanelor vizate sentimentul că viața lor privată face obiectul unei supravegheri constante (paragraful 37). De asemenea, în perspectiva proporționalității imixtiunii în viața privată, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 7/2015, Înalta Curte a menționat că, deși dreptul la respectarea și ocrotirea vieții intime, familiale și private nu comportă un caracter absolut, orice imixtiune trebuie să fie prevăzută de lege, să corespundă normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, să fie proporțională cu situația care a determinat-o și să nu atingă existența dreptului în sine. Articolul 28 din Constituție și articolul 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată în 1950, protejează persoanele contra ingerințelor arbitrare ale puterii publice în dreptul lor la viața privată, la viața familială, la respectarea domiciliului și la respectarea secretului corespondenței lor. Acest fapt presupune obligații negative din partea autorităților statale, și anume de a nu interveni în mod ilegal în exercitarea acestor drepturi de către persoanele fizice. Curtea Europeană a subliniat că statele nu au o marjă nelimitată de a supune unor măsuri de supraveghere secretă persoanele aflate sub jurisdicția lor, pentru că s-ar putea ajunge la distrugerea democrației sub pretextul apărării ei (Hotărârea Klass și alții v. Germania, §§ 49-50). Din acest motiv, oricare ar fi sistemul de supraveghere reglementat de legea națională, trebuie să se asigure existența unor garanții adecvate și suficiente pentru eliminarea oricărui abuz în materie, care ar putea fi săvârșit de autoritățile naționale. Pentru a fi compatibile cu exigențele articolului 8 din Convenția Europeană, sistemele de supraveghere secretă trebuie să conțină garanții stabilite de lege, aplicabile atunci când activitatea structurilor abilitate să supravegheze este controlată. Procedurile de control trebuie să respecte cât se poate de fidel valorile unei societăți democratice, în special principiul preeminenței dreptului, la care se referă în mod expres Preambulul Convenției. Aceasta înseamnă că orice ingerință a executivului în exercitarea drepturilor unei persoane va fi supusă unui control eficient, asigurat în mod efectiv de către puterea judecătorească, care oferă cele mai largi garanții de independență, imparțialitate și procedură (a se vedea Hotărârea Klass și alții v. Germania, § 55).</p>
<p>Nu se acceptă.</p> <p>Nomenclatorul este aprobat de Guvern, respectiv nu există necesitate de indica denumirea suplimentar și în lege.</p>	<p>19. La Art. 28, urmează a prevedea expres prin ce acte normative se vor reglementarea mijloacele de înarmare și echipare a Serviciului.</p>
<p>Se acceptă.</p> <p>După cuvîntul anual a fost introdusă sintagma „până la data de 1 iunie” (conform modelului prevederilor Legii actuale nr.753/1999).</p>	<p>20. La Art. 30, în scop de claritate urmează a stabili expres în norma articolului termenul limită de prezentare a raportului anual privind desfășurarea activității Serviciului.</p>
<p>Se acceptă parțial.</p> <p>La alin. (1) modificarea nu poate fi acceptată,</p>	<p>21. La Art.31: - la alin.(1), cu referire la textul „, conform regulamentului aprobat prin hotărâre a</p>

<p>întrucât art. 28 din Regulamentul Parlamentului nu stabilește cerința ca Regulamentul Subcomisiei, să fie aprobat prin Hotărâre a Parlamentului. Din acest motiv este necesară păstrarea în redacția actuala a prevederilor. Or după aprobarea prezentului proiect, va fi aprobat și Regulamentul subcomisiei</p> <p>La alin. (2) se acceptă propunerea.</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Controlul se exercită în condițiile generale (ex. plîngerile împotriva abuzurilor angajaților SIS, plîngerile în ordinea Codului de procedură penală împotriva ofițerilor de investigații). Totodată, o reglementare separată a controlului procurorului se regăsește în proiectul Legii privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.</p> <p>Concomitent alin. (2) a fost completat în urma dezbaterilor publice.</p> <p>Se acceptă.</p>	<p>Parlamentului”, urmează a se substitui cu textul „, conform art.28 din Legea nr.797/1996 pentru aprobarea Regulamentului Parlamentului”;</p> <p>-la alin.(2), urmează a se indica numărul Legii „nr.245/2008”.</p>	<p>22. La Art.32, sugerăm autorului de act normativ să prevadă limitele/aria controlului exercitat de procurori asupra activității SIS</p>	<p>23. La Art.34, urmează de introdus un alineat separat care va pune în sarcina SIS obligația adoptării actelor normative interne.</p>	<p>Asociația Bussinesului European (EBA) (Nr. 01/23-EC din 25.01.2023)</p>
<p>Nu se acceptă.</p> <p>Serviciul nu este creat de către Parlament, fiind reorganizat (succesorul Ministerul Securității Naționale). Totodată, legiuitorul are dreptul de a stabili domenii care necesită de a fi reglementate prin legi organice.</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Proiectul conține elementul structural obligatoriu „Dispoziții general” care la rîndul său prin reglementările conținute se referă la obiectul, scopul și domeniul de aplicare al legii. Totodată, art. 1 a fost completat cu un alineat nou, ce vizează scopul activității SIS</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Art. 2 a fost exclus, iar articolul 3 a fost revizuit (principiile de activitate).</p> <p>Totodată, reglementările se încadrează la cerințele dispozițiilor generale ale actului normativ.</p>	<p>1. În conformitate cu prevederile art. 12 lit. b) din Legea nr. 100/207 cu privire la actele normative, activitatea organizațională SIS necesită a fi reglementată prin „hotărâre de Parlament” și nu prin „Legea organică”.</p>	<p>2. La Capitolul I urmează a fi completat cu 3 articole: obiectul, scopul și domeniul de aplicare, în conformitate cu regulile de tehnică legislativă prevăzute la art. 45 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, or, în prezentul proiect de lege lipsesc prevederi cu conținutul de formă cerut de lege.</p>	<p>3. Art. 1, 2 și 3 urmează a fi strămutate la Capitolul II din proiect, pe motiv că prevederile acestor articole reglementează atribuțiile și modul de aplicare a acestora.</p>	

<p>Se acceptă.</p>	<p>4. La art. 1 alin. (1), cuvintele „autoritate autonomă specializată a administrației publice centrale” se va substitui cu cuvintele „autoritate administrativă autonomă specializată” în corespundere cu noțiunile utilizate de art. 2 alin. (2) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate dar și corespunzător art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative;</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>5. Art. 2 propunem a fi exclus, or, normele vizate nu oferă o reglementare în sensul Legii nr.100/2017, ci doar listează punerea în aplicare a unor prevederi generice, inclusiv acest articol operează cu terminologii învechite și desuete cum ar fi „actele legislative” , or, în sensul Legii evocate, noțiunea corectă este „acte normative”</p>
<p>Nu se acceptă. Principiile enumerate au un înțeles clar ce nu permite interpretări extensive.</p>	<p>6. La art. 3 se necesită de explicat și descris ce se are în vedere prin principiile evocate, în conformitate cu cerința de previzibilitate stabilită la art. 54 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, pe motiv că nu este clar ce se are în vedere prin cuvintele/principiile: oportunității, nonpartidismului și neutralității politice, continuității și consecvenței, conspirației îmbinării metodelor de activitate publică și secretă;</p>
<p>Nu se acceptă. Scopul art. 4 este de a reglementa atribuțiile Serviciului conform specificului de activitate, în vederea îndeplinirii sarcinii primordiale de asigurare a securității statului, iar la pct. 1) este prevăzută una din atribuțiile Serviciului</p>	<p>7. Pct. 1) din art. 4 – este excesiv și excede obiectul de reglementare, pe motiv că proiectul de lege se referă la reglementarea de activitate al SIS și nu la prerogativele și obiective ce fac obiect de reglementare prevăzute de alte legi sau proiecte de lege precum: Legea securității statului nr. 618/1995 sau proiectul de lege privind activitatea informativă și contrainformativă. În acest context, pct. 1) se va expune cu următorul conținut: „colectează și prelucrează datele și informațiile necesare în vederea realizării atribuțiilor și obligațiilor atribuite prin lege, cu respectarea cerințelor legislației privind regimul juridic al informațiilor cu accesibilitate limitată”;</p>
<p>Se acceptă parțial. A fost reformulată sintagma. Totodată redacția actualizată a art. 3 a exclus din proiect prevederile respective, fiind transferate în Legea securității statului nr.619/1995.</p>	<p>8. La pct. 2) din art. 4, se necesită a fi explicată/definită „un pericol deosebit”, pentru a corespunde cerințelor tehnicii legislative de previzibilitate, astfel, dacă norma dată are ca scop determinarea graduală a acestor riscuri, mic, mediu, mare, deosebit de mare etc. în aceste cazuri se necesită de a stabili aceste criterii. Mai mult, articolul listează doar cazurile în care s-ar impune a măsurilor de identificare și contracarare, însă norma vizată nu definește măsurile care ar putea fi întreprinse. Lipsa indicării acestor măsuri generează riscuri eminente la interpretarea abuzivă și disproporționată asupra drepturilor și libertăților persoanelor. În acest context, considerăm necesar de a exclude aceste prevederi fie de a le preciza într-o manieră exactă atât la din punct de vedere a măsurilor ce pot fi aplicate cât și din perspectiva cerințelor de procedură cu privire la declanșarea, efectuarea și finalizarea acestora.</p>
<p>Se acceptă. A fost reformulată sintagma Totodată redacția actualizată a art. 3 a exclus din proiect prevederile respective, fiind transferate în Legea securității statului nr.619/1995.</p>	<p>9. La articolul 4 pct. 2) cuvintele “după cum urmează” să fie înlocuite cu „cu privire la ” sau „privind” .</p>
<p>Nu se acceptă. Sintagma „situații excepționale” are un sens clar</p>	<p>10. La articolul 4 pct. 2) lit. „f” expresia „ acțiunile și premisele care favorizează, determină sau pot genera situații excepționale ...” are un conținut foarte vag. Nu este clar</p>

<p>ce se are în vedere prin „situații excepționale”, se referă la posibile situații care pot fi declarate prin acte oficiale ale autorităților sau este un termen generic și urmează să fie apreciat la discreția SIS.</p>	<p>și urmează a fi interpretată în sensul general (ex. situații excepționale care paralizază domeniile sau obiectivele enumerate în norma respectivă). De menționat că sintagma respectivă este și în redacția actuală a Legii nr.753/1999., iar pe parcursul a peste 20 de ani de aplicare nu a dus la abuzuri din partea autorității</p> <p>Totodată redacția actualizată a art. 3 a exclus din proiect prevederile respective, fiind transferate în Legea securității statului nr.619/1995.</p>
<p>11. În textul legii sunt utilizate expresii cum ar fi „securitate națională”, „interes național”, (a se vedea spre exemplu articolul 4 pct. 2) lit. „q” și „r”) însă semnificația acestora poate fi interpretată neuniform. Se propune să fie unificată terminologia și să fie definite principalele noțiuni utilizate în textul legii.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Litera r) a fost exclusă, iar redacția literei q) a fost revăzută vederea atribuirii unei clarități a corupției ce prezintă pericol pentru securitatea statului.</p> <p>Totodată redacția actualizată a art. 3 a exclus din proiect prevederile respective, fiind transferate în Legea securității statului nr.619/1995.</p>
<p>12. Pct. 3) din art. 4, va avea următorul conținut: „ realizează activități de prevenire, identificare și constatare a infracțiunilor în condițiile Codului de procedură penală”. Menționăm că competențele de participare la urmărirea penală urmează a fi prevăzute la art. 273 lit. d) din Codul de procedură penală, similar ca și în cazul altor autorități, or, art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală expres stabilește că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în acest cod.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma a fost reformulată integral.</p>
<p>13. La articolul 4 pct. 3) prevederea se referă la infracțiuni, însă textul prevederilor nu neapărat este corelat cu textul legilor penale, ceea ce creează imprevizibilitate în aplicare și potențial arbitrar din partea SIS în aplicarea acestor prevederi. Aminim, conform art. 1 alin. (1) a Codului penal: „<i>Prezentul cod este unica lege penală a Republicii Moldova.</i>” Deoarece prevederile din proiectul de lege (spre exemplu articolul 4. pct. 3 lit. „i”) nu sunt în totalitate corelate cu denumirea infracțiunilor din Codul penal, ele devin neclare și contrare principiilor de reglementare a relațiilor juridico-penale.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma a fost reformulată integral.</p>
<p>14. La articolul 4 pct. 3) lit. „n” este o formă de trimitere și nu se corelează cu noțiunile infracțiunilor din Codul penal, deși aplicarea prevederii este condiționată de existența „componentelor infracțiunii”. Norma creează confuzie, neclaritate de aplicare și, aparent, este contrară regulii de trimitere în actele legislative stabilită în articolul 55 alin. (3) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative „<i>Nu se admite trimitere la o altă normă de trimitere</i>”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma a fost reformulată integral.</p>
<p>15. La art. 4 propunem completarea cu 2 puncte noi: „23) Conlucrează și asigură realizarea atribuțiilor și drepturilor instituțiilor din domeniul</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerile date nu se încadrează în conceptul de</p>

<p>apărării drepturilor omului cum ar fi: Avocatul Poporului, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Consiliu pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității etc dar și altor instituții cu drept de supraveghere și control precum organele procuraturii și instanței de judecată”</p> <p>„24) Informează societatea și autoritățile publice cu privire la măsurile întreprinse și modul în care sunt respectate drepturile omului.”</p> <p>Completarea cu aceste două puncte noi, este necesară pentru a asigura proporționalitatea atribuțiilor și drepturilor extrem de extinse ale SIS și includerea unor responsabilități adecvate și proporționale în raport cu prerogativele altor autorități publice menite să asigure respectarea drepturilor omului.</p>	<p>atribuții, iar prevederile ce țin de cooperarea și transparența în activitate, sunt deja reflectate la alte articole din proiectul de lege.</p>
<p>16. La art. 6 urmează a se preciza tipul de informații care va fi comunicate instituțiilor vizate, deoarece în formula expusă se creează impresia că SIS va comunica informații de ordin general și nu produsul analitic. Mai mult, la art. 6 propunem a se completa cu un alineat nou cu următorul text: „(4) Subiecților de date cu caracter personal vizați de prelucrare, în condițiile legislației aplicabile.” Această obligație rezultă din prevederile art. 12 și art. 15 din Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal dar și proiectul de lege privind activitatea informativă și contrainformativă.</p>	<p>Se acceptă. În contextul avizului Comisiei de la Veneția, au fost detaliate categoriile de informații prezentate beneficiarilor.</p>
<p>17. La art. 7 lit. a), cuvintele „legislative și” urmează a fi excluse pe motiv că legile fac parte din actele normative – sintagmă utilizată în continuare;</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>18. La art. 7 lit. b), se necesită a fi precizat fie excluse cuvintele „informație de interes” – așadar, nu este clar care sunt criteriile pentru a determina dacă informația este de interes sau nu. Mai mult, cuvintele „sporirea potențialului ei economic, uman, tehnico-științific și defensiv a statului, crearea condițiilor pentru promovarea politicii externe și interne a Republicii Moldova” urmează a fi excluse, pe motiv că aceste atribuții sunt improprii activității SIS, totodată a se menționa că nu este clar rolul dar și acțiunile pe care trebuie să le facă SIS pentru a spori potențialul economic sau cel uman ? Înțelesul acestor norme duc este excesiv, admite interferență crasă în activitatea și atribuțiile altor autorități publice;</p>	<p>Se acceptă. Norma a fost exclusă.</p>
<p>19. La art. 7 lit. c), cuvintele „ precum și a unor persoane aparte” propunem a fi excluse, deoarece sunt rupte din context și creează posibilitatea nelimitată SIS de a aplica forța sa administrativă în raport cu „persoane aparte” – nu este clar ce s-a urmărit și care este înțelesul cert al acestor cuvinte în cazul normei vizate.</p>	<p>Se acceptă. Prevederea a fost reformulată.</p>
<p>20. La art. 7 la final propunem completarea cu 2 litere noi: „n) să colecteze și să prelucereze doar informațiile strict necesare și pertinente pentru atingerea obiectivelor urmărite și să nu utilizeze informațiile dobândite împotriva drepturilor și libertăților persoanelor. o) să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale omului și să aplice restrângerea acestor drepturi pentru perioada determinată expres de lege și să dispună de aceste măsuri doar atunci când nu există alte căi mai puțin intruzive pentru viața privată. p) în caz de constatare a încălcării de către SIS a drepturilor și libertăților fundamentale, să repare prejudiciile admise și să întreprindă toate măsurile necesare pentru repunerea</p>	<p>Nu se acceptă. Normele propuse nu se încadrează în specificul reglementărilor articolului 6. Totodată ele repetă alte reglementări deja existente în proiect expuse sub o altă redacție.</p>

	<p>persoanei în drepturile lezate.” Aceste 3 obligații suplimentare, sunt imperioase pentru a face aplicabile obligațiile asumate de Republica Moldova la art. 8 alin. (2) din CEDO, dar și să responsabilizeze SIS în legătură cu operarea mijloacelor și măsurilor extrem de largi conferite de prezentul proiect de lege.</p>
<p>Norma a fost revizuită în urma dezbaterilor publice</p>	<p>21. În articolul 8 alin. (1) pct. 4) „d” expresia „pe gratis” urmează a fi modificată în „gratuit”.</p>
<p>Se acceptă. Norma a fost exclusă</p>	<p>22. În articolul 8 alin. (1) pct. 5) „a” expresia „reținerea făptuitorului care a comis infracțiunile menționate” este contrară principiului constituțional de prezumție a nevinovăției, deoarece indică expres „a comis infracțiunile”. Prevederea trebuie să fie ajustată cu prevederile din Codul de procedura penală, spre exemplu „reținerea persoanei care este banuit, învinuit de infracțiunile”. Or, persoana poate fi considerate că a „comis infracțiunea” doar în baza unei hotărâri judecătorești definitive emise în cadrul unui proces echitabil.</p>
<p>Se acceptă. Pentru a exclude dubiile referitor la aplicabilitatea în practică a normei vizate, norma a fost compeltată cu textul „prezentarea informațiilor cu accesibilitate limitată se va realiza în conformitate cu legislația specială ce reglementează astfel de informații”.</p>	<p>23. În articolul 8 alin. (1) pct. 7) prevede posibilitatea SIS să solicite și să primească, pe gratis, de la autoritățile publice, alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, informații necesare pentru exercitarea atribuțiilor ce revin Serviciului. Totodată este prevăzut că prezentarea informațiilor solicitate de Serviciu nu poate fi refuzată pe motiv că acestea constituie informații cu accesibilitate limitată. Considerăm că această prevedere nu asigură garanțiile constituționale privind drepturile omului și exercitarea profesiei de avocat. Funcționarea statului de drept nu poate fi concepută fără asigurarea secretului profesional în relația dintre avocat – client. Amintim, conform articolului 55 al Legii cu privire la avocatură 1260/2002: „<i>Articolul 55. Secretul profesional (1) Avocatul nu este în drept să divulge informațiile confidențiale ce i-au fost comunicate în timpul acordării asistenței juridice, precum și să transmită, fără acordul clientului, unor terți documentele legate de exercitarea delegației. (2) Obligația de a păstra secretul profesional nu este limitată în timp.</i>” Considerăm necesar de prevăzut expres în proiectul de lege că această prevedere nu se aplică în raport cu secretul profesional în exercitarea profesiei de avocat.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>24. La art. 8 pct. 4 lit. a), propunem completarea la final cu propoziția „La cererea proprietarilor sau posesorilor bunurilor vizate, Serviciul le compensează, în modul stabilit de legislația civilă, cheltuielile sau prejudiciu cauzat” iar la lit. b), c) și d) după cuvântul „proprietarilor” se va completa cu cuvântul „posesorilor”. Propunerile sunt argumentate prin faptul că compensarea prejudiciilor trebuie să poată avea loc și în cazul literei a) similar celorlalte situații descrise, iar solicitarea de acordare a acestor compensații trebuie să poată avea loc și la cererea posesorilor nu doar proprietarilor;</p>
<p>Se acceptă parțial. Norma a fost reformulată.</p>	<p>25. Punctul 5 din art. 8 urmează a fi exclus, deoarece sunt prescrise măsuri procesuale de constrângere ale căror reglementare poate avea loc doar în condițiile Codului de procedură penală atât timp cât se referă la obiectul de aplicare – infracțiunea.</p>

<p>Se acceptă parțial. Norma a fost reformulată.</p>	<p>26. Pct. 6 din art. 8 va avea următorul cuprins: „Să emită acte administrative individuale autorităților publice, altor persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, privind înlăturarea cauzelor și condițiilor care contribuie la realizarea amenințărilor la adresa securității naționale, în limita atribuțiilor SIS și cu neadmiterea interferențelor domeniului de activitate ale persoanelor vizate.” În redacția indicată în proiect, norma vizată este abuzivă și nejustificată, creând un potențial nelimitat față de SIS, pe motiv că SIS ar putea emite „Indicații” către instanța de judecată, procuror, polițist sau orice persoană fizică sau juridică cu privire la luarea sa neluarea unei decizii favorabile solicitării SIS, inclusiv aceluiași deputat, consilier jurnalist etc. Formatul propus al normei, oferă posibilitatea SIS să intervină acolo unde este necesar dar și garanțiile necesare prevăzute de Codul administrativ cu privire la actele administrative individuale inclusiv dreptul de a le contesta, ceea ce în redacția inițială lipsește cu desăvârșire.</p>
<p>Se acceptă parțial. Norma nu poate fi exclusă, întrucât specificul activității SIS este de a acumula informații inclusiv în mod deschis de la persoane fizice și juridice, motiv din care citarea persoanelor la sediile oficiale nu reprezintă o încălcare drepturilor constituționale. Totodată, prevederea a fost reformulată.</p>	<p>27. La art. 8 pct. 8) urmează a fi exclus, pe motiv că Codul administrativ oferă posibilitate citării de către autoritățile publice atunci când este necesară audierea persoanei vizate. A se menționa că în redacția propusă, norma dată este disproporționată deoarece nu cuprinde nici un fel de garanții procedurale cu privire la solicitarea de a se prezenta la sediile SIS, cum ar fi: modul în care va fi realizată citarea, cu cât timp înainte, care vor fi semnele distincte care vor demonstra că citarea este una oficială, posibilitatea de a fi însoțit de un avocat etc.</p>
<p>Se acceptă. Articolul 9 a fost exclus.</p>	<p>28. La art. 9 alin. (6) va avea următorul cuprins: „Avertismentul oficial va fi emis sub forma actului administrativ individual în corespundere cu Codul administrativ.” A se menționa că proiectul de lege nu stabilește excepții de la aplicarea Codului administrativ care prevede detaliat și cu lux de amănunte activitatea administrativă, modalitatea de aducere la cunoștință dar și contestarea actului administrativ. Așadar, considerăm că respectarea Codului administrativ în cazul avertismentelor oficiale este absolut judicioasă și necesară, pentru a putea limita eventualele abuzuri ale SIS în contextul emiterii acestor prescripții care au o forță juridică obligatorie. Mai mult, reieșind din faptul că avertizarea oficială va impune persoana vizată fie de a face sau de a nu face ceva, în cazul dat drepturile și libertățile acestei persoane vor fi restrânse motiv pentru care se necesită o cale de atac care să poată verifica legalitatea și temeinicia acestor avertizări oficiale – cale de atac care nu este prevăzută de acest proiect de lege. Mai mult, așa cum se prescrie în alin. (6), al acestui articol din proiect, se propune ca SIS să reglementeze procedura de emiterie și aducere la cunoștință prin act normativ, dacă va fi act normativ atunci el va trebui înregistrat la Ministerul Justiției și de a fi publicat în Monitorul Oficial – circumstanțe care demonstrează lipsa de necesitate de a reglementa altfel decât Codul administrativ.</p>
<p>Nu se acceptă. Norma reprezintă o reflectare în legea specială a SIS, a dreptului la aplicarea forței fizice, a armei</p>	<p>29. Art. 10 se exclude. Propunerea este justificată prin faptul că norma vizată reprezintă o tautologie juridică care este interzisă de art. 54 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, deoarece la art. 3 lit. a) din Legea nr. 2018/2012 privind</p>

<p>de foc, a munițiilor și a mijloacelor speciale</p>	<p>modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și armelor de foc. Serviciul de Informații și securitate este inclus în calitate de subiect care poate pune în aplicare aceste mijloace.</p>
<p>Nu se acceptă. Norma conține sintagma „în conformitate cu legislația” și face parte din articolul ce reglementează modul de interacțiune și cooperare a Serviciului cu alte entități.</p>	<p>30. La art. 11 alin. (6) se exclude. Propunerea vine în contextul în care norma de referință depășește obiectul de reglementare, deoarece actul normativ se referă la Serviciu și nu la alți subiecți de drept. Mai mult, prevederile în cauză reprezintă o tautologie juridică contrar prevederilor art.54 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, deoarece o normă similară se regăsește în proiectul de legea la art. 7 alin. (2) privind activitatea informativă și contrainformativă. Obiecție care se aplică în mod corespunzător și alin. (5) din același articol.</p>
<p>Se acceptă parțial. Norma a fost reformulată.</p>	<p>31. La art. 12 alin. (1) cuvântul „prevăzute” se substituie cu cuvântul „admise” pe motiv că Constituția nu prevede expres cazurile ce admite limitele derogărilor, iar după cuvântul „Constituție și” se completează cu cuvântul „prevăzute”, iar cuvântul „legislativ” se substituie cu cuvântul „normative” în corespundere cu noțiunile statuate la art. 2 și prevederile art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p>
<p>Nu se acceptă. Autoritățile ce au drept de control și supraveghere asupra activității SIS sunt expres reglementate în proiectul legii.</p>	<p>32. La art. 12 alin. (2) cuvintele „sau în” se substituie cu „, ” iar după cuvintele „instanța de judecată” se completează cu cuvintele: „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Avocatul Poporului sau altor autorități ale căror atribuții vizează activitatea Serviciului sau a angajaților acesteia”. Aceste modificări sunt necesare pentru a nu limita nejustificat atribuțiile și competențele altor autorități publice în contextul activității Serviciului sau ale angajaților acesteia.</p>
<p>Se acceptă parțial. Prevederile au fost revăzute.</p>	<p>33. La art. 12 alin. (3) cuvintele „ Autoritățile administrației publice, precum și alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, formațiunile politice, obștești și persoanele fizice au dreptul, în conformitate cu legislația” se substituie cu cuvintele: „Persoanele fizice și juridice de drept public sau privat”. Norma propusă în redacția inițială limitează nejustificat subiecții de drept care ar putea pune în aplicare prevederile acesteia, enumerându-i exhaustiv precum: formațiunile politice, obștești, pe când alte forme de organizare cu sau fără personalitate juridică nu sunt incluse. Mai mult, norma vizată utilizează limbaj desuet cum ar fi în cazul asociațiilor obștești, având în vedere prevederile Legii nr. 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>34. La art. 12 alin. (4) se exclude. Prevederile din proiect sunt abuzive și improprii cadrului special de reglementare prevăzut de Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Legii nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare și Legii nr. 982/2000 privind accesul la informație și Legii presei nr. 243/1994. A se menționa că aliniatul reclamat nu poate substitui regimul juridic prevăzut de normele de referință care sunt asigurate de garanțiile internaționale la care Republica Moldova face parte precum: Convenția nr. 108 PENTRU PROTECȚIA PERSOANELOR REFERITOR LA PRELUCRAREA AUTOMATIZATĂ A DATELOR CU CARACTER PERSONAL și Convenția Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale. Așadar, de menționat că situațiile în care anumite informații și date cu caracter personal pot sau nu</p>

<p>să fie făcute public, depinde de mai multe mecanisme legale prevăzute de actele de referință precum: tipul datelor, tipul persoanei la care se referă, dacă sunt sau nu de interes public, dar pot aduce atingere valorilor ocrotite de lege sau nu sau dacă aceste ingerințe sunt justificate etc., iar norma prevăzută în proiect este una abuzivă deoarece limitează nejustificat aceste mecanisme.</p>	<p>35. La art. 12 alin. (5) cuvintele „vinovați de abuz de putere sau de abuz de serviciu, fie de excesul de putere sau de depășirea atribuțiilor de serviciu” se exclud, iar la final se completează cu cuvintele : „pentru acțiunile sau inacțiunile care aduc limitări nejustificate sau încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei sau pentru încălcarea prevederilor actelor normative.” Normele reclamate din textul legii limitează și condiționează răspunderea angajaților Serviciului doar la câteva fapte penale: abuzul de putere sau de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu pe când celelalte norme prevăzute de Codul penal, precum: inviolabilitatea vieții personale, Secretul corespondenței, Inviolabilitatea domiciliului, etc. nu sunt prevăzute. Mai mult, normele de referință nu pot limita prevederile Codului penal care stabilește exhaustiv subiecții în raport cu care pot fi aplicare normele de referință.</p>	<p>Nu se acceptă. Redacția finală a art. 10 a fost definitivată în cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.</p>
<p>36. La art. 12 se completează cu 3 alineate noi: „(6) Angajații Serviciului nu sunt în drept de a limita drepturile și libertățile persoanelor și de a secretiza informația cu privire la aceste fapte în afara limitelor prevăzute de cadrul normativ. (7) Angajații serviciului, în condițiile legii, sunt obligați să respecte drepturile persoanelor vizate precum: la informare, de acces la date, de intervenție, de opoziție și de a nu fi supuși unei decizii automatizate. (8) Serviciu și angajații acestuia sunt obligați să pună la dispoziție informațiile și documentele necesare, inclusiv explicații detaliate cu privire la cazurile prin care se pretinde încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor către, către persoanele vizate și organele competente. (9) Cazurile de încălcare a drepturilor și libertăților persoanelor și a legislației în vigoare, sunt informații de interes public a căror publicare se va realiza în condițiile actelor normative.”</p>	<p>Nu se acceptă. Redacția finală a art. 10 a fost definitivată în cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.</p>	<p>Se acceptă parțial. Redacția actualizată a normei a fost reflectată în art. 11 în cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.</p>
<p>Normele de referință au sarcina să echilibreze atribuțiile și drepturile extinse ale Serviciului dar și să excludă eventualele impedimente sau abuzuri în ceea ce privește respectarea drepturilor persoanelor vizate dar și eventualele blocaje sau interdicții nejustificate din partea Serviciului în raport cu competențele altor entități învestite cu dreptul de a investiga eventualele încălcări admise de către angajații Serviciului.</p>	<p>37. Art. 13 alin. (1) va avea următorul cuprins: „Serviciul este obligat să informeze societatea pe chestiuni de interes public sau persoanele vizate prin chestiunile de interes personal, utilizând toate mijloacele necesare și adecvate obiectului de informare”. Normele de referință din proiect sunt improprii obiectului de reglementare, pe motiv că actele normative la care se face trimitere nu stabilesc modul de informare a societății dar</p>	

	<p>stabilesc cerințe cu privire la dreptul de acces la informație care este realizat la cerere persoanelor interesate. Suplimentar a se menționa că, redacția propusă vine să racordeze obligația Serviciului de a informa atât societatea pe chestiuni de interes public cât și persoanele pe chestiuni de interes personal, în strictă conformitate cu cerințele prevăzute la art. 34 alin. (2) din Legea Supremă a Republicii Moldova.</p>	
<p>Se acceptă.</p>	<p>38. La art. 13 alin. (2) urmează a fi exclus deoarece norma de referință nu corespunde cu regulile tehnicii legislative privind: previzibilitatea, coerența și înțelesului cert. A se menționa, că dacă autorul a urmărit prin această normă să prevadă exhaustiv în această normă obligațiile Serviciului cu privire la informare, atunci această normă este una abuzivă și contrară prevederilor art. 34 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova, și contravine prevederilor altor acte normative a căror obiect de reglementare în constituie dreptul la informare precum: Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Legea 305/2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public, Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date interoperabilitate, Legea nr. 1069/2000 cu privire la informatică, etc.</p>	
<p>Nu se acceptă. Norma protejează datele generale despre efectivul total al Serviciului, precum și modul de gestionare al acestuia.</p>	<p>39. La art. 14 după cuvintele „efectivul Serviciului” se completează cu cuvintele „(în partea ce vizează ofițerii de informații și securitate”. A se menționa că Serviciul dispune de personal cu statut special – ofițerii de informații și securitate, în raport cu care se aplică regimul juridic al Legii nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate dar și funcționarii publici în raport cu care se aplică Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, dar și salariați în raport cu care se aplică prevederile Codului muncii. În acest context, este incorect de a atribui la secret de stat toate tipurile de salariați chiar și acolo unde nu este necesitate justificată. A se menționa că în virtutea acestor prevederi se creează un paravan de „protecție” excesiv și disproportionat care duce la posibilitatea aplicării abuzive a garanțiilor și specificului acordat de lege doar ofițerilor de informații și securitate.</p>	
<p>Se acceptă.</p>	<p>40. Art. 14 alin. (2) se exclude. A se menționa că prezentul articol depășește obiectul de reglementare a proiectului de lege care se referă la Serviciu și nu la alte tipuri de persoane. Mai mult, răspunderea pentru divulgarea informațiilor atribuite la secretul de stat survine din încălcarea Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat sau Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, sau Codului civil în contextul dezvoltării informațiilor atribuite la secretul comercial etc. – acte normative care determină tipul de informații, modul de protejare, dar și eventualele măsuri de constrângere pentru încălcarea acestor cerințe.</p>	
<p>Se acceptă.</p>	<p>41. La articolul 15 alin. (1) cuvântul „centralizată” se exclude. Norma vizată limbaj neclar și nedefinit, contrar prevederilor art. 54 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative,</p>	
<p>Nu se acceptă. Forma utilizată este conformă cu legislația națională (a se vedea alte acte normative ex.</p>	<p>42. La art. 15 alin. (4), cuvântul „Președintele” se va scrie cu literă mică, în corespundere cu regulile de scrie și ortografie, pe motiv că prevederile în cauză nu se referă la o persoană anume, similar formei utilizate în cazul directorului Serviciului,</p>	

nr.1104 /2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție; Legea nr.134/2008 cu privire la Serviciul de Protecția și Pază de stat).	obiecție valabilă și în alte situații, precum art. 16 alin. (1) din proiect etc.
Nu se acceptă. Considerăm oportună accentuarea inderdicției vizate și în legislația specială.	43. La art. 16 alin. (3) se exclude. Prevederile în cauză reprezintă o tautologie juridică contrar art.54 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, deoarece o normă similară se regăsește la art. 12 alin. (1) din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică.
Se acceptă.	44. La art. 16 alin. (4) cifra „5” se va substitui cu cifra „7”, ultima propoziție se exclude. A se menționa că mandatul conducerii Serviciului nu trebuie să coincidă sau să fie similară mandatului organelor politice ale Statului precum Parlamentul și Președinția, în vederea asigurării eventualelor subordonări pe criteriu de numire sau pe criteriu de majoritate a puterii publice, inclusiv pentru a lipsi posibilitatea conducerii Serviciului pentru a fi loiali cu guvernarea din perioada în care se finalizează mandatul.
Nu se acceptă. Legea Serviciului este o lege organică specială, care reglementează inclusiv particularitățile numirii în funcție a conducătorului instituției, respectiv depășind sfera de reglementare a Legii nr.158/2008. Totodată, directorul SIS nu cade sub incidența Legii nr. 158/2008.	45. La art. 16 alin. (5) se exclude. Prevederile în cauză reprezintă o tautologie juridică contrar art.54 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, deoarece o normă similară se regăsește la art. 32 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarilor publici. Mai mult a se menționa că jurământul prevăzut în proiect, este incomplet și conține inexactități, dar și nu cuprinde toate elementele descrise de Legea 158/2008, cu privire la semnare, păstrare, etc.
Nu se acceptă. Propunerea nu oferă o reglementare necesară, or este evident faptul că inamovibilitatea nu poate veni în contradicție cu cazurile de încetare a mandatului, prevăzute la art. 17 alin.(2),	46. La art. 16 alin. (6), la final se completează cu cuvintele „în condițiile art. 17”. Completarea este motivată prin faptul că proiectul la art. 17 conține situații specifice cu privire la încetarea și suspendarea mandatului, circumstanțe care necesită a fi coroborate cu criteriul de inamovibilitate.
Nu se acceptă. Condițiile de numire a Directorului SIS nu pot fi mai lejere în raport cu condițiile pentru funcția de ofițer SIS. (a se vedea art. 7 alin (3) din Legea nr.170/2007).	47. La art. 17 alin. (1) lit. g) cuvintele „inclusiv stinse” se exclud. Prevederile în cauză necesită a fi excluse pe motiv că sunt în contradicție cu prevederile Codului penal în ceea ce privește scopul răspunderii penale și repunerea în drepturile restrânse odată cu îspășirea pedepsei dar și a garanțiilor prevăzute în ceea ce privește dreptul la muncă. Așadar, incompatibilitatea din punct de vedere a ocupării postului, ar fi opozabile mai degrabă reputației ireproșabile și nu în cazul antecedentelor stinse (având în vedere tipul acestora și gravitatea).
Nu se acceptă. Revocarea se refera strict la situațiile juridice independente de voința persoanei. Totodată, alte circumstanțe (ex.refinerarea, lipsa de la serviciu) se încadrează în art. 17 alin. (3) lit. c). (astfel, nu mai întrunește criteriul reputației ireproșabile persoana care are statut de bănuț într-un dosar penal sau lipsește nemotivat de la locul	48. La art. 17 alin. (3) după cuvintele „examen medical” se completează cu cuvintele: „sau din alte motive obiective care duc la imposibilitatea îndeplinirii atribuțiilor. Este necesar de completat cu prevederile în cauză pentru a stabili o procedură previzibilă în cazurile nu doar legate de boală, dar spre exemplu în caz de refinerare, lipsa de la serviciu, concediu de îngrijire a copilului, etc.

<p>de muncă din alte motive).</p> <p>Se acceptă parțial. Norma a fost reformulată</p>	<p>49. La art. 18 lit. b) se exclude. Prevederile în cauză reprezintă o tautologie juridică contrar art. 54 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, deoarece o normă similară se regăsește la art. 8 din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică.</p>
<p>Nu se acceptă. Directorii adjuncți sunt ofițeri de carieră din cadrul Serviciului, și sunt propuși de către Director, în virtutea faptului că conducătorul instituției poate identifica cel mai bun candidat (sau candidați) la funcția de director adjuncț. Ofițerii de carieră din cadrul SIS sunt persoane mai puțin publice, motiv din care identificarea și numirea acestora urmează o procedură diferită de cea a directorului SIS. Totodată, față de directorii adjuncți sunt aplicabile aceleași condiții de numire și încetare/revocare din funcție.</p> <p>Se acceptă parțial. Norma a fost reformulată.</p>	<p>50. La art. 18 lit. c), cuvintele „și propune eliberarea lor” se exclude. A se menționa că directorii adjuncți sunt autonomi și inamovibili, în corespundere cu prevederile art. 17 din proiect, așadar, urmărind parcursul de numire a directorului Serviciului conform art. 16 alin. (1) din proiect, ar fi rezonabil să se păstreze aceste conotații și în cazul directorilor adjuncți. Mai mult, a se menționa că proiectul nu prevede procedura de eliberare din funcție.</p>
<p>Nu se acceptă. Subordonarea BCS-ului ca instituție din cadrul SIS nu constituie o încălcare a principiului separației puterilor în stat. (exact așa cum Serviciul Fiscal, Serviciul Vamal sunt în subordinea Ministerului Finanțelor).</p> <p>Nu se acceptă. Norma doar stabilește cadrul juridic de activitate al INIS-ului.</p>	<p>51. La art. 18 lit. d) cuvintele „persoane cu funcții de răspundere” se substituie cu cuvintele „angajați ai Serviciului”. Propunerea are drept scop concretizarea asupra faptului că delegarea poate avea loc doar în cazul angajaților Serviciului și nu către alte persoane cu funcție de răspundere în afara acestei instituții, or, criteriul funcții de răspundere se determină tocmai prin atribuții sau delegări.</p>
<p>Nu se acceptă. Subordonarea BCS-ului ca instituție din cadrul SIS nu constituie o încălcare a principiului separației puterilor în stat. (exact așa cum Serviciul Fiscal, Serviciul Vamal sunt în subordinea Ministerului Finanțelor).</p> <p>Nu se acceptă. Norma doar stabilește cadrul juridic de activitate al INIS-ului.</p>	<p>52. La art. 21 în titlul articolului cuvintele „Autoritățile și” și în textul alin. (2), cuvântul „autorități sau” se exclud. Având în vedere principiul separației puterilor în stat, Serviciu nu poate avea în subordine alte autorități publice. Așadar, această normă admite ingerință nejustificată în activitatea altor autorități publice și generează un raport de subordonare abuziv.</p>
<p>Nu se acceptă. Norma doar stabilește cadrul juridic de activitate al INIS-ului.</p> <p>Nu se acceptă. Efectivul de bază al SIS este format din ofițeri de informații și securitate (care sunt funcționari publici cu statut special). În cadrul SIS nu activează funcționari publici în condițiile generale.</p>	<p>53. La art. 22 alin. (4), cuvintele „a regulamentului aprobat” se substituie cu cuvintele „a actelor normative”. Modificările propuse au sarcina de racordare a prevederilor în cauză la cerințele tehnicii legislative, or, nu poate fi echivalată forța obligatorie a legii cu procedurile interne care nu au fost aprobate cu forma unui act normativ, corespunzător Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p>
<p>Nu se acceptă. Efectivul de bază al SIS este format din ofițeri de informații și securitate (care sunt funcționari publici cu statut special). În cadrul SIS nu activează funcționari publici în condițiile generale.</p>	<p>54. La art. 23 alin. (1) cuvintele „și din” se substituie cu cuvintele: „funcționari publici și”, la final se completează cu cuvintele: „sau ordinul de numere”. Având în vedere faptul că în cadrul Serviciului nu toți angajații îndeplinesc atribuțiile și sarcinile ofițerului de informații și securitate, ar fi incorect ca și personalul administrativ, să beneficieze de aceleași garanții extinse ca și în cazul ofițerilor cum ar fi: dreptul de aplicare a forței fizice și a armei, atribuire a la secret de stat a informațiilor despre aceștia, garanțiile sociale etc.</p>

<p>Mai mult, ar fi injust ca acest personal să exercite sarcinile în afara restricțiilor și responsabilităților prevăzute de funcția publică și statutul de funcționar public după cum se propune în proiect, ca acești salariați să activeze în baza legislației civile. A se menționa că delimitarea clară a personalului cu statut special (ofițerilor de informații și securitate), a funcționarilor publici (personalul administrativ) și altor persoane (care acționează în baza legislației civile) urmează a fi delimitată clar, similar cum a avut loc și în cadrul altor organe specializate a căror statut, sarcini și responsabilități este la un nivel similar Serviciului precum: Procuratura, Judecătorii, Autoritatea Națională de Integritate, Centrul Național Anticorupție, etc. În susținerea asimilării nejustificate a unui număr mare de personal garanțiilor conferite ofițerilor de informații și securitate, servesc și prevederile art. 4 din proiectul de lege nr. 420 cu privire la activitatea informativă și contrainformativă externă, care stabilește expres că activitatea informativă/contrainformativă este realizată doar de către ofițerii de informații și securitate, staful administrativ și cel de servicii (tehnică/organizatorică) ne-având sarcini și responsabilități care ar necesita echivalarea acestora cu staful de ofițeri de informații și securitate. Mai mult, menținerea acestor vicii, favorizează nejustificat aceste categorii de persoane fie prin depunerea declarațiilor de avere și intereselor persoane într-o formă restricționată (secretizată) care nu este accesibilă publicului și evitarea în totalitate pe motiv că ar fi personal civil care nu cade prin prisma responsabilităților funcționarilor publici, ceea ce duce la creșterea gradului de coruptibilitate și evitarea mecanismelor legale de control a veniturilor și a intereselor personale. A se menționa că păstrarea acestor privilegii nejustificate, nu corespunde cu obiectele Serviciului dar și cu scopurile declarate în proiectul de lege cu privire la reformarea acestei instituții.</p> <p>Suplimentar, la art. 23 alin. (1) se necesită a fi definite cuvintele: personal scriptic sau din cel criptic, pentru a corespunde cu regulile tehnicii legislative prevăzute la art. 54 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, prin care se stabilește obligația de a defini noțiunile care au un înțeles specific, inclusiv pentru a exclude interpretarea acestor norme de drept.</p>	<p>Totodată, salariații civili îndeplinesc sarcini auxiliare de asigurare logistică și mentenanță a teritoriului SIS, neavând atribuții nemijlocit cu misiunea ofițerilor SIS.</p> <p>Nu se acceptă. Considerăm că prezenta normă este expusă clar.</p> <p>Nu se acceptă. Argumentarea a fost expusă mai sus referitor la aplicabilitate Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public</p> <p>Nu se acceptă. Norma respectivă este o reglementare particulară pentru funcționarii publici statut special care au acces la secret de stat (ofițerii SIS).</p> <p>Nu se acceptă. Argumentarea a fost expusă mai sus referitor la aplicabilitate Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public</p>
<p>55. La art. 23 la final se completează cu cuvintele: „iar în cazul funcționarilor publici de Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.”. Corespunzător propunerii anterioare, se necesită de a determina persoanele care vor acționa în ordinea prevăzută de Legea nr. 158/2008.</p> <p>56. La art. 23 alin. (8) se exclude. Norma în cauză reprezintă o tautologie juridică care necesită a fi exclusă pe motiv că în același proiect la art. 14 alin. (3) se conțin norme similare cu privire la asigurarea regimului secret sau confidențial al informațiilor cu accesibilitate limitată.</p> <p>57. La art. 24 la final se completează cu textul: „iar în cazul funcționarilor publici se vor aplica garanțiile prevăzute de Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”. Propunerea vine în continuarea celor propuse cu privire la delimitarea categoriilor de personal.</p>	

<p>58. La art. 24 alin. (4) cuvintele „și numai cu acordul angajatului” se exclud, din motiv că norma este una abuzivă, or, atât art. 8 din Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat dar și art.92 lit. a) din Codul muncii, art. 5 alin. (5) sau art. 10 din Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, care stabilesc expres situațiile în care informația nu poate fi secretizată iar dacă a fost secretizată atunci dezvăluirea poate avea loc fără nici un fel de restricții, inclusiv cazurile în care datele cu caracter personal cu privire la angajați poate fi transmisă către alte persoane sau chiar publicată. A se menționa că includerea acordului salariatului ca unică condiție pentru dezvăluirea sau publicarea datelor este abuzivă și contravine chiar și Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.</p>	<p>Nu se acceptă. Informațiile respective comportă un grad înalt de sensibilitate nu doar pentru securitatea statului dar și pentru securitatea personală și viața persoanelor nemijlocit antrenate în misiuni speciale.</p>
<p>59. La art. 25 alin. (2) se completează cu o nouă literă: „e) să respecte drepturile și libertățile persoanei, să respecte limitele și restricțiile prevăzute de actele normative și să informeze Serviciul sau alte autorități competente, despre orice activitate, indicație sau sarcină care contravine sau este disproporționată, cadrului legal.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>60. La art. 25 alin. (3) cuvintele: „decât cu acordul scris al acestor persoane și” se exclud. După cum a fost menționat și mai devreme la art. 24 alin. (2) din proiect, includerea unei singure condiții, „consimțământul persoanei” pentru divulgare, reprezintă o încălcare a cadrului legal privind secretul de stat și protecția datelor cu caracter personal dar și acces la informație și libertatea de exprimare.</p>	<p>Nu se acceptă. Consimțământul persoanei este condiție suplimentară celor stabilite de lege pentru informațiile atribuite la secret de stat. Astfel în textul normei este menționat „cu acordul scris al acestor persoane și numai în cazurile prevăzute de legislație”.</p>
<p>61. La art. 26 alin. (1) textul: „(au colaborat)” se exclude. Propunerea este înaintată în scopul respectării principiului neretroactivității legii în timp, prevăzută expres la art. 73 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Mai mult, asupra acestor prevederi nu se conțin argumentări corespunzătoare în nota informativă. Obiecția este valabilă și pentru alin.(4), (7) și (8) din același articol.</p>	<p>Nu se acceptă. Logica acordării garanțiilor persoanelor care au acordat sprijin Serviciului este pentru stabilirea unor stimulente suplimentare inclusiv după ce se încheie relațiile de colaborare, ținând cont de restricțiile și regimul special al colaborării.</p>
<p>62. La art. 26 alin. (2) cuvântul „recompensă” se substituie cu cuvântul „remunerare”. A semenea că terminologia utilizată este improprie cadrului juridic național or la baza raportului juridic este contractul, respectiv efectuarea acestor plăți este una regulată conform serviciilor acordate.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p>
<p>63. La art. 26 se completează cu două alineate noi: (8) Persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul sunt obligate să informeze conducerea Serviciului sau după caz alte autorități competente, asupra oricăror circumstanțe și fapte (acțiuni sau inacțiuni) prin care au fost comise infracțiuni sau încălcarea drepturilor persoanelor. (9) Faptul colaborării confidențiale cu Serviciul nu aduc atingere și nu pot justifica eventualele cazuri de încălcare a legislației cu privire la drepturile și libertățile persoanei.” Normele în cauză au drept scop echilibrarea garanțiilor juridice acordate prin lege, dar și pentru a exclude eventualele abuzuri din partea acestor persoane sub pretextul colaborării secrete cu Serviciul – situații care s-au întâmplat în fapt în perioada anilor 2016-2018 și care au</p>	<p>Nu se acceptă. Normele nu prevăd o reglementare nouă, or, răspunderea juridică este în condiții generale pentru persoanele care colaborează cu SIS. (aceștia nu beneficiază de nici o formă de imunitate). Totodată, obligația menționată a fost inserată la art. 25 alin. (2), conform propunerii de mai sus și nu necesită a fi dublată.</p>

<p>fost mediatizate pe larg în mass-media.</p> <p>64. La art. 27 alin. (1) la final se completează cu propoziția: „Instituirea, utilizare și lichidarea sistemelor informaționale și registrelor se va realiza în corespundere cu prevederile Legii nr.71/2007 cu privire la registre, Legii nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat și alte acte normative.”. Prevederile în cauză necesită a fi completate pentru acordarea drepturilor prescise Serviciului cu prevederile legislației în vigoare de referință care reglementează modul de înființare, gestionare și lichidare a sistemelor informaționale și registrelor de stat.</p> <p>65. La art. 27 alin. (2), cuvintele „ are drept de acces, gratuit, la” se substituie cu cuvintele „solicită și obține informațiile necesare stocate în”. Completările au scopul de a raționaliza norma vizată prin acordarea Serviciului dreptului de a solicita și obține informații necesare însă nu și de a dreptului de a se interconecta la bazele de date cu dreptul de a intercepta și filt ra conținutul și traficul de date, similar acțiunilor speciale de investigație privind interceptarea comunicațiilor electronice. A se menționa că în formula propusă de proiect, norma dată este abuzivă și arbitrară, creând premise nelimitate pentru accesarea și consumul de date de către Serviciu, inclusiv, în cazurile car nu se justifică ingerința în viața privată a persoanelor fizice sau a activităților economice ale deținătorilor de astfel de resurse. Normele propuse au sarcina de a specifica clar dreptul de a cere și a obține nu și dreptul de a se interconecta la orice bază de date.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În lipsa unor prevederi exprese în legea specială a SIS-ului, vor fi aplicabile prevederile legale generale din legislația ce reglementează resursele informaționale de stat (inclusiv registrele).</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma vizată stabilește 2 condiții cumulative ale dreptului Serviciului și anume: <i>în interesul asigurării securității naționale</i> precum și <i>în modul stabilit de legislație</i></p> <p>Totodată, norma respectivă se regăsește inclusiv și într-o redacție similară în Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. Astfel, conform art. 42 lit. d) <i>În raport cu atribuțiile și competențele Serviciului, ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției este în drept să dispună de acces la registre, bănci de date, sisteme informaționale și la alte informații documentate, direct sau printr-o interfață corespunzătoare, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate</i></p> <p>Norma nu prevede o ingerință în viața privată a persoanelor, ci unul din mecanismele de realizare în modul stabilit de legislație a atribuțiilor și funcțiilor de bază. Concomitent, norma a fost completată cu prevederi că este aplicabilă doar în cazul <i>îndeplinirii atribuțiilor date în competența sa</i>, iar accesul se va realiza doar la sistemele informaționale <i>create și gestionate de către stat</i>. (Cadastru, Registrul de stat al incidentelor de securitate cibernetică, Registrul de stat al armelor, Sistemul informațional integrat automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, etc</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Articolul respectiv vizează dreptul Serviciului de a crea sisteme informaționale proprii și nu</p>	<p>66. La art. 27 se completează cu două alineate noi:</p> <p>„(3) Mijloacele create și utilizate de Serviciu, vor conține cel puțin: categoriile de date prelucrate, scopul utilizării, destinarii datelor, perioada de stocare a datelor și de</p>
---	--	--

<p>stabilește modul de prelucrare a informațiilor obținute. Modul nemijlocit de obținere a informațiilor prelucrare, de păstrare a acestora este reglementat de proiectul Legii privind activitatea cointrainformativă și activitatea informațivă externă.</p>	<p>restrângere a drepturilor persoanelor vizate, modalitatea de repunere în drepturile restrânse ale persoanelor vizate, operațiunile de prelucrare a datelor realizate în sistem și menținere acestor înregistrări pe toată perioada în care datele vor fi stocate, măsuri organizatorice și tehnice necesare asigurării unui nivel adecvat de protecție a datelor.”</p> <p>Modificările propuse sunt necesare pentru a asigura proporționalitatea ingerințelor admise de către Serviciu în viața privată a persoanelor fizice dar și în activitatea persoanelor juridice, inclusiv stabilirea unui mecanism independent de verificare și control asupra legalității și conformității prelucrării datelor, identificarea și contracararea eventualelor abuzuri. A se menționa că normele în cauză sunt în strică conformitate cu obligațiile asumate de Republica Moldova prin semnarea și ratificarea Convenției nr. 108 dar și activitățile premergătoare întreprinse de Republica Moldova recent – publicarea Decretului 757 la 23.12.2022, privind semnarea Protocolului de amendare a Convenției pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, la care unul dintre obiectivele de bază/primordiale fiind ridicarea nivelului de protecție a datelor cu caracter personal și anularea excepțiilor adoptate anterior, cu privire la aplicarea regimului juridic al protecției datelor cu caracter personal inclusiv de către Serviciu, al cărui unul dintre obiecte este de a include organele securității statut mecanisme certe cu care vor permite identificarea eventualelor abuzuri privitor la utilizarea având în vedere (3) Conformitatea prelucrării datelor conform atribuțiilor statuate la alin. (2) și (3), este investigată de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.”</p>
<p>Nu se acceptă.</p> <p>Orice serviciu special deține mijloace speciale inclusiv de înarmare în scopul exercitării atribuțiilor de serviciu. Dotarea organelor de drept cu mijloace speciale sau arme de foc nu reprezintă un temei de a considera că vor fi aplicate obligatoriu, dar, deținerea acestora în dotare este o condiție indispensabilă pentru orice structura de forță (inclusiv de intelligence).</p>	<p>67. Art. 28 se exclude. A se menționa că prevederile art. 28 reprezintă o tautologie juridică pe motiv că modul de aplicare a forței fizice și a mijloacelor speciale și a armelor de foc este prevăzută de Legea nr. 218/2012 și Hotărârea Guvernului nr. 474/2014 cu privire la aprobarea nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora, ceea ce condiționează aplicarea a rt. 54 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Mai mult, terminologia utilizată este neclară și nedefinită, creându-se impresia că Serviciu se pregătește de război, or, în textul proiectului se utilizează sintagme precum: „armamentul de luptă.....armament și muniții...mijloace de înarmare ..” – terminologii utilizate în Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, a se menționa că Serviciu nu face parte din sistemul național de apărare prevăzut la art. 9 din aceeași lege. Considerăm aceste norme ca fiind abuzive și excesive, care depășesc efectivul necesar pentru Serviciu dar și creează premise de utilizare abuzivă.</p>
<p>Nu se acceptă.</p> <p>Serviciul de Informații și Securitate este o autoritate publică independentă, și nu se supune controlului din partea altor autorități decât cele care îi acordă mandatul conducerii, sau exponenții puterii judecătorești (procuratura, instanțele de</p>	<p>68. La art. 31 cuvintele „și instanțele judecătorești” se substituie cu cuvintele „, instanțele judecătorești, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Avocatul Poporului și alte autorități publice.”</p> <p>Propunerea includerii CNPDCP în calitate de organ de control survine în urma obligațiilor asumate de Republica Moldova prin Convenția nr. 108 dar și Decretul nr. 757 la 23.12.2022, privind semnarea Protocolului de amendare a Convenției pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea</p>

<p>automatizată a datelor cu caracter personal. Mai mult, includerea altor autorități publice de a efectua controlul sau de a pune în aplicare legea, în limita competențelor ce le revin, reprezintă un imperativ, cum ar fi: IGP în cazul admiterii de către salariații Serviciului a contravențiilor în domeniul circulației rutiere (conducerea în stare de ebrietate (cazuri mediatizate anterior pe larg), încălcarea regulilor de circulației rutieră, tonarea ferestrelor din habitacul etc.; Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității, Avocatul Poporului și alte instituții cu drepturi specifice care în caz de plângere sau autosesizare, sunt în drept de a verifica activitatea Serviciului în limita obiectului de verificare. Menținerea normelor de referință în redacția inițială a proiectului, crează viduri de reglementare și loc de abuz din partea colaboratorilor Serviciului, care anterior au fost implicați în astfel de cazuri care au fost mediatizate pe larg în presă.</p>	<p>69. Prevederile art. 31 se exclud. Prevederile art. 31 creează mecanisme de control din partea unui organ politic – Parlamentul Republicii Moldova ceea ce este inadmisibil și contravine prevederilor art. 3 din proiect prin care se declară că Serviciu este apolitic și nu servește unor partide politice inclusiv cele care se află la guvernare și/sau în opoziție. Considerăm periculos și inoportun de a investi un grup de deputați cu drepturi de inspectare și acces la informații atribuite la secret de stat, în contextul exercitării activității de către Serviciu. Mai mult, chiar dacă directorul Serviciului este numit de Parlament la propunerea președintelui Republicii Moldova, nu este clar de ce au fost reglementat controlul doar din partea subcomisiei parlamentare iar Președinția fiind exclusă din acest circuit. Așadar, reiterăm că normele de referință sunt abuzive și contrare scopurilor declarate în proiectul de lege, inclusiv generează un mecanism docil de subordonare și control de către o instituție politică a unui organ cu drept extrem de largi.</p>
<p>judecată).</p>	<p>Nu se acceptă. Controlul parlamentar nu este o noutate, fiind implementat și în alte legislații, în care Parlamentul sau Guvernul are atribuții de control asupra activității serviciilor de intelligence (România, Franța Germania).</p>
<p>Se acceptă parțial. Serviciul este supus unei forme mixte de control (parlamentar, judiciar și al procuraturii). Respectiv sunt suficiente mecanisme externe de control a activității SIS pentru a garanta activitatea în albia legalității și respectării drepturilor omului. Totodată, norma din art. 32 alin. (2) este și în redacția actuală a a Legii nr.753/1999, iar pentru a evita interpretări neunivoce, în contextul avizului Comisiei de la Veneția, norma a fost completată cu textul <i>cu excepția cazurilor când încălcarea normelor de realizare a activităților enumerate constituie o infracțiune</i>, fapt care oferă Procuraturii competență deplină de a investiga eventualele abuzuri săvârșite de SIS.</p>	<p>70. La art. 32 alin. (2) se exclude. Prevederile în cauză nejustificat exclud de sub controlul procuraturii a activității Serviciului din perspectiva abuzului sau excesului de putere sau nedeplinirea atribuțiilor de serviciu sau din perspectiva altor componente de infracțiune. Aceste prevederi lasă loc de abuzuri și evitare a răspunderii de către factorii de decizie. Mai mult, necesitatea includerii acestor derogări nu este argumentată în nota informativă.</p>

	<p>71. La art. 33 cuvintele „conform prevederilor prezente legi” se exclud. Norma de referință greează înțeles greșit, pe motiv că directorul Serviciului nu poate să-și continue mandatul conform prevederilor acestui proiect de lege deoarece numirea nu a avut în baza acestor temeiuri de drept.</p>	<p>Nu se acceptă. Norma este inclusă în capitolul Dispoziții finale și tranzitorii. Iar conform art. 48 alin. (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, dispozițiile tranzitorii ale actului normativ <i>cuprind măsurile ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări care urmează a fi abrogate sau înlocuite de noul act normativ.</i></p>
<p>Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC (ATIC) (Nr.12 din 15.02.2023)</p>	<p>72. La art. 33 alin. (2) se exclude. Prevederile în cauză reprezintă o tautologie juridică, deoarece termenul de intrare în vigoare a actelor legislative este prevăzut de art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>1. La art. 8 alin. (1) pct. 4) lit. a), nu este definit clar cine stabilește dacă încăperile sau bunurile se oferă în bază de contract sau înțelegere verbală. Norma ar trebui să prevadă că încăperile sau bunurile se oferă în bază de contract, dacă părțile nu au convenit altfel. La art. 8 alin. (1) pct. 4) lit. d), există o contradicție între textul care prevede că rețelele și serviciile de comunicații electronice ale furnizorilor sunt puse la dispoziția SIS pe gratis și textul care prevede dreptul furnizorilor de a cere compensarea cheltuielilor sau prejudiciului. De asemenea, nu este definit clar cine stabilește dacă rețelele se utilizează în bază de contract sau înțelegere verbală. Norma ar trebui să prevadă că rețelele se utilizează în bază de contract, dacă părțile nu au convenit altfel, iar mențiunea “pe gratis” trebuie exclusă, păstrând dreptul furnizorilor de a cere compensarea cheltuielilor sau prejudiciului.</p> <p>La art. 8 alin. (1) pct. 7), nu se face referință la necesitatea respectării procedurii de autorizare a obținerii informațiilor cu accesibilitate limitată, stabilite de lege. Or, art. 12 din prezenta lege stabilește că anumite informații, cum ar fi informația financiară sau identitatea abonatului, informația ce se află sau se prelucrează într-un sistem informațional, informația colectată de la furnizorii de servicii de comunicații electronice, se prezintă numai în baza autorizației directorului sau directorului adjunct special împuternicit al SIS sau în baza mandatului judecătoresc. Norma ar trebui să prevadă că prezentarea informațiilor solicitate de Serviciu nu poate fi refuzată pe motiv că acestea constituie informații cu accesibilitate limitată, dacă a fost respectată procedura de autorizare a măsurii respective, stabilită de lege.</p> <p>2. La art. 11 alin. (4). Această normă contravine art. 7 alin. (3), potrivit căruia doar organele administrației publice centrale, subdiviziunile și instituțiile subordonate acestora sunt obligate, la solicitare, să pună la dispoziție Serviciului funcții în care vor fi detașați ofițeri de informații în scopul realizării activității informative/contrainformative. În ceea ce privește obligația de a acorda asistență operațională, informațională, tehnică vagă, creând premise pentru solicitări abuzive din partea SIS (furnizorii s-au ciocnit ante</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă. Forma contractelor poate fi atât scrisă cât și verbală. Forma contractului este aleasă de către părți prin comun acord.</p> <p>Se acceptă parțial. Textul normei a fost reformulat în „prezentarea informațiilor cu accesibilitate limitată se va realiza în conformitate cu legislația specială ce reglementează astfel de informații</p> <p>Nu este clară obiectivitatea norma la care se face trimitere nu există în varianta inițială a proiectului (art. 7 alin. (3)).</p> <p>Norma expres stabilește că asistența se acordă „în limita posibilităților”, iar orice abuz realizat de o</p>

	<p>Norma ar trebui să limiteze obligațiile respective la organele administrației publice centrale acestora, nu și la alte persoane juridice.</p>	<p>Norma ar trebui să limiteze obligațiile respective la organele administrației publice centrale acestora, nu și la alte persoane juridice.</p>
<p>3. La art. 27 alin. (2). Obligația de a acorda acces, gratuit, în modul stabilit de legislație, la sistemele informaționale, rețelele de comunicații electronice, la resursele informaționale și bazele de date ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate este foarte vagă, creând premise pentru solicitări abuzive din partea SIS. Pentru reducerea acestui risc, norma ar trebui să prevadă că accesul se acordă în cazurile și în modul stabilit de prezenta lege.</p>	<p>Se acceptă parțial. Norma vizată stabilește 2 condiții cumulative ale dreptului Serviciului și anume: <i>în interesul asigurării securității naționale</i> precum și <i>în modul stabilit de legislație</i> Totodată, norma respectivă se regăsește inclusiv și într-o redacție similară în Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. Astfel, conform art. 42 lit. d) <i>în raport cu atribuțiile și competențele Serviciului, ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției este în drept să dispună de acces la registre, bănci de date, sisteme informaționale și la alte informații documentate, direct sau printr-o interfață corespunzătoare, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate</i> Norma nu prevede o ingerință în viața privată a persoanelor, ci unul din mecanismele de realizare în modul stabilit de legislație a atribuțiilor și funcțiilor de bază. Concomitent, norma a fost completată cu prevederi că este aplicabilă doar în cazul <i>îndeplinirii atribuțiilor date în competența sa</i>, iar accesul se va realiza doar la sistemele informaționale <i>create și gestionate de către stat.</i> (Cadastru, Registrul de stat al incidentelor de securitate cibernetică, Registrul de stat al armelor, Sistemul informațional integrat automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni,etc</p>	<p>Procuratura Generală (Nr.4-1d/23-182 din 17.2023)</p>
<p>1. Potrivit art. 4 din proiectul de lege atribuțiile Serviciului au fost expuse într-o formă care depășește cadrul de reglementare actual al conceptului de securitate al statului. Spre exemplu, noțiunea „Amenințări și pericol deosebit pentru securitatea statului” se regăsește în art.4 din Legea securității statului, articol în care sunt enumerate toate acțiunile/activitățile care prezintă pericol deosebit pentru securitatea statului. Este de menționat că, în atribuțiile Serviciului stipulate în art.7 lit.a) din actuala Lege privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova nr. 753-XIV din</p>	<p>Leggea securității statului nr.618/95 este depășită în timp și reglementările acesteia în mare parte nu mai sunt actuale pentru a răspunde realităților și provocărilor din domeniul asigurării securității statului. Totodată, revizuirea acesteia are sens, doar în urma aprobării pachetului de legi ce vizează reforma SIS.</p>	

<p>23.12.1999, sunt enumerate acțiunile/activitățile care prezintă pericol deosebit pentru securitatea statului, într-un mod exhaustiv precum cum sunt stabilite în art.4 din Legea securității statului.</p> <p>În această ordine de idei, pentru a evita neconcordanța dintre Legea securității statului nr.618/95 și proiectul de lege supus avizării, și a asigura unitatea noțiunilor de referință, considerăm necesară revizuirea Legii securității statului nr.618/95, sub aspectul noțiuni de riscuri, amenințări și pericol deosebit pentru securitatea statului, exercițiului în urma căruia urmează a fi stabilite și determinate limitativ și expres atribuțiile organului competent să prevină, descopere și să contracareze acest flagel.</p>	<p>Concomitent art. 3 (redacția veche 4) a fost revizuit substanțial. O parte din normele existente în vechiul art. 4, vor fi introduse și perfecționate într-un proiect separat de modificare a Legii securității statului nr.618/95.</p>
<p>2. O novație reprezintă art. 9 din proiect (<i>Avertismentul oficial</i>).</p> <p>Cu privire la „avertismentul oficial”, precizăm că, în raport cu aplicarea acestei măsuri prin decizia Directorului Serviciului sau a directorilor adjuncți, nu sunt reglementate drepturile persoanei față de care se va aplica, consecințele acestuia, precum și modul de contestare a avertismentului oficial.</p> <p>Totodată, propunem excluderea textului „despre aplicarea avertismentului oficial se anunță Procurorul General” din conținutul art.9 alin.(5) deoarece Procuratura nu este organ de supraveghere, ea poate fi sesizată în conformitate cu prevederile art.262-263 Cod de procedură penală.</p> <p>În aceeași ordine de idei, se reține că Procuratura nu are careva pârghii de intervenire, or, <i>Avertismentul Oficial</i>” nu poate fi contestat și, respectiv, nu sunt clare efectele juridice ale avertismentului.</p>	<p>Articolul 9 a fost exclus.</p>
<p>3. La articolul 29 alin. (1) propunem excluderea textului „inclusiv prin programe de asistență financiară externă”. Păstrarea textului în redacția actuală ar putea constitui un pericol deosebit pentru securitatea statului. Finanțarea Serviciului urmează să fie efectuată doar din surse bugetare cu respectarea cerințelor de rigoare.</p> <p>4. Cu privire la prevederile art. 16 alin.(1) din proiect, urmează a fi iterate statuările Comisiei de la Veneția din Avizul său adoptat la 10-11 martie 2017:</p> <p>„Pot.32 Avînd în vedere competențele excepționale exercitate în Republica Moldova de către Serviciul de Informații și Securitate, precum și divizarea și controversele existente în cadrul societății moldovenești cu privire la chestiunea sensibilă a politicii de securitate a țării, este importantă necesitatea unei anumite forme de garanție că Serviciul nu este folosit împotriva oponentilor politici. O metodă importantă de a asigura faptul că Serviciul nu este folosit pentru urmărirea politică este de a stabili o procedură de aprobare parlamentară - un fel de super-majoritate, chiar dacă nu unanimitate, deoarece acest lucru ar da minorităților parlamentare o putere de veto - pentru numirea Directorului Serviciului.1 În ceea ce privește acest punct, modificarea, din decembrie 2016, a Legii cu privire la Serviciul de Informații și Securitate este un pas în direcția cea bună.”</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă. Principiul votului majorității deputaților aleși este și în cazul numirii în funcție a altor conducători de instituții (CNA – art. 8 alin. (1) din legea nr. 1104/2002; CNPDCP – art. 22 din Legea nr.133/2011;)</p>
<p>Avocatul Poporului (Nr. 04-03/11-403</p>	<p>Nu se acceptă. A se vedea Legea nr.112/2008 pentru aprobarea</p>

<p>din 20.02.2023)</p>	<p>loc de aplicare abuzivă.</p>	<p>Concepției Securității naționale a Republicii Moldova: Strategia Securității naționale aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.153/2011.</p> <p>Se acceptă.</p>
<p>2. Proiectul de lege nu reglementează principiul proporționalității (art.3). Propunem reglementarea expresă a acestui principiu în articolul 3.</p>	<p>2. Proiectul de lege nu reglementează principiul proporționalității (art.3). Propunem reglementarea expresă a acestui principiu în articolul 3.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost revăzut.</p>
<p>3. Utilizarea sintagmei „alte” pe tot parcursul textului, precum și a sintagmei „alte activități” pe care le poate desfășura Serviciul de Securitate nu oferă o certitudine juridică și nu oferă claritate cu privire la limitele de aplicare (art. 5). În acest context, facem referire la jurisprudența Curții Constituționale, care a constatat că textul „precum și alte informații” din articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului constituie o sursă de incertitudine juridică, din cauza caracterului său foarte general, fără limite clare (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr. 15 din 22 mai 2018, § 68; HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 141). Textul „precum și alte informații” nu asigură identificarea domeniilor pentru care mai pot fi solicitate informații, în situația în care aceeași normă stabilește că autoritățile sunt obligate să furnizeze orice date și informații, inclusiv datele și informațiile care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică. Prin urmare, Curtea a statuat că textul „precum și alte informații” din articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului nu îndeplinește exigențele calității legii și contravine articolului 23 alin. (2) din Constituție. Avocatul Poporului notează că exigențele preeminenței dreptului presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, CDLAD(2011)003rev, 2011, § 41). Calitatea legii constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale (a se vedea HCC nr. 21 din 22 iunie 2016, § 55). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile, care oferă garanții împotriva eventualelor abuzuri.</p>	<p>3. Utilizarea sintagmei „alte” pe tot parcursul textului, precum și a sintagmei „alte activități” pe care le poate desfășura Serviciul de Securitate nu oferă o certitudine juridică și nu oferă claritate cu privire la limitele de aplicare (art. 5). În acest context, facem referire la jurisprudența Curții Constituționale, care a constatat că textul „precum și alte informații” din articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului constituie o sursă de incertitudine juridică, din cauza caracterului său foarte general, fără limite clare (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr. 15 din 22 mai 2018, § 68; HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 141). Textul „precum și alte informații” nu asigură identificarea domeniilor pentru care mai pot fi solicitate informații, în situația în care aceeași normă stabilește că autoritățile sunt obligate să furnizeze orice date și informații, inclusiv datele și informațiile care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică. Prin urmare, Curtea a statuat că textul „precum și alte informații” din articolul 12 alin. (7) din Legea securității statului nu îndeplinește exigențele calității legii și contravine articolului 23 alin. (2) din Constituție. Avocatul Poporului notează că exigențele preeminenței dreptului presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, CDLAD(2011)003rev, 2011, § 41). Calitatea legii constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale (a se vedea HCC nr. 21 din 22 iunie 2016, § 55). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile, care oferă garanții împotriva eventualelor abuzuri.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost revăzut.</p>
<p>4. Dreptul Serviciului de Securitate de a utiliza bunurile poate a interfera cu viața privată a persoanelor și cu proprietatea acestora. Din perspectiva respectării drepturilor omului orice astfel de ingerință ar trebui să fie legală și să urmărească un obiectiv legitim prin mijloace proporționale cu obiectivul urmărit (art. 8 alin. (1) subpct. 4)). În legătură cu revizuirea legii cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, Comisia de la Veneția a menționat că Legea oferă SIS-ului atribuții extinse și chiar coercitive în prevenirea terorismului, multe dintre care ar putea interfera cu viața privată a unor persoane private sau cu proprietatea acestora, ceea ce ar fi la limita legalității. De exemplu, SIS ar putea în cadrul unor exerciții antiteroriste, să ocupe sediul unui post de televiziune și, astfel, să-i perturbe activitatea, sub pretextul de a verifica cât de sigur este edificiul. Un alt exemplu, invocat de experții Comisiei, e că legea obligă persoanele private să ofere diferite documente și informații solicitate de SIS. Ceea ce ar însemna,</p>	<p>4. Dreptul Serviciului de Securitate de a utiliza bunurile poate a interfera cu viața privată a persoanelor și cu proprietatea acestora. Din perspectiva respectării drepturilor omului orice astfel de ingerință ar trebui să fie legală și să urmărească un obiectiv legitim prin mijloace proporționale cu obiectivul urmărit (art. 8 alin. (1) subpct. 4)). În legătură cu revizuirea legii cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, Comisia de la Veneția a menționat că Legea oferă SIS-ului atribuții extinse și chiar coercitive în prevenirea terorismului, multe dintre care ar putea interfera cu viața privată a unor persoane private sau cu proprietatea acestora, ceea ce ar fi la limita legalității. De exemplu, SIS ar putea în cadrul unor exerciții antiteroriste, să ocupe sediul unui post de televiziune și, astfel, să-i perturbe activitatea, sub pretextul de a verifica cât de sigur este edificiul. Un alt exemplu, invocat de experții Comisiei, e că legea obligă persoanele private să ofere diferite documente și informații solicitate de SIS. Ceea ce ar însemna,</p>	<p>Nu se acceptă. Norma de la art. 7 alin. (1) subpct. 3) stabilește condițiile în care poate fi utilizat dreptul respectiv: 1) în caz de extremă necesitate; 2) în interes de serviciu. Totodată, orice drept al Serviciului este utilizat pentru îndeplinirea atribuțiilor/obligățiilor care sînt prevăzute de legislație. Avînd în vedere că norme similare există și în redacția actuală a Legii nr.753/1999 (art.10 lit. d)-f), nu au existat niciodată cazuri de abuzuri din</p>

<p>partea angajaților SIS. Totodată, modul de prezentare a unor informații solicitate este reglementat de alte norme.</p>	<p>bunăoară, că o bancă ar fi obligată să ofere SIS-ului informații financiare despre un client. „Acest drept general al SIS de a colecta date și de a obliga persoanele private și entitățile să prezinte documente și informații sunt prea general formulate ca să fie legate în conformitate cu CEDO”, concluzionează Comisia de la Veneția. O altă constatare e că legea nu menționează circumstanțele în care SIS poate solicita și utiliza informațiile și documentele, poate accesa spații private și lua măsuri coercitive. Nu e precizat nici ce tip de informații poate solicita SIS și de la cine anume. Prin urmare, SIS ar putea avea acces în oricare dintre sediile private în orice moment și în lipsa unui mandat al instanței de judecată. Potrivit experților Comisiei de la Veneția legea ar trebui să prevadă expres situațiile în care SIS poate acționa fără mandat al instanței și în care acesta ar fi obligatoriu. Ei nu exclud riscul ca SIS să abuzeze de competențele mult prea excesive ce i se vor atribui. Mai cu seamă că legea nu prevede un mecanism de control al activităților SIS.</p>
<p>Se acceptă parțial. Norma a fost exclusă.</p>	<p>5. Considerăm important de a concretiza excepțiile la care se face trimitere la art.12 alin. (4), prin care ar putea fi permise publicarea datelor cu caracter personal, pentru a nu admite aplicarea abuzivă. Redacția propusă nu oferă claritate cu privire la legislația relevantă sau situațiile exceptate.</p>
<p>Nu se acceptă. Obiecția nu ține de proiectul respectiv. Totodată nu este argumentată, și urmează a fi referită la proiectul legii privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.</p>	<p>6. Prezintă îngrijorări serioase mandatul extins al Directorului SIS de a autoriza în conformitate cu Legea privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă măsuri contrainformative și măsuri de realizare a activității informative externe (art. 18 lit. j)).</p>
<p>Nu se acceptă. Proiectul urmează a fi examinat în comun cu proiectul legii privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă. Ambele legi în ansamblu stabilesc rolul procurorului și a instanțelor de judecată în controlul asupra activității Serviciului.</p>	<p>7. În textul proiectului de lege lipsesc reglementări clare privind controlul judiciar efectiv al măsurilor întreprinse de Serviciul de Informații și Securitate. Considerăm că, proiectul de lege ar trebui să descrie clar rolul justiției în exercitarea unui control extins a priori și ex post facto asupra serviciilor de informații. Aceasta ar trebui să includă autorizarea judiciară prealabilă pentru a desfășura anumite activități operative/de investigație cu un potențial ridicat de a încălca drepturile omului, precum și o formă de control ulterioară care verifică dacă sunt îndeplinite condițiile.</p> <p>Articolul 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale protejează, printre altele, dreptul persoanei „să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datoră unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale” împotriva încălcării drepturilor și libertăților. Avocatul Poporului relevă două posibile probleme în acest domeniu: în primul rând, este posibil ca persoanele fizice să nu fie conștiente că drepturile lor sunt încălcate (de exemplu, prin interceptări telefonice sau prin stocarea de informații inexacte). În al doilea rând, chiar dacă indivizii descoperă o încălcare a drepturilor lor și aduc cazul în instanță, serviciul de securitate poate invoca în mod automat privilegiul „securității naționale” și poate împiedica instanța să ia în considerare probele.</p>

<p>Asociația Obștească „Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției” (CAPC)</p>	<p>Amintim constatările Curții Europene în cauza Iordachi și alții c. R. Moldova din 14 septembrie 2009 „...sistemul supravegherii secrete în Republica Moldova este, cel puțin, folosit în exces, ceea ce se poate datora în parte garanțiilor inadecvate conținute în lege”. Mai exact, Curtea a conchis că legea moldovenească nu oferă protecție adecvată împotriva abuzului de putere din partea statului în domeniul interceptărilor telefonice și că atingerea drepturilor solicitantului în temeiul articolului 8 nu se găsește în „corespundere cu legea”. De principiu, Curtea Europeană a constatat lipsa garanțiilor în legislație pentru a preveni interceptarea nejustificată a convorbirilor telefonice.</p> <p>În cauza Ozdil și alții c. R. Moldova, cererile reclamanților au fost respinse din cauza unei note confidențiale primite de la serviciile secrete moldovenești, potrivit căreia reclamanții prezentau o amenințare la securitatea națională. Deciziile nu au oferit detalii cu privire la conținutul notei sau data emiterii acesteia.</p> <p>În hotărârea cu privire la respectarea garanțiilor străinului în cazul expulzării, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a menționat că pentru a verifica dacă persoana prezintă cu adevărat un pericol pentru securitatea națională, autoritățile trebuie să-i prezinte instanței de judecată toate documentele relevante, inclusiv cele clasificate sau orice alte detalii factuale (<i>Ljatiți v. „fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei”, 17 mai 2018, § 40</i>). Sub acest aspect, în hotărârea Ozdil și alții c. R. Moldova, § 70, Curtea Europeană a stabilit că instanțele naționale nu puteau examina motivele reale care au stat la baza expulzării, pentru că legislația națională nu prevedea că nota serviciilor secrete, care a servit drept temei pentru expulzarea reclamanților, trebuia pusă la dispoziția judecătorilor.</p> <p>1. La art. 1 alin. (1) – de substituit cuvintele „autoritate autonomă specializată a administrației publice centrale în domeniul asigurării securității naționale” cu cuvintele „autoritate administrativă autonomă specializată în domeniul securității naționale”. Reiterăm normele din art. 54 alin. (1) lit.c) din Legea nr. 100/2017, potrivit cărora terminologia utilizată în Proiect ar trebui să fie constantă, uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative. Constituția Republicii Moldova, în art. 107 alin. (2), operează cu noțiunea de „autorități administrative”. Potrivit normelor citate, în scopul conducerii, coordonării și exercitării controlului în domeniul organizării economiei și în alte domenii care nu intră nemijlocit în atribuțiile ministerelor, se înființează, în condițiile legii, și alte autorități administrative”. Aceeași noțiune este utilizată și în Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Cu titlu de exemplu pot servi prevederile din art. 2 alin. (2), potrivit cărora legea se aplică autorităților publice subordonate Guvernului, reglementate prin legi speciale și autorităților administrative autonome față de Guvern în măsura în care nu sunt reglementate și nu contravin dispozițiilor legilor speciale care reglementează activitatea autorităților respective. Un alt exemplu constituie normele din art. 9 alin. (3), în conformitate cu care între ministere se</p>
	<p>Se acceptă. Norma a fost modificată.</p>

	<p>repartizează chestiunile ce țin de politicile statului în diferite domenii, responsabilitatea pentru elaborarea și promovarea cărora le revine membrilor Guvernului în conformitate cu Constituția și legile Republicii Moldova, cu excepția domeniilor care sunt încredințate conducătorilor autorităților administrative autonome constituite de Parlament.</p>	
<p>Nu se acceptă. Norma respectivă este reflectată detaliat în art. 4 (atribuțiile Serviciului).</p>	<p>2. La art. 1 alin. (2) – de expus în următoarea redacție: „Serviciul asigură securitatea națională prin planificarea, organizarea și desfășurarea activităților în scopul prevenirii și combaterii amenințărilor în adresa acesteia.” Misiunea, competențele și atribuțiile Serviciului trebuie să fie expuse clar, evitând ambiguitatea, dublarea și suprapunerea acestora (a se vedea Raportul Comisiei de la Veneția privind serviciile de securitate internă în Europa (1998), precum și avizul Comisiei de la Veneția asupra Legii privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (CDL-AD(2006)011)). Proiectul nu concretizează atribuțiile Serviciului în apărarea Constituției, în garantarea și protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult decât atât, aceste atribuții nu țin nemijlocit de Serviciu. Evident, Serviciul trebuie să vegheze asupra acestor două aspecte în activitate, fapt care este asigurat prin statuarea, în art. 3 literele a) și b) din Proiect, a principiului legalității și principiului respectării drepturilor și libertăților omului în calitate de principii în activitate.</p>	
<p>Nu se acceptă. Considerăm că, <i>forma mixtă</i> de control asupra activității SIS (Președintele RM, Comisia parlamentară de profil, instanțele de judecată și organele procuraturii) vor asigura și garanta faptul că SIS activează în climat de integritate neadmițând abuzuri și depășiri a atribuțiilor acordate de lege. Totodată, atribuția Președintelui de a coordona activitatea SIS se regăsește și în legislația actuală – Legea nr. 793/1999, iar prezentul proiect doar detaliază în ce constă această coordonare.</p>	<p>3. La art. 1 alin. (3) – prevederi care sunt mai potrivite la capitolul VII din Proiect. În ceea ce privește coordonarea activității Serviciului de către Președintele Republicii, este de recomandat examinarea suplimentară a oportunității acestora. În versiunea lor actuală, normele exced cadrul constituțional, care specifică atribuțiile Președintelui Republicii în domeniul politicii externe (art. 86 din Constituție), atribuțiile în domeniul apărării (art. 87 din Constituție), alte atribuții (art. 88 din Constituție). De altfel, atribuirea Președintelui Republicii a unor competențe ce țin de „determinarea anuală a direcțiilor prioritare în domeniul securității naționale”, „repartizarea sarcinilor”, „stabilirea tipurilor de informații ce necesită a fi prezentate și modulul de prezentare a acestora” și „evaluarea realizării sarcinilor trasate” va aduce atingere principiilor independenței, neutralității politice și oportunității, principiilor care ar trebui să ghideze activitatea Serviciului în virtutea art. 3 literele c), e) și f) din Proiect, dar și va prejudicia eficiența controlului parlamentar, instituție dezvoltată normativ, inclusiv, prin art. 31 din Proiect.</p>	
<p>Se acceptă.</p>	<p>4. La art. 1 alin. (4) – de completat, după cuvintele „persoană juridică”, cu cuvintele „de drept public”. Codul civil al Republicii Moldova, nr. 1107/2002, în articolele 173 și 174, operează cu noțiunea de „persoană juridică de drept public”.</p>	
<p>Se acceptă parțial. Articolul a fost exclus..</p>	<p>5. La art. 2 – de conformat terminologic cu art. 6 din Legea nr. 100/2017, potrivit căruia legislația Republicii Moldova este constituită din următoarele acte normative: Constituția Republicii Moldova; legile și hotărârile Parlamentului; decretele Președintelui Republicii Moldova; hotărârile și ordonanțele Guvernului etc.</p>	
<p>Se acceptă.</p>	<p>6. La art. 3 lit. d) – de exclus. În opinia noastră, principiul umanismului este acoperit de principiul respectării drepturilor și libertăților omului.</p>	

	<p>7. La art. 3 lit. f) – de comasat cu lit. g), astfel instituindu-se principiul „oportunității, continuității și consecvenței”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>8. La art. 3 lit h.) – de exclus cuvântul „conspirației”. Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, prin conspirație se înțelege: uneltire secretă și ilegală îndreptată împotriva (conducătorilor) statului sau a ordinii publice; complot; conjurație. Reținem aceeași obiecție și pentru art. 25 alin. (1) lit. c), în partea ce ține de utilizarea noțiunii de „scopuri conspirative”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>9. La art. 4 – textul necesită a fi revizuit substanțial din considerentele expuse asupra art. 1 alin. (2) din Proiect. Reiterăm - atribuțiile Serviciului trebuie să fie expuse clar, evitând ambiguitatea, dublarea și suprapunerea acestora. Suntem în imposibilitatea de a veni cu recomandări exacte atât timp cât normele sunt generale și se suprapun, astfel nefiind clare scopul reglementării, logica expunerii, accepțiunea textului. În reformularea textului, de avut în vedere exigențele tehnicii legislative, în special, cele ce țin de limbajul, ortografia și punctuația actului normativ, cuprinse în art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, dar și cele ce țin de trimiterea la alte acte normative, cuprinse în art. 55 din legea citată. Aceeași recomandare reținem și pentru art. 7 (Obligațiile Serviciului) și art. 8 (Drepturile Serviciului). Ar fi important, ca atribuțiile, obligațiile și drepturile să fie expuse nu numai explicit, dar și exhaustiv. În aceeași ordine de idei, reiterăm necesitatea utilizării unei terminologii constante în tot cuprinsul Proiectului. În art. 4 pct. 1) lit b) – se operează cu noțiunea de „entități sau structuri neconstituționale”, în art. 4 pct. 2) lit. g) – cu noțiunea de „organizații neconstituționale”, în art. 4 pct. 2) lit. l) – cu noțiunea de „structuri neconstituționale”, în art. 4 pct. 2) lit. w) – cu noțiunea de „entități neconstituționale”, în art. 4 pct. 2) lit. x) – cu noțiunea de „entități neconstituționale”, în art. 7 lit. c) – cu noțiunea de „entități sau structuri neconstituționale”. Urmează a fi revizuită și utilizarea noțiunilor „securitatea statului” și „securitatea națională” în art. 4 pct. 19) și în art. 17 alin. (1) lit. c).</p>	<p>Se acceptă. Articolul a fost revăzut în contextul dezbatărilor publice.</p>
	<p>10. La art. 5 – a se vedea opinia Centrului de Analiză și Prevenire a Corupției asupra proiectului de Lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.</p>	<p>Obiecția nu se refera la proiectul de lege.</p>
	<p>11. La art. 6 alin. (1) – de substituit cuvintele „Guvernatorului Găgăuziei” cu cuvintele „Guvernator (Bașcan) al Unității teritoriale autonome Găgăuzia” – a se vedea lista funcțiilor de demnitate publică cuprinsă în anexa de la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Mai mult decât atât, lista beneficiarilor informațiilor trebuie să fie completată cu Consiliul Suprem de Securitate. În condițiile art. 12 alin. (7) din Legea securității statului, nr. 618/1995, autoritățile publice centrale, precum și cele subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, inclusiv cele în care autoritatea administrativă centrală are calitatea de fondator (întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate), dar și persoanele juridice publice autonome sunt obligate să furnizeze, la solicitare sau din oficiu, orice date și informații, inclusiv cele</p>	<p>Se acceptă parțial. A fost modificată denumirea funcției. În partea ce vizează Consiliul Suprem de Securitate menționăm că informația necesară este remisă Președintelui Republicii Moldova, nefiind necesară remiterea paralelă și către CSS.</p>

	care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului Suprem de Securitate.	
12.	La art. 6 alin. (2) – de completat, după cuvântul „Legea”, cu numărul „nr. 245/2008”.	Se acceptă.
13.	La art. 6 alin. (3) – de substituit cuvântul „acțiunilor” cu cuvântul „acțiunile”.	Se acceptă parțial. Sintagma a fost exclusă
14.	La art. 7 lit. a) – de substituit cuvintele „alte acte legislative și normative în vigoare” cu cuvintele „alte acte normative”. În sensul art. 2 din Legea nr. 100/2017, noțiunea de „acte normative” include noțiunea de „acte legislative”.	Se acceptă parțial. Norma a fost reformulată.
15.	La art. 9 – utilitatea instituției avertismentului oficial este îndoieinică atât timp cât nu sunt clare acțiunile care urmează a fi întreprinse de către Procurorul General urmare a informării privind avertismentul oficial aplicat. În condițiile în care instituția se reglementează prin prevederi atât de generale, avertismentul oficial ar putea fi tratat ca instrument de intimidare, astfel aducând atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, în special, libertății opiniei și a exprimării, garantate de art. 32 din Constituție.	Se acceptă. Articolul 9 (avertismentul oficial) a fost exclus.
16.	La art. 10 – de completat, după cuvintele „în condițiile Legii”, cu numărul „nr. 218/2012”, precum și, după cuvintele „și Legii”, cu numărul „nr. 170/2007”.	Se acceptă.
17.	La art. 11 alin. (1) – de substituit cuvintele „întreprinderi, instituții și organizații” cu cuvintele „alte persoane juridice”.	Se acceptă parțial. Articolul a fost revizuit.
18.	La art. 11 alin. (5) – de exclus cuvintele „de serviciu”, acesta referindu-se, mai degrabă, la activitatea indivizilor, decât la activitatea entităților.	Norma a fost exclusă în urma deciziei din cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.
19.	La art. 11 alin. (7) – de substituit cuvintele „și internaționale” cu cuvintele „regională și globală”. În accepțiunea generală, după proporțiile acțiunii, amenințările pot fi locale, naționale, regionale și globale, de aici și securitatea poate fi locală, națională, regională și globală.	Norma a fost exclusă, conform deciziei din cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.
20.	La art. 12 alin. (1) – de substituit cuvintele „acte legislative” cu cuvântul „legi”.	Se acceptă parțial.
21.	La art. 12 alin. (2) – de completat, după cuvântul „persoanele”, cu cuvintele „fizice și juridice”, precum și de completat, după cuvântul „informații”, cu cuvintele „și investigații”. De revăzut Protecția în partea ce ține de noțiunile utilizate. Cu titlu de exemplu, în art. 12 alineatele (2) și (5), se operează cu noțiunile „angajații Serviciului/ofiterii de informații” și „angajații”, iar în art. 23 – cu noțiunile „ofiterii de informații și securitate”, „salariații civili”, „angajații”. De altfel, cu referire la art. 23 alin. (1) – nu este clar dacă noțiunea „angajați” cuprinde „ofiterii de informații și securitate” și „salariații civili” sau se referă, exclusiv, la „salariații civili”.	Se acceptă parțial. Cuvântul „persoanele” include atât persoanele fizice cât și juridice și nu se necesită completarea. Totodată, proteciul a fost revăzut în partea ce ține terminologia utilizată.
22.	La art. 12 alin. (3) – de substituit cuvintele „autoritățile administrației publice, precum și alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, formațiunile politice,	Se acceptă parțial. Norma a fost exclusă conform deciziei din cadrul

<p>obștești și persoanele fizice” cu cuvintele „persoanele fizice și juridice”.</p>	<p>grupului de lucru de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică. Se acceptă.</p>
<p>23. La art. 13 alin. (1) – de substituit cuvintele „paginii oficiale” cu cuvintele „pagini-web oficiale” - termenul uzual, definit în pct. 2 din Regulamentul cu privire la paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 188/2012. O altă recomandare – de completat, după cuvintele „Legea presei”, cu numărul „nr. 243/1994”, precum și, în continuare, după cuvântul „Legea”, cu numărul „nr. 982/2000”.</p>	<p>Se acceptă. Norma a fost exclusă.</p>
<p>24. La art. 13 alin. (2) – este neclar raționamentul includerii normelor. Aceeași remarcă o reținem și pentru alin. (4), interdicțiile stabilite fiind acoperite normativ. Cu referire la art. 13 alin. (4), reiterăm, că, potrivit exigențelor tehnicii legislative, verbele, de regulă, se utilizează la timpul prezent.</p>	<p>Se acceptă. Norma a fost exclusă.</p>
<p>25. La art. 13 alin. (3) – de exclus cuvintele „în interesul justiției, ordinii publice, ocrotirii sănătății sau protecției moralei societății”.</p>	<p>Se acceptă. Norma a fost exclusă.</p>
<p>26. La art. 14 alin. (1) – prevederile sunt inoportune, fiind, în esență, acoperite de alin. (2).</p>	<p>Se acceptă. Alin. (2) a fost exclus în contextul unor modificări ale proiectului.</p>
<p>27. La art. 15 alin. (1) – de substituit cuvântul „subunități” cu cuvântul „subdiviziuni” – termen uzual – a se vedea, cu titlu de exemplu, Normele privind instituirea subdiviziunilor structurale ale autorităților publice, conținute în anexa nr. 12 la Hotărârea Guvernului nr. 201/2009. Reținem obiecția și pentru art. 15 alin. (2), art. 18 literele f), i) și p), art. 22 alin. (1).</p>	<p>Nu se acceptă. Noțiunea de subunitate este uzuală și se utilizează în legislație.</p>
<p>28. La art. 15 alin. (2) – Normele contravin celor conținute în alin. (3) – or subdiviziunile teritoriale, inclusiv amplasarea acestora și aria de acoperire, ar trebui să se reflecte în structura Serviciului, care urmează a fi aprobată de către Colegiul Serviciului, la propunerea directorului Serviciului. Ar fi preferabilă evitarea unor decizii unipersonale în chestiuni de importanță strategică. Reținem recomandarea și pentru art. 18 lit. f).</p>	<p>Se acceptă. A fost exclusă prevederea privind dislocarea lor conform deciziei directorului.</p>
<p>29. La art. 15 alin. (4) – prevederile ce țin de atribuirea la secret de stat a informațiilor privind efectivul Serviciului în perioadele stărilor de asediu și de război contravin prevederilor din art. 14 alin. (3) din Proiect. Potrivit celor din urmă, documentele și materialele ce conțin informații referitoare la efectivul Serviciului, în general, constituie secret de stat.</p>	<p>Nu se acceptă. Numărul limită de personal este stabilit prin Hotărâre de Parlament publică, iar cel din timpul stării de război urmează să fie secret, fapt exprtes menționat pentru a evita interpretările.</p>
<p>30. La art. 16 alin. (2) – de substituit cuvintele „va prezenta” cu cuvântul „prezintă”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>31. La art. 16 alin. (3) – eventual, de completat cu cuvântul „sportive”. De altfel, este de remarcat că normele sunt interpretative atât timp cât legislația națională nu definește noțiunile de activitate de creație, didactică, științifică, sportivă.</p>	<p>Nu se acceptă. Or o excepție similară nu a fost stabilită pentru alte funcții de demnitate publică.</p>
<p>32. La art. 17 – ca remarcă generală reținem necesitatea unei revizuirii esențiale. În acest</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

<p>exercițiu, ar fi utilă examinarea normelor similare din alte legi.</p>	<p>33. La art. 17 alin. (1) lit. a) – de exclus cuvintele „cu excepția statelor membre ale Uniunii Europene”. Respectiv, este necesară excluderea cuvintelor „cu excepția statelor membre ale Uniunii Europene” din art. 17 alin. (2) lit. c). Pornind de la misiunea și esența activității Serviciului, accesul la funcții a persoanelor care dețin cetățenia altor state generează riscuri – or, prin depunerea jurământului în fața unui stat străin, persoana și-a asumat angajamentul să colaboreze cu autoritățile, inclusiv de securitate internă, ale aceluia stat.</p> <p>34. La art. 17 alin. (1) lit. c) – de revăzut normele - nu sunt clare motivele, pentru care experiența în serviciul diplomatic se consideră relevantă pentru ocuparea funcției de director al Serviciului. Este de remarcat că condițiile pentru a accesa funcția de director adjunct sunt mai riguroase. Astfel, în final, directorii adjuncți vor excela directorul prin experiență, abilități, autoritate.</p>	<p>Propunerea urmează a fi motivată pentru a fi luate în calcul eventualele argumente pertinente.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Norma respectivă a fost formulată în contextul Hotărârii Curții Constituționale nr.3 din 31.01.2017 (a se vedea Adresa formulată de Curte către Parlament).</p>
<p>35. La art. 17 alin. (1) – de exclus lit. d). Fără o definiție clară, condiția „reputației ireproșabile” nu are nicio utilitate. Potrivit uzanțelor normative, condiția „reputației ireproșabile” este acoperită prin condiția lipsei antecedentelor penale și prin condiția lipsei privării/interdicției de a ocupa anumite funcții. Cea de-a doua condiție trebuie să se regăsească între condițiile stipulate în art. 17 alin. (1). De altfel, nu numai instanța judecătorească este competentă în aplicarea sancțiunii privării de a ocupa anumite funcții, dar și inspectorul de integritate este abilitat să aplice, în condițiile Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, interdicția de a ocupa anumite funcții.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Specificul și particularitatea sarcinilor conducătorilor instituțiilor de intelligence este inclusiv interacțiunea și stabilirea contactelor cu persoane de rang înalt din diferite entități, inclusiv străine. De menționat că aceste contacte se efectuează strict în interesul securității statului. Din aceste rațiuni, experiența în serviciul diplomatic este acceptată pentru candidarea la funcția de director.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Condiția reputației ireproșabile este un element esențial al integrității morale și nivelului deontologiei profesionale (din experiența anterioară a altor funcții) a candidatului la funcția de director.</p> <p>Condiția este des întâlnită și în cazul altor funcții cu responsabilitate înaltă.</p> <p>(a se vedea Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului, aprobat prin HG nr.299/2019, pct. 3 lit.h) sau Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, art. 6 alin. (1)</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Specificul și particularitatea sarcinilor conducătorilor instituțiilor de intelligence este inclusiv interacțiunea și stabilirea contactelor cu persoane de rang înalt din diferite entități, inclusiv străine. De menționat că aceste contacte se efectuează strict în interesul securității statului. Din aceste rațiuni, experiența în serviciul diplomatic este acceptată pentru candidarea la funcția de director.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Condiția reputației ireproșabile este un element esențial al integrității morale și nivelului deontologiei profesionale (din experiența anterioară a altor funcții) a candidatului la funcția de director.</p> <p>Condiția este des întâlnită și în cazul altor funcții cu responsabilitate înaltă.</p> <p>(a se vedea Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului, aprobat prin HG nr.299/2019, pct. 3 lit.h) sau Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, art. 6 alin. (1)</p>
<p>36. La art. 17 alin. (2) lit. e) – de completat, după cuvintele „de a ocupa”, cu cuvintele „funcție publică sau”. De altfel, ar fi de recomandat excluderea literelor c) și e), aceste condiții putând fi substituite printr-o condiție generală „încetarea corespunderii condițiilor prevăzute în alin. (1)”, condiție mai potrivită pentru revocarea titularului funcției, urmând să fie inclusă în alin. (3).</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Art. 17 alin. (2) lit. e) a fost completat.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Art. 17 alin. (2) lit. e) a fost completat.</p>

<p>37. La art. 18 lit. a) – de expus în următoarea redacție „organizează și conduce activitatea Serviciului, fiind responsabil de exercitarea de către Serviciu a atribuțiilor și obligațiilor”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>38. La art. 18 lit. c) – de revăzut normele. Ar fi important modul de numire/eliberare a directorilor adjuncți să fie similar celui de numire/eliberare a directorului. Nu este clar raționamentul pentru care directorii adjuncți sunt numiți/eliberați de către Președintele Republicii. Reținem obiecția și pentru art. 19 alin. (2).</p>	<p>Nu se acceptă. Directorii adjuncți sunt ofițeri de carieră din cadrul Serviciului, și sunt propuși de către Director, în virtutea faptului că conducătorul instituției poate identifica cel mai bun candidat (sau candidați) la funcția de director adjuncț. Ofițerii de carieră din cadrul SIS sunt persoane mai puțin publice, motiv din care identificarea și numirea acestora urmează o procedură diferită de cea a directorului SIS. Totodată, față de directorii adjuncți sunt aplicabile aceleași condiții de numire și încetare/revocare din funcție.</p>
<p>39. La art. 18 lit. d) – de exclus cuvintele „sau altor persoane cu funcții de răspundere”. Nu este clară necesitatea directorilor adjuncți, dacă directorul poate delega unele din atribuțiile sale oricărei alte persoane cu funcții de răspundere.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>40. La art. 18 lit. e) – de expus în următoarea redacție „în temeiul legii, emite ordine și dispoziții, inclusiv privind aprobarea actelor normative.”</p>	<p>Se acceptă. Litera e) a fost supusă unor modificări.</p>
<p>41. La art. 18 lit. g) – de substituit cuvintele „strategiilor și politicilor de securitate” cu cuvintele „documentelor de politici publice în domeniu” – a se vedea art. 24 din Legea nr. 100/2017, precum și Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>42. La art. 18 lit. j) – a se vedea opinia Centrului de Analiză și Prevenire a Corupției asupra proiectului de Lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.</p>	<p>Obiecția în cauză nu este relevantă prezentului proiect.</p>
<p>43. La art. 18 lit. k) – de clarificat atribuția.</p>	<p>Se acceptă. Norma a fost exclusă.</p>
<p>44. La art. 18 li. m) – de exclus cuvântul „permutarea”. Codul muncii al Republicii Moldova, nr. 154/2003 operează cu noțiunile de „transfer” și „transferare”.</p>	<p>Se acceptă. Norma fost exclusă.</p>
<p>45. La art. 19 alin. (5) – de revăzut normele. Nu este clar cum se va proceda în cazul unei absențe îndelungate (până la 4 luni) a directorului. O altă recomandare – pornind de la prevederile art. 8 lit. e), de substituit cuvintele „alte acte” cu cuvântul „dispoziții”.</p>	<p>Nu se acceptă. Noțiunea de absență temporară, presupune lipsa pentru a anumită perioadă, chiar și mai îndelungate.</p>

<p>Nu se acceptă. Actele INIS nu sunt opozabile terților în sensul Codului educației. Totodată, acestea sunt eliberate de către subdiviziunea SIS (INIS) responsabilă de formarea inițială și continuă în domeniul securității statului.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă. Modul de cooperare este stabilit prin acte normative atribuite la secret de stat. A se vedea alin. (3) și (4) din același articol (25).</p> <p>Nu se acceptă. Fiind departamentale, este logic că sunt a Serviciului.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă parțial. A fost introdus termenul limita de prezentare a raportului SIS. Referitor la transparența privind activitatea SIS a se vedea art.11.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă. Norma are scopul accentuării clare asupra răspunderii care poate surveni în cazul divulgării informației atribuite la secret de stat.</p> <p>Nu se acceptă. Controlul se va realiza în limitele competenței Procuraturii – în cazul existenței bănuielii de săvârșire a unei infracțiuni. Totodată, alin. (2) a fost modificat.</p>	<p>46. La art. 22 alin. (2) – norme care contravin alin. (3). Actele de studii eliberate de către Institutul Național de Informații și Securitate nu pot fi opozabile terților atât timp cât Institutul, în condițiile alin. (2), „nu face parte din sistemul național de învățământ și educație, nu este supus dispozițiilor în vigoare cu privire la autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea instituțiilor de învățământ și celor privind sfera științei și inovării”.</p> <p>47. La art. 23 alin. (6) – de substituit cuvintele „declarație cu privire la venituri și proprietate și declarație de interese personale” cu cuvintele „declarație de avere și interese personale”, iar, după cuvântul „Legea”, de completat cu numărul „nr. 133/2016”.</p> <p>48. La Căpitolul V – în titlu, de substituit cuvântul „SERVICIULUI” cu cuvântul „SERVICIUL”.</p> <p>49. La art. 25 alin. (1) lit. d) – ar fi important să se specifice activitățile, pentru care persoanele, care colaborează confidențial cu Serviciul, pot pretinde recompense.</p> <p>50. La art. 25 alin. (4) – de substituit cuvântul „departamentale” cu cuvintele „ale Serviciului”.</p> <p>51. La art. 26 alin. (4) – de substituit cuvintele „va acorda” cu cuvântul „acordă”.</p> <p>52. La art. 29 alin. (1) – în vederea asigurării independenței și imparțialității Serviciului, de completat a doua frază, în final, cu cuvintele, în măsura în care acestea nu aduc atingere independenței și imparțialității Serviciului”.</p> <p>53. La art. 30 – de concretizat termenul de prezentare a raportului anual de activitate a Serviciului. Ar fi importantă obligarea Serviciului de a publica, pe pagina-web oficială, a rapoartelor anuale de activitate sau a rezumatelor acestora. Publicul trebuie să fie informat – în linii generale și depersonalizate – despre activitatea Serviciului.</p> <p>54. La art. 31 alin. (2) – de completat, după cuvântul „Legii” cu numărul „nr. 245/2008”.</p> <p>55. La art. 31 alin. (3) – de exclus prevederile, acestea fiind acoperite prin acte normative speciale.</p> <p>56. La art. 32 – de dezvoltat prevederile astfel încât să fie clare limitele de control exercitate de către Procuratură.</p>
--	--

<p>problemele asigurării securității statului, îndeplinește și alte atribuții prevăzute de art. 10 din Legea securității statului nr. 618/1995.</p> <p>Art. 25 alin. (2) lit. a) și art. 364 alin. (2) și (3) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională stabilește competențele Președintelui Republicii Moldova în „stabilirea, prioritizarea și revizuirea intereselor și obiectivelor securității naționale”. Competențele Președintelui Republicii Moldova în „examinarea și prezentarea opiniilor privind documentele de politici, precum și actele normative privind problemele de securitate națională” rezultă din prevederile art. 10 lit. a) și c) din Legea securității statului nr. 618/1995, precum și din art. 5 pct. 2) lit. a) și d), art. 5 pct. 4) lit. a) și b) din Decretul nr. 58/2021 privind aprobarea Regulamentului Consiliului Suprem de Securitate, în calitate de Președinte al Consiliului Suprem de Securitate.</p> <p>În contextul celor menționate, în partea ce se referă la coordonarea de către Președintele Republicii Moldova a activității Serviciului de Informații și Securitate, se propune textul cu următorul cuprins:</p> <p>„(3) [...] Coordonarea de către Președintele Republicii Moldova se realizează prin: stabilirea, prioritizarea și revizuirea intereselor și obiectivelor securității naționale, precum și modalităților de realizare a acestora; examinarea și prezentarea opiniilor privind documentele de politici, precum și actele normative privind problemele de Securitate națională.”</p> <p>Astfel se propune revizuirea alin. (3) pentru aducerea prevederilor acestuia în conformitate cu competențele constituționale și legale ale Președintelui Republicii Moldova de asigurare a securității naționale, conducere generală a activității de asigurare a securității statului, nu doar de coordonare a activității Serviciului de Informații și Securitate.</p> <p>La art. 1 alin. (4), textul „conturi trezoreriale, în bănci, în lei moldovenești și în valută străină” urmează a fi exclus dat fiind faptul că prevederea ce ține de conturile în bănci contravine prevederilor art. 62 din Legea nr. 181/2014 și, totodată, se consideră inoportună includerea în proiectul legii a unor prevederi care deja sunt reglementate de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.</p> <p>Art. 2 este inutil, deoarece este lipsit de densitate normativă.</p> <p>Cu referire la art. 4, Comisia de la Veneția a atras atenția asupra atribuțiilor extinse acordate Serviciului de Informații și Securitate. Potrivit pct. 18 din Avizul Comisiei de la Veneția, puterile acordate SIS-ului sunt extrem de largi. Listele „îndatoririlor” și „obligațiilor” Serviciului de Informații și Securitate și „sarcinilor” Directorului Serviciului de Informații și Securitate sunt extinse și în același timp vag formulate, incluzând un număr mare de expresii atotcuprinzătoare de felul „exercită alte atribuții stabilite de legislația în vigoare”, sau „să execute alte obligații stabilite prin lege”, pe când ar trebui să fie precis circumscrise pentru a preveni eventualele abuzuri ale drepturilor omului.</p>	<p>atingere mandatului de independență și autonomie a directorului SIS.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>A nu se confunda atribuțiile constituționale ale Președintelui Republicii Moldova în domeniul securității naționale, care sunt atribuții generale, pe întreg domeniul de securitate națională, cu atribuția de coordonare strict limitată în lege a Serviciului de Informații și Securitate.</p>
	<p>Se acceptă</p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Articolul a fost revizuit conform deciziei din cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.</p>

<p>Se acceptă. Totodată, articolul a fost revizuit conform deciziei din cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică</p>	<p>Se acceptă. Norma vizată nu stabilește interferența de competențe între SIS și BNM, or mecanismele de lucru al autorităților și categoriile de fafete vizate sunt diferite. Or SIS nu reglementează și nu supraveghează sectorul bancar. Concomitent, această prevedere oferă temei legal de cooperare interinstituțională și prevenire în comun a unor situații excepționale pe piața financiar-bancară. Totodată , articolul a fost revizuit conform deciziei din cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.</p>
<p>La art. 4 subpct. 2 lit. e) se recomandă revizuirea termenului „capacități defensive” în „capacități de apărare”, prin prisma pct. 17 din Hotărârea Guvernului nr. 961/2018 cu privire la aprobarea Strategiei militare și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia pentru anii 2018-2022, potrivit caruia capacitatea de apărare este definită ca totalitatea posibilităților economice, umane, tehnico-stiintifice, moral-politice, militare și de alta natura de care dispune statul pentru a-si asigura apararea intereselor sale fundamentale, prin mobilizarea și utilizarea carora se asigura forta necesara si capabila de a da o riposte adecvată oricărui agresor.</p> <p>La art. 4 subpct. 2) lit. f) referitor la atribuția de elaborare a unor măsuri orientate spre identificarea, prevenirea și contracararea riscurilor ce prezintă pericol pentru acțiunile și premisele care pot genera situații excepționale, inclusiv pe piața financiar-bancară, menționăm necesitatea delimitării cu precizie a acestor măsuri, pentru a nu admite interferențe cu domeniile de competență ale Băncii Naționale a Moldovei.</p>	<p>Se acceptă. Totodată articolul a fost revizuit conform deciziei din cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.</p>
<p>La art. 4 subpct. 2) lit. v) se propune reformularea în următoarea redacție: „v) interceptarea și/sau accesarea ilegală a comunicațiilor, a fluxului de date realizate prin rețele de comunicații electronice și a sistemelor informatice, precum și confecționarea sau deținerea ilegală a tehnicii speciale sau a mijloacelor de program pentru interceptarea și/sau accesarea ilegală a comunicațiilor, fluxului de date și a sistemelor informatice.”. De remarcat că articolul în formularea sa inițială, proteja datele transmise între sistemele informatice sub orice formă, dar nu și sistemele informatice în sine.</p> <p>La art. 4 subpct. 3) lit. b), textul „naționale” se va exclude în corespundere cu denumirea capitolului XVII din Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002.</p>	<p>Se acceptă. Articolul a fost revizuit conform deciziei din cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică</p>
<p>La art. 4 subpct. 4), în partea ce ține de coordonarea activității tuturor autorităților publice în domeniul securității informaționale, semnalăm că această prevedere este susceptibilă de interpretări multiple. Astfel, propunem revizuirea acesteia în partea ce ține de aplicabilitatea față de autoritățile publice independente. În acest context, menționăm că o astfel de coordonare trebuie să respecte mandatul și autonomia autorităților publice vizate.</p>	<p>Se acceptă. Norma a fost exclusă.</p>

<p>Nu se acceptă.</p> <p>Serviciul acceptă conceptual atribuția respectivă, doar că pentru realizarea acesteia urmează a fi stabilite sursele financiare necesare procurării tehnicii corespunzătoare. În acest context, asupra propunerii vizate se va reveni după stabilirea resurselor financiare necesare și sursei de finanțare.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>subpct. 7) a fost expus în următoarea redacție: <i>efectuează asigurarea contrainformativă a autorităților publice centrale și instituțiilor din subordinea acestora</i></p>
<p>La art. 4 subpct. 6) propunem reformularea în următoarea redacție:</p> <p>„6) efectuează asigurarea tehnică a colectării informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice și a interceptării comunicărilor efectuate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, cu utilizarea unor mijloace de program sau mijloace tehnice speciale, instalate sau conectate, în caz de necesitate, la echipamentul furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice.”</p> <p>Completarea cu cuvintele „colectării informațiilor de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” la aceste măsuri are rolul de a enumera toate posibilitățile tehnice ale acestei platforme și de a le include în cadrul legislativ creat prin această propunere legislativă.</p>	<p>La art. 4 subpct. 7), propunem de exclus textul „Armatei Naționale, Inspectoratului General de Carabinieri, a altor formațiuni militare, create în condițiile legii,” și cuvintele „și autorităților din subordine”, iar cuvintele „Administrației Naționale a Penitenciarelor” propunem să fie substituite cu cuvintele „Ministerului Justiției”. Or, conform prevederilor art. 3 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, administrația publică centrală de specialitate este organizată într-un sistem unic și nici un minister sau altă autoritate administrativă centrală, sau structură organizațională din sfera lor de competență nu poate să se afle în afara acestui sistem.</p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 4 a fost revizuit în contextul dezbaterilor publice</p> <p>Totodată, în conformitate cu art. 34, vor fi aduse în concordanță și celalalte acte normative.</p> <p>Articolul 34</p> <p>(1) Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:</p> <p>a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;</p> <p>b) va elabora actele normative necesare pentru executarea prezentei legi;</p> <p>c) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</p>

<p>Se acceptă.</p>	<p>La art. 4 subpct. 18) se propune a reformula textul și a aduce în concordanță norma propusă, în special termenii expuși, cu prevederile legislației naționale. Astfel, potrivit art. 3 din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, prin noțiunea de străin se înțelege persoana care nu deține cetățenia Republicii Moldova sau care este apatrid. Prin urmare, cuvintele „și apatrizilor” urmează a fi excluse. Totodată, art. 10 din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000 stabilește temeiurile dobândirii cetățeniei, acestea fiind prin: naștere, recunoaștere, adopție, redobândire, naturalizare. În acest context este neclar la care dintre aceste modalități de obținere a cetățeniei se referă norma propusă, întrucât expresia „precum și acordării” înglobează toate modalitățile de dobândire a cetățeniei. Or, norma din proiect necesită a fi în corespundere cu art. 30 lit. a) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000. Prin urmare, se propune a examina suplimentar raționamentul propus și a specifica acest fapt la necesitate.</p>
<p>Se acceptă parțial. Nu este argumentată excluderea sintagmei propuse.</p>	<p>La art. 4 subpct. 21) se va folosi cuvântul „curieratului” în forma corectă (nominativ, singular, articular), precum și se vor exclude din redacție cuvintele „diplomatic și cel”.</p>
<p>Nu se acceptă. Nu este clar care ar fi acel suport tehnic, având în vedere că subpct. 6) stabilește atribuția Serviciului de a sigura tehnic unele măsuri speciale de investigații. Pentru colectarea altor informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice urmează a fi procurată tehnică specială, după stabilirea resurselor financiare necesare, or SIS, actualmente nu dispune de astfel de tehnică.</p>	<p>Se propune completarea art. 4 cu subpct. 23) cu următorul cuprins: „23) Acordă sprijin tehnic în cadrul urmăririi penale pentru punerea în executare a mandatelor speciale de investigații și pentru colectarea informațiilor de la furnizorii de servicii de comunicații electronice.” Scopul completării este de a putea folosi infrastructura tehnica creată de Serviciu și în cazul dosarelor penale. Astfel vom avea o platformă unică pentru realizarea măsurilor speciale de investigații, economisind resurse financiare (atât inițiale, la constituire, cât și pe parcursul exploatarei și mentenanței), umane, logistice etc. Completarea cu cuvintele „colectării informațiilor de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” la aceste măsuri are rolul de a folosi aceeași infrastructură pentru realizarea unei alte activități consumatoare în prezent de resurse.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>La art. 6 alin. (1) lit. a), cuvântul „Primului-ministru” se va substitui cu cuvântul „Prim-ministrului”, pentru respectarea prevederilor art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>La art. 6 alin. (1) lit. (b) propunem reformularea în următoarea redacție: „b) Președinților Comisiilor parlamentare pe domeniul de competență;”, astfel extinzând lista beneficiarilor la toți Președinții comisiilor parlamentare, or, avizele date de celelalte comisii sunt la fel importante pentru securitatea națională (de exemplu cel al Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe care are în competență „dezvoltarea sectoarelor informațional, electronic, al telecomunicațiilor și a sectorului energetic”).</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>Se propune excluderea cuvintelor „și acțiunilor întreprinse ca urmare a valorificării acestora” din art. 6 alin. (3) din proiect, din motivul posibilității generării situației în care Președintele Republicii Moldova, Primul-ministru și Președintele Parlamentului ar putea</p>

<p>fi solicitați de către Serviciul de Informații și Securitate să raporteze privind acțiunile întreprinse ca urmare a recepționării informațiilor de la Serviciul de Informații și Securitate, fapt ce ar putea constitui o ingerință în realizarea de către autoritatea legislativă și autoritatea executivă a atribuțiilor funcționale. La art. 7 lit. b), cuvântul „crearea” se va substitui cu cuvântul „asigurarea”.</p> <p>La art. 7 lit. k) se va exclude pe motivul că, potrivit Legii nr. 761/2001 cu privire la serviciul diplomatic, art. 7 alin. (1) și (2), instituțiile serviciului diplomatic dispun de un sistem propriu de comunicare.</p>	<p>Nu se acceptă. Competența de a asigura curieratul diplomatic a fost acordată Serviciului în anul 2016, iar motive ar duce la excluderea acesteia nu au fost prezentate. Totodată, nu urmează a fi confundate sistemele proprii de comunicare a MAEIE și curieratul diplomatic.</p>
<p>La art. 7 lit. g) propunem reformularea în următoarea redacție: „g) la solicitarea organelor de urmărire penală, să acorde sprijin tehnic la realizarea unor acțiuni de urmărire penală în privința faptelor, care potrivit art. 4 din competența Serviciului.” În scopul de a elimina posibila confuzie cu activitatea de urmărire penală efectuată în baza prevederilor Legii nr. 333/2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală, această modificare fiind necesară și din perspectiva asigurării garanțiilor procesuale, a punerii în acord cu acquis-ul comunitar al legislației penale și cu respectarea art. 2 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003.</p>	<p>Nu se acceptă. Serviciul poate fi antrenat nu doar în acordarea sprijinului tehnic.</p>
<p>Referitor la drepturile Serviciului, potrivit pct. 19 din Avizul Comisiei de la Veneția, lista „drepturilor” de la art. 8 al proiectului cu privire la Serviciul de Informații și Securitate este extrem de lungă și deschisă, în loc să fie clar definită. Se referă la un aparent rol de punere în aplicare, fără a prevedea remedii juridice clare sau explicații privind consecințele legale sau sancțiunile care pot fi aplicate.</p> <p>La art. 8 alin. (1) subpct. 4), textul „misiunilor diplomatice și persoanelor cu imunitate diplomatică.” se va substitui cu textul „persoanelor fizice și juridice care beneficiază de privilegii și imunități în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale și acordurilor la care Republica Moldova este parte.”.</p>	<p>Se acceptă. Articolul a fost revizuit.</p>
<p>La art. 8 alin. (1) subpct. 5) lit. a) propunem reformularea în următoarea redacție: „a) reținerea în flagrant a făptuitorului și efectuarea altor acțiuni care nu suferă amânare.”. Activitățile descrise în textul inițial se suprapun pe activitatea de investigații și chiar de urmărire penală (citarea și audierea persoanelor, de exemplu), fapt ce contravine art. 2 din Codul de procedură penală.</p>	<p>Nu se acceptă. Redacția actuală a normei a fost formulată întru respectarea și în conformitate cu prevederile Convenției de la Viena cu privire la relațiile diplomatice, încheiate la 18 aprilie 1961, și a Convenției de la Viena cu privire la relațiile consulare, încheiate la 24 aprilie 1963.</p>
<p>La art. 8 alin. (1) subpct. 5) lit. (b) propunem reformularea în următoarea redacție: „b) reținerea persoanelor anunțate în căutare națională, interstatală și internațională, pentru comiterea infracțiunilor aflate în competența serviciului, precum și reținerea persoanelor</p>	<p>Se acceptă parțial. Norma a fost exclusă.</p>
	<p>Se acceptă parțial. Norma a fost revizuită.</p>

<p>care au comis fapte ce țin de tentativa de pătrundere și de pătrundere pe teritoriul pus sub pază specială al obiectivelor cu regim special și al altor obiective păzite ale Serviciului și predarea acestora în modul stabilit organelor competente.” Formularea inițială creează o dublarea nejustificată a competențelor Inspectoratului General al Poliției în acest domeniu</p>	<p>La art. 8 alin. (1) subpct. 6), prin care Serviciul de Informații și Securitate are dreptul să înainteze indicații executorii privind înlăturarea cauzelor și condițiilor care contribuie la realizarea amenințărilor la adresa securității naționale, se recomandă revizuirea subpunctului respectiv prin prisma specificării condiționalităților în care „indicațiile devin executorii”.</p>	<p>Se acceptă. Cuvântul „indicații” a fost substituit prin sintagma „sesizări în formă scrisă.” La final norma a fost completată cu textul „Sesizările vor fi motivate prin prisma circumstanțelor de fapt și drept care justifică necesitatea înlăturării cauzelor și condițiilor.”</p> <p>Se acceptă. Enunțul al doilea se expune în următoarea redacție: <i>Prezentarea informațiilor cu accesibilitate limitată se va realiza în conformitate cu legislația specială ce reglementează astfel de informații.</i></p> <p>Propunem excluderea enunțului al doilea de la art. 8 alin. (1) subpct. 7) și reformularea subpct. 7) în următoarea redacție: „7) să solicite și să primească gratuit, de la autoritățile publice, alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, informații necesare pentru exercitarea atribuțiilor ce revin Serviciului.”. Prevederile de la enunțul al doilea prezintă vulnerabilități și necesită a fi revizuit, întrucât anumite categorii de informații cu accesibilitate limitată, de exemplu: secretul bancar, datele rezultate din relația avocat-client, secretul confesiunii, sunt date protejate în diferite convenții internaționale și legi naționale, iar textul actual creează premisele încălcării statutului acestora și periclitarea relațiilor sociale protejate prin lege.</p> <p>Spre exemplu, în virtutea mandatului complex conferit de legiutor, Banca Națională a Moldovei colectează și deține categorii extinse de informații, de natură confidențială, cu accesibilitate limitată, a căror divulgare poate prejudicial atât interesele private, cât și interesele publice. Operațiunile de colectare și analiză a informațiilor respective sunt îndreptate spre asigurarea obiectivului de interes public de menținere a siguranței și solidității sectorului bancar. Respectiv, se vor revizui prevederile ținând cont de principiile aplicate la nivel internațional cu privire la furnizarea informațiilor cu acces limitat de către o bancă centrală/autoritate de supraveghere, de prevederile actelor normative naționale care transpun aceste principii (art. 36 din Legea nr. 548/1995, art. 97 din Legea nr. 202/2017, art. 103 din Legea nr. 114/2012), precum și având în vedere Acordul de cooperare din 31 ianuarie 2019 încheiat între Banca Națională a Moldovei și Serviciul de Informații și Securitate.</p> <p>De asemenea, reglementările prescise la art. 8 alin. (1) pct. 7), art. 11 alin.(4) și, respectiv, art. 27 alin. (2) se vor revede în scopul instituirii posibilității organelor de ocrotire a normelor de drept, ale autorităților publice și persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate, de a cere compensare în cazurile în care folosirea acestor servicii au implicat cheltuieli, or, obligarea de oferire pe gratis a unor servicii nu este rezonabilă. Mai mult decât atât, aceste reglementări sunt inechitabile în raport cu prevederile art. 8 alin. (1) pct. 26), deoarece în cazul asigurării transportării monedei naționale, la</p>
---	---	--

	<p>solicitarea Băncii Naționale a Moldovei, serviciul are dreptul la compensarea cheltuielilor din contul solicitantului.</p> <p>La art. 8 alin. (1) pct. 7) se prevede posibilitatea SIS să solicite și să primească gratuit de la autoritățile publice, alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, informații necesare pentru exercitarea atribuțiilor ce revin Serviciului. Totodată, este prevăzut că prezentarea informațiilor solicitate de Serviciu „nu poate fi refuzată pe motiv că acestea constituie informații cu accesibilitate limitată.” Considerăm că această prevedere nu asigură garanțiile constituționale privind drepturile omului și exercitarea profesiei de avocat.</p> <p>Funcționarea statului de drept nu poate fi concepută fără asigurarea secretului profesional în relația dintre avocat–client. Menționăm că, conform art. 55 din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură: „Articolul 55. Secretul profesional</p> <p>(1) Avocatul nu este în drept să divulge informațiile confidențiale ce i-au fost comunicate în timpul acordării asistenței juridice, precum și să transmită, fără acordul clientului, unor terți documentele legate de exercitarea delegației.</p> <p>(2) Obligația de a păstra secretul profesional nu este limitată în timp.”</p> <p>Considerăm necesar de prevăzut expres în proiectul de lege că această prevedere nu se aplică în raport cu secretul profesional în exercitarea profesiei de avocat.</p> <p>Ultimul enunț al art. 8 alin. (1) pct. 7), care prevede că prezentarea informațiilor solicitate de Serviciu nu poate fi refuzată pe motiv că acestea constituie informații cu accesibilitate limitată, încalcă dreptul la opoziție și protecția proprietății intelectuale, secretului comercial etc. Din motiv că drepturile SIS prevăzute de acest proiect de lege urmează a fi coroborate cu regimul juridic al altor informații protejate/restricționate în conformitate cu alte legi, cum ar fi regimul legal aplicabil secretului adopției, secretului medical, viziunile politice, confesiunile religioase, alte informații al vieții private etc., propunem excluderea enunțului respectiv.</p>
	<p>Propunem excluderea prevederilor art. 8 alin. (1) subpct. 8), deoarece citarea persoanelor la sediile organelor de ocrotire a normelor de drept reprezintă o procedură reglementată de actele normative, iar prevederile propuse exced, nu oferă nicio garanție procesuală și contravin prevederilor art. 2 și 3 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003. Citarea persoanelor la sediile organelor de ocrotire a normelor de drept reprezintă o procedură bine definită în cadrul Codului menționat.</p>
<p>Se acceptă parțial. Norma nu poate fi exclusă, întrucât specificul activității SIS este de a acumula informații inclusiv în mod deschis de la persoane fizice și juridice, motiv din care citarea persoanelor la sediile oficiale nu reprezintă o încălcare drepturilor constituționale.</p> <p>Nu se acceptă. În cadrul discuțiilor din cadrul grupului de lucru, reprezentanții MA au fost contra acestei completări.</p> <p>Nu se acceptă. Reprezentanții oficiali sunt numiți în misiunile diplomatice determinate prin Hotărâre de Guvern.</p>	<p>La art. 8 alin. (1) sbp. 14) propunem reformularea în următoarea redacție: „14) să antreneze, cu acordul Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării, forțele și mijloacele acestora la acțiuni de asigurare a securității naționale.”. Introducerea Ministerului Apărării în text, în acest context, se impune de la sine.</p> <p>La art. 8 alin. (1) subpct. 18) se va completa cu textul „prin coordonare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene”.</p>

<p>Se acceptă.</p>	<p>La art. 8 alin. (1) subpct. 20) propunem reformularea în următoarea redacție: „20) să utilizeze, în scop conspirativ, acte care codifică identitatea persoanelor, apartenența departamentală a subdiviziunilor, organizațiilor, încăperilor și mijloacelor de transport ale Serviciului, precum și identitatea persoanelor care colaborează cu acesta în mod confidențial;”. Textul inițial este restrictiv și credem că noua formulare propusă oferă mai multă libertate Serviciului în îndeplinirea atribuțiilor.</p>
<p>Se acceptă. Articolul 9 a fost exclus.</p>	<p>La art. 9 menționăm că, deși din nota informativă deducem intenția autorului de a reglementa mai detaliat institutul de „avertisment oficial”, totuși semnalăm un șir de incertitudini cu referire la natura juridică a acestui act și posibilele consecințe legale în urma aplicării unui astfel de avertisment oficial. Considerăm necesară precizarea acestor aspecte în cuprinsul art. 9.</p> <p>Totodată, potrivit pct. 20 din Avizul Comisiei de la Veneția nu este clar ce sancțiuni ar decurge dintr-un avertisment oficial, deși alineatul (5) se referă la înștiințarea Procurorului General, ceea ce ar sugera că ar putea fi inițiate unele procese și aplicate sancțiuni penale.</p>
<p>Norma a fost exclusă în contextul dezbaterilor publice.</p>	<p>Termenul „disponibilitățile”, utilizat în art. 11 alin. (3), este unul confuz și poate genera abuzuri din partea unor subiecți la aplicarea acestor prevederi. În acest sens, recomandăm autorului revizuirea textului normei sus-menționate pentru a exclude orice ambiguitate.</p>
<p>Se acceptă parțial. Norma a fost reformulată.</p>	<p>De asemenea, potrivit prevederilor de la art. 11 alin. (4), observăm că autoritățile publice, precum și alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, sunt obligate să acorde Serviciului, în limitele posibilităților, asistență operațională, informațională, tehnică și de altă natură. În acest context, propunem precizarea în normă a termenilor de asistență operațională, informațională, ținând cont de obiecția expusă privind condițiile de furnizare a informațiilor cu accesibilitate limitată, precum și de necesitatea respectării statutului autonom al autorităților publice. Totodată, se propune excluderea cuvintelor „și de altă natură” sau precizarea sensului acestora.</p>
<p>Se acceptă parțial. Legile cu incidență asupra reglementărilor din proiect, vor fi aduse în concordanță cu prezenta lege, conform art. 35. Totodată, potrivit art. 1 alin. (4) din Legea nr. 753/1999, structura SIS este aprobată de Colegiul Serviciului, fapt care se menține și în prezentul proiect.</p>	<p>În temeiul art. 13 alin. (1) și (3) al Legii nr. 619/1995 privind organele securității statului, Serviciul de Informații și Securitate face parte din sistemul organelor securității statului, respectiv, structura organizatorică a acestuia este stabilită de Guvern. În acest sens, urmează a fi adus în concordanță cu prevederile legale menționate prevederile art. 15 alin. (3) și (4) din proiect ce prevede că structura Serviciului este aprobată de către Colegiul Serviciului la propunerea directorului Serviciului, iar efectivul Serviciului este stabilit și aprobat de Parlament, la propunerea directorului Serviciului. Suplimentar, în nota informativă se va argumenta motivul atribuirii Președintelui Republicii Moldova a competenței de aprobare a efectivului Serviciului, doar în perioadele stărilor de asediu și de război, în contextul în care condiționalitatea respectivă nu este impusă altor organe ale securității statului. În conformitate cu art. 5 alin. (4) din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal, art. 5 alin. (2) din Legea nr. 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, art. 9 alin. (1) din Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, statele de personal pentru timp de asediu/război, fiind aprobate concomitent cu statele de</p>

<p>personal pe timp de pace sau până la instituirea stărilor respective.</p> <p>La capitolul III - Organizarea activității, conducerea și personalul Serviciului, referitor la conducerea și competențele Serviciului de Informații și Securitate, Comisia de la Veneția a subliniat faptul că este imperativ ca rolul, funcțiile, competențele și atribuțiile agențiilor de securitate să fie clar definite și delimitate de legislația care le reglementează sau de Constituție (pct. 71 din Avizul Comisiei de la Veneția).</p> <p>Totodată, la pct. 26 din Avizul Comisiei de la Veneția, Comisia a reamintit de recomandarea sa anterioară de a da asigurări pentru numirea Directorului și adjuncților săi pe criterii clare și apolitice.</p> <p>La art. 17 alin. (1) lit. a) considerăm oportună argumentarea suplimentară a prevederilor propuse, deoarece acestea sunt susceptibile de caracter discriminatoriu vizavi de condițiile de angajare/eliberare în/din funcția de ofițer de informații pentru persoane cu cetățenii diferite, fiind favorizați cei care dețin cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Având în vedere importanța și specificul activităților realizate de ofițerii de informații, aceștia urmează să dețină doar cetățenia Republicii Moldova. Totodată, având în vedere obiectului de țară – integrarea în UE, se consideră posibilă, deținerea și cetățeniei unui stat membru UE.</p>
<p>La art. 17 alin. (2) lit. d), cuvintele „fără urmă” se vor substitui cu cuvintele „fără veste” în conformitate cu prevederile art. 165 din Codul civil nr. 1107/2002.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Se constată imposibilitatea demiterii conducerii Serviciului de Informații și Securitate în temeiul prevăzut de art. 13 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 753/1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, fapt ce lipsește Președintele Republicii Moldova de instrumentul inițierii procedurii de eliberare din funcție a directorului Serviciului de către Președintele Republicii Moldova, în contextul evaluării negative a realizării sarcinilor trasate Serviciului de către Președinte și, respectiv, crește riscul diminuării rolului coordonator al Președintelui Republicii Moldova în sectorul de securitate, specificat la art. 1 alin. (3) din proiectul de lege.</p> <p>Se recomandă evidențierea în nota informativă a condiționalităților care au determinat excluderea prevederilor art. 13 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 753/1999 din proiectul de act normativ, în baza datelor disponibile sau, în cazurile când acestea lipsesc, în baza presupunerilor clare și logice, astfel cum prevede Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Temeiul de eliberare „exprimarea neîncrederii” este unul discreționar, interpretabil, care permite demiterea directorului pe criterii subiective, neîntemeiate și chiar politice. Din aceste considerente acest temei nu se regăsește în proiectul respectiv.</p>
<p>La art. 18 lit. p) urmează a fi expusă în următoarea redacție: „p) gestionează finanțele publice și administrează patrimoniul public, în conformitate cu principiile bunei guvernări”;</p> <p>La art. 19, completarea efectivului de personal al autorității cu încă un „director adjuncț” implică alocații suplimentare de la bugetul de stat în mărime de aproximativ 499,0 mii lei anual pentru cheltuieli de personal precum și alte cheltuieli conexe (cost estimat de către Ministerul Finanțelor).</p> <p>Luând în calcul fundamentarea economico-financiară, unde se menționează că</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Ținând cont de spectrul de competențe și numărul de personal. Se impune necesitatea existenței a doi directori adjuncți.</p>

<p>implementarea proiectului urmează a se efectua în limita mijloacelor financiare prevăzute în bugetul de stat pentru Serviciu, acest cost urma a fi prezentat ca propunere în cadrul elaborării proiectului de buget pentru anul 2023 precum și a estimărilor pentru anii 2024-2025.</p> <p>Mai mult ca atât, identificarea unor resurse financiare suplimentare pentru acoperirea costurilor de salarizare a „directorului adjuncț” pune în dificultate obiectivul Guvernului privind majorarea salariilor angajaților din sectorul bugetar, în condițiile în care posibilitățile financiare ale statului sunt afectate de criza energetică.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Competența de a sigura curieratul diplomatic a fost acordată Serviciului în anul 2016, iar motive ar duce la excluderea acesteia nu au fost prezentate. Totodată, nu urmează a fi confundate sistemele proprii de comunicare a MAEIE și curieratul diplomatic.</p> <p>În partea ce vizează INIS, menționăm că potrivit Hotărârii Guvernului Institutul este o instituție de învățământ superior, însă cu o bază juridică incertă: activitatea acesteia cade, atât sub incidența Codului educației, cât și a Legii privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova. În rezultat, ambele acte abordează doar parțial specificul activității INIS, mai mult ca atât, respectarea Codului educației intră în contradicție cu starea de fapt din cadrul Institutului Național de Informații și Securitate.</p> <p>Potrivit Codului educației, învățământul superior în Republica Moldova este structurat pe 3 cicluri: studii superioare de licență, studii superioare de masterat și studii superioare de doctorat. Totodată, studiile în cauză sunt prestate doar de instituții acreditate și se finalizează cu eliberarea diplomei de studii superioare de licență, de master sau eliberarea diplomei de doctor, ceea ce nu corespunde obiectivelor activității Institutului.</p> <p>De facto, Institutul are menirea să asigure instruirea specializată în scopul formării profesionale inițiale și continue și recalificării angajaților Serviciului în domeniul securității</p>
<p>La art. 21 alin. (1) se vor exclude cuvintele „curieratul diplomatic și”. Conform prevederilor art. 22 alin. (1), Institutul Național de Informații și Securitate „Bogdan întemeietorul Moldovei” (în continuare – Institut) este o subunitate din cadrul aparatului central al Serviciului, care realizează instruire specializată în scopul formării profesionale inițiale și continue și recalificării angajaților Serviciului, în domeniul securității naționale.</p> <p>În același timp, menționăm că crearea oportunităților de formare profesională este misiunea de bază a învățământului superior, potrivit prevederilor art. 75 din Codul educației nr. 152/2014.</p> <p>În acest sens, precum și ținând cont de misiunea Institutului - de a contribui la formarea profesională inițială și continuă a ofițerilor de informații ai Serviciului, Guvernul califică drept neîntemeiată modificarea statutului Institutului din „instituție de învățământ superior” (prevăzută în Hotărârea Guvernului nr. 1192/2002) în „subunitate din cadrul aparatului central al Serviciului”.</p>	

<p>naționale, precum și efectuării cercetărilor științifice în acest domeniu.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Angajații civili (personalul auxiliar) nu sunt subiecți ai Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale</p>	<p>La art. 23 alin. (6) se propune reformularea în următoarea redacție: „(6) La angajare în serviciu și ulterior în fiecare an, angajații civili, ofițerii de informații și securitate sunt obligați să depună declarație cu privire la veniturile și proprietățile și declarație de interese personale în condițiile prevăzute de Legea privind declararea averii și a intereselor personale.” Considerăm că a fost o omisiune, importanța acestei activități fiind clară.</p> <p>Potrivit art. 25 alin. (2) lit. a), persoanele care urmează să coopereze în mod confidențial cu Serviciul au dreptul să încheie contractul de colaborare cu Serviciul de Informații și Securitate, acesta constituind baza juridică pentru stabilirea raporturilor dintre părți, inclusiv pentru aplicarea garanțiilor sociale și juridice. Totodată, conform art.25 alin. (2) lit. a), persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul de Informații și Securitate au obligația să respecte să clauzele contractului sau înțelegerii de colaborare cu Serviciul. În redacția art. 25 alin. (2) lit. a) nu este clar statutul „înțelegerii”, or aceasta poate lua și forme nescrise, respectiv ar putea aduce atingere garanțiilor sociale și juridice.</p> <p>Se propune reformularea art. 25 alin. (2) lit. a), care se referă la obligațiile persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul de Informații și Securitate cu următorul cuprins:</p> <p>„a) să respecte clauzele contractului cu Serviciul.”</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma a fost expusă cu următorul cuprins: „să respecte clauzele acordului scris sau înțelegerii verbale de colaborare cu Serviciul;”</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Modificarea ce ține de completarea alin. (2) cu textul „Prin excepție acestea pot fi achiziționate din fondurile operative ale Serviciului”. nu se referă la asignarea informațională a Serviciului, motiv din care nu poate fi acceptată.</p>
<p>La art. 29, denumirea articolului urmează a fi expusă în următoarea redacție: „Finanțarea Serviciului” iar cuprinsul alin. (1): „(1) Serviciul se finanțează din bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală, precum și din alte surse în modul stabilit de legislație.”</p> <p>De asemenea, se va completa cu un alineat cu următorul cuprins: „(...) Bugetul Serviciului se elaborează și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.”</p> <p>Cu referire la alin. (2) și (3) acestea urmează a fi excluse din conținutul art.29, cu</p>	<p>La art. 27 alin. (2) se propune reformularea în următoarea redacție: „(2) Pentru îndeplinirea atribuțiilor date în competența sa, Serviciul, în modul stabilit de legislație, are drept de acces, gratuit, la sistemele informaționale, rețelele de comunicații electronice, la resursele informaționale și bazele de date ale organelor de ocrotire a normelor de drept, autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate. Prin excepție acestea pot fi achiziționate din fondurile operative ale Serviciului.” Prima modificare are rolul de a pune în acord competențele Serviciului cu dreptul descris în articol. Formularea inițială este prea abstractă și reprezintă obiectivul final al întregii activități a Serviciului. De remarcat că, printre competențele Serviciului sunt și unele care nu au o legătură directă cu scopul de „asigurare a securității naționale”. A doua completare lasă posibilitatea folosirii fondurilor operative pentru achiziționarea de servicii/bunuri la care poate Serviciul nu ar avea acces, sau pe care nevoia de conspirativitate le solicită.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Denumirea articolului și textul alin. (1) a fost modificat.</p> <p>Totodată, nu este clar raționamentul propunerilor ce țin de alin. (2) și (3), precum și nici necesitatea de a reglementa modul de elaborare a bugetului, or acesta se elaborează și administrează în</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Modificarea ce ține de completarea alin. (2) cu textul „Prin excepție acestea pot fi achiziționate din fondurile operative ale Serviciului”. nu se referă la asignarea informațională a Serviciului, motiv din care nu poate fi acceptată.</p>

<p>condiții generale, deci conform Legii nr. 181/2014.</p>	<p>inclusiunea în articol separat. Concomitent, la alin. (2), cuvintele „care vor fi create” și „sau care vor fi procurate” se vor exclude, iar după cuvântul „mijloace” alineatul se va completa cu cuvintele „intrate legal în posesia Serviciului”.</p>
<p>Nu țin de obiectul prezentului proiect, completările respective fiind inserate în proiectul Legii privind activitatea contrainformativă și informativă externă.</p>	<p>La capitolul VII – Controlul asupra activității Serviciului, referitor la controlul asupra activității Serviciului de Informații și Securitate se va ține cont de prevederile pct. 71 din Avizul Comisiei de la Veneția.</p> <p>În cadrul controlului parlamentar Serviciul de Informații și Securitate ar trebui să fie obligat să furnizeze toate datele privind numărul și tipurile de măsuri efectuate, iar Subcomisiei ar trebui să i se solicite să publice un raport anual cu privire la aceste date statistice. Subcomisia ar trebui să poată emite un raport special pentru a atrage atenția publicului și Parlamentului asupra activităților care necesită un răspuns urgent. Ar trebui luată în considerare și posibilitatea de a iniția anchete parlamentare, care ar putea rezulta în anchete judiciare, atunci când există suspiciuni de nereguli grave, supuse unor cerințe de securitate a statului. În plus, Comisia reamintește recomandarea sa anterioară de a completa sau înlocui „sistemul actual de supraveghere parlamentară cu o anumită formă de organ independent de supraveghere/contestare”.</p>
<p>Se acceptă. Alineatul (2) a fost completat corespunzător.</p>	<p>La art. 32 referitor la controlul din partea procurorilor, Comisiei de la Veneția a menționat că, controlul efectuat de procurori ar trebui să fie relevant doar în materie penală. Serviciul de Informații și Securitate nu ar trebui să aibă o putere absolută în acordarea dreptului de acces la secretul de stat procurorilor însărcinați cu controlul activităților Serviciului de Informații și Securitate. Informațiile privind organizarea, formele, tacticile, metodele și mijloacele de funcționare ale Serviciului de Informații și Securitate nu ar trebui excluse din vizorul controlului procurorilor, dacă implică o răspundere penală.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>La art. 33 alin. (2) nu este necesar și se va exclude, dat fiind că repetă regula generală privind intrarea în vigoare a actelor normative stipulată la art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>Pe plan redacțional în raport cu normele de tehnică legislativă, comunicăm următoarele. Numerotarea elementelor structurale se va revizui prin prisma art. 51 din Legea nr. 100/2017.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>Se va ține cont că prevederile generale privind survenirea răspunderii poartă un caracter declarativ și necesită a fi excluse. Răspunderea juridică trebuie să fie prevăzută de normele materiale, ce stabilesc tipul concret de răspundere (penală sau contravențională), determină faptele și sancțiunile pentru comiterea acestora.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>Referința la actul normativ se va expune conform prevederilor art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ să se indice numărul de ordine, ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>Din sintagma „legislația în vigoare”, cuvintele „în vigoare” se vor exclude”, ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la</p>

	<p>legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment.</p> <p>La Capitolul IV se va ține cont că, capitolul reprezintă un element de structură complex al actului normativ, motiv pentru care, nu poate fi constituit dintr-un singur articol.</p> <p>La Notă informativă se remarcă că nu au fost respectate prevederile Legii nr. 100/2017, respectiv nu a fost descris impactul economico-financiar al prevederilor propuse.</p> <p>Prin urmare, proiectul urmează a fi revizuit, iar Nota informativă completată cu informații detaliate și argumentate privind costul modificărilor propuse asupra bugetului de stat.</p> <p>În sensul celor mai sus-enuțate, proiectul legii privind Serviciul de Informații și Securitate se susține, urmând a fi revizuit urmare a obiecțiilor expuse și ajustat prin prisma propunerilor și recomandărilor menționate supra.</p> <p>1. Cele două proiecte de lege necesită o analiză mai atentă și o modificare profundată pentru a asigura fundamentul juridic al unui serviciu de informații și de securitate care este (1) eficient în descurajarea amenințărilor la adresa securității naționale și (2) responsabil în mod democratic în îndeplinirea misiunii sale.</p> <p>2. Cele două proiecte de lege sunt complexe și prea ambicioase în ceea ce privește definirea competențelor SIS și a responsabilităților operaționale, dar oferă puține detalii și dispoziții clare privind controlul și supravegherea.</p> <p>Este extrem de importantă armonizarea proiectelor de lege cu Strategia de Securitate Națională (SSN) și definițiile "securității naționale", "amenințărilor la adresa securității naționale" și "interesului național" date de SSN. În mod ideal, dezbaterile și aprobarea SSN ar trebui să preceadă dezbaterile legilor statutare pentru SIS.</p> <p>Ambele proiecte de lege atât supra detaliate, cât și complicate și totuși vagi cu privire la unele dintre cele mai importante aspecte. Niciuna dintre legi nu reflectă legi similare în democrațiile europene în care legile sunt simple (rareori peste 6 pagini), mai puțin detaliate cu privire la activitatea operațională, dar definesc mai detaliat problema importantă a supravegherii în toate formele sale (executivă, parlamentară și judiciară).</p> <p>Decizia de a elabora 2 legi separate (de asemenea, o a treia lege privind rolul ofițerului de informații) ar trebui analizată în continuare, împreună cu posibilitatea de a combina proiectele într-o singură lege. O lege unică ar evita repetițiile, ar oferi o mai mare claritate și ar fi un singur punct de referință. Dacă se păstrează două legi, trebuie asigurată claritatea și armonizarea, în special în ceea ce privește sarcinile și competențele serviciului.</p> <p>Selectarea cuvintelor din capitolul II din legea SIS este discutabilă, deoarece se vorbește despre "Drepturile" serviciului. Un serviciu de informații are "obligatii", "responsabilități", "puteri" și "autorități". "Drepturile" se referă în general la persoane fizice, mai degrabă decât la autoritățile statului, fiind un set de drepturi legale sau</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>Proiectele parcurg etapa de consultări publice, fiind îmbunătățite semnificativ ca urmare a examinării avizelor mai multor entități interesate.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>Proiectele parcurg etapa de consultări publice, fiind îmbunătățite semnificativ ca urmare a examinării avizelor mai multor entități interesate.</p>
<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea Legea nr.112/2008 pentru aprobarea Concepției Securității naționale a Republicii Moldova; Strategia Securității naționale aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.153/2011.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Proiectele conțin prevederi privind controlul exercitat de către parlament, procuror și instanțele judecătorești.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Ambele proiecte au un domeniu de reglementare distinct. Totodată este imperios necesară adoptarea concomitentă a ambelor legi.</p>
<p>Se acceptă.</p>	<p>Se acceptă.</p>

<p>protecții care sunt acordate persoanelor fizice pentru a asigura siguranța, securitatea și bunăstarea acestora. Utilizarea conceptului de "drepturi" în asociere cu serviciul de informații ar putea fi împotriva spiritului unei legislații democratice, orientate spre securitatea umană.</p>	<p>protecții care sunt acordate persoanelor fizice pentru a asigura siguranța, securitatea și bunăstarea acestora. Utilizarea conceptului de "drepturi" în asociere cu serviciul de informații ar putea fi împotriva spiritului unei legislații democratice, orientate spre securitatea umană.</p>
<p>Competențele și responsabilitățile SIS sunt foarte largi (articolul 5,6,8,13 din legea SIS); un mandat atât de amplu depășește cu mult modelele serviciilor de informații din țările UE/NATO. În plus, lista este inconsecventă, deoarece sarcinile tipice de informații sunt amestecate cu puteri și cu mijloace executive. Principala risc de a atribui o gamă atât de extinsă și diversă de competențe unui serviciu este ineficiența – prin disiparea eforturilor sale și prin sarcini incoerente și confuze.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile au fost reformulate ca urmare a dezbaterilor publice</p>
<p>Executarea unei game largi de sarcini ar necesita o capacitate instituțională dificil de asigurat: resurse umane extinse, cu înaltă calificare și un buget mare. Cu toate acestea, Legea bugetului alocă SIS aproximativ 20 de milioane de euro. Prin urmare, se pare că mandatul extins prevăzut de proiect este disproporționat față de capacitățile existente ale SIS.</p> <p>Îndeplinirea simultană a unor astfel de sarcini complexe, numeroase și variate va fi în practică un efort dificil, dacă nu imposibil. Sarcinile vor necesita o gamă largă de profiluri de locuri de muncă și experiență profesională. Recrutarea, instruirea și păstrarea personalului pentru toate aceste sarcini va fi o mare provocare.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile au fost reformulate ca urmare a dezbaterilor publice.</p>
<p>Prin definirea într-un mod explicit și cuprinzător a tuturor activităților posibile ale SIS, legislația nu permite flexibilitate în operațiuni (în special într-o perioadă de urgență națională); lista foarte lungă și atotcuprinzătoare de sarcini și competențe prevăzute de legislația SIS poate avea ca rezultat faptul că serviciul mai degrabă se ascunde în spatele legii, decât să își asume responsabilitatea pentru acțiunile sale și să explice dacă munca pe care o depune este pentru binele societății în general.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile au fost reformulate ca urmare a dezbaterilor publice.</p>
<p>Acest mandat extins creează, de asemenea, interferențe sau suprapuneri între SIS și o serie de alte instituții ale statului, inclusiv forțele armate, forțele de ordine și diplomația. Este vorba despre riscuri de a împovăra SIS cu sarcini și responsabilități pentru chestiuni pe care nu le vor putea pune în aplicare, deoarece acestea sunt responsabilitatea statutară a altor autorități ale statului. Deși este important ca SIS să aibă un rol consultativ, responsabilitatea executivă pentru unele dintre sarcinile enumerate de legea SIS ar fi, în mod ideal, delegată altor autorități.</p> <p>Dotarea unui singur serviciu cu astfel de puteri extinse, fără mecanisme puternice și eficiente de supraveghere și control, duce în mod inevitabil la ineficiență și abuz de putere. Tipul de serviciu de informații prevăzut de proiectul de lege sugerează un serviciu omnipotent într-un regim autoritar, nu un serviciu funcțional bine integrat într-un sistem democratic. Practica serviciilor de informații UE/NATO demonstrează că eficacitatea se bazează pe o repartizare bine gândită a sarcinilor între mai multe servicii, fiecare dintre acestea concentrându-se pe un obiectiv (misiune) separat, precis, realizat datorită unor sarcini coerente și precis indicate, puține.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile au fost reformulate ca urmare a dezbaterilor publice.</p>

<p>Desfășurarea eficientă a activităților de informații implică eliberarea serviciului și a personalului său de alte sarcini suplimentare care nu au legătură cu colectarea de informații. SIS ar beneficia probabil de pe urma faptului că ar avea mai puține responsabilități pentru a se concentra asupra activității de contrainformații într-un moment de urgență națională și de amenințare din partea Rusiei. Exemple de competențe/responsabilități care ar putea fi reduce:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ În majoritatea societăților democratice, serviciilor de informații nu li se acordă competențe polițienești. Acest lucru se datorează faptului că activitățile de informații - atât externe, cât și interne (inclusiv contraspionajul) - se concentrează pe colectarea, analizarea și distribuirea către autoritatea executivă a informațiilor relevante pentru deciziile de securitate națională. ➤ Urmărirea penală a infracțiunilor, adică o activitate care servește altor scopuri, și anume obținerea de probe pentru a fi utilizate în instanță, de obicei nu este sarcina serviciilor de informații. Ofițerii de informații nu sunt, de obicei, instruiți sau echipați pentru a se angaja în activități de aplicare a legii. În plus, esența activităților serviciilor de informații este secretul, iar acest lucru necesită restricții foarte puternice privind accesul la informațiile pe care le colectează și informațiile pe care le produc. Acest lucru, la rândul său, necesită limitarea cercului de destinații ai materialelor de informații și entități autorizate să le comande sarcini. Lista propusă a acestor entități este mult prea largă și diferă de practicile și standardele UE/NATO. ➤ Protecția infrastructurii critice naționale menționate la art. 7 (f) este o sarcină adesea atribuită autorităților de aplicare a legii. ➤ Protecția spațiilor diplomatice și obligația de a asigura servicii diplomatice de curierat ar absorbi resurse umane limitate și ar distra serviciul de la sarcinile-cheie; aceasta poate chiar să genereze conflicte, de exemplu cu Ministerul Afacerilor Externe. Această sarcină ar putea fi delegată altor agenții, SIS ar trebui să păstreze doar un rol consultativ. ➤ Autoritatea privind secretele de stat (Autoritatea Națională de Securitate) este, de obicei, atribuită unei instituții civile independente. 	<p>Se acceptă. Prevederile au fost reformulate ca urmare a dezbaterilor publice Scopul proiectului și a reglementărilor este de a transforma SIS într-o instituție verificabilă intelicene, fără a avea competențe polițienești (fără competența de urmărire penală) limitându-se la elementul de prevenire și contracarare a riscurilor și amenințărilor asupra securității statului și nu la faptele consumate ce atentează la ordinea publică, așa cum se insinuează în obiecție.</p>
<p>15. Proiectele de legi tac cu privire la multe aspecte care implică răspunderea (penală) a ofițerilor. Câteva exemple sunt cazurile de influențare, susținere sau adoptare a unor decizii contrare interesului național; ordine ilegale, degradarea sau distrugerea resurselor economice de interes național.</p> <p>De asemenea, nu este clar dacă ofițerii sau colaboratorii pot participa sau contribui la infracțiuni sau pot acționa ca agent provocator. Oligația privind raportarea infracțiunilor este prea restrânsă – trebuie raportată chiar și infracțiuni minore.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile au fost reformulate ca urmare a dezbaterilor publice Proiectul conține prevedere clare privind răspunderea juridică a ofițerilor SIS (art. 12 alin. (5). Totodată reglementări detaliate privind statutul juridic (inclusiv cu răspunderea juridică) al ofițerilor SIS se regăsesc în Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. A nu se confunda activitatea SIS cu activitatea</p>

<p>polițienească de investigare a infracțiunilor.</p>	
	<p>Există diferite niveluri de control și supraveghere care contribuie la responsabilizarea serviciilor de informații. Acestea sunt complementare și se consolidează reciproc, astfel încât deficiențele de la un nivel au potențialul de a afecta întregul sistem.</p> <p>Sistemele de control intern transpun dispozițiile legale abstracte în instrucțiuni administrative și operaționale "de zi cu zi" și servesc scopului identificării și neutralizării cazurilor de abuz de putere și a altor nereguli din partea personalului de serviciu. Funcționalitatea și eficiența sistemului de control intern ar trebui să facă obiectul unei evaluări de către organismele de control externe. Împreună cu membrii de rang înalt ai SIS, Guvernul și Parlamentul ar trebui să analizeze ce controale interne ar trebui instituite pentru a se asigura că cultura și metodologiile de lucru reflectă normele democratice și societale moldovenești. Controalele și cultura sunt la fel de importante ca și legislația.</p> <p>Mecanismele de control intern din cadrul SIS nu sunt suficient de detaliate în cele două proiecte. Responsabilitatea asigurării controlului intern este consacrată în legi (intr-un mod laconic și general) ca intrând în subordinea directorului SIS (Legea SIS art.18 i) și a legii CI art. 59), însa ambele legi tac asupra principiilor de stabilire și funcționare a mecanismelor de control intern. Proiectele de lege nu menționează modul în care directorul ar trebui să îndeplinească această responsabilitate și modul în care sistemul de control intern va fi supravegheat de executiv și legislativ. Legea ar trebui să dea în mod specific directorului responsabilitatea de a stabili orientări etice în cadrul serviciului care să reflecte valorile societății moldovenești.</p> <p>Mecanismele de control intern clare și puternice sunt o condiție prealabilă esențială a auto-refinerii în utilizarea metodelor intruzive. Prin urmare, ar trebui să se acorde o atenție deosebită elaborării statutului, reglementărilor, standardelor profesionale, codurilor de conduită și formării personalului, în urma adoptării pachetului legislativ.</p> <p>Controlul executiv este neclar – în special atribuirea sarcinilor SIS. Sarcina de intelligence este procesul de stabilire a cerințelor și priorităților cheie de intelligence care definesc cheltuielile agențiilor de informații și colectarea și analiza informațiilor. În democrații, sarcina serviciilor de informații este responsabilitatea ramurii executive a guvernului și reflectă politicile externe, de securitate și de apărare ale unui stat. Rezultatele procesului de lucru, denumit în mod obișnuit "declarația priorităților serviciilor de informații", sunt de obicei rezumate într-un document care este aprobat de miniștrii guvernului sau de șeful executivului. Parlamentul nu atribuie sarcini direct agențiilor de informații, deoarece executivul este cel care controlează politicile, planificarea strategică, precum și acțiunile din sectorul public.</p>
	<p>Controlul executiv este nu reprezintă modelul implementat în Republica Moldova. Astfel, Serviciul este supus unei forme mixte de control (parlamentar, judiciar și al procuraturii). Respectiv sunt suficiente mecanisme externe de control a activității SIS pentru a garanta activitatea în albia legalității și respectării drepturilor omului.</p>

<p>Se acceptă. Prevederile au fost reformulate ca urmare a dezbaterilor publice.</p>	<p>Ambele proiecte de legi nu au detalii (dacă există vreo definiție) cu privire la modul în care sunt atribuite sarcinile SIS. Atunci când se organizează activități de informații, este necesar să se ia în considerare crearea unui sistem eficient și eficient de atribuire a sarcinilor serviciilor de informații de către autoritățile executive desemnate cu precizie. Acest lucru este esențial pentru a se asigura că SIS desfășoară ceea ce guvernul consideră a fi prioritățile și activitățile lor în concordanță cu interesele naționale și cu nevoile reale ale autorităților statului. De asemenea, o sarcină clară este esențială pentru a menține SIS responsabil împotriva unui set clar de obiective, ceea ce permite o supraveghere semnificativă de către comisia parlamentară.</p> <p>Sarcina revine puterii executive și, în mod ideal, ar fi mai degrabă un cabinet decât o responsabilitate prezidențială să evite sarcini care ar fi numai benefice pentru președinte. În orice caz, acest lucru este făcut de Consiliul național de securitate, care este format din președinte, precum și din înalți miniștri și înalți funcționari din domeniul apărării și securității.</p>
<p>Se acceptă. Prevederile au fost reformulate ca urmare a dezbaterilor publice</p>	<p>Controlul executiv ar trebui să fie mai transparent și mai clar, în ceea ce privește responsabilitățile, și să fie deschis supravegherii într-un mod general.</p> <p>În majoritatea țărilor europene, procurorul nu joacă un rol în autorizarea utilizării metodelor intruzive de către serviciile de informații, ci are un rol în investigarea infracțiunilor comise de ofițerii de informații. Prevederea art. 32 privind controlul procurorului general este vagă și nu precizează domeniul de aplicare sau forma de control. Legislația ar fi îmbunătățită prin simplificarea articolelor și prin acoperirea întregii responsabilități judiciare într-o singură secțiune. Acest lucru ilustrează, de asemenea, modul în care existența unei singure legi în loc de două ar părea benefică, în ceea ce privește claritatea, concizia și previzibilitatea legii.</p> <p>Supravegherea eficientă se bazează pe autoritatea reală a unei comisii parlamentare de a convoca funcționarii la reuniunile comisiilor, de a solicita accesul la informații, documente și explicații cu privire la activitățile serviciului. Aceasta înseamnă că membrii comisiei au acces la informații clasificate, iar legea prevede sancțiuni (care pot include răspunderea penală) pentru obstrucționarea accesului comisiei la informații sau pentru furnizarea de informații neadevărate comisiei. Accesul parlamentarilor la informații clasificate referitoare la SIS ar trebui menționat prin lege.</p> <p>Pentru o supraveghere eficientă a informațiilor, mandatul de supraveghere trebuie să fie clar și precis (detaliat într-un document precum Regulamentul de procedură al comisiei), deoarece accesul la informații clasificate este întotdeauna condiționat de principiul "necesității de a cunoaște", care, la rândul său, este definit de mandatul comisiei. În cazul în care Parlamentul nu își definește în mod clar mandatul de supraveghere (prin urmare, "necesitatea de a ști"), acest lucru va fi definit de SIS, în mod informal, ceea ce va fi în mod inherent restrictiv. Legea ar putea menționa că comisia/subcomisia își va defini mandatul de supraveghere și modus operandi într-un Regulament al Comisiei.</p> <p>Legea ar trebui să prevadă, de asemenea, un Raport anual elaborat de comisie/sau de</p>

<p>A se vedea la acest subiect art. 30-31.</p>	<p>Controlul asupra SIS se face nemijlocit atât prin prisma subcomisiei (separat dedicat controlului SIS) cât și prin intermediul Comisiei parlamentare de profil.</p>
<p>subcomisie și prezentat Parlamentului în plen, care să analizeze activitățile de supraveghere ale comisiei și principalele concluzii și recomandări ale acestora referitoare la activitatea SIS (fără a se referi la informații sensibile sau clasificate). În cele din urmă, ar putea fi avute în vedere două versiuni ale acestor rapoarte: una restrânsă (doar pentru Biroul Parlamentului) și una publică (pentru plen și pentru public).</p>	<p>Experiența țărilor europene a arătat că este întotdeauna mai bine ca serviciile de securitate și de informații să aibă o comisie parlamentară permanentă separată pentru supraveghere, mai degrabă decât o subcomisie. Supravegherea credibilă și eficace depinde de legitimitatea democratică solidă a comisiei și cvorumul fezabil. Comisia pentru securitate națională, apărare și ordine publică al Parlamentului ar trebui să-și păstreze responsabilitatea generală pentru supravegherea informațiilor, să ia în considerare adoptarea unor proceduri care să sporească funcționalitatea subcomisiei SIS și să o încurajeze să funcționeze ca instrument de canalizare a punctelor de vedere și inițiativelor opoziției; ar trebui avută în vedere o eventuală împărțire a sarcinilor/instrumentelor și oportunităților de supraveghere între comisie și subcomisie.</p>
<p>Deși parlamentele nu sunt direct implicate în atribuirea sarcinilor agențiilor de informații, acestea joacă totuși un rol esențial în supravegherea procesului. Acest rol este dublu: supravegherea procesului prin care executivul definește prioritățile de intelligence; și, în al doilea rând, supravegherea executării de către agențiile de informații a acestor priorități. Comisia ar trebui să analizeze cu atenție faptul dacă implicarea directă a Parlamentului în atribuirea sarcinilor agențiilor de informații ar putea submina capacitatea executivului de a guverna. În plus, acest lucru ar putea crea un conflict de interese: parlamentele nu pot efectua o supraveghere sau un control independent și eficace al agențiilor de informații, fiind în același timp responsabile pentru atribuirea sarcinilor acestora.</p>	<p>SIS este direct sub control parlamentar, în acest sens fiind relevante prevederile art.31-31.</p>
<p>43. Ar trebui să existe o limitare a tipurilor de persoane/entități care pot fi colaboratoare ale SIS. În țările occidentale, anumite profesii precum avocații, preoții, psihiatrii și jurnaliștii sunt obligate și au dreptul la secret. În ambele proiecte legislative aceste profesii nu sunt menționate.</p>	<p>Nu se acceptă. Propunerea nu este justificată, nefiind aduse argumente concrete de fapt și de drept. (circumstanțe și norme juridice).</p>
<p>44. Este posibil ca dispozițiile privind protecția datelor din cele două proiecte să nu îndeplinească standardele europene.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile au fost reformulate ca urmare a dezbatărilor publice.</p>
<p>45. Plângeri. Nu pare să existe o procedură oficială de depunere a plângerilor împotriva SIS din partea publicului. Responsabilitatea pentru investigarea plângerilor revine Procuraturii Generale, dar pare să se limiteze la utilizarea unor metode intruzive (art.58 din legea CI). Cu toate acestea, sistemul public de reclamații ar trebui să fie mai transparent, mai clar și mai accesibil și ar trebui să includă trimiterea la măsurile și liniile de responsabilitate pentru corectarea neregulilor descoperite în urma investigării plângerilor.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile au fost reformulate ca urmare a dezbatărilor publice.</p>

Centrul Național
Anticorupție al
Republicii Moldova
(ELO22/8420 din
28.03.2023)

La art.4 pct.2) lit.r) din proiect

„În scopul asigurării securității naționale, depistării, reducerii sau evitării riscurilor și amenințărilor la adresa securității Republicii Moldova, Serviciul: [...] 2) elaborează și realizează, în limitele competenței, un sistem de măsuri orientate spre identificarea, prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor ce prezintă un pericol deosebit pentru securitatea națională, după cum urmează: [...] r) influențarea, susținerea și/sau adoptarea deciziilor în scopuri contrare interesului național.

Obiecții:

În condițiile unui vid normativ, considerăm că înfînderea noțiunii de „*interes național*” este percepută diferit de către fiecare individ în parte, ceea ce face dificilă demonstrarea existenței influențelor, susținerii și/sau adoptării deciziilor în scopuri contrare interesului național.

Luând drept exemplu deciziile adoptate de către deputații în Parlamentul Republicii Moldova, specificăm art. 68 alin.(1) din Constituție potrivit căruia: *„În exercitarea mandatului, deputații sunt în serviciul poporului”*, iar art.71 alin.(1) dispune că: *„Deputatul nu poate fi persecutat sau tras la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile exprimate în exercitarea mandatului”*.

În pct.21 din Hotărârea nr.8/2012 privind interpretarea articolelor 68 alin.(1), (2) și 69 alin.(2) din Constituție, Curtea Constituțională reține că mandatul parlamentar definește o demnitate publică obținută prin alegerea deputatului de către electorat, în vederea reprezentării acestuia în realizarea competențelor

Parlamentului. Potrivit pct.34 din aceeași hotărâre, în viziunea Curții *„[...] mandatul de parlamentar exprimă relația parlamentarului cu întregul popor, în serviciul căruia este, nu numai cu alegătorii care l-au votat, deși aceștia beneficiază de prezența parlamentarului în virtutea obligației sale de a ține legătura cu alegătorii. Astfel, sintagma „a fi în serviciul poporului” de la articolul 68 alin.(1) din Constituție înseamnă că, din momentul alegerii și până la încetarea mandatului, fiecare deputat devine reprezentantul poporului în integralitatea sa și are drept misiune să servească interesului comun, cel al poporului, și nu doar partidului din care provine. În exercitarea mandatului, parlamentarul se supune numai Constituției, legilor și trebuie să adopte atitudini care, potrivit conștiinței sale, servesc binelui public”*.

În contextul celor expuse supra, sintagma „*interes național*” are sens echivoc și permite interpretări abuzive, acordând posibilitatea interpretării preferate, în dependență de individ, situație și interese (private sau de grup), iar pe de altă parte, demonstrează caracterul confuz al atribuției Serviciului de identificare, prevenire și contracarare a influenței, susținerii și/sau adoptării deciziilor în scopuri contrare interesului național. În Legea nr.112/2008 pentru aprobarea Concepției securității naționale a Republicii Moldova legiuitorul utilizează termenul „*securitate națională*”, enumerând expres și amenințări la adresa acesteia, iar art.54 alin. (1) lit.c) din Legea nr.100/2017 stabilește că

Se acceptă.

Totodată, articolul a fost revizuit conform deciziei din cadrul grupului de lucru de pe lângă Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.

la elaborarea textului proiectului de act normativ „terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative [...]”. Într-o altă ordine de idei, potențialele acțiuni orientate spre prevenirea și contracararea susținerii și/sau adoptării cărorva decizii ale entităților publice pot fi calificat drept influență necorespunzătoare ori trafic de influență (art.326 din Codul penal).

Recomandări:

Substituirea textului „interesului național” cu textul „securității naționale”. Obiecția este valabilă și pentru: art.4 pct.1) lit.b), art.4 pct.2) lit.s), art.9 alim.(2) din proiect.

La art.4 pct.3) lit.a)–n) din proiect

„În scopul asigurării securității naționale, depistării, reducerii sau evitării riscurilor și amenințărilor la adresa securității Republicii Moldova, Serviciul: [...] 3) realizează activități de prevenire, identificare și constatare a următoarelor categorii de infracțiuni:

- a) infracțiuni contra păcii și securității omenirii, infracțiuni de război;
- b) infracțiuni contra autorităților publice și a securității de stat naționale;
- c) infracțiuni cu caracter terorist, [...]
- n) alte fapte ce prezintă pericol deosebit pentru securitatea națională, prevăzute la pct.2) al prezentului articol, dacă intrinsec elementele componentelor de infracțiuni, prevăzute de Codul penal al Republicii Moldova.”

Prevederile proiectului dispun de o tendință vicioasă de transformare a Serviciului într-un organ cu atribuții polițienești/investigative, orientate spre realizarea activității de prevenire, identificare și constatare a infracțiunilor.

Astfel, Serviciul este înzestrat cu un șir de competențe, extrem de generale și discreționare, prin care capătă dreptul de a efectua măsuri speciale de investigații în privința unei liste impunătoare de infracțiuni, în paralel cu organele deja existente. Ori, activitatea de securitate a statului, în fond, este sau, cel puțin, trebuie să fie separată de sarcinile activității speciale de investigație.

Spre exemplu, art.2 din Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Română de Informații stabilește că: „Serviciul Română de Informații organizează și execută activități pentru culegerea, verificarea și valorificarea informațiilor necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale a României”.

La rândul său, art.10 din legea prenotată prevede că: „În situațiile care constituie amenințări la adresa securității naționale, Serviciul Română de Informații, prin cadre desemnate în acest scop, desfășoară activități specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercitării unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, efectuate potrivit procedurii prevăzute în Legea nr.51/1991, cu modificările ulterioare, care se aplică în mod corespunzător [...]”.

Majoritatea țărilor europene au dotat organele securității naționale în activitatea lor cu –

Se acceptă parțial.

Norma a fost modificată.

Totodată menționăm că mandatul de securitate este de facto reglementat prin proiectul de lege privind activitatea conformativă și activitatea informativă externă. În esența sarcina SIS rămâne asigurarea securității interne și externe a statului, apărarea ordinii constituționale, a sistemului economic național și a capacității de apărare, combaterea terorismului și altor amenințări la adresa securității de stat cu mijloace preventive și speciale de natură non-militară.

SIS nu este un organ polițienesc, neavând organ de urmărire penală, iar scopul prezentului proiect de lege este din contra de a delimita rolul serviciului de sarcina I organelor de ocrotire a normelor de drept (MAI, CNA, PG).

În acest sens cu referire la propunerea „Redactarea proiectului în vederea instituirii unui nou mecanism în activitatea Serviciului prin introducerea și reglementarea mandatului de securitate, având drept scop prevenirea și înlăturarea amenințărilor orientate contra securității naționale.” menționăm că proiectul privind activitatea conformativă și activitatea informativă externă conține reglementările invocate de autorul propunerii.

	<p>mandatul de securitate, adică posibilitatea efectuării acțiunilor specifice de culegere a informației doar în baza unei autorizări pe o perioadă mai îndelungată de timp. În esență, acțiunile sunt identice măsurilor speciale de investigații, însă au un scop și o procedură aparte de autorizare, iar în cazul depistării semnelor de infracțiune rezultatele nu pot fi utilizate nemijlocit de către ofițerii de informații și securitate ci urmează a fi transmise organelor de urmărire penală.</p> <p>Totodată, modificări urmează a fi făcute și în Legea nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații, în vederea excluderii Serviciului din rândul subiecților care efectuează activitatea specială de investigații.</p> <p>În varianta actuală, prevederile proiectului vor face Serviciul mai vulnerabil în fața potențialului risc de a fi folosit ca instrument de represiune, ceea ce vine în discordanță cu esența și menirea unui serviciu de inteligență.</p> <p>Recomandări: <i>Excluderea din proiect a prevederilor de la art.4 pct.3).</i> <i>Redactarea proiectului în vederea instituirii unui nou mecanism în activitatea Serviciului prin introducerea și reglementarea mandatului de securitate, având drept scop prevenirea și înlăturarea amenințărilor orientate contra securității naționale.</i></p>
<p>Se acceptă. Norma a fost exclusă.</p>	<p>La art.4 pct.22) din proiect <i>„În scopul asigurării securității naționale, depistării, reducerii sau evitării riscurilor și amenințărilor la adresa securității Republicii Moldova, Serviciul: [...] 22) exercită alte atribuții stabilite de legislația în vigoare și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.”</i></p> <p>Obiecții: Potrivit art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017, la elaborarea textului proiectului de act normativ: <i>„conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc [...]”.</i></p> <p>Norma examinată dispune de un înalt potențial coruptibil deoarece oferă responsabililor din cadrul Serviciului posibilitatea stabilirii, de sine stătătoare, a unor atribuții discreționare/excesive prin acte departamentale. Însă, atribuțiile entităților publice trebuie să fie prevăzute exhaustiv în lege, în special în legea de bază care reglementează activitatea acesteia.</p> <p>Recomandări: <i>Redactarea proiectului prin enumerarea exhaustivă a atribuțiilor Serviciului.</i></p>

<p>Se acceptă.</p>	<p>La art.5 alin.(1) lit.d) din proiect <i>„Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în domeniul asigurării securității naționale, Serviciul desfășoară: [...] d) alte activități stabilite de legislație.”</i></p> <p>Obiecții: Ca și în cazul obiecției de mai sus, consemnăm că prin „legislație” se înțelege totalitatea actelor normative ale statului, inclusiv cele departamentale. Acest, fapt riscă să tenteze factorii de decizie din cadrul Serviciului de a reglementa, prin acte normative interne, dreptul de a efectua activități străine scopului și menirii entității prenotate care, sub auspiciul protecției securității naționale, pot avea ca efect încălcarea nejustificată și abuzivă a drepturilor și libertăților omului.</p> <p>Recomandări: <i>Redactarea proiectului prin enumerarea exhaustivă a activităților pe care Serviciul are dreptul să le desfășoare în cadrul îndeplinirii atribuțiilor funcționale.</i></p>
<p>Se acceptă parțial. Norma de la lit. a) a fost exclusă. Totodată, cu referire la lit. b) , excluderea totală a acesteia ar elimina nejustificat obligația ofițerilor SIS de a reține în cazuri care au fost comis fapte ce țin de tentativa de pătrundere pe teritoriul aflat sub paza SIS. În acest context lit. b) a fost expusă în următoarea redacție: <i>reținerea persoanelor care au comis fapte ce țin de tentativa de pătrundere și de pătrunderea pe teritoriul pus sub pază specială al obiectivelor cu regim special și al altor obiective păzite ale Serviciului și predarea acestora în modul stabilit organelor competente.</i></p>	<p>La art.8 alin.(1) pct.5) din proiect <i>„Serviciul are dreptul: [...] 5) să efectueze:</i> a) <i>reținerea făptuitorului care a comis infracțiunile menționate la art.4 pct.3), ridicarea corpurilor delictate, solicitarea informațiilor și documentelor necesare pentru constatarea infracțiunii, citarea persoanelor și obținerea de la ele a declarațiilor, evaluarea pagubei, efectuarea altor acțiuni care nu suferă amânare, cu întocmirea proceselor-verbale în care se vor consemna acțiunile efectuate și circumstanțele constatate. Persoanele reținute, procesele-verbale privind acțiunile procesuale efectuate, împreună cu mijloacele materiale de probă, se predau, în termenul stabilit, în conformitate cu legislația de procedură penală, procurorului;</i> b) <i>reținerea persoanelor anunțate în căutare națională, interstatală și internațională, precum și reținerea persoanelor care au comis fapte ce țin de tentativa de pătrundere și de pătrunderea pe teritoriul pus sub pază specială al obiectivelor cu regim special și al altor obiective păzite ale Serviciului și predarea acestora în modul stabilit organelor competente.”</i></p> <p>Obiecții: Ca și în cazul măsurilor speciale de investigații, menționăm atribuirea Serviciului a competențelor în domeniul urmăririi penale, extrem de generale și discreționare, prin care instituția capătă dreptul de a desfășura urmărirea penală în privința unei liste impunătoare de infracțiuni, în paralel cu organele de urmărire penală deja existente, indiferent de entitatea în a cărei competență intră infracțiunile. Astfel, se intenționează acordarea dreptului Serviciului de a porni urmărirea penală și de a efectua acțiuni de urmărire penală în cazul unui număr de infracțiuni din mai multe domenii importante cum sunt: sistemul energetic, piața financiar-bancară, fiscal, vamal, investițional, ramurile principale ale economiei Republicii Moldova și relațiile lor</p>

externe, transport, informaționale și de comunicații electronice, în obiective de infrastructură critică, producerea și circulația de bunuri, tehnologii și servicii etc. Desfășurarea urmăririi penale în toate cazurile va fi determinată de invocarea riscurilor și amenințării în adresa securității naționale.

La acest capitol, Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații la art. 11 stabilește că: „În cazul în care din verificările și activitățile specifice prevăzute la art. 9 și 10 rezultă date și informații care indică pregătirea sau săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, acestea sunt transmise organelor de urmărire penală în condițiile prevăzute de art. 61 din Codul de procedură penală”.

În ceea ce privește dreptul de a reține persoanele anunțate în căutare națională, interstatală și internațională, luând în considerare că nota informativă nu conține informații pertinente și concluzive care să dovedească stringenta necesitate a acestui drept pentru activitatea instituției, suntem de părere că realizarea dreptului în cauză de către Serviciul este nejustificată.

Revenind la rolul și scopul unui serviciu de inteligență în slujba statului, precum și făcând abstracție de la faptul că existența mecanismelor paralele de urmărire penală va încălca echilibrul existent între entitățile publice care dispun de organ de urmărire penală, creând deficiențe majore în activitatea acestora, reiterăm caracterul străin al noilor atribuții ale Serviciului, care îl vor împiedica să se concentreze pe sarcina sa de bază – protecția securității Republicii Moldova. Suplimentar, specificăm că atribuțiile paralele generează conflicte de competență între entitățile investite cu atribuții paralele sau declinări de competențe de către ambele entități responsabile. Riscurile de corupție determinate de acest factor sunt în creștere atunci când în temeiul unor norme legislative se admite dublarea competențelor agenților publici din cadrul aceleiași entități sau din entități publice diferite, precum și atunci când pentru una și aceeași decizie sau acțiune sunt responsabili mai mulți agenți/entități publice.

Recomandări:

Excluderea din proiect a pct.5) din art.8 alin.(1).

<p>Se acceptă. Norma a fost modificată corespunzător.</p>	<p>La art.8 alin.(2) din proiect „Nu este admisă utilizarea drepturilor acordate Serviciului pentru îndeplinirea unor atribuții/obligații care nu sunt prevăzute de legislație.</p> <p>Obiecții: Norma are sens eronat și poate crea confuzii la aplicarea în practică, deoarece acțiunile nereglementate prin acte normative nu pot fi identificate ca fiind atribuții sau obligații. Totodată, neadmiterea nu presupune neapărat și survenirea unei sancțiuni pentru încălcare, motiv pentru care prevederea nu-și va realiza scopul.</p> <p>Recomandări: Expunerea prevederii în următoarea redacție: „Se interzice utilizarea drepturilor acordate Serviciului pentru îndeplinirea unor acțiuni neprevăzute de legislație”.</p>
<p>Se acceptă. Art.9 a fost exclus.</p>	<p>La art.9 din proiect „(1) Avertismentul oficial adresat unei persoane este o prescripție scrisă prin care se solicit persoanei vizate să respecte Constituția și alte legi ale Republicii Moldova, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, să nu comită încălcări ale legii sau fapte ce prezintă pericol pentru securitatea națională, aducând la cunoștință posibilele consecințe legale.</p> <p>(2) Un avertisment oficial poate fi dat atunci când există suficiente motive, bazate pe informația obținută în activitatea Serviciului, de a indica că persoana poate comite încălcări care ar putea fi dăunătoare intereselor și/sau securității naționale.</p> <p>(3) Avertismentul oficial se aplică prin decizia directorului Serviciului sau a directorilor adjuncți.</p> <p>(4) Avertismentul oficial trebuie să fie dat personal, prezentându-l persoanei avizate contra semnătură. În cazul în care persoana avertizată refuză sau nu poate să semneze pe document, se întocmește un proces-verbal. Persoana avertizată este în drept să obțină copia avertismentului oficial. Avertismentul oficial în privința minorilor se aplică în prezența reprezentantului legal al acestora.</p> <p>(5) Despre aplicarea avertismentului oficial se anunță Procurorul General.</p> <p>(6) Procedura aplicării avertismentului oficial se stabilește prin act normativ al Serviciului.”</p> <p>Obiecții: În proiect se propune crearea unui mecanism, necesitatea și raționamentul căruia este dificil de înțeles. În contextul principiului „necunoașterea legii nu absolvă persoana de răspundere”, nu este clar obiectivul propus prin aplicarea avertismentului oficial. Dacă avertismentul oficial este interpretat ca instrument de prevenire anticipată a vulnerabilităților, factorilor de risc și amenințărilor ce pun sau ar putea pune în pericol securitatea Republicii Moldova, (în sensul art.1alin.(2) din proiect), atunci activitatea</p>

SIS riscă să fie compromisă în situațiile aplicării acestuia.

Luând în considerare că avertismentul oficial „*poate*” fi dat atunci când există suficiente motive de a indica că persoana „*poate*” comite încălcări care ar putea fi dăunătoare intereselor și/sau securității Republicii Moldova, rezultă că SIS va aduce la cunoștința unui potențial infractor faptul deținerii/cunoașterii informațiilor despre eventualele acțiuni pe care acesta intenționează să le comită. În aceste condiții, este persoana vizată va întreprinde toate măsurile pentru a dispărea din vizorul angajaților SIS-ului și a amâna comiterea acțiunilor sale infracționale, ceea ce nu presupune și renunțarea la intenția comiterii acestora. În altă ordine de idei, există riscul sporit al utilizării avertismentului oficial, de către angajații SIS, ca instrument de intimidare a populației. Pericolul realizării amenințării în cauză crește în situația în care circumstanțele aplicării avertismentului oficial sunt nedefinite în proiect, reglementarea acestora fiind lăsată la latitudinea directorului SIS.

Recomandări:

Excluderea din proiect a prevederilor de la art.9.

<p>La art.13 alin.(3) din proiect <i>„Se interzice de a face publice informațiile ce constituie secret de stat sau alte informații cu accesibilitate limitată, a căror divulgare ar putea prejudicia respectarea drepturilor și reputației altei persoane, protecția securității naționale, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație în interesul justiției, ordinii publice, ocrotirii sănătății sau protecția moralei societății.”</i></p> <p>Obiecții: Textul „<i>protecția moralei societății</i>” este ambiguu și nu oferă posibilitatea identificării situațiilor/imprejurărilor care ar determina necesitatea publicării de către Serviciu a informațiilor ce constituie secret de stat sau altor informații cu accesibilitate limitată. Caracterul echivoc al textului „<i>protecția moralei societății</i>” va acorda responsabilităților de implementare și/sau factorilor de decizie posibilitatea aplicării normei în interpretarea preferată, în dependență de interes.</p> <p>Recomandări: <i>Excluderea din proiect a textului „protecția moralei societății”.</i></p>	<p>Se acceptă parțial. Articolul a fost revizuit iar norma a fost exclusă.</p>
<p>La art.17 alin.(1) lit.a) din proiect <i>„Candidatul la funcția de director al Serviciului poate fi persoana care cumulativ coresponde următoarelor condiții:</i> a) <i>deține cetățenia Republicii Moldova și nu deține cetățenia unui alt stat, cu excepția statelor membre ale Uniunii Europene, și este domiciliată pe teritoriul Republicii Moldova.”</i></p> <p>Obiecții: Prevederile proiectului instituite pentru candidatul la funcția de director al Serviciului dreptul de a deține dubla cetățenie, și anume cetățenia statelor membre ale Uniunii Europene. Prin urmare, și cetățenii străini dintr-un stat membru al Uniunii Europene care dețin cetățenia Republicii Moldova automat obțin dreptul de a candida la funcția de director al Serviciului, ceea ce poate compromite interesul de asigurare a securității naționale și, respectiv, va determina apariția pericolului deosebit pentru securitatea statului. Or, conform art.4 alin.(2) lit.e) al Legii securității statului nr.618/1995 „<i>Pericol deosebit pentru securitatea statului prezintă spionajul, transmiterea informațiilor ce constituie secret de stat altor state, precum și obținerea ori deținerea ilegală a informațiilor ce constituie secret de stat în vederea transmiterii lor unor state străine sau structuri anticonstituționale</i>”. Serviciul este „<i>organul de stat specializat în domeniul asigurării securității naționale</i>” (art.1 alin.(1) din Legea nr.753/1999), căruia îi revine inclusiv atribuția de „<i>protecție a secretului de stat, exercitarea controlului privind asigurarea păstrării și prevenirii scurgerii informațiilor ce constituie secret de stat și altor informații importante pentru stat</i>” (art.7 lit.b) din Legea nr.753/1999). Un alt moment foarte important din prevederea examinată ține de lipsa clarității în ceea ce</p>	<p>Se acceptă.</p>

<p>privește dreptul candidatului la funcția de director al Serviciului de a deține doar cetățenia unuia sau a mai multor state membre ale Uniunii Europene.</p> <p>Pericolul pentru securitatea națională rezidă în faptul că normele proiectului, practic, legalizează dreptul cetățenilor altor state cărora li s-a acordat cetățenia Republicii Moldova, în virtutea funcției de director al Serviciului, de a avea acces la toate informațiile atribuite la secretul de stat. Mai mult ca atât, fiind concomitent și cetățean al unui sau mai multor state membre ale Uniunii Europene, va fi irealizabilă identificarea și demonstrarea adevăratelor interese apărute și promovate de acesta în funcția ocupată.</p> <p>Constituția Republicii Moldova, la art.56 prevede că: „(1) <i>Devotamentul față de țară este sacru. (2) Cetățenii cărora le sânt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în cazurile prevăzute de lege, depun jurământul cerut de ea.</i>”</p> <p>Totodată, conform art.57 alin.(1) din Constituție: „<i>Apărarea Patriei este un drept și o datorie sfântă a fiecărui cetățean.</i>”</p> <p>De asemenea, Convenția europeană asupra cetățeniei din 06 noiembrie 1997, Strasbourg, la art.17 prevede că: „1. <i>Resortinanții unui stat parte care au o altă cetățenie trebuie să aibă, pe teritoriul acestui stat parte unde domiciliază, aceleași drepturi și obligații ca și ceilalți cetățeni ai acestui stat parte. 2. Dispozițiile prezentului capitol nu aplică așadar: a) regulilor de drept internațional referitoare la protecția diplomatic sau consulară pe care un stat parte o acordă unuia dintre cetățenii săi care posedă în același timp o altă cetățenie; b) aplicării regulilor de drept internațional privat ale fiecărui stat parte în caz de pluralitate de cetățeni.</i>”</p> <p>În contextul celor enunțate supra, în vederea asigurării protecției valorilor tradiționale ale poporului și a intereselor autentice ale Republicii Moldova, în raport cu respectarea reglementărilor naționale și internaționale, considerăm oportună stabilirea condiției domicilierei permanente pe teritoriul țării a candidatului, ulterior, directorului Serviciului.</p> <p>Recomandări: <i>Substituirea textului „este domiciliată” cu textul „are domiciliul permanent”.</i></p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Temeiuri similare pentru revocarea persoanelor cu funcții de demnitate publică se regăsesc și în alte legi speciale (ex. <i>Legea nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, art. 8 alin. (9) lit. a).</i></p> <p>Cu referire la noțiunea reputației ireproșabile aceasta nu este o novație în legislația națională. Condiția reputației ireproșabile este un element esențial al integrității morale și nivelului deontologiei profesionale (din experiența</p>
<p>La art.17 alin.(3) lit.c) din proiect <i>„Revocarea din funcție a directorului se face în cazurile: [...] c) constatării necorespunderii cu condițiile de numire în funcție, cu excepția celei prevăzute la alin.(1) lit.e) al prezentului articol;”</i></p> <p>Obiecții: Norma este formulată de o manieră ambiguă, determinând posibilitatea de a o interpreta diferit în diferite situații, inclusiv de a o interpreta în versiunea preferată sau de a deroga de la ea, în dependență de situație și interese. Prevederea poate fi interpretată sub două aspecte. În primul caz, Parlamentul constată că la numirea în funcția de director al Serviciului, candidatul a tăinuit ori a prezentat date</p>	<p>La art.17 alin.(3) lit.c) din proiect <i>„Revocarea din funcție a directorului se face în cazurile: [...] c) constatării necorespunderii cu condițiile de numire în funcție, cu excepția celei prevăzute la alin.(1) lit.e) al prezentului articol;”</i></p> <p>Obiecții: Norma este formulată de o manieră ambiguă, determinând posibilitatea de a o interpreta diferit în diferite situații, inclusiv de a o interpreta în versiunea preferată sau de a deroga de la ea, în dependență de situație și interese. Prevederea poate fi interpretată sub două aspecte. În primul caz, Parlamentul constată că la numirea în funcția de director al Serviciului, candidatul a tăinuit ori a prezentat date</p>

<p>anterioară a altor funcții) a candidatului la funcția de director. Condiția este des înfilnită și în cazul altor funcții de răspundere. (a se vedea Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru selectarea candidaților la funcția de judecător al Curții Constituționale din partea Guvernului, aprobat prin HG nr.299/2019, pct. 3 lit.h).</p> <p>Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, art. 6 alin. (1).</p>	<p>incomplete sau eronate, care dacă ar fi fost cunoscute inevitabil ar fi dus la respingerea acestuia de către Parlament. Deși pare puțin probabilă ipoteza, în cazul dezvoltării acestei idei rezultă că persoana numită în funcția de director nu întrunea condițiile de numire și, prin urmare, n-avea dreptul legal să dețină mandatul funcției. Reiese că toate actele semnate de către acest director sunt lovite de nulitate, iar acțiunile întreprinse de ofițerii de informații și securitate, în baza actelor/indicațiilor directorului, sunt fără temei juridic, adică ilegale. Corespunzător, prin instanța de judecată urmează a fi reparate toate prejudiciile cauzate persoanelor prin aceste acțiuni. În al doilea caz, directorului i se pot invoca încălcarea condițiilor de numire în funcție pe parcursul mandatului. Făcând o analiză a condițiilor de numire în funcție, conchidem că pentru încălcarea majorității dintre condițiile respective este prevăzut expr ersevocarea sau suspendarea din funcția de director al Serviciului, cu excepția reputației ireproșabile. Termenul de „<i>reputației ireproșabilă</i>” nu este definit în prezentul proiect, ceea ce generează riscuri legate interpretarea discreționară și părtinitoare a acestuia, care poate avea în vedere, dar nelimitându-se la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lipsa antecedentelor penale/sancțiunilor contravenționale; - calitățile personale și/sau realizările în plan profesional; - opinia publică pozitivă sau lipsa informației în mediul on-line despre implicarea persoanei în scandaluri/invinuiri de comitere a cărorva infracțiuni sau legături cu persoane compromise etc. <p>Respectiv, lipsa reglementării coerente și clare a termenului de "reputație ireproșabilă" acordă proiectului un caracter declarativ și permite interpretarea extensivă a sensului propus, în dependență de interesele responsabililor de implementare, fără a ține seama de alte interese legitime și spiritul legii, executarea căreia urmează să o asigure prin activitatea sa.</p> <p>Recomandări: <i>Excluderea din proiect a prevederii.</i></p>
--	---

	<p>La art.18 lit.f) din proiect <i>„Directorul Serviciului: [...] f) în conformitate cu structura și în limitele efectivului aprobate, aprobă Statul de personal al aparatului central și a subunităților teritoriale, creează și lichidează subdiviziuni, decide asupra amplasării și redistribuirii subunităților teritoriale”;</i></p> <p>Obiectii: Prevederea este discreționară și abuzivă deoarece vine în contradicție cu norma de la art.15 alin.(3) din proiect potrivit căreia structura Serviciului este aprobată de către Colegiul Serviciului, la propunerea directorului Serviciului. Ori, structura presupune schema organizării tuturor subdiviziunilor unei entități publice. Prin urmare, decidera creării/lichidării subdiviziunilor Serviciului nu ține de competența directorului acestuia</p> <p>Recomandări: <i>Excluderea din proiect a textului „creează și lichidează subdiviziuni, ”.</i></p>	<p>Se acceptă.</p>
--	--	---------------------------

La art.23 alin.(6) din proiect

„La angajare în serviciu și ulterior în fiecare an, ofițerii de informații și securitate sunt obligați să depună declarație cu privire la venituri și proprietate și declarație de interese personale în condițiile prevăzute de Legea privind declararea averii și a intereselor personale.”

Obiectii:

În condițiile art.54 alin.(1) lit.) din Legea nr.100/2017, la elaborarea textului proiectului de act normative terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative. În acest context, urmează a fi utilizată noțiunea de „*declarație de avere și interese personale*”. Suplimentar, personalul Serviciului este format din ofițeri de informații și securitate și din salariați civili, care activează în bază de contract (art.23 alin.(1) din proiect).

Conform alin.(4) al aceluiași articol în calitate de salariat civil poate fi angajată persoana care întrunește condițiile generale de angajare, are pregătire profesională, calificare și stare de sănătate necesare ocupării funcției și corespunde criteriilor de securitate. Astfel, necesitatea întrunirii condițiilor generale de angajare, deținerii pregătirii profesionale și a calificării, precum și a stării de sănătate necesare ocupării funcției denotă că la categoria angajaților nu se atribuie personalul tehnic/auxiliar necesar pentru asigurarea activității fizice a Serviciului (tehnicieni, electricieni, persoane de serviciu – care asigură curățenia, etc.). Prin urmare, salariații civili sunt, practic, aceiași funcționari publici, iar Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale la art.3 alin.(1) lit.g) stabilește că subiecți ai declarării averii și a intereselor personale sunt și funcționarii publici, inclusiv cei cu statut special. În aceste condiții, considerăm că salariații civili ai Serviciului, cu excepția personalului auxiliar, urmează să depună declarația de avere și interese personale de rând cu ofițerii de informații și securitate.

Omiterea reglementării exprese în proiect a necesității depunerii declarației de avere și interese personale de către salariații civili, luând în considerare caracterul special al legii, va permite exonerarea acestora de obligația depunerii declarației și imposibilitatea trimiterii la prevederile generale din legislația în domeniu.

Recomandări:

Redactarea alin.(1) de la art.23 din proiect în vederea delimitării personalului auxiliar de angajații calificați.

Expunerea alin.(6) în următoarea redacție: „La angajare în serviciu și ulterior în fiecare an, angajații sunt obligați să depună declarație de avere și interese personale în condițiile Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale”.

Se acceptă parțial.

Art. 23 alin. (6) a fost expus în următoarea redacție:

(6) La angajare în serviciu și ulterior în fiecare an, ofițerii de informații și securitate sunt obligați să depună declarație de avere și interese personale în condițiile prevăzute de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Totodată în noțiunea de angajați civili se include și personalul tehnic/auxiliar care asigură mentenanța și logistica activității zilnice a Serviciului. Funcțiile respective necesită calificarea corespunzătoare (lăcătuș, inginer, electrician, etc) motiv din care norma de la art. 23 alin. (4) prevede condiția „*are pregătire profesională, calificare și stare de sănătate necesare ocupării funcției*”. În același timp, aceștia sunt exonerati de la obligativitatea depunerii declarației de avere și interese personale întrucât art. 23 alin. (6) menționează expres ca subiecți ai depunerii declarației doar – **ofițerii de informații și securitate** și nu toți angajații SIS.

La art.23 alin.(8) și art.31 alin.(3) din proiect

„(8) *Angajații Serviciului sunt obligați să păstreze cu strictețe secretul de stat, alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv după eliberarea, indiferent de motiv, din Serviciu. Divulgarea datelor și a informațiilor care le-au devenit cunoscute pe parcursul activității în Serviciu, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație, este interzisă și se pedepsește conform legii.*

[...]

(3) *Deputații în Parlament, inclusiv care, în baza interpelărilor, primesc informații de la Serviciu, poartă răspundere, în condițiile legii, pentru divulgarea informației atribuite la secret de stat.”*

Obiectii:

Articolul 3 lit.d) din Legea nr.100/2017 statuează principiile stabilității și predictibilității normelor juridice. Predictibilitatea normelor și stabilitatea raporturilor juridice sunt componente ale legalității actelor normative. Calitatea normelor juridice depinde și de faptul că ele trebuie să genereze o oarecare stabilitate, autoritățile statului neputând fi inconsecvente față de o anumită realitate socială. Instabilitatea procesului legislativ subminează securitatea raporturilor juridice și pun în pericol cunoașterea și executarea prevederilor legale, în cazul de față, de către angajații Serviciului. În Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a reținut că: „*Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție”.*

Lipsa responsabilității clare pentru încălcări este omisiunea sau ambiguitatea reglementării responsabilității pe care trebuie să o poarte entitatea publică sau agenții ei pentru încălcarea prevederilor proiectului. Această carență face ca normele referitoare la responsabilitățile agenților/entităților publice să aibă un caracter declarativ, ducând la imposibilitatea aplicării practice a acestor prevederi și, prin urmare, la responsabilizarea insuficientă a agenților publici pentru respectarea prevederilor legale.

Responsabilitatea angajaților Serviciului/deputaților este determinată prin utilizarea unei norme de trimitere defectuoasă – „*conform legii*”, fără a specifica cel puțin domeniul legislației la care se face referi. Astfel, lipsa răspunderii clare a angajaților Serviciului poate determina interpretarea favorabilă a prevederilor normative și respectiv, aplicarea sancțiunii necorespunzătoare. Spre exemplu în art.14 alin.(2) din proiect se stabilește explicit că: „*Persoanele admise, în condițiile legii, la informațiile referitoare la activitatea Serviciului, ce constituie secret de stat sau la alte informații cu accesibilitate limitată, poartă răspundere penală, civilă, contravențională sau*

Nu se acceptă.

Normele stabilesc faptul că răspunderea survine în condițiile legii, în dependență de fapta comisă – penală, contravențională, civilă, disciplinară, iar enumerarea acestor categorii este inutilă.

	<p><i>disciplinară, pentru divulgarelor, conform legislației? .</i></p> <p>Recomandări:</p> <p><i>Redactarea normelor prin prisma specificării exprese a tipului răspunderii pe care o poartă angajații Serviciului/deputații pentru încălcarea obligației de păstrare cu strictețe a secretului de stat și altor informații oficiale cu accesibilitate limitată.</i></p>	
--	--	--

La art.27 alin.(2) din proiect

În interesul asigurării securității naționale, Serviciul, în modul stabilit de legislație, are drept de acces, gratuit, la sistemele informaționale, rețelele de comunicații electronice, la resursele informaționale și bazele de date ale organelor de ocrotire a normelor de drept, autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate.”

Obiecții:

În lipsa mecanismelor menite să prevină aplicarea abuzivă a împuternicirilor acordate ofițerilor de informații și securitate, accesarea necondiționată a informațiilor persoanelor juridice de drept public și privat doar în temeiul „interesului” asigurării securității naționale (nici măcar nu în scopul asigurării securității naționale), riscă să devină un proces arbitrar și necontrolat. Dreptul de acces liber la un volum enorm de informații poate tenta ofițerii de informații și securitate să abuzeze de acesta, iar sub voalul interesului asigurării securității naționale să fie camuflată promovarea unor interese obscure. Mai mult ca atât, norma nu stabilește expres dreptul de acces la informațiile prenotate doar a ofițerilor informații și securitate, ceea ce permite interpretarea și utilizarea abuzivă a prevederii inclusiv de către salariații civili ai Serviciului. Trimiterea generală la legislație, în ceea ce privește stabilirea modului de acces la informație este un motiv de îngrijorare în plus cu privire la posibilitatea reprezentanților Serviciului, prin acte normative interne, de a-și crea condiții pentru stabilirea și aplicarea unilaterală a acestui drept, în maniera preferată și abuzivă. Atribuțiile excesive, improprii sau contrare statutului entității publice pot genera conflicte de interese, conflicte de competență sau conflicte ale normelor de drept în activitatea entităților înzestrate cu asemenea atribuții. Pericolul coruptibil al acestui factor de risc constă în faptul că entitatea publică care se bucură de atribuții excesive sau contrare statutului său definește discreții exagerate, iar cetățenii se văd nevoiți să ofere remunerații ilicite agenților publici pentru a se „proteja” de efectele considerabile pe care aceste discreții le pot avea asupra lor.

Recomandări:

Expunerea prevederii în următoarea redacție: „În scopul asigurării securității naționale, în temeiul mandatului de securitate eliberat în modul stabilit de lege și în limitele competenței funcționale, ofițerii de informații și securitate au drept de acces, gratuit, la sistemele informaționale, rețelele de comunicații electronice, la resursele informaționale și bazele de date ale organelor de ocrotire a normelor de drept, autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate”.

Se acceptă parțial.

Norma vizată stabilește 2 condiții cumulative ale dreptului Serviciului și anume: *în interesul asigurării securității naționale precum și în modul stabilit de legislație*

Totodată, norma respectivă se regăsește inclusiv și într-o redacție similară în Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. Astfel, conform art. 42 lit. d) *În raport cu atribuțiile și competențele Serviciului, ofițerul de informații aflat în exercițiul funcției este în drept să dispună de acces la registre, bănci de date, sisteme informaționale și la alte informații documentate, direct sau printr-o interfață corespunzătoare, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate.*

Norma nu prevede o ingerință în viața privată a persoanelor, ci unul din mecanismele de realizare în modul stabilit de legislație a atribuțiilor și funcțiilor de bază. Concomitent, norma a fost completată cu prevederă să este aplicabilă doar în cazul *îndeplinirii atribuțiilor date în competența sa*, iar accesul se va realiza doar la sistemele informaționale *create și gestionate de către stat.* (Cadastru, Registrul de stat al incidentelor de securitate cibernetică, Registrul de stat al armelor, Sistemul informațional integrat automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, etc.)

<p>La art.29 alin.(3) din proiect <i>„Serviciul poate deține un fond locativ de serviciu, utilizat în condițiile stabilite de legislație.”</i></p> <p>Obiecții: În scopul evitării unor neclarități ce țin de lipsa sau deficiența reglementărilor clare la capitolul condițiilor de utilizare a fondului locativ de serviciu al Serviciului, considerăm oportună înlocuirea trimiterii generale și defectuoase la legislație cu specificarea tipului actelor normative care le conțin (exemplu: hotărârile Guvernului/legile în domeniul locativ).</p> <p>Recomandări: Redactarea normei în contextul obiecției formulate supra.</p>	<p>Nu se acceptă Norma prevede posibilitatea deținerii spațiului locativ de serviciu, iar statutul acestuia este reglementat de Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe și acte subsecvente acesteia. Corespunzător, nu este necesară detalierea în proiect a actelor normative respective, fiind suficientă o prevedere de blabchetă.</p>
<p>În proiect lipsesc procedurile clare de control a implementării prevederilor acestuia, precum și responsabilitatea clară a angajaților Serviciului pentru nerespectarea lor. Adică, acesta este lacunar la capitolul răspunderii pentru încălcarea prevederilor pe care le conține.</p> <p>Deși articolul 12 alin.(5) din proiect stabilește că: <i>„Angajații Serviciului vinovați de abuz de putere sau de abuz de serviciu, fie de excesul de putere sau de depășirea atribuțiilor de serviciu poartă răspunderea prevăzută de legislație”</i>, acestea sunt niște norme generale, nespecificarea expresă a căroră nu scutește angajații Serviciului de răspunderea penală pentru comiterea infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică (capitolul XV din Codul penal). Suplimentar art.23 alin.(2) din proiect dispune că: <i>„Statutul juridic, modul de îndeplinire a serviciului special prin contract, regimul disciplinar, interdicțiile și răspunderea ofițerului de informații și securitate sunt reglementate prin Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate”</i>. Însă, prezentul proiect stabilește atribuțiile, drepturile și obligațiile de bază ale Serviciului, adică ale ofițerilor de informații și securitate, iar art.66 din Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate nu prevede răspunderea juridică a ofițerului de informații pentru încălcarea normelor Legii privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova. Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor proiectului, precum și a responsabilității angajaților Serviciului, va duce la imposibilitatea aplicării practice a acestor prevederi și, prin urmare, la responsabilizarea insuficientă a angajaților Serviciului pentru respectarea prevederilor legale.</p>	<p>Art. 66 din Legea nr.170/2007 prevede ca normă generală răspunderea juridică de orice formă a ofițerului de informații și securitate pentru acțiunile ilegale săvârșite de ofițer, nelimitându-se la Legea privind Serviciul de Informații și Securitate. În acest sens art. 66 prin conținutul său face trimitere atât la Legile speciale care reglementează activitatea SIS cât și la Codul penal sau Codul Contravențional.</p>

<p>Deputat în Parlament Fiodor GAGAUZ (Nr. F.G. nr. 07 din 03.05.2023)</p>	<p>Cu referire la proiectul de lege nr. 420 din 17.11.2022, solicit respectuos să țineți cont de prevederile articolului 23 din Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) nr. 344/1994, și anume:</p> <p>Art.23. - (1) Șeful Direcției de informații și securitate a Găgăuziei este numit și eliberat din funcție de către directorul Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova la propunerea Guvernatorului Găgăuziei după aprobarea lui de către Adunarea Populară.</p> <p>(2) Șeful Direcției Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova pentru Găgăuzia este din oficiu membru al colegiului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.</p> <p>În acest scop, propun:</p> <p>1. La articolul 20 alineatul (2), după cuvintele «directorii adjuncți», se adaugă propoziția "șeful Direcției de informații și securitate a Găgăuziei", după text:</p> <p>(2) în componența colegiului Serviciului intră directorul (președinte), directorii adjuncți, șeful Direcției de informații și securitate a Găgăuziei și alte persoane cu funcții de conducere din cadrul Serviciului. Componența nominală a Colegiului Serviciului se aprobă de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea directorului Serviciului. Regulamentul de funcționare al colegiului se aprobă prin ordinul directorului Serviciului.</p> <p>2. Art. 15 din proiectul de lege se completează cu o nou punct (3¹), după cum urmează:</p> <p>3¹. Direcția de informații și securitate a Găgăuziei este amplasată în municipiul Comrat.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Dublarea prevederilor art. 23 din Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) nr. 344/1994 contravine Legii nr.100/2017 privind actele normative.</p>
<p>Autorii prezentului proiect de lege</p>	<p>3.. Art. 23 din proiectul de lege se completează cu o nou punct (3¹), după cum urmează:</p> <p>3¹. Șeful Direcției de informații și securitate a Găgăuziei este numit și eliberat din funcție în conformitate cu Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) nr. 344/1994.</p> <p>Ca urmare al finalizării procesului de examinare al amendamentelor, obiecțiilor și propunerilor parvenite în scris, cât și în cadrul dezbaterilor publice, textul prezentului proiect de lege a fost definitivat și se propune în următoarea redacție finală:</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform art. 13 alin. (3) <i>Structura Serviciului este aprobată de către Colegiul Serviciului, la propunerea directorului Serviciului.</i></p> <p>Corespunzător, amplasarea subunităților teritoriale ale Serviciului este în sarcina Colegiului SIS. Totodată, avînd în vedere că șeful de informații și securitate a Găgăuziei este membru al Colegiului, amplasarea subunității teritoriale respective va fi nemijlocit abordată în cadrul ședințelor Colegiului cu participarea acestuia.</p>
<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea respectivă, dublează prevederile art. 23 din Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) nr. 344/1994.</p> <p>Se acceptă.</p>		

„L E G E
privind Serviciul de Informații și Securitate

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova

(1) Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (în continuare – *Serviciu*) este o autoritate administrativă autonomă, căreia îi revine competența de asigurare a securității Republicii Moldova.

(2) Scopul activității Serviciului constituie asigurarea securității interne și externe a statului, apărarea ordinii constituționale, contribuirea la apărarea sistemului economic național și la asigurarea capacității de apărare a statului, combaterea terorismului și a altor amenințări la adresa securității statului, cu utilizarea mijloacelor preventive și speciale de natură nonmilitară.

(3) Serviciul planifică, organizează și desfășoară activități pentru culegerea, verificarea, evaluarea, stocarea, păstrarea și valorificarea informațiilor necesare apărării ordinii constituționale, garantării și protecției drepturilor și libertăților fundamentale, precum și pentru identificarea, prevenirea și contracararea vulnerabilităților, a factorilor de risc și a amenințărilor care pun sau ar putea pune în pericol securitatea Republicii Moldova.

(4) Activitatea Serviciului este coordonată de către Președintele Republicii Moldova, conform Legii securității statului nr. 618/1995, și este supusă controlului parlamentar.

(5) Serviciul este autoritate publică, are denumire oficială și convențională – *SIS*, dispune de alte atribute.

Articolul 2. Principiile de activitate ale Serviciului

Serviciul își desfășoară activitatea conform următoarelor principii:

- a) legalitate;
- b) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale;
- c) independență și imparțialitate;
- d) nonpartidism și neutralitate politică;
- e) oportunitate, continuitate și consecvență;
- f) îmbinarea metodelor și mijloacelor de activitate publică și secretă;
- g) proporționalitate.

Capitolul II **ATRIBUȚIILE, DIRECȚIILE DE ACTIVITATE, OBLIGAȚIILE** **ȘI ÎMPUTERNICIRILE SERVICIULUI**

Articolul 3. Atribuțiile Serviciului

În scopul asigurării securității statului, al identificării, reducerii sau contracării vulnerabilităților, factorilor de risc și amenințărilor la adresa securității Republicii Moldova, Serviciul:

1) culege, verifică, evaluează, analizează, stochează, păstrează, valorifică:

a) informații de importanță pentru securitatea Republicii Moldova, pentru menținerea și dezvoltarea potențialului științific, economic, de apărare, al resurselor umane, pentru promovarea politicii interne și externe;

b) informații pentru depistarea, prevenirea și contracararea activităților informative și subversive ale serviciilor speciale străine, ale unor entități sau structuri anticonstituționale, precum și ale unor grupuri sau persoane distincte, acțiunile cărora sunt orientate spre subminarea securității statului;

2) elaborează și realizează, în limitele competenței, un sistem de măsuri orientate spre identificarea, prevenirea și contracararea:

a) pericolelor indicate la art. 4 alin. (2) din Legea securității statului nr. 618/1995;

b) infiltrării în cadrul Serviciului a exponenților serviciilor speciale străine, ai entităților anticonstituționale, ai grupurilor sau organizațiilor criminale, ai organizațiilor extremiste, ai persoanelor juridice sau fizice;

c) intenției angajaților Serviciului de a stabili sau stabiliți, în scopuri ilicite, a contactelor cu exponenții serviciilor speciale străine, ai entităților anticonstituționale, ai grupurilor sau organizațiilor criminale, ai organizațiilor extremiste, ai persoanelor juridice sau fizice;

3) realizează activități de prevenire, constatare și contracarare a infracțiunilor, în condițiile Codului de procedură penală;

4) constată contravențiile ce țin de competența Serviciului, în conformitate cu prevederile Codului contravențional;

5) desfășoară activități în conformitate cu prevederile Legii nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului;

6) realizează asigurarea tehnică a interceptării comunicărilor efectuate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, cu utilizarea mijloacelor de program și/sau a mijloacelor tehnice speciale, instalate sau conectate, în caz de necesitate, la echipamentul furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice;

7) efectuează asigurarea contrainformativă a autorităților administrației publice centrale și a celor administrative autonome, precum și a instituțiilor din subordinea acestora;

8) elaborează și asigură realizarea politicii de stat în domeniul creării, administrării, funcționării și securității sistemelor speciale de comunicații electronice;

9) elaborează și realizează politica de stat și exercită controlul în domeniul protecției criptografice și tehnice a informației atribuite la secret de stat;

10) desfășoară activități în conformitate cu prevederile Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat;

11) desfășoară activități în conformitate cu prevederile Legii nr. 271/2008 privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice;

12) desfășoară activități în conformitate cu prevederile Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

13) desfășoară activități în conformitate cu prevederile Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere;

14) participă la asigurarea securității misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova, precum și a personalului acestora;

15) desfășoară activități de protecție a personalului Serviciului și al entităților subordonate, atât în țară, cât și în străinătate;

16) asigură securitatea internă a Serviciului și paza obiectivelor acestuia;

17) colaborează, în limitele competenței, cu Serviciul de Protecție și Pază de Stat în vederea asigurării securității persoanelor care beneficiază de protecție și pază de stat și a obiectivelor aflate în pază, precum și în vederea prevenirii comiterii atentatelor la viața, sănătatea și inviolabilitatea persoanelor care beneficiază de protecție și pază de stat, a reprezentanților altor state sau ai organizațiilor internaționale, a căror protecție trebuie să fie asigurată pe durata șederii în Republica Moldova;

18) contribuie, în comun cu alte autorități publice, la realizarea politicii statului în domeniul migrației și azilului, intrării/ieșirii și șederii străinilor și apatrizilor, acordării statutului de refugiat, la soluționarea problemelor legate de dobândirea, prin naturalizare, recunoaștere, redobândire sau acordare, a cetățeniei sau la retragerea cetățeniei Republicii Moldova;

19) realizează măsuri în vederea stabilirii locului de aflare a persoanelor anunțate în căutare națională, interstatală și internațională pentru comiterea infracțiunilor cu caracter terorist, infracțiunilor contra păcii și securității omenirii, infracțiunilor de război, infracțiunilor contra autorităților publice și a securității statului, altor infracțiuni care subminează securitatea Republicii Moldova;

20) asigură curieratul diplomatic și cel special;

21) asigură securitatea procesului electoral în conformitate cu responsabilitățile stabilite în Codul electoral.

Articolul 4. Activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă

Pentru îndeplinirea atribuțiilor în domeniul asigurării securității statului, Serviciul desfășoară activitate contrainformativă și activitate informativă externă în conformitate cu prevederile Legii privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.

Articolul 5. Comunicarea informațiilor

(1) Informațiile din domeniul asigurării securității statului, obținute în rezultatul activității Serviciului, sunt comunicate următorilor destinatari:

- a) Președintelui Republicii Moldova, Președintelui Parlamentului și Prim-ministrului – informațiile analitice privind problemele strategice ale statului, precum și datele importante pentru luarea deciziilor, conform competențelor stabilite de lege;
 - b) președinților comisiilor parlamentare, conform domeniului de competență – informațiile analitice privind problemele strategice ale statului, care pot fi remediate prin ajustarea legislației, sau informații comunicate în contextul controlului parlamentar;
 - c) miniștrilor și altor conducători ai autorităților administrative centrale, inclusiv autonome – în cazul în care informațiile respective vizează probleme ce țin de domeniile de activitate coordonate sau de care sunt responsabile autoritățile respective;
 - d) Primarului general al municipiului Chișinău, primarilor municipiilor, președinților de raioane și Guvernatorului (Bașcanului) unității teritoriale autonome Găgăuzia – în cazul în care informațiile vizează probleme ce țin de competența autorităților respective;
 - e) Procuraturii, organelor de urmărire penală – în cazul în care informațiile vizează pregătirea sau comiterea unei infracțiuni.
- (2) Informațiile prevăzute la alin. (1) din prezentul articol, atribuite la secret de stat, sunt protejate în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat.
- (3) Destinatarii informațiilor informează Serviciul despre relevanța informațiilor comunicate.

Articolul 6. Obligațiile Serviciului

În exercitarea atribuțiilor, Serviciul este obligat:

- a) să activeze în conformitate cu legislația națională și tratatele internaționale la care Republicii Moldova este parte și să respecte drepturile și libertățile fundamentale;
- b) să depisteze, să prevină și să contracareze activitatea informativă și subversivă a serviciilor și organizațiilor speciale străine, a entităților sau structurilor anticonstituționale, precum și a unor grupuri sau persoane distincte, acțiunile cărora sunt orientate spre subminarea securității statului;
- c) să întreprindă măsuri de prevenire a faptelor care subminează securitatea statului;
- d) să întreprindă măsuri pentru asigurarea securității Serviciului și entităților subordonate;
- e) să asigure instituțiile publice, în modul stabilit de Guvern, cu sisteme de comunicații electronice guvernamentale;
- f) să elaboreze standarde și mijloace de protecție criptografică;
- g) să depisteze și să contracareze emiterile radio ale mijloacelor radioelectronice emițătoare a căror activitate subminează securitatea statului;

h) să mențină un grad înalt al pregătirii de mobilizare a Serviciului, să stabilească necesitățile de efectiv și să țină evidența rezervelor efectivului;

i) să coordoneze, la declararea stării de asediu sau de război, în limitele competenței, cu Statul Major General al Forțelor Armate măsurile de menținere a regimului stării de asediu sau de război și să participe la asigurarea operațiilor (acțiunilor) de apărare a Republicii Moldova;

j) să asigure curieratul diplomatic și să exercite controlul asupra circuitului informațiilor atribuite la secret de stat și al informațiilor de serviciu între Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova;

k) să asigure predarea operativă, conform legii, a corespondenței parlamentare, prezidențiale, guvernamentale, a trimiterilor ce constituie secret de stat;

l) să efectueze instruirea personalului instituțiilor serviciului diplomatic și a membrilor familiilor acestora, care urmează să plece în misiune diplomatică peste hotarele Republicii Moldova.

Articolul 7. Împuternicirile Serviciului

(1) Pentru realizarea atribuțiilor, Serviciul este în drept:

1) să participe la elaborarea programelor și strategiilor privind asigurarea securității statului;

2) să antreneze, în condițiile prevăzute de legislație, în mod public sau secret, persoane, cu acordul acestora, în vederea oferirii suportului la asigurarea securității statului;

3) să utilizeze bunuri, cu excepția celor ce aparțin misiunilor diplomatice, oficiilor consulare și persoanelor care beneficiază de imunități diplomatice sau consulare, după cum urmează:

a) în bază de contract sau a înțelegerii verbale, în limitele necesare pentru realizarea atribuțiilor ce-i revin, încâperile de serviciu, alte bunuri ale persoanelor juridice, ale unităților militare, precum și încâperile și alte bunuri ale persoanelor fizice. În conformitate cu prevederile contractului respectiv sau la cererea proprietarilor ori posesorilor bunurilor vizate, Serviciul compensează, în modul stabilit de legislația civilă, cheltuielile sau prejudiciul cauzat;

b) în caz de extremă necesitate, în interes de serviciu, mijloacele de comunicație, mijloacele de transport ale persoanei juridice, indiferent de tipul de proprietate, precum și ale persoanei fizice. La cererea proprietarilor sau posesorilor mijloacelor respective, Serviciul compensează, în modul stabilit de legislația civilă, cheltuielile sau prejudiciul cauzat;

c) în situații excepționale, precum și în cazul aplicațiilor, planificate la nivel național sau de către Serviciu, în bază de contract sau a înțelegerii verbale, rețelele și serviciile de comunicații electronice ale furnizorilor, indiferent de tipul de proprietate. La

cererea furnizorilor respectivi, Serviciul compensează, în modul stabilit de legislația civilă, cheltuielile sau prejudiciile cauzate;

4) să efectueze reținerea persoanelor care au întreprins acțiuni ce țin de tentativa de pătrundere și de pătrunderea pe teritoriul obiectivelor cu regim special și al altor obiective ale Serviciului și predarea persoanelor respective, în modul stabilit, autorităților competente;

5) să prezinte autorităților publice, persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate, sesizări în formă scrisă privind înlăturarea cauzelor și condițiilor care contribuie la apariția/realizarea pericolului la adresa securității statului și să solicite prezentarea informațiilor privind executarea prescripțiilor. Sesizările respective sunt motivate prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept care justifică necesitatea înlăturării cauzelor și condițiilor specificate;

6) să solicite și să primească, în mod gratuit, de la autoritățile publice, alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, informațiile necesare pentru exercitarea atribuțiilor Serviciului. Prezentarea informațiilor cu accesibilitate limitată se realizează în conformitate cu legislația ce reglementează informațiile respective;

7) să citeze persoanele fizice, persoanele cu funcții de răspundere și reprezentanții persoanelor juridice pentru a oferi explicații în privința chestiunilor ce țin de asigurarea securității statului;

8) în scopul asigurării securității statului, să țină evidențe operative, să creeze baze de date, cu volumul și în modul determinate de necesitățile de realizare a atribuțiilor stabilite de lege;

9) să exercite controlul asupra respectării regimului secret la utilizarea mijloacelor de protecție criptografică și la operarea cu corespondența cifrată în cadrul autorităților publice și altor persoane juridice, al misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova;

10) să creeze, în modul stabilit de lege, persoane juridice, publice sau codificate, necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor Serviciului și pentru asigurarea activității acestuia;

11) să ofere, în limita posibilităților, prin personalul și mijloacele disponibile, inclusiv tehnice și/sau de program, suport organelor de urmărire penală și altor autorități competente la combaterea criminalității. Posibilitatea acordării suportului respectiv este coordonată, prealabil, cu conducerea Serviciului;

12) să antreneze, cu acordul Ministerului Afacerilor Interne, personalul și mijloacele instituționale la acțiuni de asigurare a securității statului;

13) să efectueze constatări tehnico-științifice și de altă natură, precum și cercetări care țin de competența Serviciului;

14) să detașeze, la întreprinderi, instituții și organizații de stat și în cele private, cu acordul conducătorilor acestora, ofițeri de informații și securitate pentru a ocupa funcții în cadrul acestora, ofițerii respectivi continuând să îndeplinească serviciul special;

15) să stabilească relații cu serviciile speciale străine, organizațiile internaționale, să participe în cadrul reuniunilor/structurilor regionale, să încheie acorduri de cooperare cu alte servicii speciale, în domeniile de competență ale Serviciului, care nu au statut de tratat internațional;

16) să dispună de reprezentanți oficiali ai Serviciului în străinătate, inclusiv în cadrul instituțiilor serviciului diplomatic al Republicii Moldova;

17) să confecționeze, să utilizeze, în scop conspirativ, acte care codifică identitatea persoanelor, apartenența departamentală a subdiviziunilor, organizațiilor, încăperilor și mijloacelor de transport ale Serviciului, precum și identitatea persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul;

18) să desfășoare cercetări pe probleme ce țin de asigurarea securității statului și să desfășoare activitate editorială;

19) să proiecteze, să producă mijloace tehnice și/sau de program speciale, necesare realizării atribuțiilor Serviciului;

20) să creeze grupuri de lucru, formate din ofițeri de informații și securitate și specialiști invitați de la alte persoane juridice, pentru desfășurarea cercetărilor pe probleme ce țin de asigurarea securității statului;

21) să asigure formarea profesională inițială și continuă, recalificarea personalului Serviciului, inclusiv în străinătate, să pregătească, în bază de compensare sau în mod gratuit, personal pentru serviciile speciale străine, pentru alte autorități publice, precum și pentru alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate;

22) să negocieze și să încheie, conform prevederilor legislației, în scopul realizării atribuțiilor Serviciului, contracte și acorduri de colaborare cu autoritățile publice, persoanele fizice și persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate.

(2) Se interzice utilizarea împuternicirilor Serviciului pentru realizarea unor acțiuni care nu sunt prevăzute de legislație.

Articolul 8. Dreptul la aplicarea forței fizice, a armei de foc, a munițiilor și a mijloacelor speciale

Ofițerul de informații și securitate este în drept să aplice forța fizică, arma de foc, muniții și mijloace speciale în condițiile Legii nr. 218/2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc și în condițiile Legii nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

Articolul 9. Cooperarea Serviciului cu instituții din țară și din străinătate

(1) Autoritățile publice, alte persoane juridice de drept public sunt obligate să acorde Serviciului, în limita posibilităților, asistență în vederea realizării atribuțiilor, inclusiv să ofere funcții pentru detașarea ofițerilor de informații și securitate în vederea îndeplinirii atribuțiilor în scopul asigurării securității statului. Persoanele juridice de drept privat pot oferi asistența solicitată de către Serviciu.

(2) Prestatorii de servicii poștale și furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, indiferent de tipul de proprietate, inclusiv de servicii departamentale/instituționale, sunt obligați, în conformitate cu legislația, să creeze condițiile necesare pentru conexiunea mijloacelor tehnice destinate desfășurării de către Serviciu a activităților stabilite în competența acestuia.

(3) Pentru desfășurarea activității contrainformative și activității informative externe, precum și pentru realizarea atribuției Serviciului de asigurare tehnică a măsurilor speciale de investigații, prestatorii de servicii poștale și furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, indiferent de tipul de proprietate, sunt obligați:

a) în bază de contract, să pună la dispoziție spații și să asigure condiții tehnice, necesare pentru realizarea de către Serviciu a măsurilor contrainformative, a măsurilor informative externe, sau a măsurilor speciale de investigații, asigurate tehnic de către Serviciu, și să prezinte, în acest scop, datele tehnice necesare;

b) să întreprindă acțiuni pentru asigurarea confidențialității conținutului, formelor, tacticii, metodelor și mijloacelor de desfășurare a măsurilor contrainformative sau informative externe;

c) să asigure respectarea condițiilor autorizării generale, regulilor de interconectare a rețelelor și regulilor de acces la rețelele și/sau serviciile de comunicații electronice, precum și a cerințelor, stabilite de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației în comun cu Serviciul, față de rețelele de comunicații electronice și de infrastructura asociată pentru desfășurarea măsurilor contrainformative sau informative externe;

d) să asigure accesul liber și operativ al subunității specializate a Serviciului la rețele proprii de comunicații electronice, prin interfețe dedicate sau alte modalități stabilite între părți, pentru conectarea mijloacelor tehnice speciale destinate realizării măsurilor contrainformative, măsurilor informative externe sau măsurilor speciale de investigații, asigurate tehnic de către Serviciu, și să asigure condițiile tehnice și datele necesare în acest scop, în conformitate cu delimitarea responsabilităților tehnice operaționale între furnizorul respectiv și Serviciu, prevăzute de standardele internaționale sau convenite de către părți;

e) să asigure, permanent și continuu, condițiile tehnice necesare pentru conectarea și funcționarea mijloacelor tehnice speciale destinate realizării măsurilor contrainformative sau informative externe în regim de timp real și în volum deplin, în special în ceea ce privește:

– corespunderea specificației echipamentului furnizorului cu formatul acceptat de mijloacele tehnice speciale, conform standardelor internaționale aplicabile sau convenite de către părți;

– disponibilitatea furnizorului de a conecta mijloacele tehnice speciale via conexiunile fixe sau prin comutator;

f) să ofere suport tehnic Serviciului, în vederea realizării atribuțiilor ce îi revin în domeniu, și să coopereze cu acesta pentru punerea în aplicare a criteriilor de securizare și auditare a sistemului național de interceptare a comunicărilor;

g) să pună la dispoziția Serviciului serverele de management al interceptării și consolele de administrare și operare pe care le dețin, în vederea asigurării funcției de interceptare legală a comunicărilor;

h) să asigure protecția mijloacelor tehnice speciale, instalate în încăperile furnizorilor, împotriva sustragerii de informații sau accesului neautorizat, în condițiile stabilite pentru protecția echipamentelor furnizorilor. Din partea Serviciului, accesul la încăperile respective este permis exclusiv ofițerilor de informații și securitate responsabili, desemnați în acest scop de către directorul Serviciului;

i) să asigure accesul continuu și nemijlocit al Serviciului la identificatorii tehnici (identificatorul internațional al abonatului mobil (IMSI), număr de telefon, număr de serie al cartei SIM, adresă internet protocolului (IP) statică, adresa fizică de prestare a serviciului fix) și la datele de identificare ale abonaților (nume, prenume, IDNP, adresă), dacă acestea sunt cunoscute, prin metodele stabilite de comun acord, în scopul realizării măsurilor contrainformative, măsurilor informative externe. Serviciul asigură înregistrarea detaliată a accesărilor, iar înregistrările sunt protejate împotriva modificării, distrugerii, falsificării, accesului neautorizat și emiterii neautorizate;

j) să informeze, prealabil, Serviciul despre orice modificare în rețea care ar putea afecta continuitatea desfășurării măsurilor contrainformative sau informative externe în rețelele de comunicații electronice;

k) să informeze Serviciul, cu cel puțin 6 luni înainte, despre orice modernizare sau extindere planificată a rețelelor de comunicații electronice care ar putea afecta continuitatea desfășurării măsurilor contrainformative sau informative externe, a măsurilor speciale de investigații, asigurate tehnic de către Serviciu, în rețelele de comunicații electronice, asigurând condițiile tehnice și datele necesare pentru conectarea mijloacelor tehnice speciale destinate realizării măsurilor respective, în conformitate cu delimitarea responsabilităților tehnice operaționale ale furnizorului și Serviciului, prevăzute de standardele internaționale aplicabile sau convenite între părți.

Articolul 10. Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale în activitatea Serviciului

(1) În activitatea sa, Serviciul asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale. Nu se admite limitarea drepturilor și libertăților fundamentale, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație.

(2) Persoanele ale căror drepturi și libertăți fundamentale au fost încălcate de către angajații Serviciului sunt în drept să reclame acțiunile acestora, conform legislației.

Articolul 11. Dreptul la informație privind activitatea Serviciului

Societatea este informată despre activitatea Serviciului prin intermediul paginii web oficiale a Serviciului, reprezentanților mass-media și altor forme prevăzute de legislație.

Articolul 12. Protecția informațiilor referitoare la activitatea Serviciului

(1) Persoanele angajate în Serviciu, precum și cele care au acces la informațiile referitoare la activitatea Serviciului sunt supuse procedurii de acces la informațiile atribuite la secret de stat, dacă altă modalitate nu este prevăzută de legislație.

(2) Documentele și materialele ce conțin informații referitoare la efectivul Serviciului, la persoanele ce colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul, precum și informațiile despre organizarea, formele, tactica, metodele și mijloacele de desfășurare a activităților contrainformative și activităților informative constituie secret de stat și se păstrează în arhiva Serviciului. Documentele și materialele desecretizate din arhiva Serviciului care prezintă valoare istorică și științifică sunt remise spre păstrare la Arhiva Națională a Republicii Moldova, în modul stabilit de legislație.

Capitolul III

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII, CONDUCEREA ȘI PERSONALUL SERVICIULUI

Articolul 13. Organizarea activității Serviciului

(1) Serviciul este autoritate administrativă autonomă constituită din aparatul central și subunitățile teritoriale.

(2) Subunitățile teritoriale sunt subordonate direct conducerii Serviciului. Amplasarea și organizarea subunităților teritoriale pot să nu corespundă cu organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

(3) Structura Serviciului este aprobată de către Colegiul Serviciului, la propunerea directorului Serviciului.

(4) Efectivul Serviciului este stabilit și aprobat de Parlament, la propunerea directorului Serviciului. Efectivul Serviciului, în perioada stării de asediu sau de război, este aprobat de Președintele Republicii Moldova, la propunerea directorului Serviciului, și este atribuit la secret de stat.

Articolul 14. Directorul Serviciului

(1) Serviciul este condus de un director, numit în funcție de Parlament, cu votul majorității deputaților aleși, la propunerea Președintelui Republicii Moldova.

(2) Candidatul propus la funcția de director al Serviciului este audiat prealabil de către comisia parlamentară pentru securitatea națională, apărare și ordinea publică, care prezintă, în acest sens, un raport în ședința plenară a Parlamentului.

(3) Funcția de director al Serviciului este incompatibilă cu orice altă activitate remunerată, inclusiv cu activitatea de întreprinzător, cu excepția activității de creație, didactice și științifice.

(4) Directorul Serviciului se numește în funcție pentru un mandat de 7 ani și nu poate deține două mandate consecutive.

(5) La data numirii în funcție, directorul Serviciului depune în fața Parlamentului, în prezența Președintelui Republicii Moldova, următorul jurământ: „Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea propășirii Republicii Moldova, să respect Constituția și legile țării, să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a Moldovei”.

(6) Directorul Serviciului este independent în exercitarea mandatului și inamovibil pe durata acestuia.

(7) Directorul Serviciului este în drept să participe la ședințele Guvernului.

Articolul 15. Condițiile de numire în funcție, încetare și

suspendare a mandatului directorului Serviciului

(1) Candidatul la funcția de director al Serviciului poate fi persoana care întrunește cumulativ următoarele condiții:

a) deține cetățenia Republicii Moldova și nu deține cetățenia altui stat, cu excepția cetățeniei unui stat membru al Uniunii Europene;

b) are domiciliul permanent pe teritoriul Republicii Moldova;

c) nu este supus unei măsuri de ocrotire judiciară;

d) are studii superioare, calificare profesională și experiență de muncă de cel puțin 10 ani în domeniul dreptului, al apărării naționale, al securității statului, al ordinii publice sau al serviciului diplomatic;

e) se bucură de o reputație ireproșabilă;

f) nu a atins vârsta de pensionare pentru limită de vârstă în sistemul public de asigurări sociale;

g) nu este și nu a fost în ultimii 3 ani membru de partid politic;

h) nu are antecedente penale, inclusiv stinse sau anulate de instanța de judecată, cu excepția antecedentelor penale pentru săvârșirea infracțiunilor din imprudență;

i) posedă limba română.

(2) Mandatul directorului Serviciului încetează în cazul:

a) expirării termenului pentru care a fost numit;

b) demisiei din proprie inițiativă;

c) pierderii cetățeniei Republicii Moldova sau obținerii cetățeniei altui stat care nu este stat membru al Uniunii Europene;

d) declarării dispariției fără veste, în conformitate cu legea;

e) pronunțării unei sentințe definitive de condamnare sau privarea, prin hotărâre judecătorească definitivă, de dreptul de a ocupa o funcție publică sau o funcție de demnitate publică;

f) alegerii într-o funcție electivă;

g) decesului;

h) revocării.

(3) Revocarea din funcție a directorului Serviciului are loc în cazul:

a) în care acesta se află în situație de incompatibilitate, stabilită prin act de constatare rămas definitiv;

b) imposibilității exercitării pentru o perioadă de mai mult de 4 luni consecutive a atribuțiilor ce îi revin, în legătură cu starea sănătății, constatată prin examen medical;

c) constatării necorespunderii cu condițiile de numire în funcție, cu excepția celei prevăzute la alin. (1) lit. f) din prezentul articol;

d) în care se stabilește, printr-un act de constatare rămas definitiv, că directorul Serviciului a emis/adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat sau a participat la luarea unei decizii, fără soluționarea conflictului de interese real, în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;

e) nedevenirii de către directorul Serviciului a declarației de avere și interese personale sau al refuzului de a o depune, în condițiile art. 27 alin. (11) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;

f) în care instanța dispune, prin hotărâre judecătorească irevocabilă, confiscarea averii nejustificate a acestuia.

(4) Activitatea directorului Serviciului se suspendă:

a) din momentul punerii sub învinuire și până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;

b) în cazul înregistrării în calitate de candidat pentru ocuparea unei funcții electivă.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (2)-(4) se constată în cadrul ședinței plenare a Parlamentului, în baza raportului comisiei parlamentare pentru securitate națională, apărare și ordine publică, prin adoptarea unei hotărâri a Parlamentului prin care se ia act de apariția situației ce determină încetarea, revocarea sau suspendarea mandatului. Încetarea, revocarea și suspendarea mandatului directorului Serviciului se adoptă de către Parlament cu votul majorității deputaților aleși.

Articolul 16. Atribuțiile directorului Serviciului

Directorul Serviciului:

a) organizează și conduce activitatea Serviciului, fiind responsabil de exercitarea atribuțiilor și îndeplinirea obligațiilor Serviciului;

- b) reprezintă Serviciul pe plan național și internațional;
- c) prezintă Președintelui Republicii Moldova propuneri referitoare la candidații pentru funcția de director adjunct al Serviciului și propune eliberarea directorilor adjuncți;
- d) distribuie și delegeă împuternicirile și aprobă obligațiile funcționale ale directorilor adjuncți ai Serviciului, de asemenea, controlează executarea acestora;
- e) în temeiul și în scopul executării legii, emite ordine și dă dispoziții executorii în cadrul Serviciului, aprobă instrucțiuni, regulamente și alte acte normative, inclusiv în comun cu alte autorități publice;
- f) în conformitate cu structura și în limita efectivului stabilit, aprobă statul de personal al aparatului central și cel al subunităților teritoriale;
- g) participă la elaborarea și promovarea documentelor de politici în domeniul securității statului și prezintă, în modul stabilit, spre examinare Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului propuneri privind perfecționarea legislației în domeniul securității statului;
- h) stabilește sarcinile și direcțiile prioritare de activitate ale subunităților aparatului central și ale subunităților teritoriale, exercită controlul asupra activității acestora;
- i) autorizează, în conformitate cu Legea privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă, desfășurarea măsurilor informative externe;
- j) gestionează finanțe publice și administrează patrimoniul public al Serviciului, în conformitate cu principiile bunei guvernări;
- k) exercită atribuțiile prevăzute în Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

Articolul 17. Directorii adjuncți ai Serviciului

- (1) În exercitarea atribuțiilor, directorul Serviciului este asistat de către doi directori adjuncți.
- (2) Directorii adjuncți sunt ofițeri de carieră din cadrul Serviciului, dispun de vechime de serviciu în funcția de ofițer de informații și securitate de cel puțin 10 ani și sunt numiți și eliberați în/din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea directorului Serviciului.
- (3) Prevederile art. 15 alin. (1)-(4) se aplică corespunzător și față de directorii adjuncți.
- (4) Directorii adjuncți exercită atribuțiile distribuite sau delegate de către director, în conformitate cu obligațiile funcționale aprobate.
- (5) Pe perioada absenței temporare a directorului Serviciului, directorul adjunct care îl înlocuiește poate emite ordine și alte acte doar în limita competențelor delegate de directorul Serviciului.

Articolul 18. Colegiul Serviciului

(1) Pentru dezbateră problemelor referitoare la activitatea și politicile promovate de Serviciu, pe lângă directorul Serviciului funcționează, în calitate de organ consultativ, Colegiul Serviciului. În cazurile stabilite de lege, Colegiul Serviciului are competență decizională.

(2) Colegiul Serviciului aprobă: structura și regulamentul de activitate al Serviciului; structura și regulamentul de activitate al Biroului de Curieri Speciali; raportul anual de activitate al Serviciului; regulamentele de activitate ale subunităților Serviciului, al Colegiului Serviciului; prioritățile anuale de activitate.

(3) Colegiul Serviciului este format din 9 membri. În componența Colegiului Serviciului intră directorul Serviciului (președinte), directorii adjuncți, șefii subunităților de contraspionaj, de informații externe și de analiză integrată și alte persoane cu funcții de conducere din cadrul Serviciului. Componența nominală a Colegiului Serviciului se aprobă de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea directorului Serviciului.

(4) Colegiul Serviciului se convoacă de către directorul Serviciului ori de câte ori este necesar, dar nu mai rar de o dată în trimestru.

(5) Deciziile formulate în urma dezbaterilor din cadrul ședinței Colegiului Serviciului se aprobă cu majoritatea simplă a voturilor membrilor prezenți la ședință.

Articolul 19. Autoritățile și instituțiile publice din subordinea Serviciului

(1) Biroul de Curieri Speciali este o autoritate administrativă centrală, care se află în subordinea Serviciului și prin intermediul căreia Serviciul exercită atribuțiile privind curieratul diplomatic și curieratul special.

(2) În scopul realizării atribuțiilor stabilite de lege, Serviciul poate avea în subordine și alte autorități sau instituții publice.

Articolul 20. Centrul Național de Informații și Securitate

(1) Centrul Național de Informații și Securitate „Bogdan întemeietorul Moldovei” (în continuare – *Centru*) este o subunitate din cadrul aparatului central al Serviciului, care realizează instruirea specializată în domeniul securității statului în scopul formării profesionale inițiale și continue, al recalcificării angajaților Serviciului și care efectuează cercetări în domeniul indicat.

(2) Centrul poate realiza, în bază de acord/contract, formarea inițială și continuă a persoanelor din cadrul altor autorități cu competențe în domeniul securității naționale, precum și formarea profesională a persoanelor din cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, responsabile de protecția informațiilor atribuite la secret de stat și de protecția antiteroristă.

(3) Centrul nu face parte din sistemul național de educație, nu este supus prevederilor legislației cu privire la autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea instituțiilor de învățământ și celor privind sfera științei și inovării.

(4) Centrul activează în temeiul prezentei legi și al regulamentului de activitate aprobat de către Colegiul Serviciului.

Articolul 21. Personalul Serviciului

(1) Personalul Serviciului este format din ofițeri de informații și securitate și din salariați (în continuare – *angajați*), care activează în bază de contract. În funcție de atribuțiile ce le revin, ofițerii de informații și securitate fac parte din personalul scriptic sau din cel criptic.

(2) Statutul juridic, modul de îndeplinire a serviciului special prin contract, regimul disciplinar, interdicțiile și răspunderea ofițerului de informații și securitate sunt reglementate prin Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

(3) Angajarea, activitatea de muncă, condițiile de odihnă, salarizarea și normarea muncii salariaților sunt reglementate de legislația muncii și de alte acte normative, ținându-se cont de particularitățile prevăzute de prezenta lege.

(4) În calitate de salariat poate fi angajată persoana care întrunește condițiile generale de angajare, dispune de pregătirea profesională, calificarea și starea de sănătate necesare ocupării funcției respective și corespunde criteriilor de securitate.

(5) Angajații Serviciului nu pot fi membri de partid politic și nu pot face parte din alte organizații social-politice. Salariații pot întemeia și se pot afilia la sindicate.

(6) La angajare în serviciu și ulterior în fiecare an, ofițerii de informații și securitate sunt obligați să depună declarație de avere și interese personale în condițiile prevăzute de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

(7) Angajații Serviciului sunt supuși înregistrării dactiloscopice de stat obligatorii, în conformitate cu legislația.

(8) Angajații Serviciului sunt obligați să păstreze secretul de stat, alte informații cu accesibilitate limitată, inclusiv după eliberarea din Serviciu, indiferent de motiv. Divulgarea informațiilor respective, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Articolul 22. Protecția socială și juridică a angajaților Serviciului

(1) Protecția socială și juridică a angajaților Serviciului și a membrilor familiilor lor este asigurată de stat.

(2) Protecția socială și juridică a ofițerilor de informații și securitate și a membrilor familiilor lor este reglementată de Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate.

(3) Protecția socială și juridică a salariaților este reglementată de Codul muncii și de alte acte normative relevante.

(4) Informațiile referitoare la angajații Serviciului care îndeplinesc sau au îndeplinit misiuni speciale privind asigurarea securității statului în cadrul autorităților publice sau al persoanelor juridice din Republica Moldova, în cadrul serviciilor speciale,

autorităților sau organizațiilor străine, în cadrul grupurilor sau organizațiilor criminale constituie secret de stat și pot fi făcute publice numai în cazurile prevăzute de legislație și numai cu acordul angajatorului respectiv.

(5) Perioada îndeplinirii de către angajații Serviciului a misiunilor speciale privind asigurarea securității statului, precum și perioada executării obligațiilor de serviciu în alte condiții ce periclitează viața și sănătatea lor se includ în vechimea în muncă generală, în vechimea în muncă specială și în stagiul de cotizare.

Capitolul IV PERSOANELE CARE COLABOREAZĂ CONFIDENȚIAL CU SERVICIUL

Articolul 23. Persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul

(1) Persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul sunt persoane fizice care, prin acord scris sau prin înțelegere verbală, și-au dat consimțământul să ofere confidențial informații Serviciului, să participe confidențial la pregătirea și efectuarea activității informative/contrainformative, precum și să contribuie, în alt mod neinterzis de lege, la realizarea atribuțiilor Serviciului.

(2) Acordul scris/înțelegerea verbală se încheie/se stabilește între ofițerul de informații și securitate, în numele Serviciului, și persoana fizică.

(3) Colaborarea cu Serviciul poate fi cu titlu gratuit sau remunerată.

(4) Activitatea persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul se coordonează de către conducătorul subunității specializate și este supusă controlului intern.

Articolul 24. Drepturile și obligațiile persoanelor

care colaborează confidențial cu Serviciul

(1) Persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul au dreptul:

a) să încheie cu Serviciul, în cazurile prevăzute de actele interne ale Serviciului, acorduri scrise de colaborare confidențială;

b) să primească de la ofițerii de informații și securitate explicații ce țin de atribuțiile, drepturile și obligațiile lor;

c) să utilizeze, în scopuri conspirative, acte de identitate și alte acte necesare, codificate;

d) să fie remunerate;

e) să fie despăgubite pentru daunele aduse sănătății sau bunurilor lor în legătură cu colaborarea cu Serviciul.

(2) Persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul sunt obligate:

a) să respecte clauzele acordului scris sau înțelegerea verbală de colaborare confidențială cu Serviciul;

b) să îndeplinească misiunile speciale încredințate de către Serviciu, orientate spre realizarea obligațiilor asumate;

c) să nu admită prezentarea premeditată a informațiilor incomplete, neobiective, false sau calomnioase;

d) să nu divulge informațiile atribuite la secret de stat, precum și alte date de care au luat cunoștință în legătură cu colaborarea confidențială sau care rezultă din procesul de colaborare confidențială cu Serviciul;

e) să respecte drepturile și libertățile fundamentale, să respecte limitările și restricțiile prevăzute de actele normative și să informeze Serviciul despre orice activitate, indicație sau sarcină care contravine cadrului legal.

(3) Serviciul asigură respectarea clauzelor acordului scris sau a înțelegerii verbale de colaborare confidențială. Informațiile privind persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul constituie secret de stat și nu pot fi divulgate public, decât cu acordul scris al persoanelor respective și numai în cazurile prevăzute de legislație.

(4) Formele de colaborare confidențială cu Serviciul sunt reglementate prin actele interne ale Serviciului.

Articolul 25. Garanțiile sociale și juridice ale persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul

(1) Persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul beneficiază de garanții sociale și juridice.

(2) În cazul inițierii unui proces în privința persoanei care colaborează sau a colaborat confidențial cu Serviciul, în legătură cu colaborarea, Serviciul îi acordă/asigură, în mod gratuit, asistență juridică în conformitate cu actele interne ale Serviciului, cu excepția cazului în care acțiunea a fost inițiată la cererea persoanei respective.

(3) Dacă viața, securitatea personală sau integritatea proprietății persoanelor care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul ori ale membrilor familiilor acestora sunt puse în pericol, Serviciul acordă/asigură, în mod gratuit, asistență juridică, oferă alt sprijin și protecție în scopul înlăturării pericolului.

(4) Viața și sănătatea persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul trimise peste hotarele Republicii Moldova sunt asigurate, în mod obligatoriu, în conformitate cu actele interne ale Serviciului.

(5) În cazul decesului persoanei care a colaborat confidențial cu Serviciul sau al unui membru al familiei lui, survenit în legătură cu misiunile speciale realizate în procesul colaborării confidențiale cu Serviciul, statul își asumă cheltuielile pentru pregătirea și transportarea corpului neînsuflețit la locul înhumării, menționat în testament sau indicat de rudele apropiate (în cazul lipsei acestora – de către conducerea Serviciului), precum și cheltuielile ce țin de înmormântare.

(6) Statul este obligat, în orice circumstanțe, să contribuie la eliberarea persoanelor care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul și a membrilor familiilor lor reținuți, arcești sau condamnați peste hotarele Republicii Moldova în legătură cu îndeplinirea misiunilor speciale încredințate de către Serviciu.

(7) Persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul pot fi înaintate pentru decorare cu distincții de stat ale Republicii Moldova, în modul stabilit de lege.

(8) În cazul decesului persoanei care și-a dat consimțământul prin acord scris de a colabora confidențial cu Serviciul, survenit în legătură directă cu colaborarea respectivă, membrilor familiei persoanei decedate și persoanelor întreținute de el li se plătește, în cote egale, din mijloacele bugetului de stat, o indemnizație unică în mărime de 120 de salarii medii lunare pe economie, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul survenirii decesului.

(9) În cazul în care persoana care și-a dat consimțământul prin acord scris de a colabora confidențial cu Serviciul a suferit mutilări (răniri, traume, contuzii) în legătură directă cu colaborarea respectivă, fapt care a dus la încadrarea acesteia în grad de dizabilitate severă, accentuată sau medie și care o lipsește de posibilitatea de a colabora în continuare cu Serviciul, persoanei respective i se plătește din mijloacele bugetului de stat, corespunzător gradului de dizabilitate acordat, o indemnizație unică în mărime de 60, 50 sau 40 de salarii medii lunare pe economie, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul survenirii dizabilității.

Capitolul V

ASIGURAREA INFORMAȚIONALĂ, FINANȚAREA ȘI ASIGURAREA TEHNICO-MATERIALĂ A SERVICIULUI

Articolul 26. Asigurarea informațională a Serviciului

(1) Pentru realizarea atribuțiilor, Serviciul poate să creeze și să exploateze sisteme informaționale, rețele de comunicații electronice, resurse informaționale și baze de date pe platforme tehnologice proprii, precum și mijloace de protecție a informațiilor, inclusiv de protecție criptografică și tehnică.

(2) În exercitarea atribuțiilor, Serviciul poate accesa, în modul stabilit de legislație și gratuit, rețelele de comunicații electronice, informațiile din sistemele informaționale, bazele de date și registrele create de către stat.

(3) Serviciul solicită și obține și de la persoanele fizice sau juridice de drept public sau privat date și informații necesare realizării atribuțiilor prevăzute de lege.

Articolul 27. Mijloacele de înarmare și echipare a Serviciului

(1) Serviciul elaborează, creează, achiziționează și utilizează mijloace de înarmare și echipare, inclusiv mijloace tehnice speciale și de altă natură, procură

armament și folosește armamentul aflat în dotarea Serviciului, precum și alt armament și muniții destinate realizării atribuțiilor, conform nomenclatorului aprobat de Guvern.

(2) Achiziționarea, vânzarea, transmiterea, scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova și introducerea pe teritoriul fărăi a mijloacelor de înarmare și echipare, inclusiv a celor tehnice speciale și de altă natură, precum și a altor mijloace, a armamentului și munițiilor pentru acestea, pentru utilizarea în activitatea Serviciului, se efectuează în modul stabilit de legislație.

Articolul 28. Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Serviciului

(1) Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Serviciului se efectuează din bugetul de stat, în condițiile prevăzute de legislație. Serviciul poate beneficia de donații și granturi, prin intermediul Guvernului, în măsura în care acestea nu aduc atingere independenței Serviciului.

(2) Bunurile Serviciului create sau care vor fi create, achiziționate sau care vor fi achiziționate din contul mijloacelor bugetului de stat, precum și al altor mijloace, sunt proprietate publică a statului.

(3) Serviciul poate deține un fond locativ de serviciu, utilizat în condițiile stabilite de legislație.

Capitolul VI CONTROLUL ASUPRA ACTIVITĂȚII SERVICIULUI

Articolul 29. Controlul asupra activității Serviciului

(1) Controlul asupra activității Serviciului este exercitat de către Parlament, Procuratura Generală și instanțele judecătorești, în limita competenței acestora.

(2) Anual, până la data de 1 iunie, și la cererea Parlamentului sau a Președintelui Republicii Moldova, Serviciul prezintă, în modul stabilit, rapoarte privind activitatea sa.

(3) Raportul anual de activitate al Serviciului este făcut public pe pagina web oficială a Serviciului și cea a Parlamentului, din raport excluzându-se informațiile atribuite la secret de stat.

(4) Auditul public extern al situațiilor financiare ale Serviciului este efectuat de către Curtea de Conturi.

Articolul 30. Controlul parlamentar

(1) Controlul parlamentar asupra activității Serviciului se efectuează, conform regulamentului aprobat prin hotărârea Parlamentului, de către subcomisia parlamentară pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității Serviciului.

(2) Membrii subcomisiei indicate la alin. (1) din prezentul articol pot avea acces la informațiile atribuite la secret de stat în condițiile Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, cu excepția dosarelor speciale și a informațiilor privind operațiunile în

derulare, privind identitatea persoanelor care colaborează sau au colaborat confidențial cu Serviciul, privind persoanele care activează sub acoperire, făcând parte din personalul criptic sau având misiuni speciale care necesită nedivulgarea identității.

(3) Deputații în Parlament poartă răspundere, în condițiile legii, pentru divulgarea informației atribuite la secret de stat, inclusiv a informației recepționate de la Serviciu în temeiul interpelărilor.

Articolul 31. Controlul judecătoresc

Controlul judecătoresc asupra activității Serviciului se efectuează în contextul autorizării măsurilor contrainformative și al examinării legalității actelor și acțiunilor Serviciului.

Articolul 32. Controlul exercitat de procuror

(1) Controlul exercitat de procuror se efectuează de procurorii din cadrul Procuraturii Generale, împuterniciți în acest sens de către Procurorul General.

(2) Informațiile privind organizarea, formele, tactica, metodele și mijloacele de desfășurare a activităților Serviciului nu fac obiectul controlului exercitat de procuror, cu excepția cazurilor în care încălcarea normelor privind realizarea activităților indicate constituie infracțiune.

Articolul 33. Controlul intern

(1) Controlul intern asupra activității angajaților Serviciului se realizează de către directorul Serviciului, directorul adjunct al Serviciului împuternicit în acest sens, subunitățile de control și conducătorii subunităților specializate.

(2) Persoanele care nu sunt implicate nemijlocit în lucrul cu persoanele care colaborează confidențial cu Serviciul, inclusiv directorul și directorii adjuncți ai Serviciului, nu sunt în drept de a solicita informații despre identitatea reală a persoanelor care colaborează confidențial cu Serviciul, dacă aceasta nu este dictată de o necesitate de serviciu stringentă.

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 34

(1) De la data intrării în vigoare a prezentei legi, directorul și directorul adjunct ai Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova continuă să își exercite atribuțiile până la încetarea mandatului, conform prevederilor prezentei legi.

	<p>(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 753/1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova se abrogă.</p> <p>(3) Până la data de 1 ianuarie 2024, furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice vor asigura implementarea obligației prevăzute la art. 9 alin. (3) lit. i).</p> <p>Articolul 35</p> <p>(1) Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:</p> <ul style="list-style-type: none">a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu aceasta;b) va elabora actele normative necesare pentru implementarea prezentei legi;c) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. <p>(2) Serviciul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale interne în concordanță cu prezenta lege.</p> <p style="text-align: center;">PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI</p>	
--	---	--

Lilian CARP
Președintele Comisiei

